

Επίσημη Εφημερίδα

C 324

της Ευρωπαϊκής Ένωσης

49ο έτος

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

30 Δεκεμβρίου 2006

<u>Ανακοίνωση αριθ.</u>	<u>Περιεχόμενα</u>	<u>Σελίδα</u>
	I Ανακοινώσεις	
	
	II Προπαρασκευαστικές πράξεις	
	Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή	
	430ή σύνοδος ολομελείας, της 26ης Οκτωβρίου 2006	
2006/C 324/01	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πράσινο Βιβλίο — Αγωγές αποζημίωσης για παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΚ» COM(2005) 672 τελικό	1
2006/C 324/02	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας (Κωδικοποιημένη έκδοση)» COM(2006)226 τελικό — 2006/0073 (COD)	7
2006/C 324/03	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη διάρκεια προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και ορισμένων συγγενικών δικαιωμάτων (κωδικοποιημένη έκδοση)» COM(2006) 219 final — 2006/0071 (COD)	8
2006/C 324/04	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την παραπλανητική και τη συγκριτική διαφήμιση COM (2006) 222 τελικό — 2006/0070 (COD)	10
2006/C 324/05	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέση προσαρμογής της οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας των δικύκλων ή τρικύκλων μηχανοκίνητων οχημάτων» COM (2006) 478 τελικό — 2006/0161 (COD)	11

EL

Τιμή:
18 EUR

(Συνέχεια στην επόμενη σελίδα)

2006/C 324/06	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον ορισμό, την περιγραφή, την παρουσίαση και την επισήμανση των αλκοολούχων ποτών» COM(2005) 125 τελικό — 2005/0028 (COD)	12
2006/C 324/07	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για τη χρήση στην υδατοκαλλιέργεια ξένων και απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών» COM(2006) 154 τελικό — 2006/0056 (CNS)	15
2006/C 324/08	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για ένα κοινοτικό σχέδιο δράσης για την προστασία και την καλή μεταχείριση των ζώων 2006-2010» COM (2006) 13 τελικό	18
2006/C 324/09	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την τροποποίηση της απόφασης 90/424/ΕΟΚ σχετικά με ορισμένες δαπάνες στον κτηνιατρικό τομέα» COM(2006) 273 τελικό — 2006/0098 (CNS)	22
2006/C 324/10	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί της απαιτούμενης ποιότητας των υδάτων για οστρακοειδή» (κωδικοποιημένη έκδοση) COM(2006) 205 τελικό — 2006/0067 (COD)	25
2006/C 324/11	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τη θέσπιση στοιχειωδών κανόνων για την προστασία των μύσχων (κωδικοποιημένη έκδοση)» COM (2006) 258 τελικό — 2006/0097 (CNS)	26
2006/C 324/12	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την περιορισμένη χρήση γενετικά τροποποιημένων μικροοργανισμών (κωδικοποιημένη έκδοση)» COM(2006) 286 τελικό — 2006/0100(COD)	27
2006/C 324/13	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τον καθορισμό των κοινοτικών κριτηρίων που εφαρμόζονται στις ενέργειες εκρίζωσης και παρακολούθησης ορισμένων ασθενειών των ζώων (κωδικοποιημένη έκδοση) COM(2006) 315 τελικό — 2006/0104 (CNS)	28
2006/C 324/14	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με κοινοτικό σχέδιο δράσης για τα δάση COM (2006) 302 τελικό	29
2006/C 324/15	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: «Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για διόρθωση της οδηγίας 2002/2/ΕΚ για την τροποποίηση της οδηγίας 79/373/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί κυκλοφορίας των σύνθετων ζωοτροφών» COM(2006) 340 τελικό — 2006/0117 (COD)	34
2006/C 324/16	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση απόφασης σχετικά με διαδικασία προηγούμενης εξέτασης και διαβούλευσης όσον αφορά ορισμένες νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις στον τομέα των μεταφορών, των οποίων τη θέσπιση μελετούν τα κράτη μέλη» COM(2006) 284 τελικό — 2006/0099 (COD)	36
2006/C 324/17	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του καταστατικού της κοινής επιχείρησης Galileo όπως περιέχεται στο παράρτημα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 876/2002 του Συμβουλίου COM(2006) 351 τελικό— 2006/0115 (CNS)	37
2006/C 324/18	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1321/2004 του Συμβουλίου σχετικά με τη δημιουργία δομών διαχείρισης για τα ευρωπαϊκά προγράμματα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης COM(2006) 261 τελικό — 2006/0090 (CNS)	41

2006/C 324/19	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την περιαγωγή σε δημόσια δίκτυα κινητών επικοινωνιών εντός της Κοινότητας και για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/21/EK σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών» COM(2006) 382 τελικό — 2006/0133 (COD)	42
2006/C 324/20	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την κατάργηση των ελέγχων που διενεργούνται στα σύνορα των κρατών μελών στον τομέα των οδικών και εσωτερικών πλωτών μεταφορών (κωδικοποιημένη έκδοση) COM(2006) 432 τελικό — 2006/0146 (COD)	47
2006/C 324/21	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών και οικονομική διακυβέρνηση — Προϋποθέσεις για τον καλύτερο συντονισμό των οικονομικών πολιτικών στην Ευρώπη»	49
2006/C 324/22	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, στην Επιτροπή των Περιφερειών και στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα: «Τρίτη έκδοση σχετικά με τις πρακτικές προετοιμασίες για τη μελλοντική διεύρυνση της ζώνης του ευρώ» COM(2006) 322 τελικό	57
2006/C 324/23	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας» COM(2006) 16 τελικό — 2006/0006 (COD)	59
2006/C 324/24	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών Ένα νέο στρατηγικό πλαίσιο για την πολυγλωσσία» COM(2005) 596 τελικό	68
2006/C 324/25	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: «Πράσινη Βίβλος — Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τη διαφάνεια» COM(2006) 194 τελικό	74
2006/C 324/26	Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος δράσης για τα τελωνεία στην Κοινότητα (Τελωνεία 2013)» COM(2006) 201 τελικό — 2006/0075 (COD)	78

II

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

430Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ, ΤΗΣ 26ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2006

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πράσινο Βιβλίο — Αγωγές αποζημίωσης για παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΚ»

COM(2005) 672 τελικό

(2006/C 324/01)

Στις 19 Δεκεμβρίου 2005, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για το: «Πράσινο Βιβλίο — Αγωγές αποζημίωσης για παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΚ»

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 20 Σεπτεμβρίου 2006 με βάση εισηγητική έκθεση της κυρίας SÁNCHEZ MIGUEL.

Λόγω της ανανέωσης της θητείας της ΕΟΚΕ, η Ολομέλεια απεφάσισε να αποφανθεί για τη γνωμοδότηση αυτή στη σύνοδο του Οκτωβρίου και όρισε γενική εισηγήτρια την κα SÁNCHEZ MIGUEL, σύμφωνα με το άρθρο 20 του Εσωτερικού Κανονισμού.

Κατά την 430ή σύνοδο της ολομέλειάς της, της 26ης Οκτωβρίου 2006, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 99 ψήφους υπέρ, 28 κατά και 22 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Σύνοψη

1.1 Η έκδοση εκ μέρους της Επιτροπής του Πράσινου Βιβλίου σχετικά με τις αγωγές αποζημίωσης για παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΚ εγκαινιάζει μια ευρεία συζήτηση για την ανάγκη παρουσίασης κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών προκειμένου οι επιχειρήσεις, οι καταναλωτές και οι εργαζόμενοι να μπορούν ευκολότερα να γείρουν αγωγές αποζημίωσης κατά εκείνων που δεν συμμορφώνονται με τα άρθρα 81 και 82 της ΣΕΚ κατά την άσκηση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους.

1.2 Κατά πρώτον, η ΕΟΚΕ επιθυμεί να υπογραμμίσει ότι το ζήτημα αφορά την επιδίωξη αποτελεσματικής προστασίας για όλους εκείνους που συμμετέχουν στην ευρωπαϊκή εσωτερική αγορά. Στα πλαίσια της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, απαιτείται η σχετική ομογενοποίηση, σε όλες τις χώρες, του περιεχομένου των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που απορρέουν από συμβάσεις και υπηρεσίες. Καθώς πρόκειται για διασυνοριακές συναλλαγές, πρέπει να καταστεί δυνατή μία σχετική εναρμόνιση όλων των εθνικών νομοθεσιών.

1.3 Κατά δεύτερον, πρέπει να ληφθεί υπόψη η ύπαρξη των αρμόδιων για τον ανταγωνισμό δημόσιων αρχών, τόσο των ευρωπαϊκών όσο και των εθνικών, στις οποίες εναπόκειται ο καθορισμός των απαγορευμένων πρακτικών και των οικονομικών κυρώσεων που θα μπορούσαν να επιβληθούν στις επιχειρήσεις που έχουν διαπράξει την παράβαση. Στην περίπτωση του Πράσινου Βιβλίου, στόχος είναι η αποκατάσταση των ζημιών στον ιδιωτικό τομέα, δηλαδή μέσω των

δικαστηρίων, γεγονός που απαιτεί την πλαισίωση αυτής της παρέμβασης μέσω της δράσης που ήδη διεξάγουν οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού (ΕΑΑ).

1.4 Όσον αφορά τα σημαντικότερα θέματα που τίθενται στο Πράσινο Βιβλίο, πρέπει να επισημανθεί ότι η ΕΟΚΕ δεν έχει ενιαία θέση, αλλά για το καθένα από αυτά διατυπώνει επιχειρήματα που θα μπορούσαν να βοηθήσουν την Επιτροπή να λάβει αποφάσεις με σκοπό τον καθορισμό των κατευθυντήριων γραμμών για μελλοντική νομοθετική πράξη. Απαντήσεις και επιχειρηματολογία για όλες τις ερωτήσεις περιλαμβάνονται στο σημείο 5 της γνωμοδότησης.

2. Εισαγωγή

2.1 Στην εσωτερική αγορά της ΕΕ έχει συντελεστεί σημαντική αναδιοργάνωση σε ό,τι αφορά τους κανόνες ανταγωνισμού, γεγονός το οποίο συνέβαλε, κατά πρώτον, στο να αποκτήσει τους κανόνες που απαιτούνται προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι εταιρείες ενεργούν εντός ενός πλαισίου ελεύθερου ανταγωνισμού, και, κατά δεύτερον, στο να υπάρξει προσαρμογή των εθνικών κανόνων ανταγωνισμού των κρατών μελών, ούτως ώστε οι εταιρείες να μπορούν να ασκούν το δικαίωμά τους στην ελεύθερη εγκατάσταση υπό τους ίδιους όρους.

2.2 Ένα από τα ζητήματα που καλείται να αντιμετωπίσει η εσωτερική αγορά είναι η εξεύρεση τρόπων για την παροχή αποτελεσματικής προστασίας στο άλλο μέρος της αγοράς, δηλαδή στους

καταναλωτές –υπό την ευρύτερη έννοια του όρου– των οποίων τα δικαιώματα περιορίζονται όταν οι συμβάσεις και υπηρεσίες αποκτούν διασυνοριακή διάσταση: στην περίπτωση εταιρειών που εδρεύουν σε άλλο κράτος μέλος, οι καταναλωτές δύνανται να ασκούν μόνον τα δικαιώματα που απολαμβάνουν βάσει του εθνικού τους δικαίου για την προστασία των καταναλωτών, παρότι οι κανόνες ανταγωνισμού καλύπτουν ολόκληρη την εσωτερική αγορά.

2.3 Η κοινοτική νομοθεσία περί ανταγωνισμού στερείται ενός αποτελεσματικού συστήματος το οποίο να εφαρμόζεται σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά, για την άσκηση αγωγών αποζημίωσης λόγω παράβασης των κανόνων που ορίζονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης ΕΚ. Η νέα προσέγγιση που υιοθέτησε η Επιτροπή στον τομέα της πολιτικής ανταγωνισμού και της προστασίας των καταναλωτών αποτέλεσε το έναυσμα για την υποβολή του Πράσινου Βιβλίου, στο οποίο τίθενται τα κυριότερα ζητήματα, με σκοπό την μεταγενέστερη ανάληψη νομοθετικής δράσης για την προστασία των δικαιωμάτων όσον υφίστανται ζημιές ως αποτέλεσμα της απουσίας ελεύθερου ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά.

2.4 Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η σπουδαιότητα του άρθρου 153, παράγραφος 3, της ΣΕΚ (¹), βάσει του οποίου μπορεί να εφαρμοστεί σε όλες τις πολιτικές μια οριζόντια πολιτική για την προστασία των καταναλωτών.

2.5 Στο πλαίσιο αυτό, το Πράσινο Βιβλίο εξετάζει τα σημαντικότερα ζητήματα που αφορούν τη θέσπιση μέτρων προστασίας και την καθιέρωση συστήματος αγωγών αποζημίωσης για παραβάσεις της κοινοτικής αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας, και συγκεκριμένα των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης και των κανόνων που διέπουν την εφαρμογή τους. Εντούτοις, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι το Πράσινο Βιβλίο αναφέρεται σε έναν σύνθετο νομοθετικό τομέα, ο οποίος μπορεί να οδηγήσει σε αναθεώρηση των εθνικών διαδικαστικών κανόνων, και το θέμα αυτό προκαλεί κάποιες αμφιβολίες, όσον αφορά κυρίως τα ζητήματα της επικουρικότητας, αλλά επίσης και άλλα θέματα αστικού δικαίου που ενδέχεται να θίγονται.

2.6 Το Πράσινο Βιβλίο λαμβάνει ως αφετηρία τη διττή εφαρμογή του δικαίου περί ανταγωνισμού. Από τη μία πλευρά, υπάρχουν οι δημόσιες αρχές, δηλαδή όχι μόνον η Επιτροπή, αλλά και οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού (ΕΑΑ), οι οποίες εφαρμόζουν τους κανόνες σε μεμονωμένες υποθέσεις, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους. Οι αρχές ανταγωνισμού εξουσιοδοτούνται, κατά πρώτον, να διαπιστώνουν παραβάσεις των κανόνων και να κηρύξουν άκυρες τυχόν συμφωνίες που περιορίζουν τον ανταγωνισμό. Κατά δεύτερον, δικαιούνται να επιβάλλουν οικονομικές κυρώσεις βάσει των κανόνων εφαρμογής της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού.

2.7 Από την άλλη πλευρά, αναγνωρίζεται η ιδιωτική επιβολή της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού ενώπιον τακτικών δικαστηρίων, δεδομένου ότι τα δικαστήρια έχουν αρμοδιότητα για την άμεση επιβολή της εν λόγω νομοθεσίας. Στο πλαίσιο αυτής της ιδιωτικής σφαίρας, ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στις αιτήσεις για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά επιχειρήσεων για την παύση απαγορευμένων πρακτικών, ώστε να εμποδίζεται η συνέχιση των πρακτικών αυτών, και να μειώνονται οι ζημιογόνες συνέπειές τους για τους ανταγωνιστές και τους καταναλωτές.

2.8 Εντούτοις, στόχος της αποτελεσματικής προστασίας των δικαιωμάτων που αναγνωρίζει η Συνθήκη είναι να διασφαλιστεί η αποκατάσταση των ζημιών, και αυτός είναι ο βασικός στόχος των αγωγών αποζημίωσης για παραβάσεις των κανόνων περί ανταγωνισμού. Ο περιορισμός του ελεύθερου ανταγωνισμού θίγει τόσο τις επιχειρήσεις όσο και τους καταναλωτές, οι οποίοι αποτελούν τον τελευταίο κρίκο της αλυσίδας των δραστηριοτήτων της αγοράς.

(¹) Βλέπε ΕΕ C 185 της 8.8.2006.

2.9 Το ΔΕΚ έχει δημιουργήσει σημαντική νομολογία, με την οποία αναγνωρίζεται στους ιδιώτες που έχουν θιγεί από παραβάσεις των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης το δικαίωμα να ζητούν επανόρθωση της ζημίας που υπέστησαν. Ακόμη και στις περιπτώσεις στις οποίες η εθνική νομοθεσία δεν αναγνωρίζει αυτό το δικαίωμα (²), η άμεση εφαρμογή των άρθρων της Συνθήκης κρίνεται ότι υπερισχύει της εθνικής νομοθεσίας.

2.10 Το Πράσινο Βιβλίο θέτει προς συζήτηση διάφορες επιλογές, οι οποίες συμβάλλουν στον προσδιορισμό των διαφόρων δυνατών μορφών αγωγών αποζημίωσης, βάσει είτε δημοσίων αγωγών εκ μέρους των αρχών ανταγωνισμού, είτε ιδιωτικών αγωγών εκ μέρους ιδιωτών που έχουν υποστεί ζημιές. Για τον σκοπό αυτόν, το Πράσινο Βιβλίο θέτει ορισμένες ερωτήσεις τις οποίες θεωρεί άκρως σημαντικές και στις οποίες προτείνονται διάφορες εναλλακτικές δυνατότητες προκειμένου να προσανατολιστεί η συζήτηση προς την επίτευξη των καλύτερων δυνατών αποτελεσμάτων όσον αφορά και την μετέπειτα εφαρμογή αλλά και την προσαρμογή στα εθνικά νομικά συστήματα, τα οποία δεν συμφωνούν πάντοτε μεταξύ τους.

3. Περίληψη του περιεχομένου του Πράσινου Βιβλίου

3.1 Το Πράσινο Βιβλίο έχει διαρθρωθεί βάσει σειράς ερωτήσεων οι οποίες αποσκοπούν στην ανάπτυξη μιας συζήτησης για τη νομική φύση των αγωγών αποζημίωσης, παρέχοντας διάφορες εναλλακτικές λύσεις που οριοθετούν και διαμορφώνουν τη μελλοντική νομοθετική δράση της Επιτροπής. Επιχειρεί να αποσαφηνίσει υπό ποιες συνθήκες είναι δυνατή η άσκηση αγωγών αποζημίωσης ώστε να διευκολύνεται η σχετική διαδικασία, στα πλαίσια της νομοθεσίας που ήδη ισχύει σε ορισμένα κράτη μέλη.

3.2 Η Επιτροπή θέτει τρεις ερωτήσεις και παρέχει απαντήσεις πολλαπλών επιλογών:

Ερώτηση Α: Πρέπει να υπάρχουν ειδικοί κανόνες σχετικά με την επίδειξη αποδεικτικών εγγράφων σε αστικές δίκες για αποζημίωση βάσει των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης ΕΚ; Αν ναι, ποια μορφή θα πρέπει να έχει αυτή η διαδικασία επίδειξης;

Ερώτηση Β: Οι ειδικοί κανόνες σχετικά με την πρόσβαση στα έγγραφα που έχει στην κατοχή της η αρχή ανταγωνισμού είναι χρήσιμοι κατά την άσκηση αγωγών αποζημίωσης για παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων; Πώς μπορεί να οργανωθεί η εν λόγω πρόσβαση;

Ερώτηση Γ: Θα πρέπει να μετριασθεί το βάρος της αποδείξεως του ενάγοντα όσον αφορά την παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων σε αγωγές αποζημίωσης και, αν ναι, με ποιον τρόπο;

Το δεύτερο ζήτημα που αντιμετωπίζεται αφορά την προϋπόθεση πταίσματος, δεδομένου ότι σε πολλά κράτη μέλη απαιτείται απόδειξη της ύπαρξης πταίσματος για τις αγωγές για αστική ευθύνη. Τίθεται η εξής ερώτηση:

Ερώτηση Δ: Η υπαιτιότητα θα πρέπει να αποτελεί προϋπόθεση για την αποζημίωση στις υποθέσεις παράβασης των αντιμονοπωλιακών κανόνων;

Σε σχέση με το τρίτο ζήτημα, την έννοια της αποζημίωσης, τίθενται οι εξής δύο ερωτήσεις:

(²) Βλέπε υπόθεση Courage Ltd κατά Bernard Crehan C-453/99 της 20ής Σεπτεμβρίου 2001. Αίτηση από το Court of Appeal (England and Wales — Civil Division) του Ηνωμένου Βασιλείου για έκδοση προδικαστικής απόφασης.

Ερώτηση E: Πώς πρέπει να καθοριστεί η αποζημίωση;

Ερώτηση ΣΤ: Ποια μέθοδος θα πρέπει να χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του ύψους της αποζημίωσης;

Επίσης τίθεται το θέμα της ένστασης μετακύλισης και η θέση του άμεσου αγοραστή:

Ερώτηση Ζ: Θα πρέπει να υπάρχουν κανόνες σχετικά με το παραδεκτό και τις συνέπειες της ένστασης μετακύλισης; Εάν ναι, ποια μορφή θα πρέπει να έχουν οι κανόνες αυτοί; Πρέπει να νομιμοποιείται ο έμμεσος αγοραστής;

Ένα σημαντικό ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσον αυτό το είδος διαδικασίας θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών, δεδομένου ότι θεωρείται δύσκολη η εφαρμογή της σε ατομικές αγωγές. Στην περίπτωση αυτή, θα είχε νόημα να ασκούνται συλλογικές αγωγές, οι οποίες υφίστανται ήδη σε ορισμένες χώρες της ΕΕ.

Ερώτηση Η: Πρέπει να υπάρχουν ειδικές διαδικασίες για την άσκηση συλλογικών αγωγών και την προστασία των συμφερόντων των καταναλωτών; Εάν ναι, πώς πρέπει να διαμορφωθούν οι διαδικασίες αυτές;

Τα δικαστικά έξοδα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για την επιτυχή έκβαση των προτεινόμενων αγωγών, δεδομένου ότι το υψηλό κόστος συχνά λειτουργεί αποτρεπτικά για την άσκηση αγωγής εκ μέρους των εναγόντων, γεγονός το οποίο οδηγεί στην ερώτηση:

Ερώτηση Θ: Θα πρέπει να θεσπιστούν ειδικοί κανόνες για τη μείωση του οικονομικού κινδύνου για τον ενάγοντα; Αν ναι, τι είδους κανόνες;

Ο συντονισμός της επιβολής της νομοθεσίας από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς μπορεί να αποτελέσει έναν από τους παράγοντες από τους οποίους εξαρτάται η επιτυχία των προτεινόμενων αγωγών, εξ ου και η ερώτηση που ακολουθεί:

Ερώτηση Ι: Πώς μπορεί να επιτευχθεί καλύτερος συντονισμός της εφαρμογής των κανόνων από τις δημόσιες αρχές και της άσκησης αγωγών από ιδιώτες;

Η δικαιοδοσία και το εφαρμοστέο δίκαιο αποτελούν ένα ακόμη ζήτημα που τίθεται, δεδομένης της διασυννοριακής φύσεως πολλών πρακτικών που απαγορεύονται βάσει των κανόνων περί ανταγωνισμού. Προκύπτει η εξής ερώτηση:

Ερώτηση Κ: Ποιο αντικειμενικό δίκαιο είναι εφαρμοστέο στις αγωγές αποζημίωσης για παράβαση της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας;

Άλλες ερωτήσεις που περιλαμβάνονται στην πρόταση είναι:

Ερώτηση Λ: Πρέπει, εφόσον χρειάζεται, να διορίζεται εμπειρογνώμονας από το Δικαστήριο;

Ερώτηση Μ: Πρέπει να αναστέλλονται οι προθεσμίες παραγραφής; Αν ναι, από πότε;

Ερώτηση Ν: Χρειάζεται να διευκρινισθεί η νομική προϋπόθεση της αιτιώδους συνάφειας για να διευκολυνθεί η άσκηση αγωγών αποζημίωσης;

4. Γενικές παρατηρήσεις

4.1 Ο κανονισμός 1/2003⁽³⁾ αναγνωρίζει ότι τόσο η Επιτροπή όσο και οι ΕΑΑ είναι υπεύθυνες για την επιβολή της ορθής εφαρμογής της κοινοτικής νομοθεσίας ανταγωνισμού από τις αρχές της Κοινότητας και τα κράτη μέλη και ότι, στο πλαίσιο των εξουσιών τους, μπορούν να απαγορεύσουν μια εμπορική πρακτική ή να την χαρακτηρίσουν ως κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης εντός της αγοράς, καθώς και να επιβάλουν τις συνακόλουθες κυρώσεις, οι οποίες πρέπει να είναι ανάλογες με τις προκληθείσες ζημιές ως προς τη μορφή και την κλίμακα.

4.2 Το πρόβλημα παρουσιάζεται στην περίπτωση της ιδιωτικής επιβολής της νομοθεσίας από τα πολιτικά δικαστήρια, όταν οι ιδιώτες, συμπεριλαμβανομένων των καταναλωτών, που έχουν υποστεί ζημία εξαιτίας της εφαρμογής απαγορευμένων πρακτικών ανταγωνισμού, προσφεύγουν στα δικαστήρια προκειμένου να ζητήσουν την επανόρθωση της ζημίας που τους προκάλεσε ο περιορισμός του ανταγωνισμού. Αυτό είναι το ζήτημα που πρέπει να συζητηθεί διεξοδικά σε κοινοτικό επίπεδο, διότι η ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών και υπηρεσιών στην ευρωπαϊκή εσωτερική αγορά απαιτεί τη λήψη κοινοτικών μέτρων, και κυρίως αν ληφθεί υπόψη ότι η κατάσταση διαφέρει σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο και ότι, καθώς δεν υπάρχει ευρωπαϊκή νομοθεσία για το συγκεκριμένο θέμα, αρμόδια είναι τα εθνικά δικαστήρια.

4.2.1 Η λύση για τη διευκόλυνση της αποζημίωσης των καταναλωτών δεν είναι κατ' ανάγκη κατάλληλη για την επίλυση των διαφορών μεταξύ επιχειρήσεων, που είναι εκείνες που προσφεύγουν πιο συχνά στα δικαστήρια για περιορισμό του ανταγωνισμού. Η Επιτροπή θα πρέπει να προβλέψει στην πρότασή της μία γραμμή δράσης για τις διαφορές αυτές. Σύμφωνα με το σκεπτικό αυτό, θα ήταν σκοπιο να προβλεφθεί η προστασία των εργαζομένων των επιχειρήσεων που υποπίπτουν σε απαγορευμένες πρακτικές όσον αφορά τον ανταγωνισμό.

4.3 Ωστόσο, δεδομένου ότι δεν υπάρχει κοινοτική νομοθεσία περί αποζημιώσεων για τις ζημιές που προκύπτουν από παραβάσεις των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, το ΔΕΚ⁽⁴⁾, το οποίο έλαβε από εθνικό δικαστήριο αίτηση για έκδοση προδικαστικής απόφασης σχετικά με την εφαρμογή των εν λόγω κανόνων, απεφάνθη ότι πρέπει να εφαρμόζονται απευθείας τα άρθρα της ΣΕΚ. Οι αγωγές αποζημίωσης για ζημιές που προκαλούνται από τον περιορισμό του ανταγωνισμού εμπίπτουν στη δικαιοδοσία των εθνικών δικαστηρίων. Επιπλέον, το ΔΕΚ επανέλαβε την αρχή που έχει διατυπώσει σε αρκετές αποφάσεις⁽⁵⁾, σύμφωνα με την οποία «η Συνθήκη δημιούργησε μια ιδιαίτερη έννομη τάξη, η οποία ενσωματώθηκε στα νομικά συστήματα των κρατών μελών» και είναι δεσμευτική τόσο για τα κράτη, όσο και για τους ιδιώτες.

4.4 Το ΔΕΚ επιβεβαιώνει⁽⁶⁾ επίσης ότι τα άρθρα 81, παράγραφος 1, και 82 «παράγουν άμεσο αποτέλεσμα στις μεταξύ ιδιωτών σχέσεις και γεννούν απευθείας δικαιώματα υπέρ των υποκειμένων δικαίου τα οποία τα εθνικά δικαιοδοτικά όργανα οφείλουν να προστατεύουν». Προσθέτει⁽⁷⁾ ακόμη ότι «ελλείπει σχετικής κοινοτικής ρυθμίσεως, εναπόκειται στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους να ορίσει τα αρμόδια δικαιοδοτικά όργανα και να ρυθμίσει τις δικονομικές προϋποθέσεις ασκήσεως των ενδίκων βοηθημάτων που αποσκοπούν στην κατοχύρωση της προστασίας των δικαιωμάτων τα οποία τα υποκείμενα δικαίου αντλούν από το κοινοτικό δίκαιο».

⁽³⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης, ΕΕ αριθ. L 1 της 4.1.2003, σελ. 1. Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ: ΕΕ αριθ. C 155 της 29.5.2001, σελ. 73.

⁽⁴⁾ Βλέπε την απόφαση που αναφέρεται στην υποσημείωση 3, αιτιολογικές σκέψεις 17 έως 19.

⁽⁵⁾ Βλέπε την σκέψη 19 της προαναφερθείσας απόφασης, στην οποία απαριθμούνται αρκετές αποφάσεις που αναφέρουν την ίδια αρχή της άμεσης εφαρμογής των κανόνων που ορίζει η Συνθήκη ΕΚ.

⁽⁶⁾ Βλέπε την αιτιολογική σκέψη 23 της προαναφερθείσας απόφασης, όπου παρατίθεται εκτεταμένη νομολογία.

⁽⁷⁾ Βλέπε τριαντιολογική σκέψη 29 της προαναφερθείσας απόφασης.

4.5 Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι θα ήταν δυνατή η θέσπιση κοινοτικών οδηγιών οι οποίες να καθορίζουν τους όρους άσκησης αγωγών αποζημίωσης για παραβιάσεις της Συνθήκης. Οι εν λόγω αγωγές πρέπει να εξασφαλίζουν στους ζημιωθέντες δικαιοαποζημίωση για οικονομικές απώλειες ή διαφυγόντα κέρδη που οφείλονται στην εφαρμογή απαγορευμένων πρακτικών ανταγωνισμού. Πάνω από όλα, όμως, πρέπει να επιτρέπουν στους καταναλωτές να ασκούν τα οικονομικά τους δικαιώματα, τα οποία αναγνωρίζονται στους νόμους που έχουν θεσπιστεί για την προστασία τους. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το Πράσινο Βιβλίο για το συγκεκριμένο θέμα. Επιθυμεί, πάντως, να τονίσει την ανάγκη να συντομευθούν οι προθεσμίες της διαδικασίας, προκειμένου να διασφαλίζονται τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα στο συντομότερο δυνατό χρονικό διάστημα.

5. Ειδικές παρατηρήσεις

5.1 Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι έχει πρωταρχική σημασία οι μελλοντικές αγωγές αποζημίωσης για ζημιές προκληθείσες από απαγορευμένες πρακτικές ανταγωνισμού να προσδιοριστούν βάσει της αρχής της ιδιωτικής εφαρμογής, μέσω των πολιτικών δικαστηρίων.

5.2 Οι δημόσιες αρχές ανταγωνισμού, κοινοτικές και εθνικές, διαθέτουν ένα μέσον για την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας, τον κανονισμό (ΕΚ) 1/2003⁽⁸⁾, που τους παρέχει ευρείες αρμοδιότητες παρέμβασης στις υποθέσεις αγωγών κατά επιχειρήσεων για τις οποίες διατυπώνονται υπόνοιες ότι παραβιάζουν την νομοθεσία ανταγωνισμού. Παρά τις εν λόγω σημαντικές αρμοδιότητες παρέμβασης, το μόνο που μπορούν να κάνουν οι δημόσιες αρχές είναι να διαπιστώσουν ότι μια επιχείρηση παραβίασε την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία και, κατά περίπτωση, να επιβάλουν πρόστιμα.

5.3 Το πρόβλημα περιπλέκεται περισσότερο καθώς, σε κοινοτικό επίπεδο, οι αρχές ανταγωνισμού δεν διαθέτουν αρμοδιότητες για την παρεμβολή μέτρων για την άσκηση αγωγών αποζημίωσης. Επιπλέον, το ΔΕΚ μπορεί να παρεμβεί μόνο με την έκδοση προδικαστικών αποφάσεων, δεδομένου ότι το συγκεκριμένο θέμα εμπίπτει αποκλειστικά στη δικαιοδοσία των εθνικών δικαστηρίων. Έχοντας υπόψη τα ανωτέρω, το ΔΕΚ δήλωσε ότι τα κράτη μέλη πρέπει να θεσπίσουν τους δικούς τους κανόνες για την άσκηση αγωγών αποζημίωσης⁽⁹⁾.

5.4 Η ιδιωτική εφαρμογή των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης ΕΚ αφορά τη χρήση των άρθρων αυτών από τα εθνικά δικαστήρια, σε αστικές υποθέσεις, για την εκδίκαση αγωγών αποζημίωσης που υποβάλλουν ιδιώτες. Το πρόβλημα έγκειται στον προσδιορισμό του καταλληλότερου είδους αγωγής και ιδίως στο εάν πρέπει να θεσπιστεί ειδικό είδος αγωγής. Υπάρχουν πολλά και σοβαρά προβλήματα, γεγονός που καθίσταται σαφές από το ευρύ φάσμα ερωτήσεων που θέτει η Επιτροπή στο Πράσινο Βιβλίο της. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να συμβάλει στον προσανατολισμό της συζήτησης διατυπώνοντας ορισμένες παρατηρήσεις για τα συγκεκριμένα ζητήματα.

5.4.1 **Πρόσβαση σε αποδεικτικά στοιχεία.** Όσον αφορά τους κανόνες για τις αποδείξεις σε αστικές δίκες, τίθενται δύο βασικά ερωτήματα: 1) το βάρος της αποδείξεως και 2) η αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων. Αυτά τα ερωτήματα πρέπει να ληφθούν

υπόψη κατά τις δικαστικές διαδικασίες που ενδέχεται να προκύψουν σε διαφορετικά στάδια: α) μετά από την απόφαση της αρμόδιας αρχής για τον ανταγωνισμό, β) πριν από την απόφαση της αρμόδιας αρχής για τον ανταγωνισμό, και γ) κατά τη διάρκεια της ανάλυσης μιας δεδομένης πρακτικής από την αρμόδια αρχή για τον ανταγωνισμό.

5.4.1.1 Ο κανονισμός (ΕΚ) 1/2003 προβλέπει όλες ανεξαιρέτως τις περιστάσεις κατά τις οποίες οι κοινοτικές και εθνικές αρχές ανταγωνισμού δύνανται να ζητήσουν αποδείξεις προκειμένου να στοιχειοθετηθεί η εφαρμογή απαγορευμένων πρακτικών⁽¹⁰⁾. Επομένως, η χρήση των φακέλων που έχει στη διάθεσή της η αρχή ανταγωνισμού ως αποδεικτικών στοιχείων θα αποτελούσε μια λύση για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ιδιώτες για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων. Το ερώτημα είναι εάν η δυνατότητα πρόσβασης στους φακέλους πρέπει να παρασχεθεί στα δικαστήρια ενώπιον των οποίων έχει ασκηθεί η προσφυγή, ή εάν θα πρέπει οι ιδιώτες -οι ενάγοντες- να διαθέτουν δικαίωμα πρόσβασης. Το ΔΕΚ⁽¹¹⁾ διαθέτει εκτεταμένη νομολογία για τη δέσμευση της Επιτροπής να μην γωστοποιεί σε τρίτους έγγραφα σχετικά με επίδικες υποθέσεις, μέχρι να ολοκληρωθεί η κύρια δίκη.

5.4.1.2 Κατ' αυτόν τον τρόπο, στα πλαίσια των λεγόμενων δράσεων παρακολούθησης, θα μπορούσε να εφαρμοστεί η ακόλουθη προσέγγιση: αφού διαπιστωθεί η παράβαση από τις αρχές ανταγωνισμού και αφού ασκηθεί αγωγή αποζημίωσης από τους θιγόμενους ιδιώτες, η αρχή ανταγωνισμού θα παρέχει στα δικαστήρια τα συναφή αποδεικτικά στοιχεία, ώστε να υπάρχει συνδυασμός της δημόσιας και της ιδιωτικής δράσης⁽¹²⁾.

5.4.1.3 Στις περιπτώσεις στις οποίες οι αγωγές αποζημίωσης για παράβαση της κοινοτικής νομοθεσίας περί ανταγωνισμού δεν απορρέουν από απόφαση των αρμοδίων αρχών, η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι, για να μπορεί να ασκηθεί παρόμοια αγωγή, θα πρέπει να αρκεί να προσκομίσουν οι ενάγοντες ενδεικτικά στοιχεία επαρκή για μια προκαταρκτική αξιολόγηση της πιθανότητας επιτυχούς έκβασης της αγωγής (στοιχειοθέτηση των πραγματικών περιστατικών). Συνιστά, λοιπόν, όχι μόνο να υπάρχουν ειδικοί κανόνες σχετικά με την κοινοποίηση αποδεικτικών εγγράφων, αλλά και να αναγνωρίζεται ο ενεργός ρόλος των δικαστηρίων και να τους παρέχονται ευρείες εξουσίες, συμπεριλαμβανομένης της αρμοδιότητας επιβολής κυρώσεων, όσον αφορά θεμελιώδους σημασίας πτυχές της αγωγής και ειδικότερα όσον αφορά την εξεύρεση, συγκέντρωση και κοινοποίηση αποδεικτικών στοιχείων.

5.4.1.4 Δεδομένου ότι τα εθνικά δικαστήρια, τα οποία θα εκδικάζουν τις υποθέσεις αγωγών αποζημίωσης για παράβαση των κοινοτικών αντιμονοπωλιακών κανόνων, έχουν παράλληλα και αρμοδιότητες στον τομέα των παραβάσεων των κανόνων ανταγωνισμού (κανονισμός 1/2003), η πρόσβασή τους στα εν λόγω έγγραφα, με την επιφύλαξη της προαναφερθείσας υποχρέωσης προστασίας του εμπιστευτικού τους χαρακτήρα, δεν πρέπει να αποτελεί ανυπέρβλητο εμπόδιο. Οι κανόνες πρόσβασης πρέπει, κατά προτεραιότητα, να είναι σύμφωνοι με το δικαίωμα του δικάζοντος δικαστή, όμως οι αρχές ανταγωνισμού πρέπει να υποχρεούνται επίσης να θέτουν στη διάθεση του δικαστηρίου τα αποδεικτικά στοιχεία που τους ζητά.

⁽⁸⁾ Είναι σημαντικό να τονιστεί ο ρόλος του δικτύου των αρχών ανταγωνισμού (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ανταγωνισμού — ΕΔΑ) (ΕΕ αριθ. C 101 της 27.4.2004) όσον αφορά τη συνεργασία με την Επιτροπή και τις ΕΑΑ για την εφαρμογή της νομοθεσίας ανταγωνισμού.

⁽⁹⁾ Βλέπε την προαναφερθείσα απόφαση για την υπόθεση Courage.

⁽¹⁰⁾ Στην πραγματικότητα, οι αρμοδιότητές τους σε αυτόν τον τομέα έχουν διευρυνθεί, αν και σε ορισμένες περιπτώσεις απαιτείται εξουσιοδότηση από τις εθνικές δικαστικές αρχές, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση του μητρώου επιχειρήσεων.

⁽¹¹⁾ Απόφαση της 18ης Μαΐου 1982, υπόθεση 155/79, AM&S Europe Ltd κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Συλλογή της Νομολογίας του Δικαστηρίου 1982, σελ. 417).

⁽¹²⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των δικαστηρίων των κρατών μελών της ΕΕ κατά την εφαρμογή των άρθρων 81 και 82 ΕΚ (ΕΕ αριθ. C 101 της 27.4.2004).

5.4.1.5 Επισημαίνεται ότι η πρόσβαση σε έγγραφα που έχουν ήδη προσκομιστεί στο πλαίσιο κάποιας δίκης για παράβαση είναι ιδιαίτερα σημαντική για τις αγωγές αποζημίωσης για παράβαση της κοινοτικής αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας, ανεξάρτητα από την αρχή που έχει διεξαγάγει τις έρευνες (διοικητική ή δικαστική) και ανεξάρτητα από την έκβαση της υπόθεσης ⁽¹³⁾.

5.4.1.6 Η δυνατότητα των διοικητικών αρχών που εμπλέκονται σε αγωγή για παράβαση της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας να επιλέγουν οι ίδιες τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία θα είναι δυνατή η πρόσβαση για ενδεχόμενη αγωγή αποζημίωσης ενδέχεται να δημιουργήσει υποψίες και ευθύνες όσον αφορά τα κριτήρια που διέπουν τη διαδικασία επιλογής.

5.4.1.7 Τέλος, εάν υποτεθεί ότι θα χορηγηθούν στα δικαστήρια ειδικές και ευρείες αρμοδιότητες για αυτού του είδους τις υποθέσεις, κρίνεται ότι η άρνηση ενός εκ των διαδίκων να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία θα μπορεί να έχει αρνητική επίπτωση στην αξιολόγησή τους, παρέχοντας στο δικαστήριο τη δυνατότητα να λαμβάνει υπόψη του την άρνηση αυτή προκειμένου να αποφασίσει εάν στοιχειοθετείται αδίκημα.

5.4.1.8 Μια άλλη πιθανότητα, στην περίπτωση που εμπλέκονται καταναλωτές, θα ήταν η αντιστροφή του βάρους της αποδείξεως και η μεταφορά του στον εναγόμενο· δηλαδή, όταν οι αρχές ανταγωνισμού έχουν κηρύξει αντιμονοπωλιακή μια συγκεκριμένη πρακτική, ο εναγόμενος δύναται να απαλλαγεί από την υποχρέωση καταβολής αποζημίωσης μόνον εάν αποδείξει ότι η πρακτική αυτή δεν θίγει τους εναγόντες. Πρόκειται για μία από τις βασικές αρχές της προστασίας των καταναλωτών, η οποία πρέπει να επισημανθεί. Ωστόσο, στα περισσότερα κράτη μέλη ισχύει ακόμη ο κανόνας ότι η απόδειξη της παράβασης βαρύνει τους εναγόντες, παρότι αναγνωρίζονται και εξαιρέσεις οι οποίες οδηγούν στην αντιστροφή του βάρους της αποδείξεως ⁽¹⁴⁾, όπως προκύπτει από ορισμένες δικαστικές αποφάσεις ⁽¹⁵⁾ ⁽¹⁶⁾. Εάν υπάρχει προηγούμενη απόφαση η οποία στοιχειοθετεί την παράβαση, η αδυναμία αντιστροφής του βάρους της αποδείξεως σε αγωγές αποζημίωσης για ζημιές που οφείλονται στην εν λόγω παράβαση συνιστά, ενδεχομένως, απαράδεκτη επανάληψη της αποδεικτικής διαδικασίας, η οποία, στην προκειμένη περίπτωση, απαιτείται όχι από μια αρχή που διαθέτει ειδικές αρμοδιότητες έρευνας, αλλά από τους ίδιους τους δηγόμενους, γεγονός που αυξάνει ενδεχομένως την άιση μεταχείριση των διαδίκων σε αυτού του είδους τις αγωγές.

5.4.1.9 Σχετικό με την υποβολή αποδεικτικών στοιχείων είναι και το θέμα της προσφυγής σε εμπειρογνώμονες, των οποίων οι υπηρεσίες είναι συχνά αναγκαίες, λόγω της πολυπλοκότητας των αγωγών αποζημίωσης. Πρέπει να αποφευχθεί, ωστόσο, η προσφυγή σε υπερβολικό αριθμό εμπειρογνομένων, που εκφράζουν ενδεχομένως αντικρουόμενες απόψεις, με αποτέλεσμα να μην συμβάλλουν στην αποτελεσματικότητα της διαδικασίας. Με βάση τις ευρείες εξουσίες των δικαστηρίων, υπέρ των οποίων τάσσεται το παρόν κείμενο, όταν οι διάδικοι δεν κατορθώνουν να συμφωνήσουν, η ευθύνη για τον ορισμό εμπειρογνομένων θα μπορούσε να ανήκει στο δικαστήριο, σε συνεργασία ενδεχομένως με τις αρμόδιες για τον ανταγωνισμό διοικητικές αρχές.

5.4.2 **Αποζημίωση.** Το βασικό ζήτημα είναι η ανάλυση της ζημίας που υπέστησαν οι ιδιώτες και ο ποσοτικός προσδιορισμός της. Η ΓΔ «Υγεία και Προστασία των Καταναλωτών» έχει εκπονήσει μελέτη ⁽¹⁷⁾ με σκοπό να προσδιορίσει την έννοια της ζημίας που προκαλείται στους καταναλωτές και να καταλήξει σε έναν ορισμό που θα μπορεί να εφαρμόζεται σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένου του ανταγωνισμού. Το θέμα έχει σημαντικές συνέπειες, διότι η εκτίμηση της ζημίας εξαρτάται από το τμήμα της αγοράς που θίγεται από τις απαγορευμένες πρακτικές. Σε κάθε περίπτωση, η εξατομικευμένη αξιολόγηση της ζημίας παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες, δεδομένου ότι πολύ συχνά οι επιχειρήσεις έχουν συμφέρον να βελτιστοποιούν το κέρδος τους μέσω αντιμονοπωλιακών συμφωνιών, ακόμη και εάν αναγκαστούν να αντιμετωπίσουν τις ζημιές που προκαλούν οι ίδιες αυτές συμφωνίες.

5.4.2.1 Δεδομένου ότι έχει μεγάλη σημασία να παραχωρηθούν στα δικαστήρια ευρείες εξουσίες για την εκδίκαση αυτού του είδους αγωγών, θα ήταν λογικό να υιοθετηθεί μια δίκαιη προσέγγιση· παρόλα αυτά, για λόγους συνέπειας του συστήματος και ενόψει της ενδεχόμενης δημιουργίας σχετικής νομολογίας, θα ήταν σκόπιμο να παρέχονται κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα κριτήρια (για την εξασφάλιση της δίκαιης μεταχείρισης) που θα χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό του ύψους των αποζημιώσεων.

5.4.2.2 Ένα άλλο συναφές θέμα είναι η προθεσμία παραγραφής ⁽¹⁸⁾ του δικαιώματος αξίωσης αποζημίωσης για αντιμονοπωλιακές πρακτικές, η οποία, ιδίως σε αγωγές που ασκούνται μετά από την έκδοση απόφασης της αρχής ανταγωνισμού, δεν μπορεί να αρχίσει να υπολογίζεται πριν από την έκδοση της τελικής απόφασης για την παράβαση, καθώς κάτι τέτοιο θα προκαλούσε ενδεχομένως περαιτέρω δυσκολίες όσον αφορά την πρόσβαση σε αποδεικτικά στοιχεία.

5.4.2.3 Τέλος, πρέπει να αντιμετωπισθεί το θέμα της νομικής φύσης της αίτησης για αποζημίωση, καθώς στις περισσότερες περιπτώσεις η απουσία συμβατικής σχέσης μεταξύ του επιχειρηματία που διέπραξε την παράβαση και του καταναλωτή καθιστά δυσχερέστερη την εξεύρεση νομικής βάσης για την κίνηση δικαστικής διαδικασίας. Υπό αυτή την έννοια, η εφαρμογή των κανόνων για τις εξωσυμβατικές ενοχές ⁽¹⁹⁾ θα επέτρεπε τη χρήση της δομής των αγωγών για αστική ευθύνη, η οποία αποτελεί καθιερωμένη παράδοση στις εθνικές νομοθεσίες.

5.4.3 **Οι συλλογικές αγωγές σε σύγκριση με τις μεμονωμένες αγωγές αποζημίωσης** ⁽²⁰⁾. Όταν τίθεται ζήτημα αξίωσης αποζημιώσεων για παραβάσεις των κοινοτικών αντιμονοπωλιακών κανόνων, οι συλλογικές αγωγές ανταποκρίνονται πλήρως σε ορισμένους βασικούς στόχους: i) αποτελεσματική αποζημίωση,

⁽¹³⁾ Βλ. αρμοδιότητα των αρχών ανταγωνισμού για την έκδοση απόφασης περί αποδοχής ανάληψης δεσμεύσεων, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 του κανονισμού 1/2003.

⁽¹⁴⁾ Βλέπε παραδείγματα στο: «Study on the conditions of claims for damages in cases of infringement of EC competition rules — comparative report» (Μελέτη για τις προϋποθέσεις αξίωσης αποζημίωσης σε περιπτώσεις παράβασης των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού) — συγκριτική μελέτη των Denis Waelbroeck, Donald Slater και Gil Even-Shoshan, της 31ης Αυγούστου 2004 (σελ. 50 και επ.).

⁽¹⁵⁾ Όπως και σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ αριθ. L 12 της 16.01.2000, σελ. 1). Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ, ΕΕ C 117 της 26.4.2000, σελ. 6.

⁽¹⁶⁾ Κανόνες για το βάρος της αποδείξεως και την αντιστροφή του υπάρχουν ήδη, εξάλλου, στο άρθρο 2 του κανονισμού 1/2003: «Στο πλαίσιο του συνόλου των εθνικών και των κοινοτικών διαδικασιών εφαρμογής των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης, η απόδειξη της παράβασης του άρθρου 81 παράγραφος 1 ή του άρθρου 82 της συνθήκης βαρύνει το μέρος ή την αρχή που ισχυρίζεται την παράβαση. Η απόδειξη ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 81 παράγραφος 3 της συνθήκης βαρύνει την επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων που επικαλείται τη διάταξη αυτή.»

⁽¹⁷⁾ Ανάλυση της ζημίας που προκαλείται στον καταναλωτή και των καταλληλότερων μεθόδων για την αξιολόγησή της (2005/S 60-057291).

⁽¹⁸⁾ Σημείο 4 — σχετικά με την αναστολή της παραγραφής — του διατακτικού της Απόφασης του ΔΕΚ της 13ης Ιουλίου 2006, για τις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-295/04 έως 298/04 (αίτηση προδικαστικής απόφασης του Ειρηνοδίκη του Bitonto — Ιταλία) — Vincenzo Manfredi / Lloyd Adriatico Assicurazioni SpA (C-295/04), Antonio Cannito / Fondiaria Sai SpA (C-296/04) Nicolò Tricarico (C-297/04), Pasqualina Murgolo (C-298/04) Assitalia SpA

Τονίζεται η σημασία αυτής της πρόσφατης συμφωνίας του ΔΕΚ σχετικά με την ενίσχυση της νομολογίας στην οποία γίνεται αναφορά

⁽¹⁹⁾ Πρόταση κανονισμού για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές — «Ρώμη II» — COM(2003) 427 τελικό.

⁽²⁰⁾ Η πρακτική της λεγόμενης «συλλογικής αγωγής», που προβλέπεται στη νομοθεσία των ΗΠΑ, δεν θεωρείται κατάλληλη ούτε για τα νομικά συστήματα της Ευρώπης, ούτε για το δικαστικό της πρότυπο, τουλάχιστον στις περισσότερες χώρες, οι οποίες έχουν τα δικά τους παραδοσιακά συστήματα άσκησης αγωγών αποζημίωσης.

δεδομένου ότι οι συλλογικές αγωγές διευκολύνουν τη διεκδίκηση αποζημιώσεων από οργανώσεις εξ ονόματος των θιγόμενων καταναλωτών και συμβάλλουν στην ουσιαστική πρόσβαση στη δικαιοσύνη· ii) πρόληψη και αποτροπή συμπεριφορών που συνιστούν παράβαση της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας, δεδομένης της ευρύτερης κοινωνικής επίπτωσης αυτού του είδους αγωγών. Επιπλέον, από την πλευρά εκείνου που διέπραξε την παράβαση, η δυνατότητα συγκέντρωσης της υπεράσπισης του παρέχει σημαντικά πλεονεκτήματα από άποψη κόστους και αποτελεσματικότητας.

5.4.3.1 Το βασικό στοιχείο της συλλογικής αγωγής είναι ότι αναγνωρίζεται το δικαίωμα άσκησης προσφυγής των οργανώσεων, κατ' αναλογία προς τα όσα προέβλεπε η οδηγία 98/27/ΕΚ⁽²¹⁾ στον τομέα των αγωγών παραλείψεως για την παύση πρακτικών που θίγουν ιδιαίτερα συμφέροντα των καταναλωτών. Η οδηγία αυτή για την προστασία των καταναλωτών, η οποία στηρίζεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης του δικαιώματος άσκησης προσφυγής των οργανώσεων και στην κοινοποίησή τους στην Επιτροπή⁽²²⁾, παρότι δεν προέβλεπε την αποκατάσταση των ζημιών ή την αποζημίωση, προλείανε, ωστόσο, το έδαφος σε ευρωπαϊκό επίπεδο για την ενεργητική νομιμοποίηση διαφόρων φορέων και οργανώσεων, ώστε να μπορούν να διεξάγουν δικαστικό αγώνα εξ ονόματος συλλογικών συμφερόντων⁽²³⁾.

5.4.4 **Χρηματοδότηση των αγωγών αποζημίωσης.** Από τη συνήθη πρακτική όσον αφορά την άσκηση αγωγών αποζημίωσης προκύπτει ότι τα δικαστικά έξοδα λειτουργούν αποτρεπτικά. Πρώτον, το υψηλό ποσό που απαιτείται για την αγωγή μπορεί να οδηγήσει στη μη άσκηση της αγωγής και δεύτερον, η παρατεταμένη διάρκεια των αστικών δικών αυξάνει το κόστος τους. Θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο της δημιουργίας, εκ μέρους των δημοσίων αρχών των καταναλωτών, ενός ταμείου για τη στήριξη συλλογικών αγωγών.

5.4.4.1 Σε περίπτωση που δεν γίνει κάτι τέτοιο, υπάρχει ο κίνδυνος της διασποράς των ζημιωθέντων, με μεμονωμένες, και ορισμένες φορές γελιοές αποζημιώσεις, γεγονός που ενδέχεται να δυσχεράνει ιδιαίτερα την εξασφάλιση χρηματοδότησης για αγωγές τέτοιου είδους, σε αντίθεση με τους εναγόμενους, οι οποίοι μπορούν εύκολα να διαθέσουν επιπλέον κεφάλαια για την υπεράσπισή τους.

5.4.4.2 Από την υπάρχουσα εμπειρία προκύπτει ότι η διαφορά μεταξύ του κόστους που βαρύνει τους ζημιωθέντες και του κόστους που βαρύνει την επιχείρηση ή την ένωση επιχειρήσεων που έχει παραβεί τους κανόνες δημιουργεί συγκεκριμένη πίεση στις δεύτερες. Εκτιμάται ότι η πρόβλεψη περί εξαιρέσεις των εναγόντων από την καταβολή των

δικαστικών εξόδων ή περί μειωμένης καταβολής αυτών σε αγωγές αποζημίωσης για παράβαση των κοινοτικών αντιμονοπωλιακών κανόνων –με την επιφύλαξη του δικαιώματος επιβολής κυρώσεων στους διαδίκους που ενεργούν κακόπιστα, ή της καταβολής των εξόδων σε περίπτωση που χάσουν την υπόθεση– είναι ένα μέσο αντιστάθμισης της ανισότητας που υφίσταται μεταξύ των διαδίκων σε αγωγές αυτού του είδους.

5.4.5 **Η ένσταση μετακύλισης και η θέση του έμμεσου αγοραστή** συνεπάγονται μια περίπλοκη διαδικασία, δεδομένου ότι οι ζημίες που προκαλούνται από την απαγορευμένη πρακτική την οποία εφαρμόζει μια επιχείρηση ενδέχεται να μεταφέρονται στην αλυσίδα διανομής ή ακόμη και να βαρύνουν τον τελικό καταναλωτή. Αυτό δυσχεραίνει ακόμη περισσότερο την άσκηση αγωγών αποζημίωσης, ιδίως λόγω της δυσκολίας να αποδειχθεί η σχέση μεταξύ της ζημίας και της απαγορευμένης πρακτικής. Η δυσκολία της απόδειξης έχει ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό της ένστασης μετακύλισης από τις αγωγές αποζημίωσης.

5.4.6 **Δικαιοδοσία και εφαρμοστέο δίκαιο.** Η Σύμβαση των Βρυξελλών καλύπτει το θέμα της δικαιοδοσίας όσον αφορά την εκδίκαση υποθέσεων και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Ακολούθως, ο κανονισμός 44/2001 θέσπισε τους κανόνες που πρέπει να εφαρμόζονται, στο εσωτερικό της ΕΕ, σε περίπτωση διασυνοριακών διαφορών. Επομένως, οι περισσότερες δυσκολίες εφαρμογής που ενδέχεται να προκύψουν στο πλαίσιο των αγωγών αποζημίωσης λόγω απαγορευμένων πρακτικών ανταγωνισμού θα μπορούν να επιλυθούν. Η συλλογική προσφυγή στον τομέα των αγωγών αποζημίωσης για παράβαση των κοινοτικών αντιμονοπωλιακών κανόνων αποτελεί καθιερωμένη πρακτική σε λίγα μόνο από τα κράτη μέλη και, για το λόγο αυτό, για την εξέταση της ενδεχόμενης υιοθέτησής της, θα πρέπει να μελετηθούν ορισμένες από τις ιδιαιτερότητές της, κυρίως δε όσον αφορά την αρμόδια δικαιοδοτική αρχή και το εφαρμοστέο δίκαιο. Τα οφέλη που παρουσιάζει αυτό το είδος διαδικασίας από άποψη κόστους και αποτελεσματικότητας, τόσο για τους ενάγοντες όσο και για τους εναγόμενους, θα είναι πραγματικά μόνον εφόσον καταστεί δυνατή η συνεκτική εφαρμογή των κανόνων, γεγονός που προϋποθέτει την απόδοση προτεραιότητας στο δίκαιο του δικάζοντος δικαστή. Ομοίως, η διάθεση πληροφοριών, όχι μόνο όσον αφορά τις αρμόδιες για την ανάληψη ανάλογων διαδικασιών αρχές, αλλά και όσον αφορά τις εκκρεμούσες διαδικασίες και τις αντίστοιχες αποφάσεις, φαίνεται να αποτελεί σημαντικό βήμα για την πραγματική καθιέρωση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας ως παράγοντα εφαρμογής της πολιτικής του ανταγωνισμού.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

⁽²¹⁾ Οδηγία 98/27/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαΐου 1998, περί των αγωγών παραλείψεως στον τομέα της προστασίας των συμφερόντων των καταναλωτών (ΕΕ αριθ. L 166 της 11.6.1998, σελ. 51). Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ στην ΕΕ αριθ. C 30 της 30.1.1997, σελ. 112.

⁽²²⁾ Βλέπε την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τους νομιμοποιούμενους φορείς που μπορούν να εγείρουν αγωγή παραλείψεως στον τομέα της προστασίας των συμφερόντων των καταναλωτών, σύμφωνα με το άρθρο 2 της οδηγίας 98/27/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, στην οποία περιλαμβάνεται κατάλογος 276 φορέων (ΕΕ αριθ. C 39 της 16.2.2006, σελ. 2).

⁽²³⁾ «[...] ως συλλογικά νοούνται τα συμφέροντα που δεν περιλαμβάνουν την απλή σφύρευση των συμφερόντων των ατόμων που εθίγησαν από συγκεκριμένη παράβαση· ότι τα ανωτέρω δεν θίγουν την άσκηση επιμέρους αγωγών από άτομα που έχουν θιγεί από συγκεκριμένη παράβαση» βλ. αιτιολογική σκέψη 2 της οδηγίας.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το δικαίωμα εκμίσθωσης, το δικαίωμα δανεισμού και ορισμένα δικαιώματα συγγενικά προς την πνευματική ιδιοκτησία στον τομέα των προϊόντων της διανοίας (Κωδικοποιημένη έκδοση)»

COM(2006)226 τελικό — 2006/0073 (COD)

(2006/C 324/02)

Στις 6 Ιουνίου 2006, και σύμφωνα με το άρθρο 95 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 20 Σεπτεμβρίου 2006 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. RETUREAU.

Έχοντας υπόψη την ανανέωση της θητείας της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, η σύνοδος ολομέλειας αποφάσισε να αποφανθεί για τη γνωμοδότηση αυτή στη σύνοδο ολομέλειας του Οκτωβρίου και όρισε τον κ. RETUREAU, ως γενικό εισηγητή σύμφωνα με το άρθρο 20 του Εσωτερικού Κανονισμού.

Κατά την 430η σύνοδο ολομέλειάς της, της 26ης Οκτωβρίου 2006, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την παρούσα γνωμοδότηση με 95 ψήφους υπέρ και 4 αποχές.

1. Προτάσεις της Επιτροπής

1.1 Πρόκειται για κωδικοποίηση. Τα κωδικοποιημένα κείμενα, με ορισμένες τυπικές τροποποιήσεις, δεν επιφέρουν ουδεμία μεταβολή στο νόμο που εφαρμόζεται κατά τη χρονική στιγμή της κωδικοποίησης η οποία πραγματοποιείται σε μόνιμη βάση.

1.2 Στα πλαίσια της «Ευρώπης των πολιτών», η απλούστευση και η σαφήνεια του κοινοτικού δικαίου αποκτούν ιδιαίτερη σημασία. Γι' αυτό τον λόγο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή έχουν τονίσει ότι είναι απαραίτητο να κωδικοποιηθούν οι νομοθετικές πράξεις που έχουν συχνά τροποποιηθεί και συμφώνησαν, βάσει διοργανικής συμφωνίας, να ακολουθείται ταχεία διαδικασία για την έγκριση των κωδικοποιούμενων πράξεων. Δεν επιτρέπεται δε ουδεμία τροποποίηση επί της ουσίας των πράξεων που αποτελούν αντικείμενο της κωδικοποίησης.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι οι προτάσεις της Επιτροπής αντιστοιχούν πλήρως στον στόχο της ταχείας διαδικασίας που πρέπει να ακολουθείται για την κωδικοποίηση.

2.2 Πρέπει ωστόσο να τεθεί το ερώτημα της παγίωσης της νομοθεσίας που δίδει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας και ορισμένα συγγενικά δικαιώματα. Η κωδικοποίηση είναι χρήσιμη μόνον, εάν το εξεταζόμενο δικαίωμα δεν προβλέπεται να υποστεί περαιτέρω τροποποιήσεις.

2.3 Αναφορικά αφορά όμως με το κοινοτικό δίκαιο που εξελίσσεται συνεχώς (αναμένεται συγκεκριμένα να υποβληθούν οι προτάσεις για τη θέσπιση «ποινικών μέτρων») και την ποικιλότητα μεταφορά του στις εθνικές νομοθεσίες, είμαστε υποχρεωμένοι να διαπιστώσουμε ότι δεν τηρείται η ισορροπία μεταξύ των δικαιούχων του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και ιδίως των συγγενικών δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων που έχουν οι παραλήπτες των

έργων (το κοινό, η επιστημονική και πανεπιστημιακή κοινότητα κλπ, δηλαδή οι «καταναλωτές πολιτιστικών αγαθών»), διότι τα δικαιώματα των παραλήπτων των προστατευόμενων έργων περιορίζονται ολοένα και περισσότερο σε πολλά κράτη μέλη. Σε πολλές περιπτώσεις, επί παραδείγματι, το δικαίωμα ατομικής αντιγραφής τίθεται σε αμφισβήτηση από τις διατάξεις περί υλικής προστασίας των λογισμικών, που είναι γνωστές ως «DRM» (διαχείριση ψηφιακών δικαιωμάτων). Το ίδιο συμβαίνει και ως προς τη διαλειτουργικότητα των λογισμικών.

2.4 Οι δυσμενείς αυτές εξελίξεις για τους καταναλωτές επιδεινώθηκαν από την επιβολή αυστηρότερων ποινικών κυρώσεων σε περίπτωση παράκαμψης των DRM με σκοπό τη δημιουργία ιδιωτικών αντιγράφων ή αντιγράφων για φύλαξη.

2.5 Η ΕΟΚΕ φρονεί κατά συνέπεια ότι τα μέτρα περί κωδικοποίησης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων είναι πρόωρα, διότι η κοινοτική νομοθεσία πρέπει να επανεξιορθρωθεί, ενόψει ειδικότερα της στρατηγικής της Λισσαβώνας. Επιπλέον, πολλά από τα σημαντικά θέματα παραπέμπονται στην επικουρικότητα ενώ παράλληλα η μεταφορά στις εθνικές νομοθεσίες εμφανίζει τόσες διαφορές, ώστε να υπάρχει κίνδυνος παρακώλυσης της ελεύθερης κυκλοφορίας των έργων και των «πολιτιστικών υπηρεσιών».

2.6 Για τους λόγους αυτούς, στο στάδιο που διανύουμε σήμερα, η απλή τεχνική παγιοποίηση των σχετικών πράξεων από την Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων θα επέτρεπε να αποσαφηνισθεί η κατάσταση της νομοθεσίας που ισχύει κατά τη χρονική στιγμή της παγιοποίησης. Η τεχνική αυτή θα μπορούσε εν συνεχεία να εφαρμόζεται σε κάθε σημαντική τροποποίηση του εφαρμοστέου δικαίου, χωρίς να δημιουργείται η εντύπωση ότι παγώνουν οι μελλοντικές εξελίξεις, όπως φαίνεται να εξυπνοείται από την επιλογή της κωδικοποίησης.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1 Η ΕΟΚΕ θα επιθυμούσε επίσης να θεσπισθεί από το κοινοτικό δίκαιο η αναγνώριση και η προστασία αδειών, όπως η GPL (γενική άδεια «light» για την τεχνική τεκμηρίωση) ή η άδεια «Creative Commons» όσον αφορά τα βιβλία και την καλλιτεχνική δημιουργία. Οι άδειες αυτές παρέχουν μεγάλη ελευθερία στους χρήστες, η δε GPL π.χ., χρησιμοποιείται σε μεγάλο αριθμό λογισμικών που λειτουργούν στους υπολογιστές (δρομολογητής διαδικτύου, δικησίες, επιχειρήσεις).

3.2 Οι εν λόγω πιο επιτρεπτικές άδειες χρήσης ευνοούν τη διάδοση και ιδιοποίηση έργων από χρήστες και παραλήπτες και

ανταποκρίνονται πλήρως στους στόχους ταχείας διάδοσης γνώσεων και τεχνολογιών που θα έπρεπε να χαρακτηρίζει τη στρατηγική της Λισσαβώνας.

3.3 Η ΕΟΚΕ καλεί συνεπώς την Επιτροπή να επανεξετάσει την προβληματική αυτή που αποβαίνει άγονη με την κωδικοποίηση και να μελετήσει τις πρωτοβουλίες που πρέπει να αναληφθούν για να εξασφαλισθεί η διάθεση των έργων προς το ευρύτερο κοινό, με την αναγνώριση ελεύθερων αδειών και με την επανεξισορρόπηση των δικαιωμάτων μεταξύ δικαιούχων και χρηστών στην κοινωνία των πληροφοριών, έτσι ώστε να ενδυναμωθεί η ανταγωνιστικότητα και η καινοτομία της κοινοτικής Ευρώπης.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη διάρκεια προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και ορισμένων συγγενικών δικαιωμάτων (κωδικοποιημένη έκδοση)»

COM(2006) 219 final — 2006/0071 (COD)

(2006/C 324/03)

Στις 6 Ιουνίου 2006, και σύμφωνα με το άρθρο 95 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 20 Σεπτεμβρίου 2006 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. RETUREAU.

Λαμβάνοντας υπόψη την ανανέωση της θητείας της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, η σύνοδος ολομέλειας αποφάσισε να αποφανθεί για τη γνωμοδότηση αυτή στη σύνοδο ολομέλειας του Οκτωβρίου και όρισε τον κ. RETUREAU ως γενικό εισηγητή σύμφωνα με το άρθρο 20 του Εσωτερικού Κανονισμού.

Κατά την 430η σύνοδο ολομέλειάς της 26ης Οκτωβρίου 2006 η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την παρούσα γνωμοδότηση με 104 ψήφους υπέρ και 1 αποχή.

1. Προτάσεις της Επιτροπής

1.1 Πρόκειται για κωδικοποίηση. Τα κωδικοποιημένα κείμενα, με ορισμένες τυπικές τροποποιήσεις, δεν επιφέρουν ουδεμία μεταβολή στο νόμο που εφαρμόζει κατά τη χρονική στιγμή της κωδικοποίησης η οποία πραγματοποιείται σε μόνιμη βάση.

1.2 Στα πλαίσια της «Ευρώπης των πολιτών», η απλούστευση και η σαφήνεια του κοινοτικού δικαίου αποκτούν ιδιαίτερη σημασία. Γι' αυτό τον λόγο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή έχουν τονίσει ότι είναι απαραίτητο να κωδικοποιηθούν οι νομοθετικές πράξεις που έχουν συχνά τροποποιηθεί και συμφώνησαν, βάσει διοργανικής συμφωνίας, να ακολουθείται ταχεία διαδικασία για την έγκριση των κωδικοποιούμενων πράξεων. Δεν επιτρέ-

πεται δε ουδεμία τροποποίηση επί της ουσίας των πράξεων που αποτελούν αντικείμενο της κωδικοποίησης.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι οι προτάσεις της Επιτροπής αντιστοιχούν πλήρως στον στόχο της ταχείας διαδικασίας που πρέπει να ακολουθείται για την κωδικοποίηση.

2.2 Πρέπει ωστόσο να τεθεί το ερώτημα της παγίωσης της νομοθεσίας που διέπει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας και ορισμένα συγγενικά δικαιώματα. Η κωδικοποίηση είναι χρήσιμη μόνον, εάν το εξεταζόμενο δικαίωμα δεν προβλέπεται να υποστεί περαιτέρω τροποποιήσεις.

2.3 Η διάρκεια προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, που κατά τον 19ο αιώνα, οπότε και θεσπίστηκε, ήταν 10 έτη, ανέρχεται σήμερα σε εβδομήντα έτη μετά τον θάνατο του δημιουργού. Δεν είναι διόλου απίθανο να αυξηθεί ακόμη περισσότερο, κάτω από την πίεση των δικαιούχων.

2.4 Η κατάσταση που επικρατεί σήμερα είναι εξαιρετικά ετεροβαρής και ευνοεί τους κληρονόμους των δημιουργών (3 γενές περίπου) καθώς και τους δικαιούχους των συγγενικών δικαιωμάτων και γι' αυτό θα πρέπει να αναθεωρηθούν οι διάρκειες οι οποίες είναι πλέον δυσανάλογες προς τις ανάγκες του κοινού αλλά και των ίδιων των δημιουργών. Εάν ένα μέλος του ΠΟΕ, όπως οι ΗΠΑ, αυξήσει, όπως είναι πολύ πιθανό, την αρχική διάρκεια προστασίας σε 90 έτη ή έναν αιώνα («τροπολογία Disney»), τι θα κάνει η Ευρώπη; Θα πρέπει τότε να αναθεωρήσει τις εμπορικές συμφωνίες σχετικά με τα «δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας»;

2.5 Μεγάλος αριθμός λογοτεχνικών, φιλοσοφικών και λοιπών έργων εκδίδεται μία και μόνο φορά, στην πρωτότυπη γλώσσα και δεν επανεκδίδονται επί ζωής του συγγραφέως τους ή και των ίδιων των κληρονόμων του. Παρόλον ότι στην εποχή τους δεν έγιναν «πωλυπώλητα» (*best sellers*), εντούτοις πολλά από αυτά έχουν αξία, πολύ γρήγορα όμως γίνονται δυσεύρετα για το αναγνωστικό κοινό. Η απεριόριστη παράταση των δικαιωμάτων δεν ευνοεί στην πραγματικότητα παρά μόνο έναν σχετικά χαμηλό αριθμό δημιουργών, ενώ το σύστημα προστασίας αποστειρώνει, λόγω της διάρκειάς του, έναν πολύ σημαντικότερο αριθμό έργων, στα οποία δεν μπορεί να έχει πρόσβαση ο αναγνώστης και ο φοιτητής, μετά την εξάντληση της πρώτης τους έκδοσης.

2.6 Πρέπει συνεπώς να τεθεί το ερώτημα της παγίωσης της νομοθεσίας που διέπει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας και ορισμένα συγγενικά δικαιώματα. Η κωδικοποίηση είναι χρήσιμη μόνον, εάν το εξεταζόμενο δικαίωμα δεν προβλέπεται να εξελιχθεί ουσιαστικά.

2.7 Θα πρέπει συνεπώς να μελετηθεί εμπεριστατωμένα, στην ψηφιακή εποχή μας, το πρόβλημα της διάδοσης των έργων και το δικαίωμα του κοινού να έχει καθολική πρόσβαση στη δημιουργία και στον πολιτισμό. Η ΕΟΚΕ θεωρεί συνεπώς ότι η κωδικοποίηση είναι μάλλον πρόωρη, θα προτιμούσε δε απλώς να παγιωθούν οι πράξεις και να επανεξετασθούν οι όροι και η διάρκεια της προστασίας του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων έτσι ώστε να αντιστοιχούν στη στρατηγική της Λισσαβώνας.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1 Η ΕΟΚΕ θα επιθυμούσε επίσης να θεσπισθεί από το κοινοτικό δίκαιο η αναγνώριση και η προστασία αδειών, όπως η LGPL (γενική άδεια «light» για την τεχνική τεκμηρίωση) ή η άδεια «Creative Commons» όσον αφορά τα βιβλία και την καλλιτεχνική δημιουργία. Οι άδειες αυτές παρέχουν μεγάλη ελευθερία στους χρήστες, η δε LGPL πχ, χρησιμοποιείται σε μεγάλο αριθμό λογισμικών που λειτουργούν στους υπολογιστές (δρομολογητής διαδικτύου, διοικήσεις, επιχειρήσεις).

3.2 Οι εν λόγω πιο επιτρεπτικές άδειες χρήσης ευνοούν τη διάδοση και ιδιοποίηση έργων από χρήστες και παραλήπτες και ανταποκρίνονται πλήρως στους στόχους ταχείας διάδοσης γνώσεων και τεχνολογιών που θα έπρεπε να χαρακτηρίζει τη στρατηγική της Λισσαβώνας.

3.3 Η ΕΟΚΕ καλεί συνεπώς την Επιτροπή να επανεξετάσει την προβληματική αυτή που αποβαίνει άγονη με την κωδικοποίηση και να μελετήσει τις πρωτοβουλίες που πρέπει να αναληφθούν για να εξασφαλισθεί η διάθεση των έργων προς το ευρύτερο κοινό, με την αναγνώριση ελεύθερων αδειών και με την επανεξιστροφή των δικαιωμάτων μεταξύ δικαιούχων και χρηστών στην κοινωνία των πληροφοριών.

Βρυξέλλες, 20 Σεπτεμβρίου 2006.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την παραπλανητική και τη συγκριτική διαφήμιση

COM (2006) 222 τελικό — 2006/0070 (COD)

(2006/C 324/04)

Στις 6 Ιουνίου 2006 και σύμφωνα με το άρθρο 95 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Εσωτερική αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 20 Σεπτεμβρίου 2006 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. WESTENDORP.

Λόγω της ανανέωσης της θητείας της ΕΟΚΕ, η Ολομέλεια αποφάσισε να ψηφίσει για τη γνωμοδότηση αυτή κατά τη σύνοδο του Οκτωβρίου και όρισε τον κ. WESTENDORP γενικό εισηγητή, βάσει του άρθρου 20 του Εσωτερικού Κανονισμού. Επειδή ο κ. Westendorp απουσίαζε, τη γνωμοδότηση παρουσίασε ο κ. PEGADO LIZ.

Κατά την 430ή σύνοδο ολομέλειάς της, που πραγματοποιήθηκε στις 26 Οκτωβρίου 2006, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 86 ψήφους υπέρ και 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Στο πλαίσιο της «Ευρώπης των πολιτών», η σαφήνεια και η διαφάνεια της κοινοτικής νομοθεσίας έχουν μεγάλη σημασία. Έτσι, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή όρισαν ότι οι νομοθετικές πράξεις που τροποποιούνται συχνά πρέπει να κωδικοποιηθούν και συνήψαν μία διοργανική συμφωνία, που ορίζει

ότι πρέπει να ακολουθείται ταχεία διαδικασία για αυτή την κωδικοποίηση. Η κωδικοποίηση δεν μπορεί να επιφέρει καμία τροποποίηση επί της ουσίας στις πράξεις στις οποίες εφαρμόζεται.

1.2 Η παρούσα πρόταση της Επιτροπής ανταποκρίνεται ακριβώς στον στόχο και στους κανόνες της κωδικοποίησης. Η ΕΟΚΕ δεν έχει, ως εκ τούτου, να προβάλει καμία αντίρρηση.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέση προσαρμογής της οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας των δικύκλων ή τρικύκλων μηχανοκίνητων οχημάτων»

COM (2006) 478 τελικό — 2006/0161 (COD)

(2006/C 324/05)

Στις 27 Σεπτεμβρίου 2006, το Συμβούλιο αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 95 της ΣΕΚ, να ζητήσει τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την ανωτέρω πρόταση

Το Προεδρείο της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής αποφάσισε να αναθέσει την προετοιμασία των σχετικών εργασιών στο ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση».

Με δεδομένο τον επείγοντα χαρακτήρα των εργασιών, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε κατά την 430η σύνοδο της ολομέλειάς της, της 25ης και 26ης Οκτωβρίου 2006, να ορίσει γενικό εισηγητή τον κ. JANSON και να υιοθετήσει την παρούσα γνωμοδότηση με 104 ψήφους υπέρ και 1 αποχή.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η σαφήνεια και η διαφάνεια της κοινοτικής νομοθεσίας εξαρτώνται επίσης από την κωδικοποίηση των τροποποιημένων πράξεων.

1.2 Η κωδικοποίηση πρέπει να πραγματοποιείται με πλήρη τήρηση της κανονικής νομοθετικής διαδικασίας της Κοινότητας.

1.3 Αντικείμενο της πρότασης είναι η κωδικοποίηση της οδηγίας 93/94/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 29ης Οκτωβρίου 1993 σχετικά με τη θέση προσαρμογής της οπίσθιας πινακίδας κυκλοφορίας των

δικύκλων ή τρικύκλων μηχανοκίνητων οχημάτων. Η νέα οδηγία θα αντικαταστήσει τις διάφορες πράξεις που αποτελούν αντικείμενο της κωδικοποίησης. Η παρούσα πρόταση σέβεται πλήρως την ουσία των κωδικοποιούμενων κειμένων και αρκείται απλώς στη συγκέντρωσή τους, επιφέροντας μόνο τις τυπικές τροποποιήσεις που απαιτούνται από την ίδια τη διαδικασία κωδικοποίησης.

1.4 Η υπό εξέταση πρόταση της Επιτροπής αντιστοιχεί απόλυτα στον προορισμό της κωδικοποίησης και πληροί τις διατάξεις που τη διέπουν. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ την υποστηρίζει.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον ορισμό, την περιγραφή, την παρουσίαση και την επισήμανση των αλκοολούχων ποτών»

COM(2005) 125 τελικό — 2005/0028 (COD)

(2006/C 324/06)

Στις 25 Ιανουαρίου 2006 και σύμφωνα με τα άρθρα 95 και 251 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 8 Σεπτεμβρίου 2006 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Clive Wilkinson.

Λόγω της ανανέωσης της θητείας της ΕΟΚΕ, η Ολομέλεια αποφάσισε να ψηφίσει για τη γνωμοδότηση αυτή κατά τη σύνοδό της του Οκτωβρίου και όρισε τον κ. Dorda γενικό εισηγητή, βάσει του άρθρου 20 του Εσωτερικού Κανονισμού.

Κατά την 430ή σύνοδο ολομέλειάς της, που πραγματοποιήθηκε στις 26 Οκτωβρίου 2006, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 76 ψήφους υπέρ, 3 ψήφους κατά και 11 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Περίληψη και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει την πρωτοβουλία της Επιτροπής με σκοπό τον εκσυγχρονισμό των κανόνων που ισχύουν για τον ορισμό, την περιγραφή και την παρουσίαση των αλκοολούχων ποτών και ιδιαίτερες τις αλλαγές που προτείνονται για το σύστημα «Γεωγραφικής Ένδειξης» (ΓΕ), βάσει αιτήσεων που υποβάλλονται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, καθώς και την προτεινόμενη διαδικασία για οποιαδήποτε τροποποίηση του νέου κανονισμού.

1.2 Η ΕΟΚΕ δεν συμφωνεί με την κατηγοριοποίηση που προτείνεται στο σχέδιο, διότι μπορεί να προκαλέσει παρανοήσεις.

1.3 Η αναγραφή των συστατικών για τα αλκοολούχα ποτά γίνεται δεκτή, υπό τον όρο ότι θα ισχύει για όλα τα οινοπνευματώδη.

1.4 Οι «δείκτες γνησιότητας» (ΔΓ) έχουν μεγάλη σημασία για την καταπολέμηση της απάτης και της απομίμησης προϊόντων και γι' αυτό πρέπει να συμπεριληφθούν στο σχέδιο διατάξεις σχετικά με τη χρήση τους.

1.5 Ο ορισμός της βότκας είναι ιδιαίτερα προβληματικός, ιδίως σε ό,τι αφορά τις πρώτες ύλες παρασκευής της. Η ΕΟΚΕ προτείνει να περιοριστούν οι πρώτες ύλες στα σπιτικά, την πατάτα και τη μελάσα ζαχαρότευτλων, έτσι ώστε να μην είναι απαραίτητη η αναγραφή στην επισήμανση των πρώτων υλών που χρησιμοποιήθηκαν.

2. Εισαγωγή

2.1 Οι κανόνες που ισχύουν για τον ορισμό, τον χαρακτηρισμό και την παρουσίαση των αλκοολούχων ποτών περιέχονται στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1576/89 του Συμβουλίου⁽¹⁾ και τον κανονισμό της Επιτροπής αριθ. 1014/90⁽²⁾. Αυτοί οι κανόνες αποδειχθηκαν επιτυχείς νομοθετικές ρυθμίσεις για τον κλάδο των αλκοο-

λούχων ποτών. Ωστόσο, είναι πλέον αναγκαίο να διασαφηνισθούν ορισμένα σημεία και να συνυπολογισθούν οι εξελίξεις που μεσολάβησαν από την εποχή της θεσπίσεως των εν λόγω κανόνων. Για το σκοπό αυτό καταρτίστηκε η παρούσα πρόταση κανονισμού.

2.2 Με την παρούσα πρόταση επιδιώκεται η περαιτέρω διασαφήνιση των ισχυόντων κανονισμών (υποσημειώσεις 1 και 2 παρακάτω), η προσαρμογή στις νέες τεχνικές απαιτήσεις και η συνεκτίμηση πρόσθετων παραγόντων, όπως οι απαιτήσεις του ΠΟΕ. Ένας άλλος στόχος είναι η διαφύλαξη της καλής φήμης που έχουν αποκτήσει τα αλκοολούχα ποτά της ΕΕ και η απαραίτητη ενημέρωση των καταναλωτών.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) επικροτεί την παρούσα πρόταση, που αποσκοπεί στην τροποποίηση και τον εκσυγχρονισμό της τρέχουσας νομοθεσίας και επισημαίνει ότι έχουν διενεργηθεί εκτενείς διαβουλεύσεις με την οργάνωση που εκπροσωπεί τους παραγωγούς αλκοολούχων ποτών σε επίπεδο ΕΕ,⁽³⁾ η οποία υποστηρίζει επίσης αυτήν την πρωτοβουλία.

3.2 Ειδικότερα, η ΕΟΚΕ επικροτεί τις αλλαγές που υιοθετούνται προκειμένου να ευθυγραμμιστεί το σύστημα Γεωγραφικών Ενδείξεων με τις απαιτήσεις του ΠΟΕ και την πρόταση σχετικά με την υιοθέτηση μιας απλής και διαφανούς διαδικασίας τροποποίησης του προτεινόμενου κανονισμού.

3.3 Το γεγονός ότι ο νέος κανονισμός πρόκειται να αντικαταστήσει δύο υφιστάμενους κανονισμούς θα πρέπει να διασαφηνιστεί ρητώς στην πρώτη παράγραφο της εισαγωγικής αιτιολογικής σκέυης με συμπληρωματική αναφορά στον κανονισμό 1014/90 πέραν από την υπάρχουσα αναφορά στον κανονισμό 1576/89, οι οποίοι καταργούνται και αντικαθίστανται από τον νέο κανονισμό.

⁽¹⁾ ΕΕ L 160, 12 Ιουνίου 1989, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την Πράξη Προσχώρησης του 2003.

⁽²⁾ ΕΕ L 105, 25 Απριλίου 1990, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2140/1998.

⁽³⁾ CEPS = Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Οινοπνευματωδών Ποτών, ο οποίος εκπροσωπεί τις κλαδικές οργανώσεις 27 χωρών.

3.4 Ο κλάδος των αλκοολούχων ποτών διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο στην οικονομία της Ένωσης: το μερίδιό του στις εξαγωγές ανέρχεται σε 5 δισεκατομμύρια ευρώ κατ' έτος (*), απασχολεί άμεσα περίπου 50.000 άτομα (και έμμεσα περίπου πενταπλάσια), ενώ οι σχετικές ετήσιες επενδύσεις κεφαλαίου υπερβαίνουν το 1 δισεκατομμύριο ευρώ. Είναι επίσης βασικός πελάτης των γεωργικών προϊόντων της ΕΕ. Πριν από την τελευταία διεύρυνση, ο κλάδος της βιομηχανίας απορροφούσε 2 εκατομμύρια τόνους σιτηρών, 2,5 εκατομμύρια τόνους ζαχαρότευτλων, 300.000 τόνους φρούτων και 16 εκατομμύρια εκατόλιτρα οίνου ετησίως· αυτά τα στοιχεία πρέπει να επικαιροποιηθούν για την ΕΕ-25. Μετά την τελευταία διεύρυνση και την προσχώρηση δέκα νέων κρατών μελών, πρέπει να συμπεριληφθούν και τα γεώμηλα: κάθε χρόνο χρησιμοποιούνται ως πρώτη ύλη για την παρασκευή οινοπνευματωδών ποτών περίπου 100.000 τόνοι γεωμήλων.

3.5 Σήμερα, η βιομηχανία οινοπνευματωδών ποτών της ΕΕ είναι η πλέον ανταγωνιστική παγκοσμίως και οι μεταβολές που εφαρμόζονται δεν πρέπει να επιφέρουν απώλεια αυτού του πλεονεκτήματος. Έχει ζωτική σημασία για τον εν λόγω κλάδο η διατήρηση της εξαιρετικής του φήμης και της ικανότητάς του να συνεχίζει να καινοτομεί.

3.6 Είναι σημαντικό οι αλλαγές που υιοθετούνται στο πλαίσιο της ενοποίησης και επικαιροποίησης των υφιστάμενων κανονισμών να μην οδηγήσουν σε καμία απώλεια των βασικών αρχών που περιέχονται στους εν λόγω κανονισμούς. Σχετικά με αυτό, οι τρέχουσες διατάξεις για την επισήμανση είναι ιδιαίτερα σημαντικές. Λεπτομερείς παρατηρήσεις όσον αφορά τις εν λόγω διατάξεις περιέχονται στο παράρτημα Ι.

3.7 Οι επιμέρους ορισμοί των αλκοολούχων ποτών είναι περίπλοκοι και η ΕΟΚΕ θα τους εξετάσει μόνον σε περίπτωση που κρίνεται απαραίτητο.

Ειδικές παρατηρήσεις

4. Ταξινόμηση

4.1 Στην πρόταση καθορίζεται ο διαχωρισμός των αλκοολούχων ποτών σε «κατηγορίες» προτείνεται η ταξινόμηση όλων των αλκοολούχων ποτών στις εξής κατηγορίες «Α» (αποστάγματα), «Β» (ειδικά αλκοολούχα ποτά) και «Γ» (άλλα αλκοολούχα ποτά). Δεν είναι σαφές για ποιο λόγο κρίνεται αναγκαίος αυτός ο διαχωρισμός σε κατηγορίες· ωστόσο, θεωρείται ότι υπάρχει ο κίνδυνος σύγχυσης, καθότι ορισμένα ποτά μπορούν να ταξινομηθούν σε περισσότερες από μία κατηγορίες, ανάλογα με τη μέθοδο παραγωγής τους. Η ΕΟΚΕ σημειώνει επίσης ότι στην αιτιολογική έκθεση γίνεται αναφορά στην κατηγορία «Α» ως μια «κλειστή ομάδα αλκοολούχων ποτών» στην οποία ανήκουν «μόνον οι καθαρότερες μορφές αυτών των προϊόντων». Αυτό θα μπορούσε να υπονοεί ότι άλλες κατηγορίες δεν είναι καθαρές, ενώ στόχος του κανονισμού είναι να διασφαλιστεί ότι όλα τα αλκοολούχα ποτά που παράγονται στην ΕΕ διαθέτουν εξαιρετική φήμη.

4.2 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι η προτεινόμενη ταξινόμηση δεν συνεπάγεται κανένα έννομο αποτέλεσμα· ωστόσο, πιστεύει ότι ο προτεινόμενος διαχωρισμός σε κατηγορίες δεν θα βοηθήσει τους

καταναλωτές ή άλλους ενδιαφερόμενους παράγοντες. Ούτε κρίνεται αναγκαίος για τη δομική συνοχή του υπό συζήτηση εγγράφου. Η ΕΟΚΕ συνιστά ο καθορισμός κατηγοριών να συνοδεύεται από τη δέουσα στοιχειοθέτηση. Επιπλέον, διατυπώνει τους προβληματισμούς της σχετικά με τις πραγματικές περιγραφές που χρησιμοποιούνται για την κάθε κατηγορία.

4.3 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ανησυχία ότι η εν λόγω ταξινόμηση σε κατηγορίες θα μπορούσε να αποτελέσει βάση για την εισαγωγή διακρίσεων μεταξύ των διαφόρων αλκοολούχων ποτών, ενδεχομένως σε ό,τι αφορά την επισήμανση ή τη φορολογία τους. Η ΕΟΚΕ αντιτίθεται σε τέτοιες διακρίσεις.

4.4 Μέχρι σήμερα, η συζήτηση⁽⁵⁾ έχει δείξει ότι η ταξινόμηση που προτείνεται είναι αμφιλεγόμενη και, κατά συνέπεια, μάλλον θα τροποποιηθεί. Εάν συμβεί αυτό, πρέπει να προβλεφθούν ορισμένες αλλαγές για να ληφθούν εν γένει υπόψη οι διάφορες παραδοσιακές πρακτικές. Επίσης, κρίνεται αναγκαία η περαιτέρω επεξεργασία του παραρτήματος II της πρότασης, ώστε να προσδιοριστούν με πιο σαφή τρόπο ποιες πρακτικές επιτρέπονται για ποια προϊόντα.

5. Συμφέροντα των καταναλωτών

5.1 Η ΕΟΚΕ δεν γνωρίζει να έχει υποβληθεί κανένα αίτημα από τις οργανώσεις των καταναλωτών σχετικά με τον τομέα των οινοπνευματωδών ποτών. Το βασικό τους μέλημα ασφαλώς είναι ότι τα οινοπνευματώδη ποτά πρέπει να διαθέτουν πολύ υψηλή ποιότητα και να είναι ασφαλής η κατανάλωσή τους (όταν καταναλώνονται κατά τον δέοντα τρόπο).

5.2 Το ζήτημα του καταλόγου των συστατικών δεν περιλαμβάνεται στην πρόταση της Επιτροπής και η ΕΟΚΕ το επικροτεί αυτό, επειδή θεωρεί άσκοπη και μη ρεαλιστική την απαρίθμησή τους τη δεδομένη χρονική στιγμή. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ θα υποστήριζε την απαρίθμηση των συστατικών, εάν εφαρμόζονταν για όλα τα αλκοολούχα ποτά με την ίδια μέθοδο και ο κατάλογος συντασσόταν κατά τέτοιον τρόπο, ώστε να έχει αξία για τον καταναλωτή.

6. Γεωγραφικές ενδείξεις

6.1 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη διασαφήνιση των κανόνων για τις «γεωγραφικές ενδείξεις» (ΓΕ), όπως αυτοί εφαρμόζονται για τα αλκοολούχα ποτά. Θα ήταν σκόπιμο να οριστεί ρητώς ότι οι αιτήσεις για τις γεωγραφικές ενδείξεις μπορούν να υποβάλλονται μόνο στην Επιτροπή από τα κράτη μέλη ή, εάν συντρέχει περίπτωση, από τις αρχές τρίτων χωρών.

6.2 Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή προκειμένου να αποφευχθεί η θέσπιση ΓΕ για μεγάλο αριθμό προϊόντων, εφόσον στόχο αποτελεί η περαιτέρω αναγνώριση της μείζονος αξίας των ΓΕ.

6.3 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι οι διατάξεις του άρθρου 5, βάσει των οποίων τα κράτη μέλη δύνανται να θεσπίζουν και να εφαρμόζουν κανόνες αυστηρότερους από αυτούς που είναι απαραίτητοι δυνάμει του νέου κανονισμού, θα εφαρμόζονται πρωτίτως σε προϊόντα για τα οποία έχουν συμφωνηθεί συγκεκριμένες ΓΕ. Ωστόσο, κρίνεται σκόπιμο να διασαφηνιστεί εάν το ανωτέρω άρθρο θα μπορούσε να ισχύσει για όλα τα προϊόντα (είτε διαθέτουν ΓΕ είτε όχι).

(*) Η συμβολή του κλάδου στο εμπορικό ισοζύγιο της ΕΕ είναι θετική και εκτιμάται σε περίπου 4,2 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως.

(5) Βλ. για παράδειγμα την έκθεση της «Ομάδας εργασίας για τον οίνο και την αλκοόλη (αλκοολούχα ποτά)» του Συμβουλίου της ΕΕ σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον ορισμό, την περιγραφή και την επισήμανση των αλκοολούχων ποτών, 9871/06, 8 Ιουνίου 2006.

7. Αρωματικές ουσίες/Αρωματισμός/Γλύκανση

7.1 Πρέπει να διευκρινιστούν επακριβώς οι έννοιες «αρωματικές ουσίες» και «αρτύματα»⁽⁶⁾ και ποια διεργασία αντιστοιχεί σε ποια προϊόντα. Επί του παρόντος φαίνεται να επικρατεί σύγχυση στην πρόταση κανονισμού.

7.2 Ενδεχομένως να είναι απαραίτητοι μερικοί ακόμη ορισμοί για κάποια πρόσθετα αρωματισμένα αλκοολούχα ποτά. Αυτό θα πρέπει να εξεταστεί.

7.3 Στην περίπτωση της γλύκανσης η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει την ανάγκη να διασαφηνιστεί η θέση σχετικά με την «στρογγυλοποίηση», όπου προστίθεται ένας περιορισμένος αριθμός συγκεκριμένων γλυκαντικών ουσιών για την προσαρμογή της γεύσης του τελικού προϊόντος.

8. Μελλοντική τροποποίηση του κανονισμού

8.1 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής να συμπληρωθούν οι επιμέρους ορισμοί των αλκοολούχων ποτών σε παράρτημα και, στη συνέχεια, να είναι δυνατή η τροποποίησή τους, κατόπιν συμφωνίας στο πλαίσιο της διαχειριστικής επιτροπής για τα αλκοολούχα ποτά, χωρίς να τίθεται προς συζήτηση το πλήρες κείμενο του κανονισμού. Κατ' αυτόν τον τρόπο οι κανονισμοί θα συμβάλλουν στην προώθηση της καινοτομίας.

8.2 Πρέπει να υπάρξει μέριμνα, ώστε να μην επιτραπούν αλλαγές στους ορισμούς μεμονωμένων αλκοολούχων ποτών στο παράρτημα II της πρότασης της Επιτροπής, για παράδειγμα, για περίοδο πέντε ετών μετά την έναρξη της ισχύος του νέου κανονισμού, ούτως ώστε να μεσολαβήσει μια περίοδος σταθερότητας.

9. Δείκτες γνησιότητας (ΔΓ)

9.1 Στην πρόταση δεν εξετάζεται το ζήτημα των δεικτών γνησιότητας. Αυτό θα πρέπει να γίνει. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Οινόπνευματων Ποτών (CEPS) συνιστά ότι οι ΔΓ θα πρέπει να είναι ύλες κατάλληλες για τρόφιμα και οι περιεκτικότητές τους σε

ένα προϊόν δεν πρέπει να ξεπερνούν το 0,1 % του βάρους κατ' όγκο, ενώ δεν πρέπει να προσδίδουν σε αυτό το προϊόν κανένα διακριτό χαρακτηριστικό. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει αυτήν την πρόταση.

9.2 Η σημασία των δεικτών γνησιότητας αυξάνεται όλο και περισσότερο στο πλαίσιο της καταπολέμησης της απάτης και των προϊόντων παραποίησης/απομίμησης. Οι ΔΓ χρησιμοποιούνται και για άλλα προϊόντα εκτός των αλκοολούχων ποτών, ωστόσο, είναι σημαντικό να γίνεται χρήση τους κατόπιν συμφωνίας των παραγωγών των αλκοολούχων ποτών στο πλαίσιο της παρούσας πρότασης.

10. Vodka (Βότκα)

10.1 Αν και η ΕΟΚΕ δεν προτίθεται να εξετάσει εμπεριστατωμένα τους ορισμούς των προϊόντων, ωστόσο, η περίπτωση της βότκας παρουσιάζει ειδική δυσκολία, όπως κατέδειξε το Συμβούλιο «Γεωργία και αλιεία» της 20ής Φεβρουαρίου⁽⁷⁾. Για τον λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ εξέτασε την ανωτέρω περίπτωση προκειμένου να αποφασίσει εάν μπορεί να διατυπώσει θέση για την οποία μπορεί να επιτευχθεί συναίνεση.

10.2 Η ΕΟΚΕ εξετάζει την περίπτωση της βότκας στο παράρτημα II της γνωμοδότησής της και συμπεραίνει ότι συντρέχει λόγος για τον μερικό περιορισμό των πρώτων υλών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή βότκας (στα σιτηρά, τα γεώμηλα και τη μελάσα ζαχαρότευτλων). Ο στόχος πρέπει να είναι η καλύτερη προστασία αυτής της σημαντικής κατηγορίας, ώστε οι εμπορικοί φορείς να έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν και να αναπτύξουν τη φήμη και το κύρος του. Συγχρόνως, θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα για τα προϊόντα που δεν θα μπορούν πλέον να φέρουν την επωνυμία «βότκα». Για τα προϊόντα αυτά θα πρέπει να προβλεφθεί μεταβατική περίοδος 3 ετών περίπου από την ημερομηνία της συμφωνίας για τον νέο κανονισμό, ώστε να τροποποιηθεί η κατηγορία στην οποία κατατάσσονται και να προσαρμοσθεί η εμπορική τους προώθηση.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

⁽⁶⁾ Η «φυσική αρωματική ουσία» αποτελεί την αρωματική ουσία που εξάγεται από τις πρώτες ύλες, οι οποίες χρησιμοποιούνται στην διεργασία παραγωγής και είναι παρούσες κατά την απόσταξη· ο «φυσικός αρωματισμός» είναι η προσθήκη φυσικών αρωματικών ουσιών στην απόσταξη.

⁽⁷⁾ Δελτίο τύπου 6083/06 (Ανακοίνωση Τύπου 39), 2708η σύνοδος του Συμβουλίου «Γεωργία και αλιεία», Βρυξέλλες, 20 Φεβρουαρίου 2006.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για τη χρήση στην υδατοκαλλιέργεια ξένων και απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών»

COM(2006) 154 τελικό — 2006/0056 (CNS)

(2006/C 324/07)

Στις 2 Μαΐου 2006 και σύμφωνα με το άρθρο 37 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου και περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 8 Σεπτεμβρίου 2006 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Tornberg.

Λόγω της ανανέωσης της θητείας της ΕΟΚΕ, η Ολομέλεια αποφάσισε να ψηφίσει για τη γνωμοδότηση αυτή κατά τη σύνοδό της του Οκτωβρίου και όρισε τον κ. Esruny Moyaño γενικό εισηγητή, βάσει του άρθρου 20 του Εσωτερικού Κανονισμού.

Κατά την 430ή σύνοδο ολομέλειάς της, που πραγματοποιήθηκε στις 26 Οκτωβρίου 2006, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 94 ψήφους υπέρ και 2 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε από την ΕΟΚΕ να εκδώσει γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για τη χρήση στην υδατοκαλλιέργεια ξένων ⁽¹⁾ και απόντων σε τοπικό επίπεδο ⁽²⁾ ειδών.

1.2 Η πρόταση της Επιτροπής έχει ως στόχο την προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητάς του από τους κινδύνους που σχετίζονται με τη χρήση ξένων ειδών. Η Επιτροπή έκρινε ανεπαρκές το υφιστάμενο πλαίσιο, στο οποίο συμπεριλαμβάνεται η οδηγία περί οικοτόπων ⁽³⁾.

1.3 Η Επιτροπή προτείνει τη θέσπιση κανονισμού, ο οποίος να στηρίζεται σε ήδη υφιστάμενες πρακτικές και κώδικες πρακτικής, με την επιφύλαξη μελλοντικών στρατηγικών.

1.4 Στον προτεινόμενο κανονισμό δεν εξετάζονται προβλήματα που αφορούν, παραδείγματος χάρη, την ερασιτεχνική αλιεία, τα διακοσμητικά ψάρια και άλλα εξωτικά ζώα, αλλά επιδιώκεται να προβλεφθούν, να προληφθούν και να αντιμετωπιστούν τυχόν μελλοντικά προβλήματα οφειλόμενα σε ξένα είδη ευρισκόμενα μακριά από τα φυσικά ενδιαιτήματά τους.

1.5 Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι υπάρχει μια τάση θέσπισης υπερβολικού αριθμού ρυθμίσεων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πράγμα που δεν θα πρέπει να συμβεί και στην περίπτωση του προτεινόμενου κανονισμού.

1.6 Η ΕΟΚΕ συνιστά την κατάρτιση καταλόγου καθιερωμένων ειδών (δηλαδή εγκλιματισμένων ξένων ειδών) προκειμένου να μειωθούν οι γραφειοκρατικές διαδικασίες για αυτά τα είδη.

1.7 Η ΕΟΚΕ συνιστά να προσδιοριστεί δεόντως ο όρος «απόν σε τοπικό επίπεδο είδος». Οι όροι «ζώνες» και «οικολογικές περιοχές»

χρησιμοποιούν επίσης προσδιορισμού στο πλαίσιο του προτεινόμενου κανονισμού.

1.8 Η ΕΟΚΕ θεωρεί επίσης ότι η ΕΕ είναι μια ενιαία αγορά και ότι θα πρέπει να υπάρξει διάκριση μεταξύ ξένων και απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών εντός και εκτός της ΕΕ.

1.9 Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι οι μικροί παραγωγοί αναμένεται να αντιμετωπίσουν προβλήματα ως αποτέλεσμα της καθιέρωσης του παρόντος κανονισμού και, επισήμια, ειδικότερα, την εκτενή απαρίθμηση στοιχείων που προτείνεται στο Παράρτημα 1 της πρότασης.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1 Κατ' αρχήν, η ΕΟΚΕ επικροτεί με έμφαση την παρούσα πρόταση για τη ρύθμιση, σε επίπεδο ΕΕ, της εισαγωγής στην κοινοτική επικράτεια ξένων ειδών που προορίζονται για χρήση στην υδατοκαλλιέργεια, η οποία θα συμβάλει στην προστασία της ποικιλομορφίας της υδρόβιας πανίδας και χλωρίδας ⁽⁴⁾ και, ταυτοχρόνως, στην προώθηση της ανάπτυξης της υδατοκαλλιέργειας.

2.2 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει τη μεγάλη σημασία και την ανάγκη θέσπισης κανονισμού σχετικά με τη χρήση ξένων ειδών στην υδατοκαλλιέργεια, προκειμένου να προστατευτεί το υδάτινο περιβάλλον και η βιοποικιλότητά του.

2.3 Σε περίπτωση υιοθέτησης του προτεινόμενου κανονισμού, η ΕΟΚΕ παρακινεί την Επιτροπή να αναλάβει ενδεδειγμένη ενημερωτική εκστρατεία σχετικά με τον παρόντα κανονισμό, προκειμένου να αποτραπεί η καταχρηστική προβολή από τα ΜΜΕ που επιδιώκουν να εκφοβίσουν τους καταναλωτές και να πωλήσουν περισσότερες εφημερίδες.

⁽¹⁾ Ξένο είδος όπως ορίζεται στην πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου COM(2006) 154 τελικό (άρθρο 3).

⁽²⁾ Απόν σε τοπικό επίπεδο είδος όπως ορίζεται στην πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου COM(2006) 154 τελικό (άρθρο 3).

⁽³⁾ Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας.

⁽⁴⁾ Η ομάδα μελέτης συζήτησε το παράδειγμα του αμερικανικού βουβαλοβάτραχου (bullfrog), ο οποίος εισέβαλε στην περιφέρεια της Ακitaίνης στη Νότια Γαλλία και σε άλλες περιοχές της Ευρώπης με αρνητικά αποτελέσματα. Μολονότι ο βουβαλοβάτραχος δεν είναι προϊόν υδατοκαλλιέργειας, μπορούμε να υποθέσουμε ότι προήλθε από τον τομέα των διακοσμητικών ζώων, ο οποίος δεν καλύπτεται από τον παρόντα κανονισμό.

2.4 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι είναι ζωτικής σημασίας να ενθαρρύνει ο εν λόγω κανονισμός την ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας στην Ευρώπη ⁽⁵⁾, δεδομένου ότι πρόκειται για έναν αναπτυσσόμενο κλάδο, ο οποίος θα δημιουργήσει πολλές ευκαιρίες στο μέλλον, εφόσον δεν παρεμποδιστεί από την τρέχουσα πρόταση στην παρούσα μορφή της.

2.5 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει την ταχεία πρόοδο και ανάπτυξη του εν λόγω κλάδου εκτός των συνόρων της ΕΕ και, συγχρόνως, διαπιστώνει ότι ο συγκεκριμένος κλάδος είναι κορεσμένος και χρειάζεται την ανάπτυξη νέων ειδών. Η ΕΟΚΕ τονίζει επίσης ότι ο κλάδος της υδατοκαλλιέργειας έχει τη δυνατότητα να αποτελέσει επιτυχημένο παράδειγμα στο πλαίσιο της ΚΑΛΠ (Κοινή Αλιευτική Πολιτική) για τον αλιευτικό τομέα.

2.6 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι το ενδοκοινοτικό εμπόριο θα πρέπει να απλουστευτεί, με τη μείωση των γραφειοκρατικών διαδικασιών και της τεκμηρίωσης, και να μην διέπεται από υπερβολικές ρυθμίσεις.

2.7 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει την ανάγκη να ληφθούν μέτρα ώστε ο εν λόγω κανονισμός δεν θα είναι τόσο ανελαστικός που να παρεμποδίζει την περαιτέρω ανάπτυξη του κλάδου, και εκφράζει ανησυχίες όσον αφορά την ενότητα μεταξύ των οικολογικών, οικονομικών και κοινωνικών πτυχών του. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ κρίνει ότι η μετατόπιση των ειδών ελέγχεται επαρκώς εντός της ΕΕ.

2.8 Οι πραγματικές δυσκολίες για το υδάτινο περιβάλλον στις περιοχές μας οφείλονται κυρίως στην εισαγωγή ξένων ή ξένων ειδών στην υδατοκαλλιέργεια. Για να απλοποιηθεί και να συντομευτεί η πρόταση όσο το δυνατόν περισσότερο, η ΕΟΚΕ θεωρεί σκόπιμη την επικέντρωση των προσπαθειών σε αυτό το πρόβλημα και τη χωριστή εξέταση των απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών. Η χρήση απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών δεν φαίνεται να είναι πολύ σημαντική στην υδατοκαλλιέργεια. Ένα άλλο σχετικό πρόβλημα συνίσταται στο γεγονός ότι δεν καθορίζονται από την Επιτροπή οι περιοχές όπου ένα είδος είναι απόν.

2.9 Μια περαιτέρω απλοποίηση θα ήταν να γίνει διάκριση μεταξύ των ειδών εντός της ΕΕ και των ξένων και των απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών εκτός ΕΕ. Η ΕΟΚΕ συνιστά τη συνεκτίμηση του θέματος αυτού δεδομένου ότι η ΕΕ οδεύει προς μια ακόμη πιο ολοκληρωμένη κοινή αγορά.

2.10 Η ΕΟΚΕ παρατηρεί ότι, λόγω της αστάθειας του τομέα αυτού, ενδέχεται να μην είναι πάντοτε εφικτό και εφαρμόσιμο για τους παραγωγούς να προβαίνουν σε τόσο μακροπρόθεσμο σχεδιασμό όσο κρίνεται απαραίτητο από την Επιτροπή προκειμένου να τους χορηγηθεί άδεια εισαγωγής και μετακίνησης.

2.11 Εάν, παραδείγματος χάρι, ένας παραγωγός εκτρέφει ένα απόθεμα κάποιου είδους από το Ισραήλ και το απόθεμα αυτό ψοφήσει, τότε ο παραγωγός πρέπει να ενεργήσει γρήγορα και π.χ. να εισαγάγει άλλο απόθεμα από τις ΗΠΑ για να μην χάσει πολύτιμο χρόνο. Σύμφωνα με την παρούσα πρόταση, ο παραγωγός δεν θα μπορεί να αντιδράσει μέχρι να λάβει νέα άδεια. Οι μετατοπίσεις και οι μετακινήσεις, και κυρίως οι εμπορικές μετακινήσεις, θα πρέπει να εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής των προτεινόμενων κανονισμών σύμφωνα με τη γενική επιστημονική παραδοχή βάσει της οποίας ο «κίνδυνος» σε περίπτωση εκτροφής ξένων και απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών στην υδατοκαλλιέργεια είναι μικρός.

2.12 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει την απογοήτευση των επαγγελματιών του κλάδου για τις προσεγγίσεις που υιοθετεί συχνά η Επιτροπή.

Συνεπώς, είναι επίσης σημαντικό να δοθεί έμφαση στη διασφάλιση της απλούστευσης και λειτουργικότητας του ανωτέρω κανονισμού και στην ελαχιστοποίηση του κόστους για τα ενδιαφερόμενα μέρη.

2.13 Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι τα διακοσμητικά ψάρια και ο σολομός δεν εξετάζονται στην παρούσα πρόταση, παρότι ενδέχεται να επιτείνουν σημαντικά το πρόβλημα.

2.14 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό να ληφθούν μέτρα ώστε ο κανονισμός να είναι σαφής ως προς τους στόχους του και το πεδίο εφαρμογής και τα όριά του σαφή. Δεδομένου ότι ο συγκεκριμένος κλάδος δεν διέπεται από συνεκτικούς και λεπτομερείς κανόνες, η ΕΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή να προτείνει τη θέσπιση ενός γενικού κανονισμού ή, τουλάχιστον, να δρομολογήσει ένα σχέδιο δράσης σχετικά με τη μελλοντική κατεύθυνση του εν λόγω κλάδου.

2.15 Η ΕΟΚΕ γνωρίζει ότι η ανωτέρω πρόταση ξεκίνησε πριν από την κοινοτική πρωτοβουλία απλούστευσης του 2005· θεωρεί, ωστόσο, ότι το γεγονός αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπόψη στην παρούσα πρόταση, μέσω της απλούστευσής της.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1 Η παρούσα πρόταση εκτείνεται πολύ πέρα από τα αναγκαία και δικαιολογημένα μέτρα· η υφιστάμενη κατάσταση όσον αφορά τα είδη, ορισμένα από τα οποία χρησιμοποιούνται εδώ και αιώνες στην ευρωπαϊκή υδατοκαλλιέργεια (π.χ. κυπρίνος, ιριδίζουσα πέστροφα, σαλβελίνος και άλλα), δεν λαμβάνεται δέοντως υπόψη. Μέχρι σήμερα η καλλιέργεια αυτών των ειδών δεν έχει προκαλέσει καμία ζημία στα οικοσυστήματα. Οι εκτιμήσεις κινδύνου από τη μετακίνηση αυτών των ειδών σε όλα τα στάδια ανάπτυξης και οι χρονόβρορες διαδικασίες αδειοδότησης απέχουν κατά πολύ από την πραγματικότητα και δεν είναι πρακτικά εφαρμόσιμες. Αποτελεί κοινή πρακτική για τις επιχειρήσεις υδατοκαλλιέργειας στην επικράτεια της Κοινότητας να αναπτύσσουν διασυνοριακή συνεργασία σύμφωνα με τις κτηνιατρικές απαιτήσεις και να προβαίνουν σε βραχυπρόθεσμη μετατόπιση κυπρίνου, πέστροφας και άλλων εγκατεστημένων ειδών ιχθύων.

3.2 Η ΕΟΚΕ ζητά να εξαιρούνται από τις διατάξεις της πρότασης κανονισμού τα καθιερωμένα είδη ιχθύων ⁽⁶⁾ με την κατάρτιση ενός θετικού καταλόγου ή ενός καταλόγου εξαιρέσεων για το εκάστοτε κράτος μέλος. Ομοίως, θα πρέπει να εξαιρείται το ζήτημα των απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών. Είναι ακατανόητο η ελεγχόμενη υδατοκαλλιέργεια να συνδέεται με τη διασπορά ή τη μετατόπιση αυτοχθόνων, αλλά απόντων σε τοπικό επίπεδο αλιευτικών ή άλλων ειδών.

3.3 Το ζήτημα των απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών ρυθμίζεται ήδη από ειδικές διατάξεις των κρατών μελών. Ο προτεινόμενος κανονισμός θα πρέπει να εστιασθεί στην προστασία της υδάτινης βιοποικιλότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τους κινδύνους που σχετίζονται με την εισαγωγή ξένων ειδών. Ουσιαστικά είναι πολύ δύσκολη η εφαρμογή του προτεινόμενου κανονισμού στην περίπτωση των απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών, διότι δεν υπάρχει ένας καθολικά αποδεκτός ορισμός των τοπικών περιοχών στο πλαίσιο αυτό. Με την παράλειψη των διατάξεων για τα απόντα σε τοπικό επίπεδο είδη, ο προτεινόμενος κανονισμός του Συμβουλίου μπορεί να καταστεί πιο κατανοητός, ενώ ταυτόχρονα διευκολύνεται η εφαρμογή του και μειώνεται το κόστος της.

⁽⁵⁾ Όπως αναφέρεται στη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα την βιώσιμη ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας, CESE 595/2003, ΕΕ αριθ. C 208 της 3.9.2003.

⁽⁶⁾ Λόγου χάρι, ο κυπρίνος (*cyprinus carpio*) και η ιριδίζουσα πέστροφα (*oncorhynchus mykiss*) στην Πολωνία, για να αναφέρουμε δύο μόνο παραδείγματα.

3.4 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι, εξαιτίας της προθεσμίας για τη λήψη απόφασης εντός ενός έτους σχετικά με την αίτηση μετακίνησης (άρθρο 10), καθυστερεί απελπιστικά η λήψη αποφάσεων σχετικά με την παραγωγή, με अपαράδεκτες συνακόλουθες οικονομικές διαταραχές, συνιστά δε τη μείωση της προτεινόμενης περιόδου.

3.5 Η ΕΟΚΕ τονίζει επίσης ότι είναι σημαντικό να διερευνηθεί η δυνατότητα συμπερίληψης στο άρθρο 10 και ενός «υποθετικού» σεναρίου, το οποίο να καλύπτει τις περιπτώσεις στις οποίες δεν δίδεται απάντηση σε μια αίτηση χορήγησης άδειας. Παραδείγματος χάριν, στο ισπανικό δίκαιο ισχύει η αρχή της «σιωπηρής αποδοχής», σε περίπτωση που δεν δοθεί απάντηση εντός της προτεινόμενης προθεσμίας του ενός έτους. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι, εάν είναι νομικά ορθό, το παράδειγμα της Ισπανίας θα πρέπει να εφαρμοστεί στο συγκεκριμένο άρθρο της παρούσας πρότασης.

3.6 Οι αιτήσεις για πολλαπλές μετακινήσεις εντός περιόδου πέντε ετών (άρθρο 6) δεν είναι πρακτικά εφαρμόσιμες, δεδομένου ότι συχνά απαιτείται η λήψη εξαιρετικά βραχυπρόθεσμων μη προγραμματισμένων αποφάσεων σχετικά με τις αγορές, τις πωλήσεις και την ανταλλαγή των σταδίων ανάπτυξης των ιχθύων. Ως προς τούτο, ο προτεινόμενος κανονισμός έρχεται σε άμεση αντίθεση με τις προγραμματιζόμενες διατάξεις για τους δεδηλωμένους στόχους της προώθησης της υδατοκαλλιέργειας και της ενθάρρυνσης της διαφοροποίησης του φάσματος των ειδών που χρησιμοποιούνται στην υδατοκαλλιέργεια.

3.7 Οι αποφάσεις σχετικά με τις αιτήσεις εισαγωγής και μετακίνησης υδρόβιων οργανισμών που προορίζονται για υδατοκαλλιέργεια είναι καθοριστικής σημασίας: οι αποφάσεις αυτές θα πρέπει να τεκμηριώνονται επιστημονικά και να ανακοινώνονται όσο το δυνατόν πιο έγκαιρα.

3.8 Για τις αρμόδιες αρχές, τη σχεδιαζόμενη συμβουλευτική επιτροπή και τις επιχειρήσεις υδατοκαλλιέργειας, το ευρύ φάσμα κανόνων συνεπάγεται τεράστιες χρηματοδοτικές δαπάνες και δαπάνες προσωπικού, οι οποίες δεν μπορούν να καλυφθούν από τους διαθέσιμους ανθρώπινους πόρους. Αυτό θα ερχόταν σε αντίφαση με τη γενική τάση περιορισμού της γραφειοκρατίας τόσο στα κράτη μέλη όσο και σε επίπεδο ΕΕ.

3.9 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι θα πρέπει να μειωθεί ο υπερβολικός όγκος κανόνων στους απολύτως αναγκαίους. Ειδικότερα, θα πρέπει να μειωθεί ο αριθμός των κριτηρίων που προσδιορίζονται στο Παράρτημα 1 του προτεινόμενου κανονισμού.

3.10 Η εισαγωγή και μετακίνηση ξένων ειδών ιχθύων μπορεί να συνεπάγεται σοβαρούς κινδύνους. Για την αξιολόγηση αυτών των κινδύνων είναι αναγκαία η βαθιά επιστημονική γνώση. Οι αιτούντες δεν μπορούν να συλλέγουν τα απαραίτητα επιστημονικά στοιχεία από την εργασία τους, όπως προτείνεται στο παράρτημα 1.

3.11 Προκειμένου να βοηθηθούν οι παραγωγοί, η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι απαιτείται να καταστεί άμεσα διαθέσιμος στους παραγωγούς ένας κατάλογος επιστημόνων της ΕΕ με τις απαραίτητες γνώσεις. Συγχρόνως, θα πρέπει επίσης να εξασφαλιστεί η σχετική ενημέρωση ή εξοικείωση των παραγωγών με τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων.

3.12 Προτείνεται αντί των σχεδιαζόμενων ατομικών αξιολογήσεων να προβλεφθεί μία μόνο δειγματοληπτική αξιολόγηση κινδύνου για κάθε οικολογική περιοχή ή κράτος μέλος, η οποία θα διενεργείται από εγκεκριμένο επιστημονικό οργανισμό. Εάν σε αυτή τη δειγματοληπτική αξιολόγηση ο κίνδυνος θεωρηθεί ως «χαμηλός», οποιαδήποτε μελλοντική αίτηση για συνήθη μετακίνηση στη συγκεκριμένη οικολογική περιοχή μπορεί να περιορίζεται στην παροχή λεπτομερών στοιχείων σχετικά με την τοποθεσία, το προσωπικό και τις ημερομηνίες. Εάν εφαρμοστεί, η παρούσα πρόταση μπορεί να οδηγήσει στη βελτίωση της ποιότητας της αξιολόγησης κινδύνου και, ταυτόχρονα, σε τεράστια εξοικονόμηση γραφειοκρατικών δαπανών για τις επιχειρήσεις υδατοκαλλιέργειας και για τις αρχές. Το κόστος της δειγματοληπτικής αξιολόγησης που διενεργείται από επιστημονικό οργανισμό θα πρέπει να καλυφθεί από το Ευρωπαϊκό Αλιευτικό Ταμείο (EFF).

3.13 Επιπλέον, η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει την ανάγκη να οριστούν οι οικολογικές περιοχές από τον κανονισμό του Συμβουλίου για λόγους εναρμόνισης μεταξύ των κρατών μελών.

3.14 Η ΕΟΚΕ κρίνει ωφέλιμη τη μεσολάβηση μιας περιόδου τουλάχιστον ενός έτους μεταξύ της ημερομηνίας έκδοσης του κανονισμού και της θέσης του σε ισχύ, προκειμένου να ευθυγραμμιστούν οι εθνικές νομοθεσίες και να ενημερωθεί ο κλάδος και τα ενδιαφερόμενα άτομα σχετικά με τις αλλαγές που θα επέλθουν.

3.15 Η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή στις προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της σχετικά με την ΚΑΛΠ (⁷), την υδατοκαλλιέργεια (⁸) και τη βιοποικιλότητα (⁹) και εμμένει στις θέσεις που εκφράζονται σε αυτές όσον αφορά το πλαίσιο και το αντικείμενο της παρούσας γνωμοδότησης.

3.16 Η ΕΟΚΕ επισύρει την προσοχή της Επιτροπής στους γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς (ΓΤΟ) και στα πολυπλοειδή είδη. Ο κίνδυνος που συνεπάγονται ενδεχομένως για το υδάτινο περιβάλλον δεν θα πρέπει να υποτιμηθεί. Απαιτούνται δε αυστηρότερες ρυθμίσεις τόσο για τους ΓΤΟ όσο και για τον σολομό στην υδατοκαλλιέργεια, καθώς και για την εισαγωγή και τη μετατόπιση διακοσμητικών ειδών.

3.17 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να λάβει υπό σημείωση τόσο την παρούσα γνωμοδότηση όσο και τις προαναφερόμενες, προκειμένου να δημιουργήσει ένα καλύτερο εργασιακό περιβάλλον για τον κλάδο της υδατοκαλλιέργειας όσον αφορά τη χρήση ξένων και απόντων σε τοπικό επίπεδο ειδών στην υδατοκαλλιέργεια.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

(⁷) Απλούστευση της ΚαΛΠ, CESE 961/2006, εισηγητής: ο κ. Sarró Iparra-guirre (υιοθετήθηκε στις 5 Ιουλίου 2006).

(⁸) Βλ. υποσημείωση αριθ. 5.

(⁹) Διαφύλαξη της βιοποικιλότητας, CESE 752/2006, εισηγητής: ο κ. Ribbe (υιοθετήθηκε στις 18 Μαΐου 2006).

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για ένα κοινοτικό σχέδιο δράσης για την προστασία και την καλή μεταχείριση των ζώων 2006-2010»

COM (2006) 13 τελικό

(2006/C 324/08)

Στις 5 Απριλίου 2006, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης ΕΚ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για το ανωτέρω θέμα.

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 8 Σεπτεμβρίου 2006 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. NIELSEN.

Λόγω ανανέωσης της θητείας της ΕΟΚΕ, η σύνδοδος ολομέλειας αποφάσισε να ψηφίσει την παρούσα γνωμοδότηση τον Οκτώβριο και όρισε γενικό εισηγητή τον κ. Nielsen με βάση το άρθρο 20 του Εσωτερικού Κανονισμού.

Κατά την 430ή σύνοδο ολομέλειας της 26ης Οκτωβρίου 2006, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε, με 92 ψήφους υπέρ και 1 αποχή, την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Το ενδιαφέρον για την προστασία και την καλή μεταχείριση των ζώων ενισχύεται ολοένα και περισσότερο, σε πολλές χώρες της ΕΕ, αλλά και σε ορισμένες τρίτες χώρες. Ως εκ τούτου, κρίνεται σκόπιμο να υποστηριχθούν οι προσπάθειες που καταβάλλουν οι δυνάμεις της αγοράς και να προσαρμοστούν δεόντως οι ελάχιστες απαιτήσεις της ΕΕ. Αυτό δεν συνεπάγεται οπωσδήποτε πιο περιοριστικές απαιτήσεις, αλλά μία καλύτερη και σχετικότερη ρύθμιση βάσει επιστημονικών και κοινωνικοοικονομικών ερευνών. Επιπλέον, είναι σημαντικό να καθιερωθεί ένα κοινό σύστημα επίσημησης της ποιότητας των προϊόντων, τα οποία πληρούν ειδικές απαιτήσεις σε ό,τι αφορά την καλή μεταχείριση των ζώων. Τέλος, είναι απαραίτητο να επέλθουν βελτιώσεις για τα ζώα που χρησιμοποιούνται στην έρευνα και σε πειράματα, καθώς και σε δοκιμές για την ασφάλεια που είναι υποχρεωτικές από το νόμο.

1.2 Σε γενικές γραμμές, το σχέδιο δράσης της Επιτροπής λαμβάνει υπόψη αυτές τις απαιτήσεις και μπορεί να αποτελέσει μία βάση για να δοθεί ακόμη μεγαλύτερη προτεραιότητα στον τομέα αυτόν. Συνεπώς, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επικροτεί κατ' αρχήν την πρόταση στρατηγικής, αλλά θα εκτιμήσει εν συνεχεία με ακρίβεια τις συγκεκριμένες προτάσεις της Επιτροπής με στόχο την επίτευξη ισορροπίας όσον αφορά την καλή μεταχείριση των ζώων και τα κοινωνικοοικονομικά θέματα. Είναι όμως ζωτικής σημασίας να μην περιορισθεί η παραγωγή της ΕΕ λόγω εισαγωγών από τρίτες χώρες με χαμηλότερες προδιαγραφές. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να εκτρέφονται ζώα σε περιοχές με χαμηλότερα πρότυπα και να σταματήσει η παραγωγή στην ΕΕ. Κατόπιν των ανωτέρω, η ΕΟΚΕ δεν έχει πεισθεί ότι το σχέδιο δράσης της Επιτροπής μπορεί να εγγυηθεί βιώσιμες λύσεις.

1.3 Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη βαθιά της λύπη που δεν είναι δυνατό να εξετασθεί το θέμα αυτό στο γύρο των τρεχουσών διαπραγματεύσεων που διεξάγονται στον ΠΟΕ. Παρόλα αυτά, η καλή μεταχείριση των ζώων μακροπρόθεσμα πρέπει να αναγνωριστεί ως θέμα μη εμπορικής φύσεως στις συναλλαγές γεωργικών προϊόντων. Η ΕΕ μπορεί σε αντίθετη περίπτωση να αναγκασθεί να αναλάβει μονομερείς δράσεις για να γίνει δεόντως αντιληπτή η ανάγκη προσαρμογής των ισχυόντων νόμων. Βραχυπρόθεσμα, είναι απαραίτητο να ασκήσουν η

Επιτροπή και η κοινωνία των πολιτών πιέσεις στο λιανικό εμπόριο και στη βιομηχανία ειδών διατροφής ώστε να ικανοποιηθούν οι σχετικές απαιτήσεις μέσω μέτρων πιστοποίησης και ανάλογες διασφαλίσεις κατά τις εισαγωγές από τρίτες χώρες.

1.4 Οι δράσεις στον τομέα της έρευνας πρέπει να συντονιστούν και να αναπτυχθούν, προκειμένου να αξιοποιηθούν οι πόροι στο μέγιστο δυνατό βαθμό. Εκτός αυτού, οι διατάξεις πρέπει να αναθεωρούνται σε τακτικά χρονικά διαστήματα, μεταξύ άλλων, υπό το φως της τεχνολογικής ανάπτυξης και του σημερινού επιπέδου γνώσεων.

1.5 Η ΕΟΚΕ επικροτεί συνεπώς την προτεινόμενη ίδρυση ενός κέντρου ή εργαστηρίου για την προστασία και την καλή μεταχείριση των ζώων. Θα πρέπει, ωστόσο, να εξεταστεί η δυνατότητα αναζήτησης μιας πρωτοποριακής λύσης με τη μορφή ενός παγκόσμιου κέντρου, το οποίο θα μπορεί να συμβάλει στην επίλυση των προβλημάτων σε ό,τι αφορά την προστασία και την καλή μεταχείριση των ζώων, υποστηρίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το έργο της Παγκόσμιας Οργάνωσης για την Υγεία των Ζώων (ΟΙΕ) ⁽¹⁾ και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, καθώς και στα πλαίσια των διμερών συμφωνιών της ΕΕ.

1.6 Επιπλέον, η Επιτροπή θα πρέπει, σε συνεργασία με την ΟΙΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης, να αναλάβει την πρωτοβουλία να διοργανώσει διεθνή διάσκεψη, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα μόνιμο δίκτυο με ερευνητές σε τρίτες χώρες και να αναπτυχθεί σε αυτόν τον τομέα μεγαλύτερη άτυπη διεθνής συνεργασία.

1.7 Όσον αφορά τη χρήση ζώων για πειράματα και τοξικολογικές δοκιμές, η ΕΟΚΕ κρίνει απαραίτητη τη διεύρυνση της στρατηγικής και την υιοθέτηση ενός κριτηρίου που να σχετίζεται με την ύπαρξη «ανάγκης», ούτως ώστε να υφίσταται ένα είδος αποδεδειγμένης κοινωνικής ανάγκης για το σχετικό προϊόν.

2. Σύνοψη των κύριων σημείων του σχεδίου δράσης

2.1 Πρωταρχικός στόχος του σχεδίου δράσης είναι η εξασφάλιση της καλής μεταχείρισης των ζώων στην ΕΕ και παγκοσμίως, ο προσδιορισμός μελλοντικών αναγκών για ανάληψη δράσης και η

⁽¹⁾ Παγκόσμια οργάνωση για την υγεία των ζώων (προηγούμενη ονομασία «Διεθνές Γραφείο Επιζωοτιών»).

διασφάλιση αποτελεσματικότερου συντονισμού των υφιστάμενων πόρων. Βάσει του σχεδίου δράσης, για το διάστημα από το 2006 έως το 2010 ελέγχονται και αξιολογούνται οι εξής πέντε κύριοι τομείς δράσης σχετικά με την καλή μεταχείριση των ζώων, μεταξύ άλλων, για να συνεχισθεί και μετά το 2010:

- Προσαρμογή των υφιστάμενων ελάχιστων προτύπων, σύμφωνα με τα νέα επιστημονικά δεδομένα και τις κοινωνικοοικονομικές αξιολογήσεις·
- προώθηση της μελλοντικής έρευνας·
- εισαγωγή τυποποιημένων δεικτών καλής μεταχείρισης των ζώων·
- εφαρμογή πρωτοβουλιών για την ενημέρωση σχετικά με τα ισχύοντα πρότυπα·
- δρομολόγηση διεθνών πρωτοβουλιών για την ευαισθητοποίηση και την επίτευξη συναίνεσης σχετικά με την καλή μεταχείριση των ζώων.

2.2 Το σχέδιο περιλαμβάνει 28 ακόμη πρωτοβουλίες, τις οποίες η Επιτροπή προγραμματίζει να εφαρμόσει έως το 2010. Οι 21 εξ αυτών συγκροτούν έναν κατάλογο δράσεων που έχουν ήδη εφαρμοστεί ή η εφαρμογή των οποίων έχει εξαγγελθεί ή έχει ήδη θεσπιστεί στο πλαίσιο της κοινοτικής νομοθεσίας.

2.3 Παράλληλα, η Επιτροπή έχει υποβάλει τα έγγραφα εργασίας που συνιστούν τη στρατηγική βάση για τις πρωτοβουλίες και περιγράφουν τα κύρια δομικά στοιχεία των προτεινόμενων ενεργειών του σχεδίου δράσης. Η Επιτροπή κρίνει ότι η συμμόρφωση με τη «δήλωση του τρίπτυχου» σχετικά με τα πειράματα στα ζώα που εγκρίθηκε το 2005 αποτελεί μείζονα συνιστώσα του σχεδίου δράσης (7).

2.4 Η Επιτροπή εκτιμά ότι η αποστολή της στον τομέα της προστασίας των ζώων θα μπορούσε να διευκολυνθεί μέσω ενός αποτελεσματικότερου συντονισμού μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών. Με αυτόν τον τρόπο θα μπορούσε επίσης να διασφαλιστεί η συνεκτικότητα και ο καλύτερος συντονισμός των προσπάθειών που καταβάλλονται στα πλαίσια όλων των πολιτικών της Επιτροπής. Επιπλέον, θα πρέπει να αξιολογηθούν οι ενέργειες που έχουν αντίκτυπο στην καλή μεταχείριση των ζώων ως προς τη συμμόρφωσή τους με «το πρωτόκολλο της Συνθήκης ΕΚ για την προστασία και την καλή μεταχείριση των ζώων» και τις κοινωνικοοικονομικές τους συνέπειες.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Ως εκπρόσωπος της κοινωνίας των πολιτών και λόγω της αντιπροσωπευτικής σύνθεσής της, η ΕΟΚΕ αποδέχεται σαφώς τη συνυπευθυνότητά της για τη διαμόρφωση των κανόνων όσον αφορά την καλή μεταχείριση των ζώων στα πλαίσια του «ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου» (8). Είναι σημαντικό να διατηρηθεί η τρέχουσα προσέγγιση και να διασφαλιστεί ένα εύλογο και αποδεκτό

(7) Η δήλωση για τα πειράματα σε ζώα εγκρίθηκε στις 7 Νοεμβρίου 2005 στις Βρυξέλλες. Αφορά την εκπόνηση του προγράμματος δράσης για την εφαρμογή του τρίπτυχου: *Reduction* (μείωση του αριθμού των πειραματόζωων), *refinement* (βελτίωση των προτύπων δοκιμών σε ζώα με μείωση της επιβάρυνσης των πειραματόζωων) και *replacement* (αντικατάσταση — ανάπτυξη εναλλακτικών προσεγγίσεων για τα πειράματα σε ζώα).

(8) Είναι συνεπώς λυπηρό το γεγονός ότι ζητήθηκε η γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ τρεις μήνες μετά την υποβολή του σχεδίου δράσης.

επίπεδο καλής μεταχείρισης των ζώων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, χωρίς αυτό να συνεπάγεται περιττή στρέβλωση του ανταγωνισμού ούτε υπονόμηση των εισαγωγών από τρίτες χώρες με χαμηλότερες προδιαγραφές. Το γενικό στρατηγικό σχέδιο, προσδίδει περισσότερη διαφάνεια σε αυτόν τον τομέα και βελτιώνει τις δυνατότητες επικοινωνιακής συνεργασίας όλων των συμμετεχόντων. Αυτό ισχύει και για τους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων, οι οποίοι θα πρέπει να συμμετέχουν στη χάραξη της μελλοντικής στρατηγικής για λόγους που έχουν σχέση με τις μακροπρόθεσμες επενδύσεις, τη δραστηριοποίησή τους και το μανάτζμεντ.

3.2 Επομένως, ο γεωργικός τομέας της ΕΕ γενικά τάσσεται μεν υπέρ της θέσπισης εύλογων και ισορροπημένων διατάξεων για την καλή μεταχείριση των ζώων, εφιστά όμως την προσοχή στους ενδεχόμενους κινδύνους στρέβλωσης του ανταγωνισμού, οι οποίοι, αφενός, οφείλονται στη δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν πρόσθετες εθνικές απαιτήσεις και, αφετέρου, μπορούν να προκύψουν λόγω των εισαγωγών από τρίτες χώρες, στις οποίες εφαρμόζονται χαμηλότερα πρότυπα ή δεν εφαρμόζονται καθόλου. Επιπλέον, ο κίνδυνος στρέβλωσης του ανταγωνισμού ως αποτέλεσμα των εθνικών διατάξεων ενισχύεται ακόμη περισσότερο λόγω της απαίτησης για «πολλαπλή συμμόρφωση» (cross compliance), η οποία εγείρεται στο πλαίσιο της ΚΠΠ. Αυτό συνεπάγεται νομική αβεβαιότητα στα κράτη μέλη και καθιστά αναγκαία τη διασαφήνιση του νομοθετικού πλαισίου ως προς αυτό το ζήτημα.

3.3 Όσον αφορά τις εισαγωγές από τρίτες χώρες, η θέσπιση κοινών κανόνων στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε μία εσωτερική αγορά 30 χωρών με 50 εκατ. κατοίκους (9), θα παράσχει κίνητρα σε κράτη εκτός της ΕΕ και θα προωθήσει τις εξαγωγές τους στην ΕΕ. Για παράδειγμα, ο Διεθνής Οργανισμός Χρηματοδότησης, ο οποίος ανήκει στην Παγκόσμια Τράπεζα, υπογράμμισε πρόσφατα το παγκοσμίως αυξανόμενο ενδιαφέρον για την καλή μεταχείριση των ζώων και επισήμανε την αναγκαιότητα προσαρμογής σε αυτήν την εξέλιξη τόσο στον τομέα της πρωτογενούς παραγωγής όσο και στον κλάδο της μεταποιητικής βιομηχανίας (10).

3.4 Ωστόσο, πρέπει βραχυπρόθεσμα να καταστεί σαφές στις αλυσίδες λιανικού εμπορίου και στη μεταποιητική βιομηχανία της ΕΕ ότι, κατά την εισαγωγή γεωργικών προϊόντων και μεταποιημένων ζωικών αγαθών από τρίτες χώρες για λογαριασμό τους και για την προβολή τους, οφείλουν να μεριμνούν ώστε να εφαρμόζεται στη χώρα παραγωγής ένας κώδικας συμπεριφοράς, όπως οι απαιτήσεις για την καλή μεταχείριση των ζώων που να αντιστοιχούν στις διατάξεις της ΕΕ στον τομέα αυτό. Αυτό μπορεί π.χ. να γίνει μέσω υποχρεωτικής συνεργασίας με τους προμηθευτές (11). Η Επιτροπή θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να αναλάβει σχετικές πρωτοβουλίες, ενώ η κοινωνία των πολιτών οφείλει να επικεντρώσει το ενδιαφέρον στο πρόβλημα αυτό μέσω των ΜΜΕ. Πρέπει εν προκειμένω να διασαφηνισθεί στις αλυσίδες λιανικού εμπορίου και στη βιομηχανία ειδών διατροφής της ΕΕ ότι στο μέλλον θα δοθεί μεγαλύτερη προσοχή

(9) Συμπεριλαμβανομένων της Νορβηγίας, της Ισλανδίας και του Λιχτενστάιν, που περιλαμβάνονται στην εσωτερική αγορά της ΕΕ (Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος) καθώς και της Ρουμανίας και της Βουλγαρίας.

(10) «Creating Business Opportunity through Improved Animal Welfare» (Δημιουργία επιχειρηματικών ευκαιριών μέσω βελτίωσης της καλής μεταχείρισης των ζώων) — Διεθνής Οργανισμός Χρηματοδότησης (ΔΟΧ) της Παγκόσμιας Τράπεζας, Απρίλιος 2006. Ο ΔΟΧ περιλαμβάνει 178 κράτη μέλη· το αίτημα εστιάζεται κυρίως σε επενδύσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες με στόχο την προώθηση των εξαγωγών στις ανεπτυγμένες χώρες.

(11) Ορισμένες χώρες διαθέτουν και έναν κώδικα για την ευημερία των ζώων αντί ειδικής νομοθεσίας. Αυτό συμβαίνει, για παράδειγμα, στην Ελβετία, την Αυστραλία, την Νέα Ζηλανδία, την Αργεντινή και τη Βραζιλία.

(12) Μια δεσμευτική συνεργασία μπορεί να συνιστάται π.χ. σε κοινές προσπάθειες παραγωγών (σε μια τρίτη χώρα) και εισαγωγέων στην ΕΕ για την έρευνα και ανάπτυξη, καθώς και την πιστοποίηση, ώστε να τηρούνται οι ίδιες προδιαγραφές παραγωγής και μεταποίησης, όπως γίνεται όλο και περισσότερο στην ΕΕ.

στις συνθήκες παραγωγής εισαγόμενων γεωργικών προϊόντων και μεταποιημένων ζωικών προϊόντων από τρίτες χώρες. Οι οργανώσεις καταναλωτών και γεωργών πρέπει να αναλάβουν από κοινού ανάλογα καθήκοντα σε εθνικό επίπεδο. Εντούτοις, είναι αποφασιστικής σημασίας να διασφαλιστεί ότι, στο εμπόριο γεωργικών προϊόντων, η καλή μεταχείριση των ζώων αναγνωρίζεται ως ζήτημα που δεν άπτεται της εμπορικής πολιτικής (βλέπε κατωτέρω).

3.5 Όσον αφορά τον κίνδυνο στρέβλωσης του εσωτερικού ανταγωνισμού στην ΕΕ, μία εναρμόνιση των διατάξεων με απαγόρευση απώτερης εμβέλειας εθνικών προτύπων, θα είναι παράλογη και απαράδεκτη για την κοινή γνώμη στα περισσότερα κράτη μέλη. Εάν, ωστόσο, στο μέλλον τα ελάχιστα πρότυπα σε επίπεδο ΕΕ βασιστούν περισσότερο σε αντικειμενικότερα κριτήρια, τα οποία θα βασίζονται στην έρευνα και σε επιστημονικές μελέτες, αναμένεται ότι η κατανόηση και η αποδοχή θα ενισχυθούν και τα κίνητρα για θέσπιση περαιτέρω εθνικών κανόνων θα περιοριστούν. Προκειμένου να διασφαλιστεί ένα ενδεδειγμένο ρυθμιστικό πλαίσιο πρέπει απαραίτητως τα νέα μέτρα να βασίζονται σε επιστημονικά δεδομένα και σε δέουσες κοινωνικοοικονομικές αξιολογήσεις. Συγχρόνως θα πρέπει να διασφαλιστεί η ορθή αξιολόγηση και εφαρμογή των πορισμάτων των ερευνών, στα πλαίσια του καθορισμού των προαναφερόμενων δεικτών. Ταυτόχρονα θα πρέπει τα κράτη μέλη να διαθέτουν επαρκή περιθώρια ευελιξίας για να λαμβάνουν π.χ. υπόψη τις περιβαλλοντικές και κλιματικές συνθήκες.

3.6 Η προσαρμογή, η διαχείριση, η αναβάθμιση και η διάδοση των προτύπων αυτών καθώς και η διεξαγωγή συναφών κοινωνικοοικονομικών μελετών και αξιολογήσεων του αντικτύπου θα διευκολύνονταν με τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού κέντρου/εργαστηρίου για την προστασία και την καλή μεταχείριση των ζώων. Η ΕΟΚΕ προτρέπει να εξεταστεί μια πιο διορατική λύση, συγκεκριμένα η σύσταση ενός παγκόσμιου κέντρου, το οποίο θα μπορούσε να συμβάλει στην αντιμετώπιση ζητημάτων σχετικά με την καλή μεταχείριση των ζώων σε διεθνές επίπεδο, στήριζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τις εργασίες της Παγκόσμιας Οργάνωσης για την Υγεία των Ζώων (ΟΙΕ) και ενδεχόμενες διμερείς συμφωνίες που θα συναφθούν.

3.7 Όσον αφορά το ζήτημα των πειραματόζωων, η ΕΟΚΕ κρίνει επίσης ευκαίρια τη δημιουργία εταιρικής σχέσης μεταξύ της Επιτροπής και της βιομηχανίας, προκειμένου να εντοπιστούν εναλλακτικές προσεγγίσεις για τα πειράματα σε ζώα στη βιομηχανία, σε συνδυασμό με τη δημιουργία του Κέντρου και τη χάραξη στρατηγικής για την εφαρμογή του αποκαλούμενου «τρίπτυχου», το οποίο αποτελεί κατευθυντήριο νήμα για τη χρήση των πειραματόζωων στην ΕΕ (7). Η πρωτοβουλία της Επιτροπής μπορεί να επιδράσει θετικά στις δράσεις για την προαγωγή εναλλακτικών μεθόδων, οι οποίες εφαρμόζονται ήδη σε άλλους τομείς (8). Η ΕΟΚΕ επιζητεί εντούτοις τη διεύρυνση της στρατηγικής, η οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει ειδικό κριτήριο που να σχετίζεται με την ύπαρξη «ανάγκης», ώστε τα πειράματα σε ζώα να μπορούν να διεξάγονται μόνον εφόσον αποδεικνύεται σαφώς ότι για το εκάστοτε προϊόν, για το οποίο πρέπει να χρησιμοποιηθεί ένα χημικό προϊόν ή μια χημική ουσία, υφίσταται κοινωνική ανάγκη.

Στρέβλωση του ανταγωνισμού στις εισαγωγές από τρίτες χώρες

3.8 Οι ισχυρές ανταγωνιστικές πιέσεις και το άνοιγμα της αγοράς της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνεπάγονται τον σαφή κίνδυνο

(7) Το 90 % περίπου των πειραματόζωων χρησιμοποιούνται στους τομείς της έρευνας και ανάπτυξης και το υπόλοιπο 10 % για κατοχυρωμένες δια νόμου τοξικολογικές δοκιμές ασφαλείας νέων φαρμάκων και χημικών ουσιών. Η αυξημένη προσοχή που αποδίδεται στα πειραματόζωα αντανακλάται στην κοινοτική οδηγία για τα καλλυντικά, η οποία επιβάλλει στη βιομηχανία την αναζήτηση εναλλακτικών μεθόδων έναντι των πειραμάτων σε ζώα.

(8) Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται κυρίως το «Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Επικύρωση Εναλλακτικών Μεθόδων» (EVCAM) και η «Ευρωπαϊκή Συναινετική Πλατφόρμα για Εναλλακτικές Μεθόδους στα Πειράματα σε Ζώα» (European Consensus Platform for Alternatives to Animal Experimentation — ECOPEA).

όπως τα προϊόντα από τρίτες χώρες, όπου εφαρμόζονται χαμηλότερα πρότυπα καλής μεταχείρισης των ζώων ή στις οποίες δεν εφαρμόζονται καθόλου σχετικά πρότυπα, περιορίσουν σταδιακά την παραγωγή και τις πωλήσεις στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των αγορών εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το πρόσθετο κόστος που συνεπάγεται η καλή μεταχείριση των ζώων σε σχέση με τα ιδιαίτερα στενά περιθώρια κέρδους στη γεωργία μπορεί να αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα για τη συνέχιση της παραγωγικής δραστηριότητας των γεωργών. Εκτός αυτού, στις περισσότερες περιπτώσεις, ο προστατευτικός της παραγωγής σε μια μικρή ομάδα καταναλωτών που είναι διατεθειμένοι να πληρώσουν το πρόσθετο κόστος (9) εγκυμονεί πολλούς κινδύνους για τους γεωργούς.

3.9 Κατά συνέπεια, οι εισαγωγές από τρίτες χώρες όπου εφαρμόζονται χαμηλότερα πρότυπα καλής μεταχείρισης των ζώων δημιουργούν εξαιρετικά περίπλοκα προβλήματα και η ΕΟΚΕ δεν είναι σε καμία περίπτωση πεπεισμένη ότι το σχέδιο δράσης της Επιτροπής αρκεί για να διασφαλιστούν μακροπρόθεσμα βιώσιμες λύσεις. Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη βαθιά της λύπη που το ζήτημα αυτό δεν μπορεί να συζητηθεί στον παρόντα γύρο των διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ. Παρόλα αυτά, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να συνεχίσει τις προσπάθειές της στα πλαίσια του ΠΟΕ, προκειμένου, στις εμπορικές συναλλαγές γεωργικών προϊόντων, τα θέματα καλής μεταχείρισης των ζώων να αναγνωριστούν ως ζητήματα που δεν άπτονται της εμπορικής πολιτικής.

3.10 Εάν, παρόλα αυτά, δεν καταστεί δυνατό, ούτε με αυτόν τον τρόπο να ευρεθούν οι ενδεδειγμένες βιώσιμες λύσεις ούτε να κατανοηθεί το θέμα στο πλαίσιο του ΠΟΕ, τότε η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει — παρά την έλλειψη διεθνούς αποδοχής — να απαιτήσει τη συμμόρφωση των εισαγωγών από τρίτες χώρες με τη σχετική νομοθεσία. Ως εκ τούτου, η υιοθέτηση προκλητικής στάσης ενδεχομένως να αποδειχθεί αναγκαία, προκειμένου να προκληθεί η απαραίτητη προσοχή και να προαχθεί η κατανόηση για την απαίτηση προσαρμογής της νομοθεσίας.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Η συμμόρφωση με την ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία στον εν λόγω τομέα προϋποθέτει εκ μέρους των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών τήρηση των προθεσμιών που τα ίδια έχουν ορίσει για την υποβολή, την έγκριση και την εφαρμογή των συγκεκριμένων διατάξεων, γεγονός που γινόταν πάντοτε στο παρελθόν. Οι προθεσμίες για πολλές από τις πρωτοβουλίες του σχεδίου δράσης έχουν επίσης παραβιαστεί σε σχέση με προηγούμενες αποφάσεις.

4.2 Το σχέδιο δράσης δεν εξετάζει τα προβλήματα της μεταφοράς των ζώων σε μεγάλες αποστάσεις, τα οποία αποτελούν συνέπεια της κοινοτικής εσωτερικής αγοράς και της κατάργησης των συνόρων στον κτηνιατρικό τομέα. Το Συμβούλιο αποφάσισε το 2004 την τροποποίηση των διατάξεων για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά, η οποία τίθεται σε ισχύ το 2007 (10). Η δε Επιτροπή ανηγγειλε ότι προτίθεται να υποβάλει σχετική πρόταση μετά το 2010. Τόσο στον τομέα αυτό όσο και στους άλλους είναι

(9) Μολονότι η κοινή γνώμη τάσσεται συνήθως υπέρ των υψηλότερων τιμών καταναλωτή ως αντίτιμο για ρυθμίσεις ευημερίας, στην πράξη οι καταναλωτές αντιδρούν διαφορετικά.

(10) Κανονισμός του Συμβουλίου αριθ. 1/2005 της 22.12.2004 για την προστασία των ζώων κατά τη μεταφορά και συναφείς δραστηριότητες και για την τροποποίηση των οδηγιών 64/432/ΕΟΚ και 93/119/ΕΟΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1255/97.

σημαντικό να βασίζονται οι κανόνες σε επιστημονικές έρευνες και να διενεργείται πιο αποτελεσματικός έλεγχος όσον αφορά την εφαρμογή των βασικών διατάξεων σχετικά με τον χρόνο μεταφοράς και τον διαθέσιμο χώρο κατά τη μεταφορά των ζώων.

4.3 Όλες οι εμπειρίες καταδεικνύουν ότι η διαχείριση αποτελεί τον πλέον καθοριστικό παράγοντα για την καλή μεταχείριση των ζώων. Αυτή η πτυχή θα πρέπει να τεθεί στο επίκεντρο των μελλοντικών διατάξεων για την προστασία και την καλή μεταχείριση των ζώων και, συγκεκριμένα, θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να καθοριστούν απαιτήσεις όσον αφορά την κατάρτιση και την καθοδήγηση· αυτές με τη σειρά τους πρέπει να συνδυαστούν με συνεχείς ελέγχους για την καλή μεταχείριση των ζώων στα συστήματα παραγωγής. Ταυτόχρονα, τα συστήματα παραγωγής θα πρέπει να ρυθμίζονται από λιγότερο λεπτομερείς κανόνες και από πιο εύχρηστη νομοθεσία.

4.4 Η διάρθρωση της ζωικής παραγωγής χαρακτηρίζεται πλέον από όλο και μεγαλύτερες και πιο εξειδικευμένες παραγωγικές μονάδες και την εφαρμογή νέων τεχνολογιών. Έτσι, καθίσταται δυνατή η στενότερη παρακολούθηση της καλής μεταχείρισης των ζώων απ' ό,τι μέχρι σήμερα μέσω της συλλογής μιας σειράς δεικτών σχετικά με την καλή μεταχείριση των ζώων. Επιπλέον, μπορούν να σχεδιαστούν νέα κτίρια παραγωγής στη βάση των όλο και πιο λεπτομερών γνώσεων σχετικά με ειδικούς μετρήσιμους δείκτες της καλής μεταχείρισης των ζώων. Σε αυτά τα πλαίσια, το προτεινόμενο κέντρο θα μπορούσε να προσδιορίσει πρότυπα συγκριτικής αξιολόγησης τα οποία να τεκμηριώνονται επιστημονικά με στόχο την προώθηση της ανάπτυξης. Εντούτοις, στον καθορισμό νέων απαιτήσεων θα πρέπει να συνεκτιμώνται οι μεγάλες περιοδοί απόσβεσης για τις επενδύσεις στη γεωργία.

4.5 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τη δημιουργία μιας «πλατφόρμας ενημέρωσης» για την καλή μεταχείριση των ζώων, ώστε να προωθηθούν ο διάλογος και η ανταλλαγή εμπειρογνομosύνης και εμπειρίας μεταξύ καταναλωτών, παραγωγών, λιανοπωλητών και βιομηχανίας κτλ. σχετικά με το θέμα αυτό ⁽¹⁾. Ωστόσο, υπάρχουν ουσιαστικοί περιορισμοί — στην πράξη, οι καταναλωτές είναι αδύνατον να διακρίνουν με σαφήνεια τις διαφορές μεταξύ των διαφόρων συστημάτων παραγωγής καθώς και τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματά τους. Για τον λόγο αυτό, οι οργανώσεις καταναλωτών εκφράζουν την επιθυμία να αναλάβουν η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη την ευθύνη στον εν λόγω τομέα και να θεσπίσουν ελάχιστα πρότυπα.

4.6 Η ΕΟΚΕ επικροτεί επίσης την καθιέρωση ενός κοινού συστήματος εμπορίας, το οποίο θα μπορεί να συμβάλει στην προαγωγή της εφαρμογής υψηλότερων από τα ελάχιστα πρότυπων καλής μεταχείρισης των ζώων. Είναι ζωτικής σημασίας αυτό το σύστημα να βασιστεί σε κοινά, αντικειμενικά κριτήρια και τεκμηριωμένες γνώσεις. Η ΕΕ θα μπορούσε μάλιστα να καταρτίσει ένα τέτοιο σύστημα επισημάνσεως για τις αλυσιδές παραγωγής και εμπορίου, είναι όμως καθοριστικής σημασίας να ωθείται η ανάπτυξη προϊόντων που αντα-

νακλούν υψηλότερα πρότυπα καλής μεταχείρισης των ζώων, κατά το δυνατόν, από τις δυνάμεις της αγοράς. Ωστόσο, για να είναι το σύστημα επισημάνσεως επιτυχές, πρέπει να συνοδεύεται από μέτρα ελέγχου και μια στοχοθετημένη ενημερωτική εκστρατεία, στοιχεία που διασφαλίζουν την αξιοπιστία του.

4.7 Η εισαγωγή ενός συστήματος επισημάνσεως, το οποίο θα προβλέπει την ένδειξη της χώρας καταγωγής των εισαγόμενων προϊόντων, πρέπει να αποφασιστεί σε γενικό επίπεδο. Ένα τέτοιο σύστημα αφορά κυρίως τα ζωικά προϊόντα, καθώς και τα προϊόντα της μεταποιητικής βιομηχανίας που προέρχονται από αυτά. Το ανωτέρω σύστημα θα πρέπει να παρέχει πληροφορίες σχετικά με προϊόντα τα οποία ενδεχομένως δεν παρήχθησαν σύμφωνα με τα κοινοτικά πρότυπα καλής μεταχείρισης των ζώων.

4.8 Σύμφωνα με το σχέδιο δράσης της Επιτροπής, το βασικό γνώρισμα της βιολογικής παραγωγής είναι η επιδίωξη υψηλών προτύπων, γεγονός που θα πρέπει να αποτελέσει, κατά την άποψη της Επιτροπής, σημείο αναφοράς για την επίτευξη των πλέον υψηλών προτύπων στον τομέα της καλής μεταχείρισης των ζώων ⁽¹²⁾. Οι εμπειρίες καταδεικνύουν, ότι, σε ορισμένους τομείς, μπορεί να επιτευχθεί υψηλότερο επίπεδο προστασίας των ζώων μέσω της βιολογικής παραγωγής, όμως, οι συνθήκες που επικρατούν σε αυτήν εξακολουθούν να είναι ακατάλληλες, ενώ διαπιστώνεται η ανάγκη απόκτησης πρόσθετων γνώσεων.

4.9 Σε κάθε περίπτωση, οι πόροι της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να αξιοποιηθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Αυτό δεν ισχύει μόνον για την έρευνα και τις επιστημονικές μελέτες, τομείς στους οποίους οι πόροι των κρατών μελών πρέπει να συντονιστούν κατά τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζουν την απεριόριστη αμοιβαία χρήση. Η σύσταση μιας μικτής συμβουλευτικής επιτροπής, η οποία θα απαρτίζεται από προσωπικότητες με εμπειρογνομosύνη και θα είναι υπεύθυνη για το συντονισμό των πόρων, μπορεί στην προκειμένη περίπτωση να συμβάλει στην καλύτερη αξιοποίησή τους. Εκτός αυτού, η Επιτροπή θα πρέπει, σε συνεργασία με την ΟΙΕ και το Συμβούλιο της Ευρώπης, να αναλάβει πρωτοβουλία για τη διόργανωση διεθνούς διάσκεψης, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα βιώσιμο δίκτυο ερευνητών εντός και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να ενισχυθεί η άτυπη διεθνής συνεργασία σε αυτόν τον τομέα.

4.10 Τα μέτρα που λαμβάνει η ΕΕ στον κτηνιατρικό τομέα για την καταπολέμηση ασθενειών περιέχουν ορισμένες πτυχές καλής μεταχείρισης των ζώων, μολονότι η σύνδεση τους δεν είναι πάντοτε αναμφισβήτητη. Αυτό όμως ανησυχεί το κοινό, που βλέπει να θανατώνεται και να πετιέται τεράστιος αριθμός υγιών ζώων όταν ξεσπούν επικίνδυνες μεταδοτικές ασθένειες. Γι' αυτό είναι σημαντικό να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στη λήψη προληπτικών μέτρων και στη στενή συνεργασία με επιστήμονες και κτηνιάτρους ώστε να αναπτύξουν τις κατάλληλες εναλλακτικές μεθόδους για την καταπολέμηση των εν λόγω ζωνοδόσων.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

⁽¹⁾ Μια ιστοσελίδα στην οποία θα προσδιορίζονται τα πρότυπα και οι δείκτες, καθώς η σημασία τους, θα μπορούσε λόγω χάρη να αποτελέσει μέρος της ανωτέρω πλατφόρμας ενημέρωσης, ειδικά σε συνδυασμό με ένα σύστημα επισημάνσεως.

⁽¹²⁾ Ο ορισμός που προτείνει η Επιτροπή για τα βιολογικά προϊόντα περιλαμβάνεται στην Πρόταση Κανονισμού του Συμβουλίου περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στην Πρόταση Κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2092/91 περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής των βιολογικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής COM(2005) 671.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την τροποποίηση της απόφασης 90/424/ΕΟΚ σχετικά με ορισμένες δαπάνες στον κτηνιατρικό τομέα»

COM(2006) 273 τελικό — 2006/0098 (CNS)

(2006/C 324/09)

Στις 22 Ιουνίου 2006, το Συμβούλιο αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 37 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου και περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 8 Σεπτεμβρίου 2006, με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Leif E. Nielsen.

Λόγω της ανανέωσης της θητείας της ΕΟΚΕ, η Ολομέλεια αποφάσισε να ψηφίσει για τη γνωμοδότηση αυτή κατά τη σύνοδό της του Οκτωβρίου και όρισε τον κ. Nielsen γενικό εισηγητή, βάσει του άρθρου 20 του Εσωτερικού Κανονισμού.

Κατά την 430ή σύνοδο ολομέλειάς της, που πραγματοποιήθηκε στις 26 Οκτωβρίου 2006, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Ο μηχανισμός συγχρηματοδότησης της ΕΕ για τα κτηνιατρικά μέτρα πρόληψης και ελέγχου αναπτύχθηκε, με την πάροδο του χρόνου, βαθμιαία και προσαρμόστηκε κατά τρόπο ώστε να αντικατοπτρίζεται η έως σήμερα κτηθείσα εμπειρία στον εν λόγω κλάδο. Εντούτοις, ο μηχανισμός αυτός θα πρέπει να αποτελέσει επί του παρόντος αντικείμενο επανεξέτασης, προκειμένου να συνεκτιμηθούν οι προβλεπόμενες εξελίξεις και, κυρίως, οι αυξημένες εμπορικές συναλλαγές. Η ΕΟΚΕ θα παρακολουθεί τη μελλοντική πορεία της κατάστασης και επιθυμεί να διαδραματίσει έναν εποικοδομητικό ρόλο για να λάβει η εν λόγω διαδικασία σχήμα, μορφή και υπόσταση.

1.2 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής η οποία περιλαμβάνει, προς το παρόν, μόνον περιορισμένες αλλαγές και προσαρμογές. Οι αλλαγές αυτές συμβαδίζουν με τις προτάσεις που διαμορφώθηκαν κατά την προκαταρκτική αξιολόγηση της συνολικής πολιτικής στον εν λόγω τομέα, ενώ η απλούστευση των διοικητικών ρυθμίσεων και του πεδίου πολυετούς προγραμματισμού αποτελούν οπωσδήποτε επιθυμητούς στόχους. Επίσης, η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την πρόταση περί χορήγησης οικονομικής συνδρομής για τη μηχανογράφηση των διαδικασιών κατά τις εμπορικές συναλλαγές και τις εισαγωγές, καθώς και περί των ενοποιημένων μηχανογραφικών κτηνιατρικών συστημάτων. Ο προτεινόμενος κατάλογος ζωικών ασθενειών και ζωνοσώων, καθώς και η απλουστευμένη διαδικασία για την τροποποίηση του εν λόγω καταλόγου θεωρούνται επίσης σκόπιμα μέτρα.

2. Ιστορικό

2.1 Η Επιτροπή προέβη επίσης σε αξιολόγηση της όλης κοινωνικής πολιτικής για την υγεία των ζώων, η οποία περιλαμβάνει εκτίμηση της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας των υφισταμένων χρηματοδοτικών μέσων που αφορούν την επιτήρηση, τον έλεγχο και την εκρίζωση των ζωικών ασθενειών και των ζωνοσώων. Εξετάζονται, επίσης, οι αποτελεσματικότεροι τρόποι παράτρυνσης των παραγωγών να λάβουν τα απαιτούμενα προληπτικά μέτρα. Ανάλογα με το αποτέλεσμα αυτής της αξιολόγησης, ενδέχεται να προταθούν άλλες εναλλακτικές λύσεις στη χορήγησης

κοινωνικής οικονομικής συνδρομής στα κράτη μέλη⁽¹⁾. Προς το παρόν, η Επιτροπή επέλεξε να προτείνει μόνον ορισμένες περιορισμένες προσαρμογές οι οποίες δεν επιφέρουν αλλαγή της πολιτικής για την εκρίζωση, τον έλεγχο και την επιτήρηση των ζωικών ασθενειών και των ζωνοσώων. Η πρόταση αποσκοπεί απλώς και μόνον σε κάποιες άμεσα εφαρμόσιμες και προφανώς αναγκαίες αλλαγές που αποδείχθηκαν χρήσιμες στο πλαίσιο της τρέχουσας αξιολόγησης.

2.2 Με την πρόταση της Επιτροπής απλουστεύονται οι διαδικασίες έγκρισης και χρηματοδότησης των εθνικών προγραμμάτων εκρίζωσης, ελέγχου και επιτήρησης των ζωικών ασθενειών και των ζωνοσώων. Βάσει της παρούσας πρότασης, τα εν λόγω προγράμματα θα μπορούν να εγκριθούν και να χρηματοδοτηθούν κάθε φορά για μέγιστη διάρκεια έξι ετών. Μέχρι στιγμής, παρά το γεγονός ότι τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν πολυετή προγράμματα διάρκειας μεγαλύτερης του ενός έτους, η Επιτροπή δεν μπορεί να εγκρίνει τη χρηματοδότηση τέτοιων προγραμμάτων για διάστημα κάθε φορά μεγαλύτερο του ενός έτους. Προτείνεται επίσης η διευρυνση του πεδίου εφαρμογής των δημοσιονομικών διατάξεων, με στόχο τη βελτίωση της πολιτικής πληροφόρησης για την υγεία των ζώων και την ασφάλεια των τροφίμων ζωικής προέλευσης, καθώς και η χρήση ενοποιημένων μηχανογραφικών κτηνιατρικών συστημάτων⁽²⁾.

2.3 Σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες, οικονομική συνδρομή μπορεί να παρασχεθεί με στόχο την επιστροφή των δαπανών που βαρύνουν τα κράτη μέλη για τη χρηματοδότηση των εθνικών προγραμμάτων εκρίζωσης, ελέγχου και επιτήρησης 23 ενδημικών ζωικών

⁽¹⁾ Ως βάση για αυτήν την αξιολόγηση, καταρτίστηκε εκτενής έκθεση από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες (*Evaluation of the Community Animal Health Policy (CAHP) 1995 — 2004 and alternatives for the future — Αξιολόγηση της Κοινωνικής Πολιτικής για την Υγεία των Ζώων (CAHP) 1995 — 2004 και εναλλακτικές λύσεις για το μέλλον*), 25 Ιουλίου 2006, http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/strategy/final_report_en.htm.

⁽²⁾ Το άρθρο 37 της απόφασης 90/424/ΕΟΚ προβλέπει τη χορήγηση οικονομικής συνδρομής από την Κοινότητα για τη μηχανογράφηση των κτηνιατρικών διαδικασιών κατά τις εισαγωγές. Το ενοποιημένο σχέδιο Shift, καθώς και το αντίστοιχο μηχανογραφημένο εργαλείο που συνδέει τις κτηνιατρικές αρχές (Animo), αντικαταστάθηκαν από το ενοποιημένο σύστημα Traces, του οποίου η χρήση κατέστη υποχρεωτική για όλα τα κράτη μέλη από 1ης Ιανουαρίου 2005.

ασθενειών και 8 ζωνοδόσων ή επιζωοτιών⁽³⁾. Ο κατάλογος μπορεί να συμπληρωθεί ή να τροποποιηθεί από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής. Για την εξασφάλιση σαφέστερου καθορισμού των προτεραιοτήτων, η Επιτροπή προτείνει την κατάρτιση συντομότερου καταλόγου ζωικών ασθενειών επιλέξιμων για συγχρηματοδότηση. Η Επιτροπή εξηγεί ότι ο κατάλογος αυτός καταρτίστηκε λαμβάνοντας περισσότερο υπόψη τον αντίκτυπο των ζωικών ασθενειών τόσο στη δημόσια υγεία όσο και στο διεθνές και ενδοκοινοτικό εμπόριο. Προτείνεται επίσης να συγχωρευθούν οι κατάλογοι των ζωικών ασθενειών και των ζωνοδόσων και να υποβληθούν στην ίδια διαδικασία που ισχύει για τη χορήγηση οποιασδήποτε κοινοτικής οικονομικής συνδρομής⁽⁴⁾. Όπως αναφέρει η Επιτροπή, στόχος της πρότασης αυτής είναι να γίνεται καλύτερη χρήση των διαθέσιμων πόρων και να εξασφαλισθεί ότι οι προτεραιότητες των κρατών μελών συμπίπτουν με εκείνες της ΕΕ και συμβαδίζουν με άλλα εθνικά προγράμματα. Προτείνεται επίσης να υιοθετούνται όλες οι μελλοντικές τροποποιήσεις του καταλόγου σύμφωνα με τη διαδικασία της κανονιστικής επιτροπής. Η Επιτροπή θεωρεί ότι τούτο είναι ιδιαίτερα σημαντικό στην περίπτωση των νέων ασθενειών που εγκυμονούν κινδύνους τόσο για την υγεία των ζώων όσο και για τη δημόσια υγεία.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Η κοινοτική συγχρηματοδότηση μέτρων εκρίζωσης, ελέγχου και επιτήρησης των ζωικών ασθενειών και των ζωνοδόσων προσέλκυε πάντοτε ιδιαίτερο ενδιαφέρον, λόγω της πολυσύνθετης φύσης και του αντικτύπου των ασθενειών αυτών, καθώς και λόγω των σημαντικών δαπανών που συνεπάγονται οι συγκεκριμένες δραστηριότητες. Ωστόσο, για τον έλεγχο σοβαρών μολυσματικών ζωνοδόσων απαιτούνται σαφείς δημοσιονομικές διαδικασίες και η εξαρχής παροχή διαβεβαιώσεων ότι οπωσδήποτε θα καταβληθεί πλήρης αποζημίωση εάν π.χ. καταστεί αναγκαία η θανάτωση ζώων ή η καταστροφή προϊόντων. Ειδικά, σε περίπτωση πρωτοεμφάνισης ή υπόνοιας εμφάνισης εστίας μιας σοβαρής μολυσματικής ζωνοδόσου, υπάρχει κίνδυνος να αποδειχθούν τα λαμβανόμενα μέτρα εντελώς ατελέσφορα, με αποτέλεσμα να καταστεί ο αντίκτυπος πολύ πιο εκτεταμένος από τον αναμενόμενο. Τούτο ισχύει ειδικότερα όσον αφορά τη διαδικασία χάραξης της εθνικής πολιτικής. Επιπλέον, κάθε εμφάνιση εστίας μιας σοβαρής μολυσματικής ζωνοδόσου προσελκύει σε μεγάλο βαθμό την προσοχή της κοινής γνώμης, προκαλώντας σημαντικές αντιδράσεις εκ μέρους των καταναλωτών, ακόμη και χωρίς να υπάρχει καμία άμεση και αναμφισβήτητη σχέση με θέματα που αφορούν την ασφάλεια των τροφίμων.

3.2 Η ευρύτερη πρόσβαση στην αγορά και το εμπόριο, η μεγαλύτερη διάρκεια του χρόνου μεταφοράς και η συγκέντρωση των ζώντων ζώων με ποικίλους διαφορετικούς τρόπους αυξάνουν τον κίνδυνο μετάδοσης ασθενειών και επιτείνουν τον οικονομικό αντίκτυπο από πλευράς πρόληψης και ελέγχου. Αυτός είναι ένας πρόσθετος λόγος για τον οποίο απαιτείται να πραγματοποιηθεί μια συνολική αξιολόγηση της κοινοτικής πολιτικής για την υγεία των ζώων, συμπεριλαμβανομένης και μιας ενδελεχέστερης εκτίμησης της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας των υφισταμένων χρηματοδο-

τικών μέσων που αφορούν την επιτήρηση, τον έλεγχο και την εκρίζωση των ζωικών ασθενειών, καθώς και των απαιτούμενων προληπτικών μέτρων για τα κοπάδια. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να διαδραματίσει ενεργό ρόλο κατά τη διαμόρφωση των αναγκαίων προτύπων συγχρηματοδότησης για τα εθνικά προγράμματα, κυρίως προκειμένου να καθιερωθεί ένα συνεκτικότερο και αποτελεσματικότερο πλαίσιο για την πολιτική στον τομέα της ασφάλειας των τροφίμων, το οποίο να διασφαλίζει υψηλότερο επίπεδο διαφάνειας.

3.3 Επ' αυτού, η ΕΟΚΕ θεωρεί θλιβερή την αδιαφάνεια και την πολυπλοκότητα των υφισταμένων κανόνων και προτιμάται, κατά συνέπεια, στο πλαίσιο της επερχόμενης αναθεώρησης, να ζητήσει την καθιέρωση ενός πιο κατανοητού και συνεκτικού συστήματος και μιας καλύτερης ταξινόμησης των κανόνων συγχρηματοδότησης. Καθίσταται, επομένως, αναγκαίο να προσδιορισθεί και να διευκολυνθεί σε ολόκληρη την επικράτεια της ΕΕ η χρήση της σχετικής νομοθεσίας στο ευρύ πεδίο της υγείας των ζώων και της ασφάλειας των τροφίμων. Κατ' αυτόν τον τρόπο, θα υποστηριχθεί συγχρόνως και η δραστηριότητα της Επιτροπής και των κρατών μελών σε διεθνή κλίμακα, μέσω της καλύτερης της κατανόησης και της διαφάνειας της νομοθεσίας της ΕΕ έναντι των εμπορικών εταίρων της ΕΕ και των γειτόνων της. Η συλλογή και η διάδοση πληροφοριών θα συντελέσουν επίσης στη διασφάλιση της αποτελεσματικότερης εφαρμογής των εν λόγω κανόνων.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η πρόταση, η οποία αφήνει περιθώρια για την έγκριση και τη χρηματοδότηση πολυετών εθνικών προγραμμάτων, θα συνεισφέρει στη διοικητική απλούστευση και στη διασφάλιση της αποτελεσματικότερης επίτευξης των στόχων του προγράμματος· επιπλέον, θα συντελέσει στη βελτιωμένη και διαφανέστερη διαχείριση, εξασφαλίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την καλύτερη χρήση των κοινοτικών κονδυλίων.

4.2 Η συλλογή και η διάδοση των υφισταμένων πληροφοριών σχετικά με την υγεία των ζώων και την ασφάλεια των τροφίμων είναι αναγκαίες για τη βελτίωση της θέσης και της εφαρμογής της νομοθεσίας στον εν λόγω τομέα. Η καθιέρωση διαφανέστερης κοινοτικής νομοθεσίας και η γνωστοποίηση της νομοθεσίας αυτής στις ενδιαφερόμενες αρχές, στους παραγωγούς και στους καταναλωτές θα καταστούν εξαιρετικά σημαντικές στο μέλλον.

4.3 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει συνεπώς την πρόταση να συμμετέχει η ΕΕ οικονομικά στη διαμόρφωση μιας πολιτικής πληροφόρησης στον τομέα της υγείας των ζώων, της καλής μεταχείρισης των ζώων και της ασφάλειας των τροφίμων ζωικής προέλευσης, συμπεριλαμβανομένης της διαμόρφωσης και της ανάπτυξης εργαλείων πληροφορικής όπως, παραδείγματος χάρη, μιας κατάλληλης βάσης δεδομένων για τη συγκέντρωση και την αποθήκευση των πληροφοριών που αφορούν την κοινοτική νομοθεσία.

4.4 Συνεπώς είναι σκόπιμο να συνεκτιμηθεί η τεχνική πρόοδος που επιτεύχθηκε όσον αφορά τη μηχανογράφηση των κτηνιατρικών διαδικασιών και να προβλεφθούν οι πόροι που απαιτούνται για την

⁽³⁾ Η συνεισφορά στα εθνικά μέτρα ελέγχου και προγράμματα καλύπτει συνήθως το 50 % των δαπανών ή το 60 %, για τον αφθώδη πυρετό.

⁽⁴⁾ Ο υπάρχων κατάλογος καλύπτει τις ακόλουθες ασθένειες που σχετίζονται με την παραγωγή: Μολυσματική ρινοτραχειίτιδα των βοοειδών/μολυσματική φλυκταίνωδης κολπίτιδα (IBR/IPV), ενζωοτική λεύκωση των βοοειδών, νόσος του Aujeszky, salmonella pullorum, salmonella gallinarum, Maedi/Visna και CAEV, νόσος του John (παραφυματίωση), mycoplasma gallisepticum και ορισμένες ασθένειες που μεταδίδονται από έντομα φορείς στα Γαλλικά Υπερπόντια Διαμερίσματα.

παροχή ξένων υπηρεσιών Διαδικτύου, για τη διαχείριση και για τη συντήρηση των ενοποιημένων μηχανογραφικών κτηνιατρικών συστημάτων.

4.5 Εξυπακούεται ότι ο κατάλογος των ζωικών ασθενειών και ζωνόσων που παρέχουν ενδεχομένως δικαίωμα συγχρηματοδότησης πρέπει να αντικατοπτρίζει τις προτεραιότητες που τίθενται σύμφωνα με τον δυνητικό αντίκτυπο των εν λόγω ασθενειών και ζωνόσων τόσο στη δημόσια υγεία όσο και στο διεθνές και ενδοκοινοτικό εμπόριο ζώων και προϊόντων ζωικής προέλευσης. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί ότι, όπως προτείνεται, πρέπει να εστιασθεί η προσοχή περισσότερο στις ζωνόσους και στη δημόσια υγεία παρά στις ασθένειες που σχετίζονται πιο πολύ με την παραγωγή και επικροτεί την πρόταση για τη συγχώνευση των καταλόγων των ζωικών ασθενειών και των

ζωνόσων, καθώς και την πρόβλεψη της ίδιας διαδικασίας για τη χορήγηση κοινοτικής οικονομικής συνδρομής.

4.6 Φυσικά, οι τεχνικές και πληροφοριακές απαιτήσεις για τα προγράμματα εκρίζωσης, ελέγχου και επιτήρησης για τα οποία ζητείται κοινοτική χρηματοδότηση. Πρέπει να επικαιροποιούνται και να προσαρμόζονται εγκαίρως και τακτικά, κατά τρόπο ώστε να συμβαδίζουν με την τεχνική και την επιστημονική πρόοδο, καθώς και με την πείρα που αποκομίζεται από την εφαρμογή των προγραμμάτων. Είναι επομένως σκόπιμο, σύμφωνα με την πρόταση, να δοθεί η δυνατότητα στην Επιτροπή να εγκρίνει αυτά τα τεχνικά κριτήρια — και να τα επικαιροποιεί ανάλογα με τις ανάγκες — σύμφωνα με τη διαδικασία της κανονιστικής επιτροπής.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί της απαιτούμενης ποιότητας των υδάτων για οστρακοειδή» (κωδικοποιημένη έκδοση)

COM(2006) 205 τελικό — 2006/0067 (COD)

(2006/C 324/10)

Στις 6 Ιουνίου 2006, και σύμφωνα με το άρθρο 175 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου και περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, κατήρτισε τη γνωμοδότησή του στις 8 Σεπτεμβρίου 2006 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Serrro Kallio.

Λόγω της ανανέωσης της εντολής της ΕΟΚΕ, η ολομέλεια αποφάσισε την διεξαγωγή ψηφοφορίας για το θέμα κατά τη σύνοδο ολομελείας του Οκτωβρίου και όρισε γενικό εισηγητή τον κ. Serrro Kallio σύμφωνα με το άρθρο 20 του Εσωτερικού Κανονισμού.

Κατά τη 430ή σύνοδο ολομελείας της, της 26ης Οκτωβρίου 2006, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 111 ψήφους υπέρ και καμία αποχή, την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Εισαγωγή

1.1 Στόχος της παρούσας πρότασης είναι η κωδικοποίηση της οδηγίας του Συμβουλίου 69/923/ΕΟΚ της 30ής Οκτωβρίου 1979 περί της απαιτούμενης ποιότητας των υδάτων για οστρακοειδή. Η νέα οδηγία θα αντικαταστήσει τις διάφορες πράξεις που αποτελούν αντικείμενο της κωδικοποίησης. Η παρούσα πρόταση σέβεται πλήρως την ουσία των κωδικοποιούμενων κειμένων και αρκείται απλώς στη συγκέντρωσή τους, επιφέροντας μόνο τις τυπικές τροποποιήσεις που απαιτούνται από την ίδια τη διαδικασία κωδικοποίησης.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι είναι ιδιαίτερα χρήσιμο να συγκεντρωθούν όλα τα κείμενα σε μία οδηγία. Στο πλαίσιο της Ευρώπης των πολιτών, η ΕΟΚΕ αποδίδει, όπως και η Επιτροπή, τεράστια σημασία

στην απλοποίηση και αποσαφήνιση της κοινοτικής νομοθεσίας ώστε να καταστεί αυτή πιο σαφής και καταληπτή από τους απλούς πολίτες, πράγμα που θα έχει ως αποτέλεσμα να τους παρέχονται νέες ευκαιρίες, καθώς και η δυνατότητα να κάνουν χρήση των συγκεκριμένων δικαιωμάτων που η εν λόγω νομοθεσία τους αναγνωρίζει.

2.2 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι κατά την κωδικοποίηση πρέπει να τηρηθεί πλήρως η κανονική κοινοτική νομοθετική διαδικασία.

2.3 Η πρόταση οδηγίας διαβεβαιώνει ότι η συγκέντρωση των διατάξεων δεν περιλαμβάνει τροποποιήσεις επί της ουσίας των σχετικών πράξεων και ότι αποκλειστικός στόχος της κωδικοποίησης είναι η διασφάλιση της σαφήνειας και της διαφάνειας του κοινοτικού δικαίου. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει πλήρως τον στόχο αυτό και, λαμβάνοντας υπόψη τις παραπάνω εγγυήσεις, επιδοκιμάζει την πρόταση.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τη θέσπιση στοιχειωδών κανόνων για την προστασία των μόσχων (κωδικοποιημένη έκδοση)»

COM (2006) 258 τελικό — 2006/0097 (CNS)

(2006/C 324/11)

Στις 22 Ιουνίου 2006 και σύμφωνα με το άρθρο 37 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 8 Σεπτεμβρίου 2006 με βάση την εισηγητική έκθεση του **κ. Nielsen**.

Λόγω της ανανέωσης της θητείας της ΕΟΚΕ, η Ολομέλεια αποφάσισε να ψηφίσει για τη γνωμοδότηση αυτή κατά τη σύνοδο του Οκτωβρίου και όρισε τον **κ. Nielsen** γενικό εισηγητή, βάσει του άρθρου 20 του Εσωτερικού Κανονισμού.

Κατά την 430ή σύνοδο ολομέλειάς της, της 26ης Οκτωβρίου 2006, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Ιστορικό

1.1 Η πρόταση της Επιτροπής αποσκοπεί στην κωδικοποίηση της οδηγίας 91/629/ΕΟΚ για τη θέσπιση στοιχειωδών κανόνων για την προστασία των μόσχων, με την εφαρμογή της επείγουσας διαδικασίας που θεσπίστηκε από τη διοργανική συμφωνία της 20ής Δεκεμβρίου 1994. Η κωδικοποίηση εφαρμόζεται για νομοθετικές πράξεις που έχουν τροποποιηθεί επανειλημμένα και, ως εκ τούτου, είναι δυσνόητες.

1.2 Η παραπάνω οδηγία έχει αναθεωρηθεί επανειλημμένα σε μεγάλο βαθμό και έχει καταστεί δύσκολο στους χρήστες της σχετικής νομοθεσίας να κατανοήσουν το περιεχόμενο και το πεδίο εφαρμογής της χωρίς νομική ανάλυση και διευκρίνιση του ισχύοντος κειμένου.

2. Παρατηρήσεις της ΕΟΚΕ

2.1 Κατά συνέπεια, η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση κωδικοποίησης, η οποία διευκολύνει την πρόσβαση των πολιτών της ΕΕ στη νομοθεσία της και συμβάλλει στη βελτίωσή της, πράγμα που αποτελεί εκπεφρασμένη επιθυμία και αίτημα της ΕΟΚΕ σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της ⁽¹⁾.

2.2 Σύμφωνα με το άρθρο 6 της οδηγίας, η Επιτροπή, πριν από την 1η Ιανουαρίου 2006, έπρεπε να υποβάλει στο Συμβούλιο έκθεση που θα είχε καταρτιστεί με βάση τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων σχετικά με τα διάφορα συστήματα εντατικής εκτροφής που πληρούν τις απαιτήσεις καλής διαβίωσης των μόσχων από άποψη παθολογίας, ζωοτεχνίας, φυσιολογίας και συμπεριφοράς, καθώς και σχετικά με τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις των διάφορων συστημάτων. Η

έκθεση θα έπρεπε επίσης να συμπεριλαμβάνει κατάλληλες προτάσεις που θα βασίζονταν στα σχετικά πορίσματα. Το Συμβούλιο θα λάμβανε, εν συνεχεία, απόφαση με ειδική πλειοψηφία για τις προτάσεις αυτές, το αργότερο τρεις μήνες μετά την υποβολή τους.

2.3 Αυτό δεν συνέβη και, παρόλο που έχει παρέλθει η σχετική προθεσμία, η Επιτροπή προτείνει προφανώς να κωδικοποιηθεί και να ισχύσει από την εν λόγω ημερομηνία, πράγμα που σημαίνει, στην πράξη, ότι η απλουστευμένη διαδικασία δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί, επειδή η τροποποίηση απαιτεί νέα απόφαση.

2.4 Όπως έχει τονίσει επανειλημμένα η ΕΟΚΕ, είναι απαράδεκτο να ορίζουν τα όργανα και τα κράτη μέλη προθεσμίες τις οποίες τα ίδια δεν είναι σε θέση να τηρήσουν. Αυτό υπονομεύει τον σεβασμό και την εμπιστοσύνη στη νομοθεσία της ΕΕ και έχει ως αποτέλεσμα τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη να μην θεωρούν απαραίτητο να τηρούν τις προθεσμίες.

2.5 Ταυτόχρονα, η Επιτροπή, στην πρότασή της για πρόγραμμα δράσης σχετικά με την προστασία και την καλή μεταχείριση των ζώων, προανήγγειλε «την υποβολή έκθεσης προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την προστασία των μόσχων» για το 2008 ⁽²⁾. Το εν λόγω σχέδιο έκθεσης θα βασίζεται στην έκθεση της ΕΑΑΤ, που δημοσιεύθηκε τον Ιούνιο του 2006 ⁽³⁾. Η Επιτροπή θα αναλύσει τώρα την έκθεση, θα συλλέξει επιπλέον στοιχεία, θα αξιολογήσει τις κοινωνικοοικονομικές πτυχές και θα ζητήσει την άποψη εμπειρογνομώνων, κρατών μελών και άλλων ενδιαφερομένων μερών, πριν υποβάλει συγκεκριμένες προτάσεις. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τις βασικές προκαταρκτικές εργασίες, αλλά εκφράζει και τη λύπη της για την υπέρβαση της προθεσμίας.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

⁽¹⁾ Βλ. μεταξύ άλλων τη διερευνητική γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ για τη «Βελτίωση της νομοθεσίας» 2005 — ΕΕ C 24 της 1.1.2006, σελ. 39.

⁽²⁾ COM (2006) 13 τελικό της 23.1.2006.

⁽³⁾ http://www.efsa.europa.eu/science/ahaw/ahaw_opinions/1516_en.html.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την περιορισμένη χρήση γενετικά τροποποιημένων μικροοργανισμών (κωδικοποιημένη έκδοση)»

COM(2006) 286 τελικό — 2006/0100(COD)

(2006/C 324/12)

Στις 4 Σεπτεμβρίου 2006, και σύμφωνα με το άρθρο 37 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 8 Σεπτεμβρίου 2006, με βάση την εισηγητική έκθεση του **κ. Franco Chiriaco**.

Λόγω της ανανέωσης της θητείας της ΕΟΚΕ, η Ολομέλεια αποφάσισε να ψηφίσει για τη γνωμοδότηση αυτή κατά τη σύνοδό της του Οκτωβρίου και όρισε τον **κ. Chiriaco** γενικό εισηγητή, βάσει του άρθρου 20 του Εσωτερικού Κανονισμού.

Κατά την 430ή σύνοδο ολομέλειάς της, που πραγματοποιήθηκε στις 26 Οκτωβρίου 2006, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 97 ψήφους υπέρ και 3 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1 Σκοπός της παρούσας πρότασης είναι η κωδικοποίηση της οδηγίας 90/219/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 1990, για την περιορισμένη χρήση γενετικά τροποποιημένων μικροοργανισμών. Η νέα οδηγία θα αντικαταστήσει τις διάφορες οδηγίες που περιλαμβάνει η προαναφερθείσα οδηγία, σέβεται πλήρως την ουσία των πράξεων που αποτελούν αντικείμενο της κωδικοποίησης και αρκείται απλώς στη συγκέντρωσή τους, επιφέροντας μόνο τις τυπικές τροποποιήσεις που απαιτούνται από την ίδια τη διαδικασία κωδικοποίησης.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1 Η ΕΟΚΕ θεωρεί εξαιρετικά χρήσιμο να συγκεντρωθούν όλες οι κανονιστικές πράξεις που αφορούν το θέμα αυτό σε μία ενιαία οδηγία. Με βάση τον στόχο της Ευρώπης των πολιτών, η ΕΟΚΕ συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής για τη σημασία που έχει η απλούστευση και η σαφήνεια της κοινοτικής νομοθεσίας, ούτως ώστε να καταστεί περισσότερο προσιτή και κατανοητή στους πολίτες, να τους προσφέρει νέες δυνατότητες και να τους επιτρέπει να επωφελούνται των ειδικών δικαιωμάτων που παρέχει.

2.2 Με στόχο τη διαφύλαξη και την προστασία της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος, πρέπει να ληφθούν όλα τα μέτρα

προκειμένου να εξασφαλιστεί η βέλτιστη χρήση της βιοτεχνολογίας, ειδικότερα όσον αφορά τα τρόφιμα, και όλες οι χρήσεις των γενετικά τροποποιημένων μικροοργανισμών (ΓΤΜ) πρέπει να είναι περιορισμένες ώστε να αποφευχθεί οποιαδήποτε αρνητική συνέπεια.

2.3 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι ο έλεγχος των ΓΤΜ ενδέχεται να είναι ανεπαρκής λόγω έλλειψης ομοιογενούς εφαρμογής του σε όλα τα κράτη μέλη της Κοινότητας, εφόσον κατά τη διάρκεια της χρήσης τους οι ΓΤΜ μπορούν να αναπαραχθούν και να εξαπλωθούν πέρα από τα εθνικά σύνορα.

2.4 Η ΕΟΚΕ, υπενθυμίζοντας ότι «ο γενετικά τροποποιημένος μικροοργανισμός» (ΓΤΜ) είναι ένας «μικροοργανισμός του οποίου το γενετικό υλικό έχει τροποποιηθεί με τεχνητό τρόπο», συμφωνεί με τη θέση της Επιτροπής όσον αφορά την ασφάλεια και την υγιεινή, την πρόληψη ατυχημάτων και τον έλεγχο των εκπομπών.

2.5 Η ΕΟΚΕ είναι βέβαιη ότι η υπό εξέταση κωδικοποίηση δεν επιφέρει ουσιαστική αλλαγή στις διατάξεις που συγκεντρώνει και αποσκοπεί μόνον στο να παρουσιάσει την κοινοτική νομοθεσία κατά τρόπο σαφή και διαφανή. Υποστηρίζοντας πλήρως τον στόχο αυτό και στο φως των ανωτέρω, η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της υπό εξέταση πρότασης.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τον καθορισμό των κοινοτικών κριτηρίων που εφαρμόζονται στις ενέργειες εκρίζωσης και παρακολούθησης ορισμένων ασθενειών των ζώων (κωδικοποιημένη έκδοση)

COM(2006) 315 τελικό — 2006/0104 (CNS)

(2006/C 324/13)

Στις 11 Ιουλίου 2006 και σύμφωνα με το άρθρο 24 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον» στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 8 Σεπτεμβρίου 2006 με βάση την εισηγητική έκθεση του **κ. COUPEAU**.

Λόγω της ανανέωσης της θητείας της ΕΟΚΕ, η Ολομέλεια αποφάσισε να ψηφίσει για τη γνωμοδότηση αυτή κατά τη σύνοδο του Οκτωβρίου και όρισε τον **κ. COUPEAU** γενικό εισηγητή, βάσει του άρθρου 20 του Εσωτερικού Κανονισμού.

Κατά την 430ή σύνοδο ολομέλειάς της, της 26ης Οκτωβρίου 2006, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1 Η πρόταση της Επιτροπής αποσκοπεί στην κωδικοποίηση της απόφασης 90/638/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 1990, για τον καθορισμό των κοινοτικών κριτηρίων που εφαρμόζονται στις ενέργειες εκρίζωσης και επιτήρησης ορισμένων ζωικών ασθενειών. Η νέα απόφαση θα αντικαταστήσει τις διάφορες πράξεις που περιλαμβάνει η προαναφερθείσα απόφαση. Σέβεται δε πλήρως την ουσία των πράξεων που αποτελούν αντικείμενο της κωδικοποίησης και αρκείται απλώς στη συγκέντρωσή τους, επιφέροντας μόνο τις τυπικές τροποποιήσεις που απαιτούνται από την ίδια τη διαδικασία κωδικοποίησης.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1 Η ΕΟΚΕ επικροτεί, συνεπώς, την πρόταση κωδικοποίησης που διευκολύνει το δικαίωμα πρόσβασης των πολιτών και συμβάλλει σε μια καλύτερη νομοθεσία.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1 Ενδείκνυται επίσης να τεθεί το ερώτημα εάν είναι δυνατή η χρήση άλλων διαδικασιών απλοποίησης, με την παράλληλη ωστόσο διατήρηση της αποτελεσματικότητας του συστήματος παρακολούθησης και εκρίζωσης των ζωικών ασθενειών.

3.2 Τα παθογόνα στοιχεία που προσβάλλουν τα ζώα προέρχονται ολοένα και περισσότερο από χώρες εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο εγγύς μέλλον η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της πρέπει να επαγρυπνούν ολοένα και περισσότερο και να ενώνουν τις προσπάθειές τους όσον αφορά την καταπολέμηση των ζωικών ασθενειών ώστε να διαφυλαχθεί η υγεία των πολιτών, οι οποίοι θα μπορούν να καταναλώνουν με πλήρη ασφάλεια προϊόντα ζωικής προέλευσης.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με κοινοτικό σχέδιο δράσης για τα δάση

COM(2006) 302 τελικό

(2006/C 324/14)

Στις 19 Ιουλίου 2006, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την ανωτέρω πρόταση.

Στις 4 Ιουλίου 2006, το Προεδρείο της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ανέθεσε στο ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, αγροτική ανάπτυξη και περιβάλλον» την προετοιμασία των σχετικών εργασιών.

Δεδομένου του επείγοντος χαρακτήρα των εργασιών, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή όρισε, κατά την 430ή σύνοδο ολομέλειάς της της 26ης Οκτωβρίου 2006, γενικό εισηγητή τον κ. Wilms και υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι πρέπει να καταρτιστεί ένα σχέδιο δράσης για τη δασοκομία που να είναι βιώσιμο και ισόρροπο από οικονομική, οικολογική και κοινωνική άποψη. Το ίδιο ισχύει και για την πρακτική εφαρμογή των κύριων λειτουργιών του.

1.2 Η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι ο αριθμός των στόχων πρέπει να αυξηθεί από 4 σε 5, ήτοι να προστεθεί ο στόχος «προώθηση του δάσους ως χώρου εργασίας». Ο στόχος αυτός θα πρέπει να περιλαμβάνει πτυχές όπως «η διασφάλιση και επέκταση των επαγγελματιών προσόντων των εργαζόμενων στον τομέα της δασοκομίας» και «η ενίσχυση και διαφύλαξη των αγροτικών περιοχών».

1.3 Η ΕΟΚΕ προτείνει, όταν θα εξετάζεται το δάσος ως χώρος εργασίας, να ληφθεί υπόψη το ζήτημα της διασφάλισης και επέκτασης των επαγγελματιών προσόντων των εργαζόμενων του τομέα. Πρόκειται για μία λογική πρόταση δεδομένου ότι, σε τελική ανάλυση, είναι οι εργαζόμενοι στις δασικές επιχειρήσεις, στα Υπουργεία και στις διοικητικές υπηρεσίες των κρατών μελών που θα κληθούν να θέσουν σε εφαρμογή το σχέδιο δράσης στις αγροτικές περιοχές από κοινού με τους ιδιοκτήτες δασών.

1.4 Κατά την ΕΟΚΕ η ενίσχυση και διαφύλαξη των αγροτικών περιοχών αποτελεί σημαντικό παράγοντα ο οποίος θα επιτρέψει να διασφαλιστεί ότι το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα δάση θα εφαρμοστεί με επιτυχία στους επιμέρους τόπους των κρατών μελών. Το κεφάλαιο του σχεδίου δράσης που αφορά τις αγροτικές περιοχές διασφαλίζει με ενεργό τρόπο ότι οι περιοχές αυτές της Ευρώπης θα έχουν ένα μέλλον και ότι δεν θα 'ατροφίσουν', ούτε θα μετατραπούν σε εγκαταλελειμμένες, από οικολογική και κοινωνική άποψη, εκτάσεις.

1.5 Η ΕΟΚΕ αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο γεγονός ότι το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τα δάση αποτελεί ένα απόλυτα αξιόπιστο σχέδιο και όχι μία απλή δήλωση προθέσεων. Η αξιοπιστία αποτελεί το κλειδί που θα επιτρέψει να γίνει δεκτό και πιστευτό το εν λόγω σχέδιο δράσης.

2. Εισαγωγή

2.1 Καταρτίζοντας το κοινοτικό σχέδιο δράσης για τα δάση, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη διατύπωσαν ένα κοινό όραμα για τη

δασοκομία και για το ρόλο που διαδραματίζουν τα δάση και η διαχείρισή τους στην σύγχρονη κοινωνία:

2.2 Τα δάση στην υπηρεσία της κοινωνίας: μακροπρόθεσμη πολυλειτουργική δασοκομία η οποία καλύπτει τις τρέχουσες και μελλοντικές ανάγκες της κοινωνίας και εξασφαλίζει βιοτικούς πόρους στο δασικό περιβάλλον.

2.3 Η πολυλειτουργική δασοκομία προσφέρει οικονομικά, οικολογικά, κοινοτικά και πολιτισμικά πλεονεκτήματα. Παρέχει ανανεώσιμες και φιλικές προς το περιβάλλον πρώτες ύλες και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη, την απασχόληση και την ευημερία στην Ευρώπη, ιδιαίτερα στις αγροτικές περιοχές. Τα δάση συμβάλλουν στην ποιότητα ζωής διότι διασφαλίζουν ένα ευχάριστο πλαίσιο διαβίωσης, προσφέρουν ευκαιρίες αναψυχής και ψυχαγωγίας και ταυτόχρονα ενσαρκώνουν τις αξίες της διαφύλαξης και της οικολογίας. Η πνευματική και πολιτισμική κληρονομιά που αντιπροσωπεύουν τα δάση πρέπει να προστατευτεί.

2.4 Με βάση τα πιο πάνω, το σχέδιο δράσης επιδιώκει τέσσερις στόχους:

- την βελτίωση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας·
- την βελτίωση και προστασία του περιβάλλοντος·
- την συμβολή στην ποιότητα ζωής·
- την προώθηση του συντονισμού και της επικοινωνίας.

2.5 Το πενταετές σχέδιο δράσης (2007-2011) συνίσταται από μία σειρά καθοριστικών δράσεων που η Επιτροπή επιθυμεί να θέσει σε εφαρμογή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη. Περιλαμβάνει επίσης πρόσθετες δράσεις οι οποίες μπορούν να τεθούν σε εφαρμογή από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις επιμέρους συνθήκες και τις εθνικές προτεραιότητες, με την βοήθεια των υφιστάμενων κοινοτικών μέσων. Η εφαρμογή των τελευταίων αυτών δράσεων πιθανόν να καταστήσει απαραίτητη τη θέσπιση εθνικών μέσων.

2.6 Ενόψει της πρακτικής θέσης σε εφαρμογή του κοινοτικού σχεδίου δράσης για τα δάση, είναι απαραίτητο να θεσπιστεί ένα διαφανές πλαίσιο για τα μέτρα και τις αποφάσεις που θα λαμβάνονται σχετικά στο κοινοτικό και εθνικό επίπεδο.

2.7 Το σχέδιο δράσης πρέπει επίσης να συμβάλλει στην ενημέρωση και στην περαιτέρω ανάπτυξη στοχοθετημένων δράσεων στον εν λόγω τομέα πολιτικής, οι οποίες να συμπληρώνουν τα κοινοτικά μέτρα και τις εθνικές πολιτικές για τα δάση.

2.8 Στόχοι του κοινοτικού σχεδίου δράσης για τα δάση είναι η προστασία, η ενίσχυση και η επέκταση της οικονομικής, οικολογικής και κοινωνικής (βιώσιμης) διαχείρισης των δασικών πόρων καθώς και του πολυλειτουργικού ρόλου των δασών.

2.9 Η αρχή στην οποία βασίζεται είναι η κατάρτιση συγκρίσιμων εθνικών προγραμμάτων για τα δάση, τα οποία να χρησιμεύουν ως δεσμευτικό πλαίσιο για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων και την τήρηση των κανόνων που προβλέπονται διεθνώς στον τομέα αυτό. Η αυξανόμενη σημασία των διεθνών και των διατομεακών θεμάτων στο πλαίσιο των σχετικών πολιτικών, όπως είναι η χρήση του ξύλου ως ενεργειακή πηγή, απαιτεί μεγαλύτερη συνοχή, ενημέρωση και συντονισμό.

2.10 Ενώπιον της μεγάλης ποικιλίας οικολογικών, κοινωνικών, οικονομικών και πολιτισμικών στοιχείων και των διαφόρων μορφών ιδιοκτησίας δασών που υφίστανται στην ΕΕ, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι το σχέδιο δράσης πρέπει να λάβει υπόψη την ανάγκη να καθιερωθούν ειδικά κίνητρα για τις περιφέρειες καθώς και να ληφθούν μέτρα για τους διάφορους τύπους διαχείρισης των δασικών πόρων και καθεστώτων ιδιοκτησίας. Το σχέδιο δράσης αναδεικνύει τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι ιδιοκτήτες δασών, οι υπάλληλοι των υπηρεσιών διαχείρισης των δασικών πόρων, καθώς και οι ίδιες οι αγροτικές περιοχές στη βιώσιμη διαχείριση των δασικών πόρων της ΕΕ.

2.11 Η ΕΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή να λάβει υπόψη τους ακόλουθους πέντε στόχους στο κοινοτικό στάδιο δράσης για τα δάση:

- τη βελτίωση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας
- τη βελτίωση και την προστασία του περιβάλλοντος
- τη βελτίωση της ποιότητας ζωής μέσω μιας βιώσιμης διαχείρισης των δασικών πόρων
- την ενίσχυση του συντονισμού και της επικοινωνίας
- την προώθηση του δασικού περιβάλλοντος ως χώρου εργασίας.

3. Δράσεις

3.1 «Βελτίωση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας»

3.1.1 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι στο πλαίσιο αυτού του στόχου πρέπει να εξεταστούν τα άλλα δασικά προϊόντα πλην του ξύλου, όπως είναι η παροχή πόσιμου ύδατος υψηλής ποιότητας ή η σχέση μεταξύ διοξειδίου του άνθρακα και εμπορίας εκπομπών.

3.1.2 Σχετικά με την «Βασική ενέργεια αριθ. 2: Ενθάρρυνση της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του δασικού τομέα»:

3.1.2.1 Εκτός από την ενθάρρυνση της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, ο τομέας των δασών θα μπορούσε να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητά του και μέσω γενικών ανταλλαγών γνώσεων και της διάδοσης των αποτελεσμάτων του τομέα της έρευνας και της τεχνολογίας μεταξύ των ερευνητικών κέντρων της Ευρώπης.

3.1.2.2 Για να βελτιωθεί η γενική ανταγωνιστικότητα του τομέα των δασών, το σχέδιο δράσης πρέπει να διευκρινίζει με τρόπο επιστημονικό και σε συνεργασία με τα επιμέρους κράτη μέλη, πόσοι υπάλληλοι με τα απαιτούμενα προσόντα είναι απαραίτητοι στα κράτη μέλη για την οικονομικά βιώσιμη διαχείριση των δασικών πόρων σύμφωνα με τους εθνικούς νόμους και κανόνες.

3.1.3 Σχετικά με την «Βασική ενέργεια αριθ. 3: Ανταλλαγή και αξιολόγηση εμπειριών για την αποτίμηση και εμπορία δασικών προϊόντων και υπηρεσιών εκτός ξυλείας»:

3.1.3.1 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι στον ιδιοκτήτη δασών δεν πρέπει να χορηγούνται αντιστάθμισεις με τη μορφή επιδοτήσεων για δασικά προϊόντα και υπηρεσίες που σήμερα δεν μπορούν να διατεθούν στην αγορά. Οι πληρωμές που αφορούν τις υπηρεσίες πρέπει να γίνονται απευθείας στον ιδιοκτήτη δασών από τους μεμονωμένους χρήστες και δικαιούχους.

3.1.3.2 Η ΕΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή να προτείνει στη Μόνιμη Δασική Επιτροπή (ΜΔΕ) να συστήσει μια ειδική ομάδα εργασίας η οποία να διαπιστώσει και να απογράψει τις δραστηριότητες και εμπειρίες που υφίστανται στα επιμέρους κράτη μέλη σε ό,τι αφορά τις περαιτέρω δυνατότητες εμπορίας δασικών προϊόντων και υπηρεσιών. Όλοι οι ιδιοκτήτες δασών καθώς επίσης και τα κράτη μέλη θα επωφεληθούν από την ανταλλαγή αυτή στοιχείων.

3.1.4 Σχετικά με την «Βασική ενέργεια αριθ. 4: Προώθηση της χρήσης δασικής βιομάζας για την παραγωγή ενέργειας»:

3.1.4.1 Κατά την επεξεργασία υπολειμμάτων υλοτομίας με σκοπό την παραγωγή ενέργειας πρέπει να διασφαλίζεται ότι η χρήση αυτή δεν οδηγεί σε υποβάθμιση της ποιότητας του εδάφους και, κατ' επέκταση, σε περιορισμό της βιοποικιλότητας.

3.1.4.2 Κατά την επεξεργασία των υπολειμμάτων υλοτομίας με χημικά μέσα με σκοπό την παραγωγή ενέργειας, πρέπει να διασφαλίζεται ότι κατά την διαδικασία της καύσης δεν εκλύονται επικίνδυνα κατάλοιπα στον αέρα και το έδαφος.

3.1.4.3 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι οι ευρωπαϊκές αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται με βάση τα αποτελέσματα επιστημονικών ερευνών που καταδεικνύουν ποια κράτη μέλη χρησιμοποιούν το ξύλο ως πηγή ενέργειας και με ποιο τρόπο καθώς και σε ποια κράτη μέλη το ξύλο αξιοποιείται κατά τρόπο βιώσιμο. Μόνον στις αναπτυσσόμενες χώρες, το 50 % του ξύλου που καταναλώνεται χρησιμοποιείται ως μη ανανεώσιμο καύσιμο (πηγή ενέργειας) δίχως αντίστοιχη προστιθέμενη αξία. Αυτό δεν πρέπει να επιτραπεί να συμβεί στα κράτη μέλη της ΕΕ· είναι ένα ενδεχόμενο που πρέπει να αποκλειστεί. Η στρατηγική επιλογή που θα αποδειχθεί η πλέον συμφέρουσα από οικολογική, οικονομική και κοινωνική άποψη στον τομέα της ευρωπαϊκής παραγωγής ενέργειας από ξύλο πρέπει να αξιολογηθεί με βάση μία μακροπρόθεσμη προοπτική και να τεθεί σε εφαρμογή.

3.1.4.4 Πριν αποφασιστεί η χρήση ενός γενετικά τροποποιημένου σπόρου ή φυτού στην δασοκομία πρέπει να διασφαλιστεί ότι είναι οικολογικά αποδεκτό.

3.1.5 Σχετικά με την «Βασική ενέργεια αριθ. 5: Προώθηση της συνεργασίας μεταξύ ιδιοκτητών δασών και διεύρυνση της εκπαίδευσης και κατάρτισης στη δασοκομία»:

3.1.5.1 Πρέπει να ενθαρρυνθεί η συνεργασία όχι μόνον με τους ιδιοκτήτες δασών αλλά και με τους εργαζόμενους του τομέα των δασών. Σε ό,τι αφορά την εν λόγω «βασική ενέργεια», οι δασοκόμοι και τα μέσα διοικητικά στελέχη στις αγροτικές περιοχές έχουν ειδικό ρόλο να διαδραματίσουν ως σύνδεσμοι μεταξύ των ιδιοκτητών δασών και της βιομηχανίας. Ο ρόλος αυτός θα πρέπει να διατηρηθεί και να προωθηθεί μέσω των κατάλληλων διαρθρώσεων. Η αξιοποίηση των πόρων ξυλείας και της διαχείρισης των δασών εξαρτάται από το κατά πόσον υφίσταται εξειδικευμένο προσωπικό διαχείρισης στους αντίστοιχους τόπους.

3.1.5.2 Με βάση τα πιο πάνω, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να προωθήσουν την επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση των ιδιοκτητών δασών, του προσωπικού των δασικών υπηρεσιών, καθώς και των εργαζομένων στα δάση και στις δασικές επιχειρήσεις. Τα κράτη μέλη πρέπει να ενθαρρύνουν, όχι μόνον της ενώσεις ιδιοκτητών δασών, αλλά και τις επαγγελματικές οργανώσεις των εργαζομένων του τομέα μέσω της σύστασης υπηρεσιών παροχής συμβουλών. Η ενθάρρυνση αυτή αποτελεί συστατικό στοιχείο της βιώσιμης (κοινωνικής) ανάπτυξης, την οποία το περιβάλλον των αγροτικών περιοχών έχει ιδιαίτερα ανάγκη.

3.1.5.3 Για να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα και η οικονομική βιωσιμότητα της δασοκομίας, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης, ως μέρος των προτεραιοτήτων τους, να προβούν στα εξής:

- να υποστηρίξουν την ανάπτυξη επαγγελματικών οργανώσεων
- να προαγάγουν, κατ' επέκταση, την συμμετοχή των επαγγελματικών ενώσεων του τομέα στις αποφάσεις που λαμβάνονται στο πλαίσιο των πολιτικών για τα δάση
- να προωθήσουν τις μεμονωμένες περιγραφές καθηκόντων του τομέα των δασών με βάση το κοινοτικό σχέδιο δράσης
- να υποστηρίξουν την εκούσια πιστοποίηση του τομέα των δασών με βάση αναγνωρισμένα συστήματα.

3.2 «Βελτίωση και προστασία του περιβάλλοντος»

3.2.1 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η συντήρηση, η προστασία και η επέκταση της οικολογικής βιωσιμότητας στον τομέα των δασών, καθώς επίσης και η διαφύλαξη αποτελούν ουσιαστικά στοιχεία για την επίτευξη του στόχου αυτού της Επιτροπής.

3.2.2 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η εκούσια πιστοποίηση των δασικών επιχειρήσεων με βάση αναγνωρισμένα συστήματα πιστοποίησης συμβάλλει ιδιαίτερα στη διασφάλιση, προαγωγή και επέκταση της βιωσιμότητας.

3.2.3 Σχετικά με την «Βασική ενέργεια αριθ. 8: Δημιουργία ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης των δασών»:

3.2.3.1 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την ιδέα της δημιουργίας ενός ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης των δασών. Είναι σκόπιμο να υπάρχει ένας κατάλογος των διεθνών οργανώσεων του τομέα που θα συμβάλουν στην «ενέργεια» ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν θα παραλειφθούν σημαντικοί φορείς και κίριοι εμπειρογνώμονες.

3.2.3.2 Ένα Ευρωπαϊκό Κέντρο Δεδομένων για τα Δάση πρέπει να παρουσιάζει τα συγκεντρωμένα και επιστημονικά αξιολογημένα δεδομένα στο ευρύτερο κοινό, τηρώντας την ισχύουσα νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων, και να τα διαθέτει όποτε είναι απαραίτητο.

3.2.4 Σχετικά με την «Βασική ενέργεια αριθ. 9: Βελτίωση της προστασίας των δασών στην ΕΕ»:

3.2.4.1 Η κύρια βάση στην οποία στηρίζεται η τρέχουσα ενημέρωση σχετικά με την κατάσταση των δασών είναι οι ετήσιες εκθέσεις για τα δάση τις οποίες καταρτίζουν και δημοσιεύουν τα επιμέρους κράτη μέλη. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η κατάρτιση των μεμονωμένων εκθέσεων πρέπει να προωθείται μέσω του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και του μέσου Life +.

3.2.4.2 Η μετάβαση από τις καλλιέργειες αποκλειστικής χρήσης, οι οποίες είναι ευαίσθητες στη φωτιά, στις μεικτές δασοσυστάδες, για λόγους πυρασφάλειας, πρέπει να χρησιμοποιηθεί και να προαχθεί εντατικότερα.

3.3 Σε ό,τι αφορά τον τρίτο στόχο του σχεδίου δράσης που προτείνει η Επιτροπή («Συμβολή στην ποιότητα ζωής»), η ΕΟΚΕ προτείνει να διατυπωθεί ως εξής: «**Βελτίωση της ποιότητας ζωής μέσω της βιώσιμης διαχείρισης των δασών**».

3.3.1 Στην ανακοίνωσή της, η Επιτροπή αναφέρει ότι τα κράτη μέλη κράτη μέλη «έχουν τη δυνατότητα να ενθαρρύνουν επενδύσεις, οι οποίες επαυξάνουν την αξία των δασών για το κοινό». Η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι το ΕΓΤΑΑ πρέπει επίσης να υποστηρίξει την διαφύλαξη και ενίσχυση των αγροτικών περιοχών, δεδομένου ότι στις περιοχές αυτές τα δάση διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο.

3.3.2 Σχετικά με την «Βασική ενέργεια αριθ. 10: Ενθάρρυνση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και πληροφόρησης»:

3.3.2.1 Η προώθηση μέτρων κατάρτισης και ενημέρωσης δεν πρέπει να περιοριστεί στον τομέα του περιβάλλοντος· πρέπει να υποστηριχθούν επίσης και στον κοινωνικό τομέα. Οι δύο τομείς επικαλύπτονται, για παράδειγμα η κοινωνική ευθύνη των διδασκόντων ή η πολιτιστική διάσταση απαιτούν να έχει προηγηθεί η μέγιστη δυνατή κατάρτιση και ενημέρωση σε ό,τι αφορά τον κοινωνικό τομέα.

3.3.3 Σχετικά με την «Βασική ενέργεια αριθ. 12: Διεύρυνση του δυναμικού των αστικών και περιαστικών δασών»:

3.3.3.1 Οι εκτάσεις που καλύπτονται από δάση μειώνονται σαφώς στις αστικές περιοχές και τα πολεοδομικά συγκροτήματα όλων των κρατών μελών. Οι δασικές εκτάσεις βρίσκονται σε κίνδυνο τόσο επειδή έχουν αυξηθεί οι ζημιές που οφείλονται στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, όσο και επειδή έχουν αναπτυχθεί δραστηριότητες αποψίλωσης. Σπάνια υπάρχουν διαθέσιμα εδάφη στην ίδια περιοχή για την αντιστάθμιση των εδαφών που αχρηστεύονται κι αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι υπάρχει ζήτηση γαιών μεγαλύτερη από το μέσο όρο για την κατασκευή κατοικιών ή την εγκατάσταση βιομηχανιών και για την συνεχή επέκταση των υποδομών. Η επέκταση των οδικών και σιδηροδρομικών δικτύων και των αεροδρομίων ενισχύει σημαντικά την τάση αυτή.

3.4 «Προώθηση του συντονισμού και της επικοινωνίας»

3.4.1 Σχετικά με την «Βασική ενέργεια αριθ. 13: Ενίσχυση του ρόλου της Μόνιμης Δασικής Επιτροπής»:

3.4.1.1 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι κατά την εφαρμογή του σχεδίου δράσης, πρέπει να διοργανώνονται κοινές συνεδριάσεις οι οποίες να επιτρέπουν σε όλες τις ενώσεις και τους παράγοντες της βιώσιμης διαχείρισης των δασών στην Ευρώπη να συναντώνται και να εκπροσωπούν τους αντίστοιχους τομείς. Το ίδιο ισχύει και σε ό,τι αφορά τη σύσταση ειδικών ομάδων εργασίας. Τα μέτρα αυτά θα διασφαλίσουν ότι το σχέδιο δράσης θα γίνει δεκτό και θα υποστηριχθεί από πολλούς παράγοντες του τομέα της διαχείρισης των δασών.

3.4.2 Σχετικά με την «Βασική ενέργεια αριθ. 16: Ενίσχυση της εικόνας της ΕΕ στις διεθνείς δραστηριότητες για τα δάση»:

3.4.2.1 Ένα πιθανό μέτρο περιορισμού της αποψίλωσης θα μπορούσε να είναι η θέσπιση νομοθεσίας για την προστασία των παρθένων δασών, η οποία να ορίζει μεταξύ άλλων τις νομικές προϋποθέσεις που πρέπει να ισχύουν στην ΕΕ για την εισαγωγή, επεξεργασία και χρήση ξυλείας προερχόμενης από τροπικά και παρθένα δάση. Η Επιτροπή πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο ανάληψης μίας νομικής πρωτοβουλίας στο κατάλληλο επίπεδο και να επιτύχει την υιοθέτηση ενός ευρωπαϊκού νόμου για την προστασία των παρθένων δασών έως το 2012. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να επισημάνει ότι η τρέχουσα διαδικασία που προβλέπεται για την επιβολή της δασικής νομοθεσίας, τη διακυβέρνηση και το εμπόριο (FLEGT) μπορεί να αποτελέσει ένα μέσο που θα επιτρέψει την καταπολέμηση της

αποψίλωσης σε διεθνή κλίμακα και την υποβάθμιση των παρθένων δασών. Η νομοθεσία FLEGT πρέπει να λειτουργεί ως ένα σύστημα πρόληψης της εισαγωγής παράνομα υλοτομημένης ξυλείας στις αγορές και την βιομηχανία επεξεργασίας της ΕΕ.

3.4.3 Σχετικά με την «Βασική ενέργεια αριθ. 18: Βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών και της επικοινωνίας»:

3.4.3.1 Για να επιτευχθεί ένα πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα, πρέπει όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς να συμμετέχουν στη σχετική διαδικασία και να υποστηρίζονται οικονομικά κατά τη διοργάνωση εκδηλώσεων που ενδέχεται να ασκήσουν μεγάλη επιρροή στο κοινό στα κράτη μέλη.

3.5 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι για να διασφαλιστεί η βιώσιμη διαχείριση των δασών στην ΕΕ πρέπει να εξασφαλιστεί ότι οι εργαζόμενοι στα δάση θα διαθέτουν τα κατάλληλα επαγγελματικά προσόντα. Επίσης, ανάλογο ρόλο διαδραματίζει και η ενίσχυση και διαφύλαξη των αγροτικών περιοχών. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να εξετάσει ως πιθανό νέο στόχο την «**Προώθηση του δάσους ως χώρου εργασίας**».

3.5.1 Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι τα δάση μπορούν να εκπληρώσουν πλήρως την λειτουργία τους και την κοινωνική αποστολή τους εάν στη διαχείριση και την φροντίδα τους απασχολείται επαρκές εργατικό δυναμικό (δασικοί εργάτες, χειριστές μηχανών, διοικητικοί υπάλληλοι διαχείρισης δασών και στελέχη του τομέα). Οι εργαζόμενοι αυτοί πρέπει να διαθέτουν τα βασικά ειδικά προσόντα και να καταρτίζονται συστηματικά. Αυτό φυσικά ισχύει και για τους ιδιοκτήτες δασών και τους εργαζόμενους που απασχολούν. Τα προσόντα πρέπει να προσαρμόζονται στις οικονομικές, οικολογικές και κοινωνικές απαιτήσεις της θέσης τους. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τη διαφύλαξη των δασών.

3.5.2 Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, η ΕΟΚΕ προτείνει την προσθήκη των εξής νέων «βασικών ενεργειών»:

— Βασική ενέργεια αριθ. 19: Προώθηση της επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης·

— Βασική ενέργεια αριθ. 20: Διερεύνηση της σχέσης μεταξύ της βιώσιμης διαχείρισης των δασών και της επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης στον τομέα των δασών·

— Βασική ενέργεια αριθ. 21: Ενίσχυση των αγροτικών περιοχών.

3.5.3 Σχετικά με την «Βασική ενέργεια αριθ. 19: Προώθηση της επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης»:

3.5.3.1 Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη πρέπει να ενισχύσουν την επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση, την έρευνα, την ανάπτυξη και την μεταφορά τεχνολογιών στον τομέα της δασοκομίας, της ξυλείας και της συντήρησής.

3.5.3.2 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η Επιτροπή πρέπει να υποστηρίξει τα αναγνωρισμένα συστήματα πιστοποίησης της διαχείρισης των δασών, τα οποία συμβάλλουν στη διασφάλιση και ανάπτυξη της απασχόλησης παρέχοντας δείκτες σχετικούς με τον προγραμματισμό του προσωπικού και την ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού στις δασικές επιχειρήσεις.

3.5.4 Σχετικά με την «Βασική ενέργεια αριθ. 20: Διερεύνηση της σχέσης μεταξύ της βιώσιμης διαχείρισης των δασών και της επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης στον τομέα των δασών»:

3.5.4.1 Η Επιτροπή πρέπει να υποστηρίζει την επιστημονική έρευνα που αναφέρεται στην σχέση μεταξύ της βιώσιμης διαχείρισης των δασών και της επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης των ιδιοκτητών δασών και των εργαζομένων στον τομέα της διαχείρισης δασών (Προσδιορισμός των απαιτήσεων).

3.5.4.2 Η ΕΟΚΕ προτείνει στην Επιτροπή να προβεί στην κατάρτιση μελέτης σχετικά με τις συγκεκριμένες περιγραφές καθηκόντων που είναι απαραίτητες προκειμένου να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα του τομέα των δασών.

3.5.5 Σχετικά με την «Βασική ενέργεια αριθ. 21: Ενίσχυση των αγροτικών περιοχών»:

3.5.5.1 Οι δασικές εκτάσεις των κρατών μελών βρίσκονται κατά κύριο λόγο σε αγροτικές περιοχές που παρουσιάζουν αδυναμίες από διαρθρωτική άποψη. Στις περιοχές αυτές, ο τομέας των δασών εξασφαλίζει τη διατήρηση των υποδομών και την εργασία και το εισόδημα των ιδιοκτητών δασών και του αγροτικού πληθυσμού. Εάν ο τομέας των δασών δεν είναι οικονομικά ανεξάρτητος, οι πολύτιμες αυτές από οικολογική άποψη τουριστικές περιοχές θα ήταν αποκομμένες από την συνολική ανάπτυξη της χώρας τους. Το πιθανότερο είναι ότι ο πληθυσμός των περιοχών αυτών θα εγκατέλειπε τα επαγγέλματα που συνδέονται με την καλλιέργεια της γης με επακόλουθο την γήρανση του πληθυσμού στις περιοχές αυτές, οι δασικές

εκτάσεις θα παραμελούνταν και οι υποδομές θα υποβαθμιζόνταν. Η καταστροφή των αγροτικών διαρθρώσεων οδηγεί αναπόφευκτα σε δυσκολίες στη χρήση του ξύλου ως πρώτης ύλης, σε μία στιγμή μάλιστα που η ζήτηση ολοένα αυξάνεται.

3.5.5.2 Η Επιτροπή πρέπει να προωθήσει και να υποστηρίξει τις μελέτες και έρευνες με θέμα την εξακρίβωση της σημασίας της δασοκομίας στις αγροτικές περιοχές.

3.5.5.3 Η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι πρέπει να απευθυνθεί έκκληση στα κράτη μέλη να διασφαλίσουν και να βελτιώσουν στην κατάσταση της αγοράς εργασίας στις αγροτικές περιοχές. Πρέπει να αποφευχθούν τα κοινωνικά προβλήματα που οφείλονται στις αδιάκοπες διαρθρωτικές αλλαγές. Εάν χρειαστεί, οι εξελίξεις αυτές θα μπορούσαν να αντισταθμιστούν με τα κατάλληλα συντονισμένα προγράμματα. Θα πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα ώστε οι αγροτικές περιοχές να αυξήσουν την έλξη που ασκούν στον πληθυσμό, ιδιαίτερα δε στους νέους.

3.5.5.4 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να υποστηρίξει με χρηματοδοτικούς πόρους τις αγροτικές περιοχές μέσω του ΕΓΤΑΑ. Μόλις λαμβάνεται ένα σχετικό αίτημα, πρέπει να χορηγείται χρηματοδοτική στήριξη απευθείας στους ιδιοκτήτες δασών ή τους επιχειρηματίες του τομέα ή ακόμη σε κοινοπραξίες δασικών επιχειρήσεων.

4. Αξιολόγηση

4.1 Είναι σκόπιμο να διασφαλίσει η Επιτροπή ότι όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς του τομέα της ευρωπαϊκής δασοκομίας θα εκπροσωπηθούν στην Συμβουλευτική Ομάδα Δασοκομίας και Φελλού.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: «Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για διόρθωση της οδηγίας 2002/2/ΕΚ για την τροποποίηση της οδηγίας 79/373/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί κυκλοφορίας των σύνθετων ζωοτροφών»

COM(2006) 340 τελικό — 2006/0117 (COD)

(2006/C 324/15)

Το Συμβούλιο αποφάσισε στις 10 Ιουλίου 2006, σύμφωνα με το άρθρο 152 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την ανωτέρω πρόταση

Το ειδικευμένο τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου και περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 8 Σεπτεμβρίου 2006 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Nielsen.

Λόγω της ανανέωσης της θητείας της ΕΟΚΕ, η Ολομέλεια αποφάσισε να ψηφίσει για τη γνωμοδότηση αυτή κατά τη σύνοδό της του Οκτωβρίου και όρισε τον κ. Nielsen γενικό εισηγητή, βάσει του άρθρου 20 του Εσωτερικού Κανονισμού.

Κατά την 430ή σύνοδο ολομέλειάς της, που πραγματοποιήθηκε στις 26 Οκτωβρίου 2006, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 85 ψήφους υπέρ και 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Ιστορικό

1.1 Οι κανόνες του 1979 για την παραγωγή και την εμπορία των σύνθετων ζωοτροφών για την αναπαραγωγή ζώων υπέστησαν ορισμένες αλλαγές, ιδίως όσον αφορά τις διατάξεις περί επισήμανσης και τις πληροφορίες για τη σύνθεσή τους⁽¹⁾. Η ύπαρξη ισορροπίας μεταξύ του απορρήτου (που υποστηρίζεται από τον κλάδο των ζωοτροφών) και της πλήρους πληροφόρησης για το περιεχόμενο και τη σύνθεση (που υποστηρίζεται από τον τομέα της γεωργίας) έχει μεταβληθεί πολλές φορές.

1.2 Το 1990 εναρμονίστηκαν οι διατάξεις επισήμανσης, σύμφωνα με τις οποίες οι χρησιμοποιούμενες ζωοτροφές θα έπρεπε να αναφέρονται κατά φθίνουσα τάξη βάρους χωρίς υποχρέωση αναφοράς των ποσοτήτων. Λόγω των κρίσεων που σημειώθηκαν εξαιτίας της σπογγώδους εγκεφαλοπάθειας των βοοειδών (ΣΕΒ) και της διοξίνης, το 2002 αποφασίστηκε να εφαρμοσθεί η αποκαλούμενη «ανοικτή επισήμανση» στην οποία αναφέρεται τόσο το ποσοτικό όσο και το ποιοτικό περιεχόμενο. Αυτό είχε ως συνέπεια να αναφέρονται οι χρησιμοποιούμενες ποσότητες σε ποσοστά κατά φθίνουσα τάξη βάρους, με ανοχή +/-15 % της δηλούμενης τιμής. Επιπροσθέτως, απαιτείται να κοινοποιούνται τα ακριβή ποσοστά κατά βάρος των ζωοτροφών που περιέχονται στις σύνθετες ζωοτροφές, κατόπιν αιτήσεως του πελάτη⁽²⁾.

1.3 Στο Δικαστήριο υποβλήθηκαν αιτήσεις έκδοσης προδικαστικής απόφασης. Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της εκδίκασης προσφυγών που άσκησε ο κλάδος των ζωοτροφών με αίτημα την ακύρωση ή την αναστολή της μεταφοράς των διατάξεων στην εθνική νομοθεσία. Το Δικαστήριο, με την απόφασή του της 6ης Δεκεμβρίου 2005⁽³⁾, τάχθηκε γενικά υπέρ της θέσης που υποστήριξαν τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, καθώς και υπέρ της εγκυρότητας της οδηγίας. Το Δικαστήριο έκρινε πράγματι ότι η

υποχρέωση ενημέρωσης του πελάτη, κατόπιν αιτήματός του, για την ακριβή ποσοτική σύνθεση των σύνθετων ζωοτροφών ήταν άκυρη με βάση την αρχή της αναλογικότητας. Έκρινε επίσης ότι η υποχρέωση δεν δικαιολογείται από την επιδίωξη του στόχου της προστασίας της δημόσιας υγείας και υπερβαίνει προδήλως τις αναγκαίες ενέργειες για την επίτευξη του εν λόγω στόχου.

1.4 Με βάση τα ανωτέρω η Επιτροπή προτείνει μια «διορθωτική απόφαση», συνεκτιμώντας την αρχή σύμφωνα με την οποία οι τροποποιητικές πράξεις δεν μπορούν μεν να τροποποιηθούν, μπορούν όμως να διορθωθούν. Σύμφωνα με την Επιτροπή η διόρθωση με απόφαση εγγυάται τη διαφάνεια και σαφήνεια του κοινοτικού δικαίου, ενώ ταυτόχρονα δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη την άμεση υποχρέωση να αλλάξουν την εθνική τους νομοθεσία, δεδομένου ότι ούτως ή άλλως υποχρεούνται να λάβουν κάθε κατάλληλο μέτρο δυνάμει των εθνικών τους νομικών συστημάτων ώστε να εξασφαλίσουν την εκτέλεση της απόφασης του Δικαστηρίου.

2. Παρατηρήσεις της ΕΟΚΕ

2.1 Η απόφαση του Δικαστηρίου είναι γνωστή στον κλάδο των ζωοτροφών της ΕΕ και με τις προαναφερθείσες παρατηρήσεις η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι η διόρθωση δεν έχει πρακτική σημασία. Η ΕΟΚΕ φρονεί εντωμεταξύ ότι οι διατάξεις πρέπει να αντανάκλουν τη σημερινή έννομη τάξη και γι' αυτό υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής για διόρθωση.

2.2 Εξάλλου, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την αρχή για «ανοικτά δειγμάτα» λόγω των διατάξεων που ισχύουν στον τομέα αυτό για τους χρήστες και τον ανταγωνισμό. Είναι σημαντικό για τους αγρότες να γνωρίζουν το περιεχόμενο των ζωοτροφών όσο το δυνατόν ακριβέστερα, όχι μόνο για τη σύνθεση των ζωοτροφών, αλλά και για να είναι δυνατή η σύγκριση των τιμών και της ποιότητας. Τα επιχειρήματα του κλάδου των ζωοτροφών όσον αφορά το απόρρητο για τον ανταγωνισμό στην αγορά και τις δυνατότητες για κατοχύρωση τα κρίνει λιγότερο σημαντικά έχοντας υπόψη τις εμπειρίες που έχουν αποκτηθεί μέχρι σήμερα όσον αφορά τις συνθήκες αγοράς για τις σύνθετες ζωοτροφές.

(1) Οδηγία του Συμβουλίου 79/373/ΕΟΚ περί εμπορίας σύνθετων ζωοτροφών με μεταγενέστερες τροποποιήσεις.

(2) Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2002/2/ΕΚ της 28ης Ιανουαρίου 2002, η οποία τέθηκε σε εφαρμογή στα κράτη μέλη το Νοέμβριο του 2003.

(3) Κοινές υποθέσεις C-453/03, C-11/04, C-12/04 και C-194-04.

2.3 Όμως, η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι σε ορισμένες περιπτώσεις και για τελείως ειδικές σύνθετες ζωοτροφές, όπως π.χ. για τις ιχθυοκαλλιέργειες ισχύουν ειδικές συνθήκες ⁽⁴⁾. Γι' αυτό η ΕΟΚΕ θα ζητήσει από την Επιτροπή να εξετάσει την εισαγωγή εξαίρεσης, για πολύ λίγες μορφές ειδικών μειγμάτων από την απαίτηση, να αναφέρονται δηλαδή οι χρησιμοποιούμενες ποσότητες σε ποσοστά κατά φθίνουσα τάξη βάρους ώστε να καταστεί δυνατή η προστασία του απορρήτου, έχοντας υπόψη την τεχνολογική ανάπτυξη. Όμως, η δυνατότητα αυτή θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον είναι απολύτως ανάγκη.

2.4 Οι διατάξεις για την αναφορά σε ποσοστά βάρους με ανοχή +/-15 % της δηλούμενης τιμής δικαιολογούνται, γενικά, έχοντας υπόψη τις πραγματικές συνθήκες. Εφόσον είναι πρακτικά αδύνατο να ελέγχονται μικρότερες ποσότητες, π.χ. 10 %, με τόσο μεγάλη ακρίβεια, τότε θα πρέπει η εθνική ελεγκτική αρχή να προβαίνει στον έλεγχο με βάση τα έγγραφα της επιχείρησης.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006

2.5 Ενίοτε υποστηρίζεται ότι δεν είναι δυνατόν να αναλυθεί, στην πράξη, το περιεχόμενο ενός μείγματος. Ο ισχυρισμός αυτός δεν είναι ορθός με βάση την προαναφερθείσα εξαίρεση, διότι σε όλα τα κράτη μέλη υπάρχουν εργαστήρια απολύτως ικανά να αναλάβουν την εν λόγω εργασία.

2.6 Τέλος, και εξίσου σημαντικό, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι αυτό που έχει αποφασιστική σημασία για το εσωτερικό εμπόριο είναι η τήρηση της νομοθεσίας της ΕΕ στον εν λόγω τομέα. Οι αρχές των κρατών μελών πρέπει να σέβονται και να ελέγχουν πλήρως την εφαρμογή της, πράγμα που δεν συμβαίνει πάντοτε. Η Επιτροπή θα πρέπει να πληροί τις υποχρεώσεις της, με τη βοήθεια του Γραφείου Τροφίμων και Κτηνιατρικών Θεμάτων (ΓΤΚΘ — FVO), με μεγαλύτερο ενθουσιασμό από ό,τι μέχρι σήμερα.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

⁽⁴⁾ Οι ιχθυοκαλλιέργειες αντιμετωπίζουν ειδικές ανάγκες για τα διάφορα είδη ιχθύων. Υπάρχουν επίσης σημαντικές διαφορές στη σύνθεση των υποπροϊόντων του τομέα της αλιείας και της αλιευτικής βιομηχανίας που προστίθενται στα μείγματα ως πρώτες ύλες.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση απόφασης σχετικά με διαδικασία προηγούμενης εξέτασης και διαβούλευσης όσον αφορά ορισμένες νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις στον τομέα των μεταφορών, των οποίων τη θέσπιση μελετούν τα κράτη μέλη»

COM(2006) 284 τελικό — 2006/0099 (COD)

(2006/C 324/16)

Στις 23 Ιουνίου 2006 και σύμφωνα με το άρθρο 157, παράγραφος 3, της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση

Στις 4 Ιουλίου 2006, το Προεδρείο της ΕΟΚΕ ανέθεσε στο τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές, κοινωνία των πληροφοριών» την προετοιμασία των σχετικών εργασιών.

Λόγω του επειγόντος χαρακτήρα των εργασιών, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 430ή σύνοδο ολομέλειάς της, της 26ης Οκτωβρίου 2006, όρισε γενικό εισηγητή τον κ. Τόθτ και υιοθέτησε με 110 ψήφους υπέρ και 5 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1 Η προτεινόμενη απόφαση ⁽¹⁾ αποσκοπεί στην κατάργηση της απόφασης του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1962 ⁽²⁾, περί καθιέρωσης διαδικασίας προηγούμενης εξέτασης και διαβούλευσης για ορισμένες νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις, τις οποίες πρόκειται να θεσπίσουν μελλοντικώς τα κράτη μέλη στον τομέα των μεταφορών.

1.2 Η απόφαση έχει ως στόχο την κωδικοποίηση της απόφασης του Συμβουλίου της 21ης Μαρτίου 1962 και, ως εκ τούτου, σέβεται πλήρως την ουσία των κωδικοποιούμενων κειμένων και αρκείται απλώς στη συγκέντρωσή τους, επιφέροντας μόνο τις τυπικές τροποποιήσεις που απαιτούνται από την ίδια τη διαδικασία κωδικοποίησης.

1.3 Η παρούσα πρόταση κωδικοποίησης απορρέει από την απόφαση που έλαβε η Επιτροπή την 1η Απριλίου 1987 ⁽³⁾, με την οποία έδωσε εντολή στις υπηρεσίες της να προβαίνουν σε κωδικοποίηση των νομικών πράξεων το αργότερο μετά τη δέκατη τροποποίησή τους, προς διασφάλιση της σαφούς και ορθής κατανόησης της κοινοτικής νομοθεσίας.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1 Η ΕΟΚΕ ανησυχεί ιδιαίτερα για τις πρόσφατες τάσεις που αποξενώνουν τους ευρωπαίους πολίτες από την ευρωπαϊκή ιδέα και, ακόμη σημαντικότερο, από την ευρωπαϊκή νομοθετική διαδικασία και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Η ΕΟΚΕ έχει ως αποστολή να συμβάλει στη γεφύρωση του διευρυνόμενου χάσματος μεταξύ της Ευρώπης και της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών, δηλαδή των πολιτών της.

2.2 Είναι σαφές ότι για όσο διάστημα θα παραμένουν σε κατακερματισμένη μορφή πολλές διατάξεις οι οποίες έχουν τροποποιηθεί επανειλημμένα, με αποτέλεσμα να χρειάζεται να αναζητηθούν τόσο στην αρχική όσο και στις μεταγενέστερες τροποποιητικές πράξεις, η εκτεταμένη διερεύνηση που απαιτείται για την αναζήτηση αναγκαίων νομικών πληροφοριών θα λειτουργεί αποτρεπτικά για τους απλούς πολίτες και για τις πολυάριθμες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

2.3 Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ επικροτεί πλήρως την παρούσα πρόταση, ευελπιστώντας ότι θα βοηθήσει όλους τους πολίτες και τις ομάδες συμφερόντων της κοινωνίας των πολιτών να λαμβάνουν ορθότερες και ακριβέστερες πληροφορίες σχετικά με ένα δεδομένο ευρωπαϊκό νομοθετικό μέσο.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

⁽¹⁾ COM(2006) 284 τελικό.

⁽²⁾ ΕΕ 23 της 3.4.1962, σελ. 720-721.

⁽³⁾ COM (87) 868 PV.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του καταστατικού της κοινής επιχείρησης Galileo όπως περιέχεται στο παράρτημα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 876/2002 του Συμβουλίου

COM(2006) 351 τελικό– 2006/0115 (CNS)

(2006/C 324/17)

Στις 19 Ιουλίου 2006, και σύμφωνα με το άρθρο 171 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το Προεδρείο της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ανέθεσε, στις 4 Ιουλίου 2006, στο ειδικευμένο τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές και κοινωνία των πληροφοριών» την προετοιμασία των σχετικών εργασιών.

Λόγω του επειγόντος χαρακτήρα των εργασιών, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 430η σύνοδο ολομέλειας της 26ης Οκτωβρίου 2006, όρισε γενικό εισηγητή τον κ. PEZZINI και υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 116 ψήφους υπέρ και 2 αποχές.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επαναλαμβάνει, ακόμη μια φορά, τη μέγιστη σημασία που αποδίδει στην καλή έκβαση του προγράμματος δορυφορικής ραδιοπλοήγησης Galileo. Η ΕΟΚΕ έχει υπογραμμίσει, σε πολλές σχετικές γνωμοδοτήσεις⁽¹⁾ της, ότι το πρόγραμμα Galileo αποτελεί επιστημονικό και τεχνικό σχέδιο εμβληματικής αξίας για την Ευρωπαϊκή Ένωση, κυρίως για την στρατηγική πρόκληση που το πολιτικής διαχείρισης ευρωπαϊκό σύστημα ραδιοπλοήγησης μέσω δορυφόρου αποτελεί όχι μόνο για το παγκόσμιο σύστημα πλοήγησης και προσδιορισμού στίγματος μέσω δορυφόρου, αλλά και για τις υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις, τους πολίτες, την κοινωνία και μια πιο ανταγωνιστική ευρωπαϊκή βιομηχανία σε παγκόσμιο επίπεδο.

1.2 Κατά την ΕΟΚΕ, έχει ουσιαστική σημασία να αναγνωριστεί παγκοσμίως η στρατηγική αξία του προγράμματος Galileo, αφ' ης στιγμής αποτελεί το μεγαλύτερο πρόγραμμα δημόσιας- ιδιωτικής σύμπραξης που πραγματοποιήθηκε μέχρι σήμερα σε ευρωπαϊκή κλίμακα, και την πρώτη δημόσια υποδομή που διαθέτει έναν αστερισμό τριάντα δορυφόρων, τοποθετημένων σε τρεις διαφορετικές τροχιές, που ανήκουν στα ευρωπαϊκά όργανα και είναι σε θέση να προσφέρουν μια νέα δημόσια παγκόσμια υπηρεσία σε μια αγορά που χαρακτηρίζεται από εκθετική⁽²⁾ αύξηση και μάλιστα με ακριβεία προσδιορισμού στίγματος στο χώρο και στον χρόνο, εφ' όλο του πλανήτη.

(1) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για το «Ευρωπαϊκό δορυφορικό σύστημα πλοήγησης (Galileo)» ΕΕ C 311 της 7.11.2001 σ. 19.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για τη σύσταση κοινής επιχείρησης Galileo» ΕΕ C 48 της 21.2.2002 σ. 42.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο — Κατάσταση προόδου του ερευνητικού προγράμματος GALILEO στις αρχές του 2004» ΕΕ C 302 της 7.12.2004 σ. 35.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέση σε εφαρμογή των φάσεων εγκατάστασης και εκμετάλλευσης του ευρωπαϊκού προγράμματος ραδιοανασπλοίας μέσω δορυφόρου» της 2004 ΕΕ C 221 της 8.9.2005 σ. 28.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για το πρόγραμμα Galileo: «Το πρόγραμμα GALILEO: πως θα διασφαλισθεί η επιτυχής λειτουργία της Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής».

(2) Υπολογίζεται ότι έως το 2020, ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών των αγορών που εξυπηρετούνται από το Galileo θα ανέρχεται σε 300 δισ. ευρώ ετησίως, και η εν λειτουργία αποδέκτης θα είναι 3 δισ. Μόνο στην Ε.Ε. προβλέπεται η δημιουργία 150 000 θέσεων εργασίας. Πρβλ. COM(2006) 272 τελ. «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, Κατάσταση προόδου του ερευνητικού προγράμματος Galileo».

1.3 Η ΕΟΚΕ δεν αποκρύβει τις ανησυχίες της για τις συσσωρευμένες καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση της φάσης ανάπτυξης και επικύρωσης σε τροχιά των δορυφόρων και των επίγειων συστημάτων του συστήματος, που θα έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί υπ' ευθύνη της κοινής επιχείρησης Galileo κατά τη διάρκεια του 2006 και η οποία, αντιθέτως, θα διαρκέσει μέχρι τις αρχές του 2009. Οι επόμενες φάσεις της τοποθέτησης του αστερισμού των δορυφόρων και της πλήρους εγκατάστασης των επίγειων συστημάτων καθώς και της εμπορικής κυρίως εκμετάλλευσης, δεν θα μπορέσουν συνεπώς να ολοκληρωθούν πριν από το τέλος του 2010.

1.4 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί απολύτως ότι είναι ανάγκη να αποφευχθεί η σπατάλη πόρων και ικανοτήτων, που θα προέκυπτε από την παράταση της δραστηριότητας της κοινής επιχείρησης Galileo, που είχε αναλάβει να καλύψει ολόκληρη τη φάση της ανάπτυξης και επικύρωσης σε τροχιά, μετά τη σύσταση της ευρωπαϊκής εποπτικής αρχής του παγκόσμιου δορυφορικού συστήματος πλοήγησης (GNSS), που άρχισε ήδη να λειτουργεί στα μέσα του 2006, βάσει του κανονισμού του Συμβουλίου τις 12ης Ιουλίου 2004⁽³⁾.

1.5 Η ΕΟΚΕ, ωστόσο: «... υπογραμμίζει ότι πρέπει να διασφαλισθεί η ομαλή μετάβαση από την κοινή επιχείρηση GALILEO (GJU) στην Εποπτική Αρχή του GALILEO (GSA)», όπως τονίζει σε πρόσφατη γνωμοδότησή της, εξασφαλίζοντας:

— νομική ασφάλεια κατά τη μεταβίβαση των δραστηριοτήτων από την GJU στην GSA·

— αρμοδιότητα παρέμβασης της GSA κατά τη φάση ανάπτυξης·

(3) ΕΕ L 246 της 20.07.2004, η εποπτική αρχή διαχειρίζεται τα δημόσια συμφέροντα που συνδέονται με τα ευρωπαϊκά προγράμματα GNSS και λειτουργεί ως ρυθμιστική αρχή για τα προγράμματα αυτά. Τα όργανα της εποπτικής αρχής είναι το διοικητικό συμβούλιο και ο εκτελεστικός διευθυντής. Το διοικητικό συμβούλιο αποτελείται από έναν αντιπρόσωπο που ορίζει το κάθε κράτος μέλος και από έναν αντιπρόσωπο που ορίζει η Επιτροπή.

- κοινή λύση των προβλημάτων που προκύπτουν από τη σύμβαση μεταξύ Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διαστήματος (ESA)/GJU και των προβλημάτων που προκύπτουν από την μεταβίβαση των δραστηριοτήτων των Τρίτων Χωρών (*) από την GJU στην GSA·
- κατάλληλο και έμπειρο προσωπικό·
- σαφήνεια ως προς τη διεθνή ευθύνη των κρατών από τα οποία θα εκτοξευθούν οι δορυφόροι.

1.6 Η ΕΟΚΕ, η οποία συμφωνεί με τις αρχές επί των οποίων βασίζεται η πρόταση τροποποίησης του καταστατικού της GJU (*), θέμα για το οποίο ζητείται υποχρεωτικά η γνωμοδότηση της, σύμφωνα με το άρθρο 171 της Συνθήκης, προβαίνει στις ακόλουθες παρατηρήσεις και συστάσεις.

1.6.1 Σε ό,τι αφορά την τροποποίηση του προαναφερθέντος κανονισμού η ΕΟΚΕ κρίνει ανεπαρκές να προταθούν τροπολογίες, τις οποίες άλλωστε συνυπογράφει, μόνο επί του καταστατικού και του παραρτήματός του. Κατά τη γνώμη της θα πρέπει να προβλεφθεί:

- η τροποποίηση του άρθρου 1 του κανονισμού ως εξής «Για την εκτέλεση των δραστηριοτήτων ανάπτυξης του προγράμματος Galileo, και την μεταβίβασή τους στην GSA, συστήνεται κοινή επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 171 της συνθήκης, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2006»·
- η προσθήκη εδαφίου στο τέλος του άρθρου 1 του κανονισμού «Από 1ης Ιανουαρίου 2007 η GSA υπεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της διαλυθείσας κοινής επιχείρησης συμπεριλαμβανομένων και όσων απορρέουν από την σύμβαση που συνήψε με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος(ΕΟΔ)»·
- η παρεμβολή στο παράρτημα που αναφέρεται στο καταστατικό της κοινής επιχείρησης, στο άρθρο 21, της ακόλουθης νέας πρόβλεψης: «Πριν από την έναρξη της διαδικασίας εκκαθάρισης, θα λάβει χώρα η σύναψη συμφωνιών με την Κοινότητα, σε ό,τι αφορά τους όρους συμμετοχής στις δραστηριότητες της GSA, εκ μέρους των τρίτων χωρών μελών του διοικητικού συμβουλίου της κοινής επιχείρησης και των τρίτων χωρών μελών του ΕΟΔ που δεν είναι μέλη της Ε.Ε.».

1.6.2 Σε ό,τι αφορά την εποπτική αρχή Galileo (GSA), η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητη την «τροποποίηση του κανονισμού της GSA για την προσθήκη των καθηκόντων που μεταβιβάζονται από την GJU στην GSA όπως η διαχείριση της φάσης ανάπτυξης και επικύρωσης σε κατάσταση τροχιάς, η διαχείριση των δραστηριοτήτων που προκύπτουν από τα ευρωπαϊκά προγράμματα-πλαίσια έρευνας και ανάπτυξης ή ακόμη η παρακολούθηση και η διαχείριση των τεχνικών εξελίξεων του λειτουργικού συστήματος».

1.6.2.1 Πράγματι, η GSA συστάθηκε με τον κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ.1321/2004, της 12ης Ιουλίου 2004 και λειτουργεί από τα μέσα του 2006, για να διασφαλίσει τη διαχείριση των δημοσίων συμφερόντων που συνδέονται με τα ευρωπαϊκά προγράμματα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης, EGNOS και GALILEO, και να διαδραματίσει το ρόλο της αναθέτουσας αρχής έναντι του μελλοντικού αναδόχου υπηρεσιών δορυφορικής ραδιο-

πλοήγησης· όχι όμως για τη διαχείριση της φάσης ανάπτυξης ούτε για τις δραστηριότητες ή εργασίες έρευνας, που περιλαμβάνονται στη φάση αυτή ή στις επόμενες και χωρίς να της έχουν χορηγηθεί οι ανθρωπίνι και οικονομικοί πόροι απαιτούνται για την εκτέλεση αυτών των καθηκόντων.

1.6.2.2 Η ΕΟΚΕ δεν έλαβε αίτηση γνωμοδότησης για την πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου, COM(2006) 261 τελικό της 2ας Ιουνίου 2006, που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1321/2004 του Συμβουλίου, σχετικά με τη δημιουργία δομών διαχείρισης για τα ευρωπαϊκά προγράμματα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης. Για το λόγο αυτό η εξέταση αυτής της διατάξεως εκφεύγει, τυπικώς, της παρούσας γνωμοδότησης.

1.7 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ωστόσο απαραίτητο να επέλθουν τροποποιήσεις στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1321/2004, για να διασφαλιστεί η συνέχεια του προγράμματος Galileo και η κατάλληλη μεταβίβαση των δραστηριοτήτων από την κοινή επιχείρηση Galileo στην εποπτική αρχή και προκειμένου να διασφαλιστεί, κατά τον καλύτερο τρόπο, η ολοκλήρωση της φάσης ανάπτυξης του προγράμματος, μετά την παύση λειτουργίας της κοινής επιχείρησης. Ταυτόχρονα, πρέπει να καθοριστούν σαφώς οι λεπτομέρειες και τα νομικά, τεχνικά και χρηματοπιστωτικά θέματα μετά την 31η Δεκεμβρίου 2006, για να διευκολυνθεί η ολοκλήρωση των διαφόρων φάσεων και να εξασφαλιστεί η μέγιστη λειτουργικότητα του συστήματος.

1.8 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι έχει μεγάλη σημασία όπως «η Επιτροπή, η Κοινή Επιχείρηση Galileo, η Ευρωπαϊκή Εποπτική Αρχή του Παγκόσμιου Δορυφορικού Συστήματος Πλοήγησης (GNSS) και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Διαστήματος καταβάλουν κάθε προσπάθεια για να διασφαλίσουν ότι το σύστημα Galileo θα λειτουργεί πλήρως στα τέλη του 2010», όπως ορίζεται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου Μεταφορών και Τηλεπικοινωνιών της 12ης Οκτωβρίου 2006. Εξάλλου το Συμβούλιο αποδέχτηκε τις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής για την μεταβίβαση, εντός του 2006, όσων δραστηριοτήτων εναπομένουν από την Κοινή Επιχείρηση στην Εποπτική Αρχή.

1.9 Η ΕΟΚΕ ζητά να ενημερώνεται για τις εξελίξεις του προγράμματος Galileo και για το ζωτικό ρόλο που διαδραματίζει ο ESA στην κατάστροφη και ανάπτυξη των ευρωπαϊκών προγραμμάτων GNSS. Ακόμη, η ΕΟΚΕ θα επιθυμούσε να ζητηθεί η Επιτροπή τη γνώμη της για το Πράσινο Βιβλίο που αναφέρεται στις εφαρμογές του προγράμματος Galileo, το οποίο η Επιτροπή έχει την πρόθεση να δημοσιεύσει πριν από το τέλος του 2006 (*).

2. Αιτιολογικές σκέψεις

2.1 Η ΕΟΚΕ παρακολούθησε εξ αρχής την κατάστροφη και την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού προγράμματος ραδιοπλοήγησης και προσδιορισμού στίγματος μέσω δορυφόρου Galileo και αναγνώρισε τον στρατηγικό και ουσιαστικό του ρόλο για την ανταγωνιστικότητα του ευρωπαϊκού συστήματος, τόσο λόγω των καινοτόμων και κοινωνικών επιπτώσεών του όσο και λόγω των επιπτώσεών του στην απασχόληση, καθώς και λόγω του ότι συμβάλει στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

(*) Πρβλ. Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την πρόοδο του προγράμματος GALILEO, 12 Οκτωβρίου 2006.

(*) Ένας κινεζικός οργανισμός, ο National Remote Sensing Centre of China και μια ισραηλινή εμπορική επιχείρηση, η MATIMOP είναι μέλη της GJU, συμμετέχουν στο διοικητικό συμβούλιο και διαθέτουν αριθμό ψήφων ανάλογο προς το κεφάλαιο που έχουν καταβάλει. Έκαστος έχει καταβάλει αρχικό κεφάλαιο ύψους 5 εκατομμυρίων ευρώ.

(*) Παράρτημα στον κανονισμό 876/2002.

2.2 Το πρόγραμμα Galileo προβλέπει τέσσερις διαδοχικές φάσεις:

- τη φάση καθορισμού, που άρχισε το 1999 και ολοκληρώθηκε το 2001, κατά τη διάρκεια της οποίας σχεδιάστηκε η αρχιτεκτονική ολόκληρου του συστήματος και καθορίστηκαν οι πέντε μορφές των προσφερόμενων υπηρεσιών (που αναφέρονται παρακάτω)· η φάση αυτή χρηματοδοτήθηκε κυρίως από το πέμπτο πρόγραμμα πλαίσιο ΕΤΑ, 1998/2002,
- τη φάση ανάπτυξης και επικύρωσης, που ξεκίνησε το 2002 και θα έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί το 2005, με την ανάπτυξη των δορυφόρων και επίγειων συνιστωσών καθώς και την επικύρωση του συστήματος «σε τροχιά»· Ωστόσο η φάση αυτή θα διαρκέσει ως τις αρχές του 2009, λόγω συσσωρευμένων καθυστερήσεων. Η δημόσια χρηματοδότηση ΕΕ/ΑΣΕ που ανερχόταν αρχικά σε 1.2 δισ. ευρώ, επιπλέον των 100 εκατομμυρίων ευρώ από το πέμπτο πρόγραμμα-πλαίσιο ΕΤΑ 2002/2006 — θα είναι 1.5 δισ. ευρώ, τα οποία θα διαχειρίζεται μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου η κοινή επιχείρηση Galileo και από την 1η Ιανουαρίου 2007, η εποπτική αρχή. Ο πρώτος πειραματικός δορυφόρος GIOVE-A, ολοκληρώσε ήδη την κύρια αποστολή του και απομένει η ολοκλήρωση ορισμένων τεχνικών πτυχών που είναι απαραίτητες για την προώθηση του σχεδίου·
- τη φάση εγκατάστασης, που περιλαμβάνει την κατασκευή και την εκτόξευση δορυφόρων που συνδέτουν τον αστερισμό και την πλήρη εγκατάσταση των επίγειων συνιστωσών του συστήματος. Η φάση αυτή που έπρεπε να διαρκέσει από το 2006 έως το 2007, θα διεξαχθεί απεναντίας κατά το 2009 και το 2010. Τα συνολικά χρηματοδοτικά κονδύλια που προβλεπόντουσαν αρχικά ανέρχονται σε 2.1 δισ. ευρώ εκ των οποίων το 1/3, ύψους 700 εκατομμυρίων €, από τον κοινοτικό προϋπολογισμό και τα 2/3, δηλαδή 1.4 δισ. € περίπου, από ιδιωτικές κοινοπραξίες. Η φάση εγκατάστασης και η επόμενη φάση της εμπορικής εκμετάλλευσης θα αποτελέσουν αντικείμενο παραχώρησης διάρκειας είκοσι περίπου ετών. Η αναθέτουσα αρχή θα είναι η εποπτική αρχή·
- τη φάση της εμπορικής εκμετάλλευσης που δεν μπορεί να αρχίσει πριν από το τέλος του 2010. Προβλέπεται ετήσιο κόστος λειτουργίας και συντήρησης ύψους 220 εκατ. ευρώ περίπου που θα αναλάβουν εξολοκλήρου ιδιωτικοί φορείς, εκτός από μια έκτακτη δημόσια παρέμβαση της Ε.Ε., κατά τα πρώτα έτη αυτής της φάσεως, σύμφωνα με τις αποφάσεις που λήφθηκαν σχετικά με τις δημοσιονομικές προοπτικές 2007 — 2013.

2.3 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την έντονη ανησυχία της για τις καθυστερήσεις που συσσωρεύτηκαν κατά τη φάση της ανάπτυξης και επικύρωσης σε τροχιά και συνεπώς κατά την επόμενη φάση της εμπορικής εκμετάλλευσης. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί μια διολίσθηση που θέτει σε κίνδυνο το γενικό χρονοδιάγραμμα που καθορίστηκε για το σχέδιο και μεταθέτει την πραγματοποίηση ενός εξαιρετικού μέσου που συγκεντρώνει τις ικανότητες και τα αποτελέσματα της ευρωπαϊκής έρευνας, και είναι σε θέση να εξασφαλίσει νικηφόρο συμμετοχή στην παγκόσμια αγορά προϊόντων και υπηρεσιών που συνδέονται με την ραδιοπλοήγηση μέσω δορυφόρου. Το 2005, η αγορά

αυτή σημείωσε κύκλο εργασιών αξίας 60 δισ. ευρώ, με ετήσιο ποσοστό αύξησης 25 % και τη δημιουργία, μόνο στην Ε.Ε., 150 000 θέσεων εργασίας, κυρίως στους τομείς της υψηλής τεχνολογίας, της έρευνας και των υπηρεσιών.

2.4 Η ΕΟΚΕ καταλαμβάνεται από ακόμη μεγαλύτερη ανησυχία λόγω της σημερινής κατάστασης που χαρακτηρίζεται από αβεβαιότητα όσον αφορά τις λεπτομέρειες, τα νομικά, τεχνικά και χρηματοδοτικά θέματα, όπως υπογραμμίζει σε πρόσφατη γνωμοδότησή της (7). Η αβεβαιότητα, που συνδέεται τόσο με την κοινή επιχείρηση Galileo/GJU όσο και με την εποπτική αρχή/GSA μπορεί, αν δεν αντιμετωπισθεί εντός του 2006, να θέσει σε κίνδυνο την ορθή ολοκλήρωση των διαφόρων φάσεων, που προβλέπονται για την μέγιστη λειτουργικότητα του συστήματος, που μπορεί να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην υλοποίηση μιας ευρωπαϊκής οικονομίας που να βασίζεται στην πιο ανταγωνιστική γνώση σε παγκόσμιο επίπεδο.

2.5 Η ΕΟΚΕ έχει ήδη τονίσει τη σκοπιμότητα να συνδεθούν, από την εκκίνηση της κοινής επιχείρησης Galileo, οι ιδιωτικοί φορείς με την ανάπτυξη και την εκμετάλλευση του συστήματος, διασφαλίζοντας συνεχή υποστήριξη κατά τη φάση της υλοποίησης εφόσον το Galileo αντιπροσωπεύει το πιο μεγάλο ευρωπαϊκό σχέδιο δημόσιας-ιδιωτικής σύμπραξης.

2.6 Μετά τη φάση καθορισμού, το Μάιο του 2002 συστάθηκε σύμφωνα με το άρθρο 171 της συνθήκης ΕΚ η κοινή επιχείρηση Galileo σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) 876/2002 και ορίστηκαν ως ιδρυτικά μέλη η Ε.Ε. και ο ΑΣΕ (8), για περίοδο τεσσάρων ετών με στόχο να εξασφαλίσει «την ενότητα της διοίκησης και του δημοσιονομικού ελέγχου του σχεδίου όσον αφορά τη φάση έρευνας, ανάπτυξης και επίδειξης του προγράμματος Galileo και, προς το σκοπό αυτόν, να χρησιμοποιήσει τα κονδύλια που διατίθενται για το πρόγραμμα αυτό».

2.7 Η κοινή επιχείρηση Galileo συστάθηκε για να φέρει σε αίσιο πέρας τη φάση της ανάπτυξης και να προετοιμάσει τις επόμενες φάσεις του προγράμματος Galileo, με δύο κύριους στόχους:

- να διευθύνει και να συντονίζει τις απαραίτητες δράσεις έρευνας και ανάπτυξης μέσω συμφωνίας με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος, που έχει αναλάβει την υλοποίηση αυτών των δράσεων·
- να διαχειριστεί την διαδικασία επιλογής του μελλοντικού αναδόχου του συστήματος.

2.8 Στο ψήφισμα, σχετικά με το σχέδιο δράσης για την εφαρμογή Ευρωπαϊκής Διαστημικής Πολιτικής (9), της 29ης Ιανουαρίου 2004, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τόνισε άλλωστε την τεράστια σημασία που έχει το πρόγραμμα Galileo για την ανάπτυξη της βιομηχανίας, των μεταφορών, την προστασία του περιβάλλοντος και την υλοποίηση των στόχων που έθεσε η στρατηγική της Λισσαβώνας, και ζήτησε από την Επιτροπή και το Συμβούλιο να διαδράσουν στο πρόγραμμα αποτελεσματικές διαρθρώσεις, καθώς και τη σύσταση εποπτικής αρχής, που θα διασφαλίσει εκτός από τη διαφάνεια των επιχειρήσεων και την ασφάλεια του συστήματος (10).

(7) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα: «Το πρόγραμμα GALILEO: πως θα διασφαλισθεί η επιτυχής λειτουργία της Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής». CΕSΕ 1179/2006 της 13.9.2006.

(8) ΑΣΕ, Ευρωπαϊκός Οργανισμός Διαστήματος.

(9) Ρ5-ΤΑ(2004)0054 της 29ης Ιανουαρίου 2004.

(10) Εποπτική αρχή και μηχανισμός ασφάλειας, αντικείμενο των αποφάσεων του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2004.

2.9 Η εποπτική αρχή (GSA) συστάθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1321/2004 του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2004, και άρχισε να λειτουργεί κατά τα μέσα του 2006, με στόχο να διασφαλίσει τη διαχείριση των δημόσιων συμφερόντων που συνδέονται με τα ευρωπαϊκά προγράμματα ραδιοπλοήγησης μέσω δορυφόρου, EGNOS και Galileo, και να αναλάβει καθήκοντα αναθέτουσας αρχής έναντι του μελλοντικού αναδόχου των υπηρεσιών δορυφορικής ραδιοπλοήγησης.

2.10 Συνεπώς, ο σημερινός κανονισμός της εποπτικής αρχής δεν επιτρέπει παρεμβάσεις στη διαχείριση κατά τη φάση της ανάπτυξης, ούτε για δράσεις ή εργασίες έρευνας, που περιλαμβάνονται στη φάση αυτή καθώς και στις επόμενες, ούτε διατέθηκαν οι απαραίτητοι ανθρωπίνι και χρηματοδοτικοί πόροι για την αντιμετώπιση αυτών των καθηκόντων.

2.11 Εξάλλου ο κανονισμός της GJU ⁽¹⁾, προβλέπει διάρκεια τεσσάρων ετών που έληξαν στα μέσα του 2006. Συνεπώς ο κανονισμός αυτός έπρεπε να παραταθεί προκειμένου να ολοκληρωθούν όχι μόνο οι διαπραγματεύσεις για την επιλογή του νέου αναδόχου του συστήματος αλλά και ολόκληρη η φάση ανάπτυξης των δορυφόρων και των επίγειων συστημάτων καθώς και η επικύρωση «σε τροχιά» του συστήματος.

2.12 Για να αποφευχθούν περαιτέρω καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση του σχεδίου και να μην δημιουργηθούν αβεβαιότητες στις σχέσεις μεταξύ των διαφόρων συστημάτων, θα πρέπει κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, να αναθεωρηθούν με ταχύτητα και διαφάνεια αμφότεροι οι κανονισμοί της κοινής επιχείρησης και της εποπτικής αρχής, για να διασφαλιστεί σαφήνεια κατά τη μεταβίβαση των αρμοδιοτήτων και στις σχέσεις μεταξύ των δύο οργανισμών.

2.13 Η ΕΟΚΕ προσυπογράφει τους στόχους της πρότασης που αποτελεί αντικείμενο της παρούσας γνωμοδότησης, που αποβλέπει στην αποφυγή σπατάλης πόρων και ικανοτήτων, που θα λάμβαναν χώρα, εάν παρατεινόταν η δραστηριότητα της κοινής επιχείρησης

Galileo, μετά την σύσταση της ευρωπαϊκής εποπτικής αρχής GSA που ήδη λειτουργεί από τα μέσα του 2006.

2.14 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ωστόσο ανεπαρκή την πρόταση, τόσο διότι περιορίζεται στο καταστατικό της GJU, που προσαρτάται στον κανονισμό (ΕΚ) 876/2002, όσο και διότι η πρόταση αυτή θα έπρεπε να συνδέεται με την αναθεώρηση του κανονισμού GSA, επί της οποίας προτάσεως αναθεώρησης η ΕΟΚΕ δεν έχει ακόμη γνωμοδοτήσει.

2.15 Με τα σημερινά δεδομένα του προγράμματος, η φάση ανάπτυξης του Galileo δεν θα ολοκληρωθεί πριν από τα τέλη του 2008. Μόνον τότε θα είναι λειτουργικοί οι τέσσερις δορυφόροι που θα κατασκευαστούν και θα εκτοξευθούν από τον ευρωπαϊκό οργανισμό διαστήματος στα πλαίσια της φάσης «επικύρωση σε τροχιά». Για το λόγο αυτό, σύμφωνα με το ισχύον καταστατικό, η κοινή επιχείρηση Galileo δεν θα πρέπει να παύσει να λειτουργεί πριν από τα τέλη του 2008 με συνολική διάρκεια τρία επιπλέον έτη περίπου από την αρχικά προβλεπόμενη.

2.16 Άλλωστε η εποπτική αρχή συστάθηκε για να διασφαλίσει τη διαχείριση των δημόσιων συμφερόντων που συνδέονται με τα ευρωπαϊκά προγράμματα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης EGNOS και Galileo, και για να αποτελέσει την αναθέτουσα αρχή έναντι του μελλοντικού αναδόχου των υπηρεσιών δορυφορικής ραδιοπλοήγησης, και όχι για την διαχείριση της φάσης ανάπτυξης ούτε για δραστηριότητες ή εργασίες έρευνας που περιλαμβάνει η φάση αυτή. Σημειώνεται δε ότι δεν της έχουν χορηγηθεί οι ανθρωπίνι και χρηματοδοτικοί πόροι που απαιτούνται για την αντιμετώπιση αυτών των καθηκόντων.

2.17 Η ΕΟΚΕ προσυπογράφει τις υποδείξεις του Συμβουλίου που αναφέρονται «στη σημασία της προώθησης του συστήματος δορυφορικής πλοήγησης προκειμένου να επιτευχθεί εμπορική επιτυχία, ιδιαίτερα μέσω των δραστηριοτήτων έρευνας». Τα περισσότερα οικονομικά οφέλη του συστήματος Galileo, προέρχονται, κατά το Συμβούλιο από τις «μεταγενέστερες εφαρμογές» ⁽¹²⁾.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

⁽¹⁾ GJU, Κοινή Επιχείρηση Galileo.

⁽¹²⁾ Πρβλ. Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την πρόοδο του προγράμματος GALILEO, Λουξεμβούργο, 12 Οκτωβρίου 2006.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1321/2004 του Συμβουλίου σχετικά με τη δημιουργία δομών διαχείρισης για τα ευρωπαϊκά προγράμματα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης

COM(2006) 261 τελικό — 2006/0090 (CNS)

(2006/C 324/18)

Στις 29 Σεπτεμβρίου 2006 και σύμφωνα με το άρθρο 171 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Στις 25 Οκτωβρίου 2006, το Προεδρείο της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ανέθεσε την προετοιμασία των σχετικών εργασιών στο ειδικευμένο τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές και κοινωνία των πληροφοριών».

Λόγω του επείγοντα χαρακτήρα των εργασιών, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 430ή σύνοδο ολομελείας της, της 26ης Οκτωβρίου 2006, αποφάσισε να ορίσει γενικό εισηγητή τον κ. BUFFETAUT και ιοθέτησε με 111 ψήφους υπέρ, 1 ψήφο κατά και 2 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, όπως έχει δηλώσει επανειλημμένα, αποδίδει τη μέγιστη σημασία στην επιτυχία του προγράμματος GALILEO.

1.2 Όπως υπογράμμισε στη διερευνητική της γνωμοδότηση με τίτλο «Πρόγραμμα GALILEO: πώς θα διασφαλισθεί η επιτυχής λειτουργία της Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής», είναι απαραίτητο να διασφαλισθεί η ομαλή μετάβαση από την Κοινή Επιχείρηση GALILEO στην Εποπτική Αρχή του GALILEO με ασφάλεια δικαίου.

1.3 Η ΕΟΚΕ επικροτεί, συνεπώς, τη νομική προσέγγιση του Συμβουλίου, που συνίσταται στην τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1321/2004 σχετικά με τη δημιουργία δομών διαχείρισης για τα ευρωπαϊκά προγράμματα δορυφορικής ραδιοπλοήγησης, για να εξασφαλιστεί η συνέχεια του προγράμματος GALILEO και η σωστή μεταφορά των δραστηριοτήτων της κοινής επιχείρησης GALILEO στην Εποπτική Αρχή.

1.4 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η προτεινόμενη τροποποίηση της 1ης παραγράφου του άρθρου του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1321/2004 που καθορίζει τα καθήκοντα της Εποπτικής Αρχής ανταποκρίνεται δεόντως στην ανάγκη να εξασφαλιστεί η δυνατότητα της Εποπτικής Αρχής, αφενός, να ολοκληρώσει τη φάση ανάπτυξης του προγράμματος GALILEO και, αφετέρου, να αναλάβει όλες τις ερευνητικές εργασίες που είναι χρήσιμες και απαραίτητες για τα ευρωπαϊκά προγράμματα GNSS.

1.5 Ομοίως, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η νέα διατύπωση που προτείνεται για το άρθρο 3, παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1321/2004 του Συμβουλίου ανταποκρίνεται δεόντως στην ανάγκη να εξασφαλιστεί η απαραίτητη ασφάλεια δικαίου όσον αφορά την κυριότητα τόσο του συστήματος (πριν από τη λήξη της φάσης ανάπτυξης) όσο και των υλικών και άυλων στοιχείων που είχαν δημιουργηθεί ή αναπτυχθεί πριν από τη λύση της κοινής επιχείρησης ή θα αναπτυχθούν κατά τη διάρκεια της φάσης ανάπτυξης που θα ακολουθήσει αυτή τη λύση.

1.6 Επιμένει ότι είναι σκόπιμο, όπως υπογραμμίζει και το Συμβούλιο, να αποφευχθούν όσο το δυνατόν περισσότερο ο διπλα-

σιασμός των δομών, που θα ήταν άσκοπος και δαπανηρός, και ότι πρέπει να εξασφαλιστεί αρμονική συνεργασία των δομών κατά τη μεταβατική περίοδο.

1.7 Η ΕΟΚΕ χαιρέται, τέλος, για το γεγονός ότι το προτεινόμενο κείμενο περιλαμβάνει τις συστάσεις που είχε διατυπώσει στη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της TEN 246.

2. Η πρόταση του Συμβουλίου

2.1 Η πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου αποσκοπεί στη ρύθμιση των νομικών δυσχερειών και των προβλημάτων κυριότητας που θα μπορούσαν να δημιουργηθούν, υπό το κράτος των υφιστάμενων κειμένων, από τη λύση της κοινής επιχείρησης GALILEO πριν ολοκληρωθεί η φάση ανάπτυξης του προγράμματος και τη μεταβίβαση των δραστηριοτήτων της στην Ευρωπαϊκή Εποπτική Αρχή.

2.2 Για να αποφευχθούν αυτές οι δυσχέρειες, η πρόταση κανονισμού προτείνει μία προσθήκη στο υφιστάμενο κείμενο του άρθρου 2, παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1321/2004 και την αντικατάσταση του άρθρου 3, παράγραφος 1 του ίδιου κανονισμού με νέο κείμενο.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Κατά την έναρξη του προγράμματος GALILEO, τα καθήκοντα που είχαν ανατεθεί στην Κοινή Επιχείρηση και στην Ευρωπαϊκή Εποπτική Αρχή ήταν διαφορετικά τόσο ως προς τη φύση τους όσο και ως προς το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής τους. Τώρα, λόγω της καθυστέρησης της φάσης ανάπτυξης και της πραγματικής έναρξης λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής κατά δύο περίπου έτη, είναι απαραίτητο για οικονομικούς, νομικούς και τεχνικούς λόγους να μπορεί η Εποπτική Αρχή να παρέμβει κατά τη φάση ανάπτυξης και να λύσει την Κοινή Επιχείρηση. Φυσικά, για να γίνει αυτό, απαιτούνται τροποποιήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας και, συγκεκριμένα, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1321/2004.

3.2 Κατά την αναπόφευκτη μεταβατική περίοδο, είναι απαραίτητο να συνεργαστούν στενά αυτοί οι δύο φορείς, ώστε να μπορέσει να γίνει αρμονικά η μεταφορά των δραστηριοτήτων.

3.3 Η μεταφορά δραστηριοτήτων και τεχνογνωσίας δεν μπορεί να γίνει σωστά, αν δεν υπάρχει σαφώς καθορισμένο νομικό πλαίσιο και ασφάλεια δικαίου.

3.4 Σκοπός της πρότασης κανονισμού είναι ακριβώς η διασφάλιση αυτού του νομικού πλαισίου και η εγγύηση της ασφάλειας δικαίου σε σχέση με τα εξής βασικά θέματα:

- την ανάληψη των δραστηριοτήτων της Κοινής Επιχείρησης κατά τη διάρκεια της φάσης ανάπτυξης, για την οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σήμερα δεν έχει αρμοδιότητα·
- τη δυνατότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να αναπτύσσει ερευνητικές δραστηριότητες·

— τη ρύθμιση, σε νομικό επίπεδο, του ζητήματος της κυριότητας του συστήματος και των άυλων και υλικών αγαθών, η οποία πρέπει να μεταβιβαστεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

3.5 Η πρόταση κανονισμού ανταποκρίνεται σ' αυτές τις επιταγές και παρατηρούμε με χαρά ότι το Συμβούλιο εκφράζει σαφώς τη βούλησή του να αποφευχθεί κάθε διπλασιασμός των δομών, που θα ήταν άσκοπος και δαπανηρός.

3.6 Ένα άλλο νομικό ζήτημα με το οποίο θα πρέπει να ασχοληθεί το Συμβούλιο — παρόλο που δεν συνδέεται άμεσα με τον προτεινόμενο κανονισμό — είναι η διεθνής ευθύνη των κρατών εκτόξευσης για τους δορυφόρους του αστερισμού GALILEO.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την περιαγωγή σε δημόσια δίκτυα κινητών επικοινωνιών εντός της Κοινότητας και για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/21/EK σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών»

COM(2006) 382 τελικό — 2006/0133 (COD)

(2006/C 324/19)

Στις 4 Σεπτεμβρίου 2006 και σύμφωνα με το άρθρο 95 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Στις 12 Σεπτεμβρίου 2006, το Προεδρείο της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ανέθεσε στο ειδικευμένο τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές, κοινωνία των πληροφοριών» την προετοιμασία των εργασιών σχετικά με το θέμα αυτό.

Λόγω του επειγόντος χαρακτήρα των εργασιών, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 430ή σύνοδο ολομέλειάς της, της 26ης Οκτωβρίου 2006, όρισε γενικό εισηγητή τον κ. HERNANDEZ BATALLER και υιοθέτησε με 131 ψήφους υπέρ, 7 ψήφους κατά και 12 αποχές την παρούσα γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τα κριτήρια της Επιτροπής, η οποία, λαμβάνοντας υπόψη τις υψηλές τιμές που πρέπει να καταβάλλουν οι χρήστες για την υπηρεσία «διεθνούς περιαγωγής» στα κινητά τους τηλέφωνα, υπέβαλε πρόταση κανονισμού με την οποία προτείνει να προσδιοριστεί μια εναρμονισμένη νομική βάση για την καθιέρωση μέτρων που να διευκολύνουν την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρονικών επικοινωνιών, τοποθετώντας συγχρόνως τους πολίτες στο κέντρο της κοινοτικής πολιτικής.

1.2 Η πρόταση είναι αναγκαία και αναλογική και αναβαθμίζει το επίπεδο προστασίας των καταναλωτών, συγκεκριμένα ενισχύοντας το δικαίωμα πρόσβασης τους στις πληροφορίες με τη λήψη μέτρων

διαφάνειας και με την προστασία των οικονομικών τους συμφερόντων, καθώς αποσκοπεί στην καθιέρωση ενός μηχανισμού ανωτάτων ορίων για τις τιμές που εφαρμόζονται για την παροχή υπηρεσιών περιαγωγής σε κλήσεις φωνητικής τηλεφωνίας μεταξύ κρατών μελών, τόσο σε επίπεδο λιανικής όσο και σε επίπεδο χονδρικής αγοράς.

1.3 Η ΕΟΚΕ θα προτιμούσε, κατά την αναθεώρηση της λειτουργίας του κανονισμού, να θεμελιώσει η Επιτροπή τις μεταγενέστερες προτάσεις της με βάση τον προσανατολισμό των αρχών «ο καλός πληρώνει» («calling party pays») και οι τιμές του πελάτη περιαγωγής να είναι όμοιες με τις τιμές που εφαρμόζονται από τον φορέα εκμετάλλευσης προέλευσής του («home pricing principle»).

2. Εισαγωγή

2.1 Η διαρκώς αυξανόμενη κινητικότητα των ευρωπαίων πολιτών πέρα από τα αντίστοιχα εθνικά τους σύνορα και, ιδιαίτερα, εντός της ΕΕ, έχει δημιουργήσει επίσης μια διαρκώς αυξανόμενη ανάγκη διασφάλισης των τηλεφωνικών επικοινωνιών μέσω των ολοένα επεκτεινόμενων κινητών τερματικών. Ο όρος «παραγωγή», στα πλαίσια αυτά, αναφέρεται στη δυνατότητα που έχει κάθε χρήστης να πραγματοποιεί και να δέχεται κλήσεις όταν ταξιδεύει στο εξωτερικό, χάρη σε συμφωνία μεταξύ των φορέων εκμετάλλευσης των διαφόρων χωρών.

2.1.1 Πρόκειται, επομένως, για υπηρεσίες που παρέχονται από έναν εθνικό φορέα κινητών δικτύων (δίκτυο επίσκεψης) προς έναν φορέα εκμετάλλευσης κινητών δικτύων άλλου κράτους (οικείο δίκτυο). Η αγορά, γενικά, έχει ολοκληρωθεί για τις ακόλουθες υπηρεσίες:

- υπηρεσία προς φορείς εκμετάλλευσης κινητών επικοινωνιών άλλου κράτους μέλους ή τρίτου κράτους στο οποίο υπάρχει πρόσβαση από κινητή θέση·
- υπηρεσία προς φορείς εκμετάλλευσης κινητών επικοινωνιών άλλου κράτους μέλους ή τρίτου κράτους προέλευσης τηλεφωνικών κλήσεων από κινητή θέση·
- υπηρεσία προς φορείς εκμετάλλευσης κινητών επικοινωνιών εντός του κράτους μέλους ή τρίτου κράτους προέλευσης της κίνησης δεδομένων από κινητή θέση·
- υπηρεσία προς φορείς εκμετάλλευσης κινητών επικοινωνιών εντός του κράτους μέλους ή τρίτου κράτους μεταφοράς τηλεφωνικών κλήσεων και κίνησης δεδομένων, με προορισμό χρήστες κινητών ή σταθερών δικτύων, εθνικών ή διεθνών.

2.1.2 Υπολογίζεται ότι περίπου 150 εκατομμύρια ευρωπαίοι πολίτες χρησιμοποιούν ήδη την υπηρεσία αυτή, είτε στο πλαίσιο των τουριστικών μετακινήσεών τους είτε, σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό (περίπου τα τρία τέταρτα του συνόλου), στο πλαίσιο της επαγγελματικής τους δραστηριότητας.

2.2 Η παραγωγή συνεπάγεται αναμφισβήτητα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη για τους πολίτες, αλλά συγχρόνως διατυπώνονται επανειλημμένα επικρίσεις για αυτή εκ μέρους χρηστών, οργανώσεων καταναλωτών και ρυθμιστικών αρχών και πολιτικών υπευθύνων, λόγω των τελών της, τα οποία είναι κατά πολύ ανώτερα από τα τέλη που καταβάλλονται για τις εθνικές κλήσεις. Αιτία των επικρίσεων είναι ότι η τιμή της παραγωγής θεωρείται ότι δεν είναι αρκετά διαφανής για τον τελικό πελάτη, δεν δικαιολογείται αν ληφθεί υπόψη το υποκείμενο κόστος της παροχής της υπηρεσίας και παρουσιάζει μεγάλες διαφορές μεταξύ των χωρών και των φορέων εκμετάλλευσης: σε γενικές γραμμές, η τιμή κυμαίνεται από τα 0,20 €, που καταβάλλει ένας φινλανδός χρήστης ο οποίος τηλεφωνεί στη χώρα του από τη Σουηδία, έως τα 13,05 €, που απαιτούνται για να πραγματοποιήσει τηλεφωνική κλήση ένας μαλτέζος χρήστης ο οποίος βρίσκεται στη Λετονία. Σύμφωνα με διάφορες τομεακές μελέτες, οι τηλεφωνικές εταιρείες εισπράττουν περίπου 8.500 εκατ. ευρώ ετησίως σε ολόκληρη την ΕΕ για την υπηρεσία αυτή, ενώ το ποσό αυτό μπορεί να αντιπροσωπεύει μεταξύ του 3 % και του 7 % του κύκλου εργασιών τους και εξελίσσεται προς τα άνω.

2.3 Η ανησυχία της Επιτροπής για τα υψηλά τέλη παραγωγής που επιβάλλονται στους πελάτες της κινητής τηλεφωνίας που μετακινούνται εντός της Ευρώπης εκδηλώνεται, μέσω διαφόρων πρωτοβουλιών, από τα τέλη της προηγούμενης δεκαετίας και μετά:

- Κατά τα μέσα του 1999, η Επιτροπή αποφάσισε να διεξαγάγει τομεακή έρευνα για τις εθνικές και διεθνείς υπηρεσίες παραγωγής, κινώντας διαδικασίες επί παραβάσει κατά ορισμένων φορέων εκμετάλλευσης του Ηνωμένου Βασιλείου και της Γερμανίας.
- Μετά τη θέσπιση, το 2002, του ευρωπαϊκού ρυθμιστικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες⁽¹⁾, η σύσταση της Επιτροπής, της 11ης Φεβρουαρίου 2003⁽²⁾, για τις σχετικές αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, συμπεριέλαβε την εθνική αγορά χονδρικής της διεθνούς παραγωγής σε δημόσια δίκτυα κινητής τηλεφωνίας μεταξύ των εν λόγω υπηρεσιών με σκοπό την εκ των προτέρων ρύθμισή της.
- Τον Μάιο του 2005, η Ευρωπαϊκή Ομάδα Ρυθμιστικών Αρχών (ERG)⁽³⁾ επεσήμανε ότι τα τέλη λιανικής είναι πολύ υψηλά χωρίς να υπάρχει σαφής αιτιολόγηση, ότι η κατάσταση αυτή φαίνεται να προκύπτει τόσο από τα υψηλά τέλη χονδρικής που εισπράττονται από τον ξένο φορέα εκμετάλλευσης του φιλοξενούντος δικτύου όσο και, σε πολλές περιπτώσεις, από τις υψηλές προσαυξήσεις λιανικής που χρεώνονται από τον φορέα εκμετάλλευσης του δικτύου του καταναλωτή, ότι συχνά οι μειώσεις στα τέλη χονδρικής δεν συνοδεύονται από συνακόλουθες μειώσεις των τελών του πελάτη λιανικής και ότι συχνά οι πολίτες δεν διαθέτουν σαφείς πληροφορίες σχετικά με τα τέλη παραγωγής.

(¹) Οδηγία 2002/21/ΕΚ, της 7ης Μαρτίου, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, γνωστή ως «οδηγία-πλαίσιο» (ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σελ. 33). Κατά την ίδια ημερομηνία, εγκρίθηκαν επίσης οι εξής οδηγίες: η οδηγία 2002/19/ΕΚ σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και με τη διασύνδεσή τους, γνωστή ως «οδηγία για την πρόσβαση» (ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σελ. 7), η οδηγία 2002/20/ΕΚ για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, γνωστή ως «οδηγία για την αδειοδότηση» (ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σελ. 21), και η οδηγία 2002/22/ΕΚ για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, γνωστή ως «οδηγία για την καθολική υπηρεσία» (ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σελ. 51). Στις οδηγίες αυτές πρέπει να προστεθεί και η οδηγία 2002/58/ΕΚ, της 12ης Ιουλίου, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (ΕΕ L 201 της 31.7.2002, σελ. 37).

(²) Σύσταση της Επιτροπής, της 11ης Φεβρουαρίου 2003, για τις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών που επδίδονται εκ των προτέρων ρύθμιση σύμφωνα με την οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών — C (2003) 497, ΕΕ L 114 της 8.5.2003, σελ. 45. Εντοπίζονται 18 αγορές που κατά τεκμήριο έχουν καθοριστεί σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από την κοινοτική νομοθεσία.

(³) Βλ. την απόφαση 2002/627/ΕΚ της Επιτροπής, της 29ης Ιουλίου 2002, με την οποία συγκροτείται Ευρωπαϊκή Ομάδα Ρυθμιστικών Αρχών των δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (ΕΕ L 200 της 30.7.2002, σελ. 38), όπως τροποποιήθηκε από την απόφαση 2004/641/ΕΚ της Επιτροπής, της 14ης Σεπτεμβρίου 2004 (ΕΕ L 293 της 16.9.2004, σελ. 30).

- Τον Οκτώβριο του 2005, η Επιτροπή επέστησε την προσοχή στο πρόβλημα των υψηλών τελών διεθνούς περιαγωγής και στην έλλειψη διαφάνειας στις τιμές και εγκαίνιασε έναν δικτυακό τόπο με πληροφορίες για τους καταναλωτές τεκμηριώνοντας το γεγονός ότι τα τέλη είναι σε πολλές περιπτώσεις προφανώς υπερβολικά και ταυτόχρονα παρουσιάζουν διακυμάνσεις σε ολόκληρη την Κοινότητα οι οποίες δεν είναι δυνατόν να δικαιολογηθούν για κλήσεις που έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά.
- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σε ψήφισμα της 1ης Δεκεμβρίου 2005 σχετικά με την κανονιστική ρύθμιση και τις αγορές ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατά το 2004 ⁽⁴⁾, εξέφρασε την ικανοποίησή του για την πρωτοβουλία της Επιτροπής σε ό,τι αφορά τη διαφάνεια στον τομέα της διεθνούς περιαγωγής και κάλεσε την Επιτροπή να προετοιμάσει νέες πρωτοβουλίες με σκοπό τη μείωση του υψηλού κόστους της διασυνοριακής κίνησης κινητής τηλεφωνίας.
- Τον Δεκέμβριο του 2005, η Ομάδα Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών επεσήμανε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την ανησυχία της σχετικά με το ότι το πρόβλημα των υψηλών τιμών δεν θα επιλυθεί με τα μέτρα που λαμβάνουν οι εθνικές αρχές, τονίζοντας ότι η περιαγωγή συνιστά εξαιρετική περίπτωση κατά την οποία μια κατάσταση που λειτουργεί εις βάρος του καταναλωτή δεν επιλύεται με την απλή εφαρμογή του ευρωπαϊκού κανονιστικού πλαισίου.
- Τον Μάρτιο του 2006, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημείωσε στα συμπεράσματά του τη σημασία που θα έχει η μείωση των τελών περιαγωγής για την ανταγωνιστικότητα, δεδομένου ότι χρειάζονται ορθώς εστιασμένες, αποτελεσματικές και ολοκληρωμένες πολιτικές στον τομέα των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της οικονομικής μεγέθυνσης και παραγωγικότητας που έχουν τεθεί στα πλαίσια της ανανεωμένης στρατηγικής της Λισαβώνας ⁽⁵⁾.

2.4 Παρά τη διαγνωστική σαφήνεια της κριτικής που ασκείται, παρά τις πρωτοβουλίες των ευρωπαϊκών οργάνων και παρά τα μέτρα που έλαβαν ορισμένα κράτη μέλη ή ακόμη και τη μείωση των τελών στην οποία προέβησαν ορισμένοι φορείς εκμετάλλευσης, μέχρι στιγμής δεν έχει καταστεί δυνατό να ληφθούν ταχέα και αποτελεσματικά μέτρα με σκοπό την επίτευξη ουσιαστικής και εναρμονισμένης μείωσης των τιμών της περιαγωγής στην ΕΕ.

2.5 Αφού εξέτασε διάφορες κανονιστικές δυνατότητες επιλογής και τις ενδεχόμενες επιπτώσεις τους, η Επιτροπή υπέβαλε, στις 12 Ιουλίου 2006, πρόταση κανονισμού σχετικά με την περιαγωγή στα δημόσια δίκτυα κινητής τηλεφωνίας στην ΕΕ, με την οποία επιδιώκεται να μειωθεί η τιμή που μπορούν να εισπράττουν αμοιβαίως οι φορείς εκμετάλλευσης για τη διαχείριση των κλήσεων μέσω κινητού τηλεφώνου, καθώς και η τιμή που χρεώνεται στον χρήστη για την πραγματοποίηση και λήψη των εν λόγω κλήσεων εκτός της χώρας προέλευσής του και εντός της ΕΕ. Με τον κανονισμό αυτό προβλέπεται να τροποποιηθεί το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, το οποίο έχει θεσπιστεί με την οδηγία 2002/21/ΕΚ.

⁽⁴⁾ Ψήφισμα 2005/2052 (INI) του ΕΚ.

⁽⁵⁾ Ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο — Συνεργασία για την οικονομική μεγέθυνση και την απασχόληση — Νέο ξεκίνημα για τη στρατηγική της Λισαβώνας, COM(2005) 24 της 2.2. 2005 και Συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 22ας και 23ης Μαρτίου 2005.

3. Η πρόταση της Επιτροπής

3.1 Με τον προτεινόμενο κανονισμό, η Επιτροπή επιδιώκει να διαμορφώσει μια εναρμονισμένη, αντικειμενική, συνεκτική και αναλογική νομική βάση που να διευκολύνει την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, να είναι προσαρμοσμένη στην ανανεωμένη στρατηγική της Λισαβώνας για την προώθηση της οικονομικής μεγέθυνσης και της απασχόλησης μέσω της αύξησης του ανταγωνισμού και να ανταποκρίνεται στη σχετική πρωτοβουλία της Επιτροπής i-2010.

3.2 Η βάση αυτή θα καταστήσει δυνατό να καθορίζονται ανώτατα τέλη ανά λεπτό τα οποία να μπορούν να επιβάλλουν οι φορείς εκμετάλλευσης επίγειων κινητών δικτύων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για την παροχή υπηρεσιών περιαγωγής για κλήσεις κινητής φωνητικής τηλεφωνίας μεταξύ κρατών μελών, τόσο στην περίπτωση των τελών χονδρικής μεταξύ των φορέων εκμετάλλευσης δικτύων όσο και στην περίπτωση των τελών λιανικής του παρόχου προέλευσης. Τα ανώτατα όρια των τιμών θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα διάφορα στοιχεία που παρεμβαίνουν στην πραγματοποίηση μιας κλήσης διεθνούς περιαγωγής (συμπεριλαμβανομένων των γενικών δαπανών, του σήματος και της εκκίνησης, διέλευσης και τερματισμού της κλήσης) και τις διαφορές του υποκειμένου κόστους παροχής της υπηρεσίας.

3.3 Σύμφωνα με την «προσέγγιση της ευρωπαϊκής εγχώριας αγοράς», επιδιώκεται να εξασφαλιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας των χρηστών των δημοσίων δικτύων κινητής τηλεφωνίας που μετακινούνται εντός της Κοινότητας και, παράλληλα, να διασφαλιστεί ο ανταγωνισμός μεταξύ φορέων εκμετάλλευσης κινητής τηλεφωνίας, με το να τους παρέχεται η δυνατότητα να διαφοροποιούν τις προσφορές τους και να προσαρμόζουν τις διαρθρώσεις των τιμών τους στις συνθήκες της αγοράς και στις προτιμήσεις των καταναλωτών.

3.4 Σε ό,τι αφορά τα τέλη, οι περιορισμοί των τιμών καθορίζονται ως εξής:

- Οι τιμές χονδρικής στην περίπτωση των κλήσεων που πραγματοποιούνται προς προορισμό στο εσωτερικό της χώρας επίσκεψης δεν θα μπορούν να υπερβαίνουν το διπλάσιο του μέσου κοινοτικού τέλους κινητού τερματισμού κλήσεων που ορίζεται για φορείς εκμετάλλευσης δικτύων κινητών επικοινωνιών που έχουν χαρακτηριστεί ως διαθέτοντας σημαντική ισχύ στην αγορά. Το μέσο τέλος κινητού τερματισμού θεωρείται αξιόπιστο κριτήριο, δεδομένου ότι τα τέλη τερματισμού υπόκεινται ήδη σε κανονιστική επίβλεψη σύμφωνα με το ρυθμιστικό πλαίσιο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών του 2002 και πρέπει να καθορίζονται με βάση την αρχή του προσανατολισμού του κόστους.

- Όταν πρόκειται για κλήσεις από τη χώρα επίσκεψης προς τη χώρα προέλευσης ή προς μια τρίτη κοινοτική χώρα, η τιμή δεν μπορεί να υπερβαίνει το τριπλάσιο του μέσου τέλους κινητού τερματισμού.

- Σε ό,τι αφορά τα τέλη λιανικής, για τις ίδιες κατηγορίες κλήσεων περιαγωγής το όριο καθορίζεται στο 130 % του ισχύοντος ορίου χονδρικής, εξαιρουμένου του Φ.Π.Α, αλλά συμπεριλαμβανομένων των σταθερών στοιχείων που συνδέονται με την παροχή κλήσεων περιαγωγής που υπόκεινται σε ρύθμιση, όπως τα τέλη για την αποκατάσταση κλήσεων ή τα τέλη συναψής της σύμβασης. Τα προβλεπόμενα όρια τιμών σε σχέση με τις τιμές λιανικής για την πραγματοποίηση κλήσεων περιαγωγής που υπόκεινται σε ρύθμιση θα λάβουν νομική υπόσταση έξι μήνες μετά την έναρξη ισχύος του προτεινόμενου μέτρου, με σκοπό να μπορέσουν οι πάροχοι της υπηρεσίας να πραγματοποιήσουν τις απαραίτητες προσαρμογές.

— Η πρόταση προβλέπει επίσης ένα όριο 130 % του μέσου τέλους κινητού τερματισμού για τις τιμές που καταβάλλουν οι πελάτες περιαγωγής για τη λήψη κλήσεων όταν βρίσκονται σε μια κοινοτική χώρα διαφορετική από τη χώρα προέλευσης, εξαιρουμένου του Φ.Π.Α αλλά συμπεριλαμβανομένων όλων των σταθερών στοιχείων που συνδέονται με την παροχή κλήσεων περιαγωγής που υπόκεινται σε ρύθμιση, όπως οι κατ' αποκοπήν χρεώσεις ή τα τέλη σύναψης της σύμβασης.

3.5 Η πρόταση κανονισμού επισημαίνει επίσης την ανάγκη να υπάρχει διαφάνεια στις τιμές, επιβάλλοντας στους παρόχους κινητών επικοινωνιών την υποχρέωση να παρέχουν εξατομικευμένες πληροφορίες σχετικά με τα λιανικά τέλη περιαγωγής στους πελάτες περιαγωγής, κατόπιν αιτήσεώς τους. Οι πληροφορίες θα παρέχονται ατελώς, ενώ οι πελάτες θα μπορούν να επιλέγουν να λάβουν τις πληροφορίες μέσω σύντομου μηνύματος SMS ή προφορικά μέσω του κινητού τους τηλεφώνου. Εξάλλου, οι πάροχοι κινητών υπηρεσιών είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τα τέλη περιαγωγής κατά τη σύναψη των συμβάσεων, σε τακτική βάση, καθώς και όταν υπάρχουν σημαντικές αλλαγές στα τέλη.

3.6 Οι απαιτήσεις τιμολόγησης στον παρόντα κανονισμό εφαρμόζονται ανεξάρτητα από το εάν οι πελάτες περιαγωγής έχουν συνάψει με τον οικείο πάροχο τους (πάροχο χώρας προέλευσης) σύμβαση προπληρωμής ή πληρωμής εκ των υστέρων (με έκδοση λογαριασμού), ώστε να εξασφαλίζεται ότι όλοι οι χρήστες κινητής φωνητικής τηλεφωνίας δύνανται να επωφεληθούν από τις διατάξεις του.

3.7 Με την πρόταση κανονισμού ανατίθενται στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές οι απαραίτητες αρμοδιότητες για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης προς αυτόν, σύμφωνα με τον προβλεπόμενο ρόλο τους βάσει του κοινοτικού πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Εκτός από το καθήκον να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με το μέσο τέλος κινητού τερματισμού, τις οποίες θα δημοσιεύει κατά τακτά διαστήματα η Επιτροπή, τους ανατίθεται επίσης το καθήκον παρακολούθησης των εξελίξεων στις τιμές λιανικής και χονδρικής για την παροχή υπηρεσιών φωνητικής τηλεφωνίας και επικοινωνίας δεδομένων, συμπεριλαμβανομένης της υπηρεσίας μικρών μηνυμάτων SMS και της υπηρεσίας μηνυμάτων πολυμέσων MMS, σε πελάτες περιαγωγής εντός της Κοινότητας, ιδιαίτερα σε εξόχως απόκεντρες περιφέρειες, με σκοπό να αξιολογείται η βιωσιμότητα και ανάκτηση του κόστους εκ μέρους των φορέων εκμετάλλευσης αλλά και να επιβάλλονται, κατά περίπτωση, οι προβλεπόμενες κυρώσεις για παράβαση του κανονισμού.

3.8 Τα απαραίτητα μέτρα για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού εγκρίνονται σύμφωνα με την απόφαση 1999/468/ΕΚ, της 28ης Ιουνίου 1999, για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή^(*). Η περίοδος που προσδιορίζεται στο άρθρο 5, παράγραφος 6 της απόφασης 1999/468/ΕΚ είναι τρεις μήνες. Η Επιτροπή θα επικουρείται από την επιτροπή επικοινωνιών η οποία έχει συσταθεί δυνάμει του άρθρου 22 της οδηγίας.

3.9 Η πρόταση προβλέπει την αναθεώρηση του κανονισμού μετά από δύο έτη. Τούτο σημαίνει ότι, εάν κατά τη στιγμή αυτή από την εξέλιξη της αγοράς έχει προκύψει ότι ο κανονισμός δεν είναι πλέον αναγκαίος, η Επιτροπή θα εξετάσει το ενδεχόμενο να προτείνει την κατάργησή του, σύμφωνα με την αρχή της βελτίωσης της νομοθεσίας.

(*) EEL 184 της 17.7.1999, σελ. 23.

4. Γενικές παρατηρήσεις

4.1 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει την προσπάθεια που κατέβαλε η Επιτροπή για να διαμορφώσει μια νομική βάση που να επιτρέπει την υιοθέτηση αποτελεσματικών μέτρων με σκοπό τη μείωση των τελών των υπηρεσιών περιαγωγής στη φωνητική κινητή τηλεφωνία στην Ευρώπη. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η Επιτροπή υπολογίζει ότι η μείωση των τελών των υπηρεσιών περιαγωγής θα ανέλθει έως και στο 70 %, πράγμα που σημαίνει ότι οι καταναλωτές θα εξοικονομήσουν περίπου 5.000 εκατομμύρια ευρώ.

4.1.1 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι το προτεινόμενο μέτρο συνεπάγεται υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών. Αφενός, προστατεύονται τα οικονομικά τους συμφέροντα με τη μείωση του κόστους της περιαγωγής και, αφετέρου, προωθείται το δικαίωμα πρόσβασής τους στις πληροφορίες με την αύξηση της διαφάνειας των τιμών. Για τους λόγους αυτούς, συμφωνεί με τα κριτήρια στα οποία βασίστηκε η υποβολή από την Επιτροπή της πρότασης αυτής, την οποία και υποστηρίζει.

4.2 Η ΕΟΚΕ έχει, επίσης, επίγνωση του γεγονότος ότι είναι δύσκολο να επιτευχθεί συναίνεση ως προς αυτά τα μέτρα μείωσης των τιμών της περιαγωγής, αν ληφθούν υπόψη οι επιφυλάξεις τόσο ορισμένων ρυθμιστικών αρχών όσο και των ίδιων των φορέων εκμετάλλευσης. Γενικά, έχει διατυπωθεί η κριτική ότι η πρωτοβουλία της Επιτροπής επιδεικνύει υπερβάλλοντα ρυθμιστικό ζήλο, ότι δεν πραγματοποιήθηκαν επαρκείς διαβουλεύσεις με τους εμπλεκόμενους φορείς, ότι προβλέπεται να εφαρμοστεί σε πολύ σύντομη προθεσμία, χωρίς να παρέχεται στις επιχειρήσεις η δυνατότητα να προσαρμοστούν, ότι θα έπρεπε να δοθεί στις επιχειρήσεις η ευκαιρία να αυτορρυθμιστούν, ότι θα μπορούσε να έχει ως αντικείμενο τις τιμές λιανικής αλλά όχι τις τιμές χονδρικής, ότι η πρωτοβουλία αυτή μπορεί να αποδειχτεί επιζήμια ιδιαίτερα για τους φορείς εκμετάλλευσης των χωρών που δέχονται μεγάλους αριθμούς επισκεπτών ή ότι μπορεί να έχει αρνητικές παρενέργειες προκαλώντας αύξηση των τιμών άλλων υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών και θέτοντας υπό αμφισβήτηση μελλοντικές ανάγκες επενδύσεων για την ανάπτυξη των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (3G, ευρεία ζώνη, κ.τ.λ.).

4.3 Έναντι της κριτικής αυτής, πρέπει να επισημανθεί ότι τα εισοδήματα των φορέων εκμετάλλευσης της τηλεφωνίας είναι πολύ υψηλά, με αποτέλεσμα να είναι εξασφαλισμένη η οικονομική τους βιωσιμότητα ακόμη και αν πραγματοποιηθεί η μείωση των τελών περιαγωγής, όπως έχουν καταδείξει τομεακές μελέτες των ίδιων των φορέων εκμετάλλευσης.

4.3.1 Όσον αφορά το κατάλληλο ρυθμιστικό μέσο, παρότι αναγνωρίζεται η προσπάθεια μείωσης των τιμών περιαγωγής που έχουν καταβάλει ορισμένοι φορείς εκμετάλλευσης, η πείρα δείχνει ότι οι πρωτοβουλίες αυτές δεν εξασφαλίζουν ούτε τον ρυθμό ούτε την εναρμόνιση που απαιτούνται για την επίλυση του προβλήματος.

4.3.2 Κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ, απαιτείται η υιοθέτηση κανονισμού, δεδομένου ότι ο κανονισμός μπορεί να εφαρμοστεί άμεσα από τα κράτη μέλη και είναι προτιμότερος — στην περίπτωση αυτή — από την απλή αυτορρύθμιση της αγοράς και τα μέτρα που μπορούν να λάβουν τα κράτη μέλη, λόγω του διεθνικού χαρακτήρα της περιαγωγής. Πρόκειται για διασυνοριακό πρόβλημα, το οποίο δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές.

4.4 Εξάλλου, αν ληφθεί υπόψη η μελλοντική πιθανότητα να δημιουργηθούν εικονικοί φορείς εκμετάλλευσης, διαφαίνεται σαφώς ο κίνδυνος να υιοθετηθούν διαφορετικές αποφάσεις για τις διάφορες περιφέρειες της ΕΕ, οι οποίες μπορούν, όντως, να θέσουν σε κίνδυνο τη συνολική ανάπτυξη των ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε ολόκληρη την Ευρώπη.

4.5 Επιπλέον, η ΕΟΚΕ εκφράζει τη δυσaréσκεία της για το γεγονός ότι τα μέτρα που προτείνει η Επιτροπή για να τεθεί τέλος στα καταχρηστικά τέλη που επιβάλλουν οι επιχειρήσεις για την υπηρεσία αυτή είναι, τελικά, κατά πολύ κατώτερα των προσδοκιών των χρηστών, καθώς και των μέτρων που η Επιτροπή είχε σκεφθεί αρχικά να υιοθετήσει.

4.6 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι ο στόχος που πρέπει να επιδιωχθεί είναι η εξάλειψη των διαφορών των τελών περιαγωγής μεταξύ των κρατών μελών, χωρίς να τεθεί σε κίνδυνο ο ανταγωνισμός που μπορεί να υπάρξει μεταξύ των προσφορών των διαφόρων φορέων εκμετάλλευσης. Αυτό σημαίνει ότι οι πελάτες θα πρέπει να καταβάλλουν την ίδια τιμή όπως και στη χώρα προέλευσης ανεξάρτητα από τον τόπο στον οποίο βρίσκονται (προσέγγιση με βάση την «αρχή της τιμολόγησης προέλευσης» «home pricing principle»). Με την παρούσα πρόταση κανονισμού δεν επιτυγχάνεται ο εν λόγω στόχος εξίσωσης των εγχώριων τιμών με τις τιμές περιαγωγής, παρά τη μείωση των τελών.

4.7 Σε ό,τι αφορά την καταβολή εκ μέρους του πελάτη περιαγωγής τέλους για τις κλήσεις που λαμβάνει, η πρόταση κανονισμού προσδιορίζει όρια για το ύψος του, αλλά δεν το καταργεί, όπως έχουν ζητήσει εδώ και πολύ καιρό οι επιχειρήσεις χρήστες και οι καταναλωτές και όπως είχε αρχικά προτείνει η Επιτροπή. Η ΕΟΚΕ κρίνει ότι οι μελλοντικές προσπάθειες θα πρέπει να επικεντρωθούν στην καθιέρωση της αρχής «ο καλών πληρώνει» («calling party pays»), διότι είναι η πιο δίκαιη.

4.8 Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη δυσaréσκεία της για το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν έχει αξιολογήσει τις κοινωνικές συνέπειες που μπορούν να προκύψουν για την απασχόληση από την υιοθέτηση του μέτρου αυτού και εκφράζει την ελπίδα ότι η εφαρμογή του δεν θα συνοδευτεί από μείωση της απασχόλησης ή υποβάθμιση των συνθηκών εργασίας του τομέα, αλλά ότι, αντίθετα, θα μπορέσουν να διατηρηθούν οι προσδοκίες που δημιουργήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ατζέντα (7).

4.8.1 Η προθεσμία των έξι μηνών που προβλέπεται για την έναρξη ισχύος της μείωσης των τιμών λιανικής, δηλαδή των τιμών

που καταβάλλουν οι τελικοί καταναλωτές, θεωρείται υπερβολική από την ΕΟΚΕ, αν ληφθεί υπόψη η ευκολία προσαρμογής των φορέων εκμετάλλευσης στη νέα κατάσταση, και θα πρέπει να αρθεί.

4.8.2 Ωστόσο, κρίνεται πιο λογικό να προβλεφθεί στην πρόταση κανονισμού η δυνατότητα λήψης, κατά την περίοδο των έξι μηνών, μεταβατικών μέτρων που να προβλέπουν διορθωτικά μέτρα για την αντιμετώπιση των ανισοροπιών που θα μπορούσαν να προκύψουν από τη θέση σε ισχύ του κανονισμού για ορισμένους φορείς εκμετάλλευσης, και ιδιαίτερα τους φορείς εκμετάλλευσης των νέων κρατών μελών, υπό τον όρο ότι το μεταβατικό καθεστώς δεν θα συνεπάγεται διακρίσεις εις βάρος των καταναλωτών των εν λόγω κρατών μελών.

4.9 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ελπίδα ότι η εφαρμογή του κανονισμού δεν θα επιφέρει αναπροσαρμογή των τελών κινητής τηλεφωνίας η οποία θα οδηγήσει ορισμένους φορείς εκμετάλλευσης, υπό συγκεκριμένες περιστάσεις, να επιχειρήσουν να ανακτήσουν το κόστος με βάση την αύξηση των εισπράξεων που προέρχονται από άλλες υπηρεσίες. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να υπάρξει επαγρύπνηση έτσι ώστε οι μηχανισμοί καθορισμού των τιμών χονδρικής και λιανικής να καλύπτουν το σύνολο του κόστους της υπηρεσίας.

4.9.1 Παρόλα αυτά, και με συνεκτίμηση του δυναμισμού που χαρακτηρίζει την αγορά των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, η ΕΟΚΕ συμφωνεί με το κριτήριο της Επιτροπής σε ό,τι αφορά την αναθεώρηση της λειτουργίας του κανονισμού το αργότερο δύο έτη μετά την έναρξη ισχύος του. Στη σχετική έκθεση θα πρέπει να αναλύεται κατά πόσον εξακολουθεί να είναι αναγκαία η ρύθμιση ή μπορεί να καταργηθεί λόγω της εξέλιξης της αγοράς και σε σχέση με τον ανταγωνισμό.

4.9.2 Κατά την αναθεώρηση της λειτουργίας του κανονισμού, θα πρέπει να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος του στην απασχόληση και στις συνθήκες εργασίας, καθώς και στις επενδύσεις των φορέων εκμετάλλευσης, προκειμένου να συναχθούν τα ορθά συμπεράσματα.

4.10 Εξάλλου, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι θα πρέπει να αξιοποιηθεί η υιοθέτηση του νέου ρυθμιστικού πλαισίου για να επιλυθούν άλλα προβλήματα που συνδέονται με την περιαγωγή και που εκτείνονται πέρα από τις καταχρήσεις σε ό,τι αφορά τις τιμές της υπηρεσίας, όπως π.χ. η ενεργοποίηση της υπηρεσίας της περιαγωγής κατά εξίσου καταχρηστικό τρόπο στην περίπτωση των μεθοριακών ζωνών μεταξύ κρατών της ΕΕ.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

(7) COM(2005) τελικό. Ανακοίνωση της Επιτροπής για την Κοινωνική Ατζέντα.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την κατάργηση των ελέγχων που διενεργούνται στα σύνορα των κρατών μελών στον τομέα των οδικών και εσωτερικών πλωτών μεταφορών (κωδικοποιημένη έκδοση)

COM(2006) 432 τελικό — 2006/0146 (COD)

(2006/C 324/20)

Στις 27 Σεπτεμβρίου 2006 και σύμφωνα με το άρθρο 71 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Στις 12 Σεπτεμβρίου 2006, το Προεδρείο της ΕΟΚΕ ανέθεσε την προετοιμασία των σχετικών εργασιών στο ειδικευμένο τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές, κοινωνία των πληροφοριών».

Δεδομένου του επείγοντος χαρακτήρα των εργασιών, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 430ή σύνοδο ολομέλειάς της, της 26ης Οκτωβρίου 2006, όρισε γενικό εισηγητή τον κ. SIMONS και υιοθέτησε με 133 ψήφους υπέρ και 3 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τη σημασία που αποδίδεται από την Προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στην κωδικοποίηση, επειδή κατ' αυτόν τον τρόπο καθορίζεται επακριβώς ποιος νόμος ισχύει σε μία δεδομένη στιγμή για κάθε συγκεκριμένη περίπτωση και βελτιώνονται η διαφάνεια και η προσβασιμότητα της κοινοτικής νομοθεσίας για τον ευρωπαίο πολίτη.

1.2 Η εξεταζόμενη πρόταση αποσκοπεί στην κωδικοποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4060/89 του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1989, καθώς και των τροποποιήσεων που υπέστη με τον κανονισμό 3356/91, για την κατάργηση των ελέγχων που διενεργούνται στα σύνορα των κρατών μελών στον τομέα των οδικών και εσωτερικών πλωτών μεταφορών. Η ΕΟΚΕ συνιστά να εξετασθεί κατά πόσον η νομοθεσία που ισχύει σε άλλα μέσα μεταφοράς, όπως παραδείγματος χάρη στις σιδηροδρομικές, τις συνδυασμένες, τις παράκτιες και τις αεροπορικές μεταφορές, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη στην εξεταζόμενη πρόταση κωδικοποίησης.

1.3 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την κωδικοποιημένη έκδοση της πρότασης, υπό τον όρο ότι δεν θα τροποποιηθεί το περιεχόμενο των αποφάσεων που πρόκειται να κωδικοποιηθούν, ώστε οι προσαρμογές να περιορίζονται στη συγκέντρωσή τους, επιφέροντας μόνο τις τυπικές τροποποιήσεις που απαιτούνται από την ίδια τη διαδικασία κωδικοποίησης.

1.4 Δεδομένου ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό για τους ευρωπαίους πολίτες να έχουν πρόσβαση σε μια διάφανη κοινοτική νομοθεσία, η ΕΟΚΕ συνιστά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει αν υπάρχουν περαιτέρω δυνατότητες κωδικοποίησης της νομοθεσίας.

1.5 Τα κράτη μέλη οφείλουν να εναρμονίσουν τους ελέγχους, τις επαληθεύσεις και επιθεωρήσεις που διεξάγουν καθώς επίσης να ανταλλάσσουν στοιχεία σχετικά με τα αποτελέσματά τους, ώστε να εξασφαλίζεται η μεταφορά ανεμπόδιστα και να μην επαναλαμβάνονται οι ίδιες διαδικασίες σε κάθε κράτος μέλος. Σε ό,τι αφορά τις εσωτερικές πλωτές μεταφορές, οι διαδικασίες αυτές δεν πρέπει να δημιουργούν προβλήματα στο σύστημα υπηρεσιών πληροφοριών εσωτερικής ναυσιπλοΐας (RIS).

2. Εισαγωγή

2.1 Σε μια Ευρώπη με ευρύ νομοθετικό έργο, στην οποία η ισχύουσα νομοθεσία υπόκειται σε αλληπάλληλες τροποποιήσεις, είναι για τον πολίτη αδύνατο να έχει πάντα σαφή εικόνα της κατάστασης, δεδομένου ότι η νομοθεσία είναι σε μεγάλο βαθμό κατακερματισμένη.

2.2 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δείχνει να αποδίδει μεγάλη σημασία στην απλοποίηση και στη διασαφήνιση της κοινοτικής νομοθεσίας, ώστε να είναι πιο προσίτη για τον πολίτη.

2.3 Για το λόγο αυτό ανέθεσε στις υπηρεσίες της να κωδικοποιούν όλες τις νομοθετικές πράξεις μετά από το πολύ δέκα τροποποιήσεις.

2.4 Τα συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Εδιμβούργου (Δεκέμβριος 1992) επιβεβαίωσαν τη σημασία της κωδικοποίησης, διότι κατ' αυτόν τον τρόπο καθίσταται σαφές ποιος νόμος πρέπει να εφαρμοστεί σε ορισμένη χρονική στιγμή όσον αφορά συγκεκριμένο θέμα και συγχρόνως αυξάνεται η διαφάνεια.

2.5 Στο μέτρο που δεν μπορεί να γίνει καμία τροποποίηση επί της ουσίας των πράξεων που αποτελούν αντικείμενο κωδικοποίησης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή συμφώνησαν, με τη διοργανική συμφωνία της 20ής Δεκεμβρίου 1994, ότι πρέπει να ακολουθείται ταχεία διαδικασία για την κωδικοποίηση των νομοθετικών πράξεων.

2.6 Η εξεταζόμενη πρόταση αφορά την κωδικοποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4060/89 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για την κατάργηση των ελέγχων που διενεργούνται στα σύνορα των κρατών μελών στον τομέα των οδικών και εσωτερικών πλωτών μεταφορών. Στην νέα πρόταση κανονισμού ενσωματώνονται τόσο ο κανονισμός ΕΟΚ αριθ. 4060/89, όσο και οι επιμέρους αποφάσεις τροποποίησης.

2.7 Η πρόταση της Επιτροπής σέβεται πλήρως την ουσία των αποφάσεων τροποποίησης και αρκείται απλώς στη συγκέντρωσή τους, επιφέροντας μόνο τις τυπικές τροποποιήσεις που απαιτούνται από την ίδια τη διαδικασία κωδικοποίησης.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι η εξεταζόμενη πρόταση αφορά μόνο την κωδικοποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 4060/89 για την κατάργηση των ελέγχων που διενεργούνται στα σύνορα των κρατών μελών στον τομέα των οδικών και εσωτερικών πλωτών μεταφορών και όχι σε άλλα μεταφορικά μέσα, όπως στις σιδηροδρομικές, παράκτιες, θαλάσσιες και αεροπορικές μεταφορές. Ωστόσο, στον τομέα των τελευταίων μέσων, εξακολουθεί να διενεργείται έλεγχος στα σύνορα. Η ΕΟΚΕ κρίνει ότι θα ήταν σκόπιμο να συμπεριληφθούν και αυτά τα μέσα στην πρόταση.

3.2 Η ΕΟΚΕ θα ήθελε να τονίσει με έμφαση ότι τόσο ο κανονισμός (ΕΟΚΕ) αριθ. 4060/89 όσο και η εξεταζόμενη πρόταση κωδικοποίησης αφορούν την κατάργηση των ελέγχων που διενεργούνται στα σύνορα των κρατών μελών. Όπως αναφέρεται και στο άρθρο 3 της πρότασης κανονισμού, εξακολουθεί να ισχύει ότι οι έλεγχοι αυτοί μπορούν να διεξάγονται στα πλαίσια των συνήθων ελέγχων που διενεργούνται κατά τρόπο μη εισάγονται διακρίσεις σε όλο το έδαφος ενός κράτους μέλους.

3.3 Κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ, θα πρέπει να επιδοκιμαστεί η πρωτοβουλία της Επιτροπής να υποβάλει πρόταση κωδικοποίησης.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006

Όσο πιο σαφής είναι η κοινοτική νομοθεσία, τόσο καλύτερα για τον Ευρωπαίο πολίτη. Η ΕΟΚΕ συνιστά, μάλιστα, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εξετάσει αν υπάρχουν περαιτέρω δυνατότητες κωδικοποίησης της νομοθεσίας.

3.4 Μολονότι στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη της πρότασης αναφέρεται ότι τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα, σύμφωνα με την ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία, να οργανώνουν και να εκτελούν ελέγχους, επαληθεύσεις και επιθεωρήσεις όπου επιθυμούν, θα ήταν σκόπιμο να εναρμονίζονται τις διαδικασίες αυτές καθώς επίσης να ανταλλάσσουν στοιχεία σχετικά με τα αποτελέσματά τους, ώστε να διεξάγονται οι μεταφορές ανεμπόδιστα και να μην επαναλαμβάνονται οι ίδιες διαδικασίες σε κάθε κράτος μέλος. Σε ό,τι αφορά τις εσωτερικές πλωτές μεταφορές, οι διαδικασίες αυτές δεν πρέπει να δημιουργούν προβλήματα στο σύστημα υπηρεσιών πληροφοριών εσωτερικής ναυσιπλοΐας (RIS).

4. Ειδικές παρατηρήσεις

Ουδεμία.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών και οικονομική διακυβέρνηση — Προϋποθέσεις για τον καλύτερο συντονισμό των οικονομικών πολιτικών στην Ευρώπη»

(2006/C 324/21)

Στις 19 Ιανουαρίου 2006, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 2 του Κανονισμού, να καταρτίσει γνωμοδότηση με θέμα: «Γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών και οικονομική διακυβέρνηση — Προϋποθέσεις για τον καλύτερο συντονισμό των οικονομικών πολιτικών στην Ευρώπη»

Το ειδικευμένο τμήμα «Οικονομική και Νομισματική Ένωση, οικονομική και κοινωνική συνοχή» στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 7 Σεπτεμβρίου 2006 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. NYBERG.

Κατά την 430ή σύνοδο ολομέλειας της 26ης Οκτωβρίου 2006, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 86 ψήφους υπέρ, 9 κατά και 10 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση:

Περίληψη και συστάσεις

Η ΕΟΚΕ προτίμησε να μην σχολιάσει στη γνωμοδότηση του παρόντος έτους τους τριετείς οικονομικούς προσανατολισμούς, αλλά να εξετάσει τις επίσημες βάσεις τους. Οι βάσεις της κοινοτικής πολιτικής σχετικά με ζητήματα νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής είναι, όσον αφορά το κοινοτικό νόμισμα, η Συνθήκη του Μάαστριχτ και, όσον αφορά τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών, το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, καθώς και οι διατάξεις της Συνθήκης. Στόχος είναι η εξεύρεση κανόνων που θα έχουν όσο το δυνατόν θετικότερες συνέπειες για τους γενικούς στόχους της σταθερότητας των τιμών, της ανάπτυξης και της απασχόλησης.

Για να αποφευχθεί η υπερβολική κυριαρχία του ενός τομέα δράσης της οικονομικής πολιτικής πάνω στον άλλο, η ΕΚΤ και το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων (Ecofin) πρέπει να ξεκινούν από τους ίδιους πολιτικούς στόχους. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να έχουν τα μέλη της Ομάδας του Ευρώ και η ΕΚΤ στο Συμβούλιο Ecofin την ίδια προσέγγιση.

Η γνωμοδότηση έχει χωριστεί σε κεφάλαια με βάση τα διάφορα θέματα — δημοσιονομική πολιτική, Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, οικονομικοί προσανατολισμοί, διαμόρφωση μισθών και σχέση πληθωρισμού και ανάπτυξης. Διαλέξαμε να παρουσιασθούν οι συστάσεις μας με βάση το τι αναμένεται από το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων (Ecofin), την ΕΚΤ, την Επιτροπή, καθώς και από τους κοινωνικούς εταίρους.

ΕΚΤ

- Ο στόχος της σταθερότητας των τιμών πρέπει να αναπροσαρμόζεται και να επιδιώκει ένα συμμετρικό στόχο, π.χ. ένα 2 %, +/- μίας ποσοστιαίας μονάδας. Ένας τέτοιος στόχος με μία μέση τιμή καθιστά ευκολότερο το να κρίνει κανείς πόσο έχει προσεγγισθεί ο στόχος και αυτό έχει σημασία προκειμένου να δοθεί στην ΕΚΤ η δυνατότητα να αντιδρά σε διακυμάνσεις των τιμών που επέρχονται λόγω της μείωσης ή της αύξησης της ζήτησης.
- Για μια πολιτική που εστιάζεται περισσότερο στη σχέση των μέτρων νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής, το μέτρο που πρέπει να χρησιμοποιείται όσον αφορά τον πληθωρισμό είναι ο δομικός πληθωρισμός, επειδή δεν περιλαμβάνει τις μεταβολές των τιμών που δεν μπορεί να επηρεάσει η ΕΚΤ και που

μπορεί να είναι τυχαίες. Το μέτρο αυτό δείχνει περισσότερο τις τάσεις που υπάρχουν για τις μεταβολές των τιμών. Επιπλέον, στις εκτιμήσεις της για τις μεταβολές των τιμών, η ΕΚΤ οφείλει να εξετάζει εάν αυτές εξαρτώνται από φορολογικές αλλαγές.

- Για το λόγο αυτόν θα πρέπει να επανεξετασθεί η απαίτηση για σταθερότητα των τιμών στις χώρες που ζητούν να προσχωρήσουν στη ζώνη του ευρώ. Τυπικά απαιτείται τροποποίηση της Συνθήκης. Εάν όμως ληφθεί υπόψη ότι παρόμοια μεταβολή δεν προβλέπεται ούτε καν στη Συνταγματική Συνθήκη, ενδεικνύεται η υιοθέτηση ελαστικής ερμηνείας της Συνθήκης, έτσι ώστε η επίτευξη του στόχου αυτού να εξαρτάται από το σκοπό που εμπερικλείεται στην απαίτηση αυτή και όχι από την κατάσταση σε μια δεδομένη στιγμή. Θα ήταν περισσότερο σκόπιμο να τεθεί για τις χώρες αυτές ο ίδιος στόχος όπως και για τα μέλη της ευρωζώνης.
- Η σταθερότητα και η εμπιστοσύνη στην νομισματική πολιτική δεν βασίζονται μόνο στη διατήρηση του πληθωρισμού σε επίπεδα κάτω του 2 %. Η σταθερότητα δεν θα υπονομευόταν από ένα σχετικά υψηλότερο ποσοστό ως μέτρο για τη σταθερότητα των τιμών. Αντίθετα, πιο καθοριστική είναι η γνώση ότι υπάρχει θέληση και δυνατότητα διατήρησης του πληθωρισμού υπό έλεγχο και, ως εκ τούτου, επίτευξης του στόχου.
- Η ΕΚΤ θα έπρεπε να δημοσιεύει τα πρακτικά των συνεδριάσεων της.

Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων (Ecofin)

- Ο κίνδυνος μιας προκυκλικής πολιτικής είναι περιορισμένος, για όσο διάστημα η πλήρης χρησιμοποίηση του παραγωγικού δυναμικού δεν ακόμα αρχίσει να ασκεί πληθωριστικές πιέσεις. Η ανεργία εξακολουθεί να είναι πολύ υψηλή και υπάρχει μεγάλο περιθώριο για αύξηση του ποσοστού απασχόλησης. Όταν η οικονομική κατάσταση είναι καλή, η βασική φροντίδα της οικονομικής πολιτικής πρέπει να είναι ο σχεδιασμός πριν από την εμφάνιση των μελλοντικών οικονομικών προβλημάτων λόγω της δημογραφικής εξέλιξης. Σε καιρούς θετικής οικονομικής ανάπτυξης, οι γενικοί στόχοι της ΕΕ για τον προϋπολογισμό και το χρέος του δημοσίου δεν είναι ικανοποιητικοί. Τα κράτη μέλη, τα οποία έχουν ήδη επιτύχει τους στόχους αυτούς, δεν πρέπει να επαναπαύονται στις δάφνες τους.

- Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι τα κριτήρια του ισοσκελισμένου προϋπολογισμού και του δημόσιου χρέους πρέπει να διατηρηθούν, αλλά η συζήτηση θα πρέπει να προχωρήσει με την εξέταση των πραγματικών στόχων των οικονομικών πολιτικών.
- Οι τριετείς γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών θα πρέπει να επικεντρώνονται στον ορισμό ελάχιστου συντελεστή για την οικονομική ανάπτυξη, τη μείωση της ανεργίας, καθώς και την επίτευξη των στόχων που ορίστηκαν στη στρατηγική της Λισαβόνας όσον αφορά στην απασχόληση. Θα πρέπει να ορίζονται εθνικοί στόχοι, που δεν θα πρέπει όμως να είναι κατώτεροι από τους στόχους για ολόκληρη την ΕΕ.
- Οι υπουργοί Οικονομικών πρέπει να είναι συνεπείς και να μην ενεργούν διαφορετικά στη χώρα τους, από ό,τι διακηρύσσουν στις Βρυξέλλες.

Κοινωνικοί εταίροι/Διαδικασία της Κολωνίας

- Στο διάστημα μεταξύ των συναντήσεων στα πλαίσια της Διαδικασίας της Κολωνίας, μπορεί να διεξάγονται κοινές μελέτες για οικονομικές σχέσεις, για το αποτέλεσμα διαφόρων πολιτικών μέτρων και άλλα παρόμοια ζητήματα.
- Η Διαδικασία της Κολωνίας μπορεί να διαθέτει επαρκές πολιτικό κύρος, ώστε να υποχρεώνει όλους τους συμμετέχοντες να ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους όσον αφορά τα οικονομικά στατιστικά στοιχεία.
- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει πριν από κάθε συνεδρίαση να εγκρίνει ψήφισμα για την οικονομική κατάσταση και για την ενδεικνυόμενη πολιτική.
- Τόσο το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων όσο και η Ομάδα Ευρώ θα πρέπει να δίνουν το παρών, ώστε να εκπροσωπούν τόσο το περιβάλλον των υπουργείων Οικονομικών, όσο και τους ίδιους τους υπουργούς Οικονομικών, οι οποίοι είναι άμεσα υπεύθυνοι για την δημοσιονομική πολιτική, που θα πρέπει να συνδυάζεται με τη νομισματική πολιτική της ΕΚΤ.

Επιτροπή

- Για τον δομικό πληθωρισμό πρέπει να πραγματοποιηθούν περαιτέρω έρευνες. Μία λεπτομερής μελέτη των συγκεκριμένων πολιτικών μέτρων, η οποία διεξήχθη σε χώρες με καλή αναλογία χαμηλού πληθωρισμού σε σχέση με το ρυθμό ανάπτυξης — θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως βάση για μελλοντική συγκριτική αξιολόγηση.
- Πιθανόν να έχουν ενδιαφέρον έρευνες όπως π.χ. κατά πόσον οι μεταβολές της παραγωγικότητας ήταν η αιτία της ανομοιομορφίας ανάπτυξης; Κατά πόσον οι διαφορές όσον αφορά την αύξηση της παραγωγικότητας εξαρτώνται από τις επενδύσεις και τις καινοτομίες; Εξάλλου, ποιες άλλες μέθοδοι υπάρχουν για την αύξηση της παραγωγικότητας; Για το λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ επιθυμεί να προτρέψει την Επιτροπή να ερευνησει τη σχέση μεταξύ των γενικών στόχων για την ανάπτυξη και την απασχόληση, π.χ. με βάση την αύξηση της παραγωγικότητας και του πληθωρισμού.

Συνοπτικά

Ο καλύτερος συντονισμός της νομισματικής με τη δημοσιονομική πολιτική, όταν υπάρχουν σταθερότητα τιμών, ανάπτυξη και απασχόληση, αποτελεί σημαντικό στόχο για όλους τους φορείς λήψης αποφάσεων στο χώρο της οικονομικής πολιτικής: ΕΚΤ, Επιτροπή, Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων, κοινωνικοί εταίροι και κράτη μέλη. Όταν όλοι οι φορείς έχουν ως βάση στις προτάσεις τους για τη λήψη μέτρων και τους τρεις στόχους, τότε

είναι υποχρεωμένοι να λαμβάνουν υπόψη όλες οι συνέπειες των προτάσεων τους, ώστε να χαράσσεται μια πιο ομοιογενής πολιτική για να αποφέρει συνολικά ένα καλύτερο αποτέλεσμα.

1. Εισαγωγή

1.1 Οι προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών της ΕΕ (*Broad Economic Policy Guidelines*) θα αφορούν στο εξής περίοδο τριών ετών. Οι γενικοί προσανατολισμοί του παρόντος έτους περιλαμβάνουν μόνο μικρές αναπροσαρμογές των εγκεκριμένων γενικών προσανατολισμών για το 2005.

1.2 Η ΕΟΚΕ αποφάσισε για τον λόγο αυτόν να μην ασχοληθεί στη γνωμοδότηση του παρόντος έτους, με τις αλλαγές αυτές, σχετικά με τις οικονομικές πολιτικές, αλλά αντ' αυτού να ασχοληθεί με τις επίσημες βάσεις των γενικών προσανατολισμών. Μια τέτοια έρευνα δεν μπορεί να περιορίζεται στους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών, αλλά θα πρέπει επίσης να εξετάζει τη νομισματική πολιτική και τη σχέση της με τη δημοσιονομική πολιτική.

1.3 Οι βάσεις της κοινοτικής πολιτικής είναι, σχετικά με τα θέματα νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής, η Συνθήκη του Μάαστριχτ όσον αφορά το ενιαίο νόμισμα, και το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης όσον αφορά τους γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών, καθώς και οι διατάξεις της Συνθήκης. Λόγω των καινοτομιών που εισήχθησαν το 2005, η εξέταση των εν λόγω προσανατολισμών διεξάγεται στα πλαίσια της ετήσιας «διαδικασίας της Λισαβόνας».

1.4 Σκοπός είναι να εξετασθούν οι αλληλεπιδράσεις των διατάξεων αυτών και οι συνέπειές τους στα πρακτικά πολιτικά μέτρα σε επίπεδο ΕΕ, αλλά και σε επίπεδο επιμέρους κρατών μελών. Η έρευνα για να είναι ολοκληρωμένη θα πρέπει να εξετάσει και τη διαμόρφωση μισθών. Μια τέτοια έρευνα θα είναι αναγκαστικά αρκετά θεωρητική, προκειμένου να καταστεί δυνατή η προώθηση του διαλόγου και να βελτιωθούν οι πολιτικές. Ο στόχος είναι να εξετασθεί κατά πόσον οι ισχύοντες κανόνες έχουν όσο το δυνατόν θετικότερες συνέπειες για τους γενικούς στόχους της σταθερότητας των τιμών, της ανάπτυξης και της απασχόλησης.

1.5 Οι συστάσεις μας δεν περιορίζονται μόνο στην τρέχουσα πολιτική, αλλά αφορούν και τροποποιήσεις των διατάξεων. Τροποποιήσεις που μπορεί να υλοποιηθούν αμέσως, και πάνω απ' όλα για την αλλαγή της συμπεριφοράς των φορέων λήψης αποφάσεων. Τέλος, μόνο σε μια περίπτωση η πρότασή μας προϋποθέτει αλλαγές στη Συνθήκη.

2. Η Συνθήκη του Μάαστριχτ και η κοινή νομισματική πολιτική

2.1 Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) επιδιώκει τον γενικό στόχο της σταθερότητας των τιμών. Στις διατάξεις της Συνθήκης αναφέρεται και ένας δεύτερος στόχος που εγκρίθηκε στο Μάαστριχτ, ο οποίος είναι η προώθηση της ανάπτυξης από την ΕΚΤ — αφού επιτευχθεί η σταθερότητα των τιμών. Στο πλαίσιο αυτό γίνεται συνήθως σύγκριση με την πολιτική της Federal Reserve των ΗΠΑ (FED), η πολιτική της οποίας βασίζεται περισσότερο σε μία συνολική θεώρηση της σταθερότητας των τιμών, της απασχόλησης και της ανάπτυξης. Αυτό στη διατύπωση των ανακοινώσεων μπορεί να φαίνεται απλά σαν ποσοστιαία διαφορά, αλλά κατά την εκτέλεση της νομισματικής πολιτικής οι διαφορές καθίστανται σαφέστερες. Η FED αποδίδει συχνά τις μεταβολές στα επιτόκια στην εξέλιξη της απασχόλησης. Η ΕΚΤ θεωρεί τη σταθερότητα των τιμών ως τον μοναδικό λόγο για μεταβολή των επιτοκίων.

2.2 Εκτός από τα συγκεκριμένα μέτρα νομισματικής πολιτικής, σημαντικό είναι και το κείμενο για τη διαμόρφωση των στόχων που επηρεάζουν το σύνολο των οικονομικών πολιτικών.

2.3 Σύμφωνα με τη συνολική εικόνα της οικονομικής πολιτικής, που περιλαμβάνει τη νομισματική, αλλά και τη δημοσιονομική πολιτική, για την άσκηση της δημοσιονομικής πολιτικής δεν είναι καθοριστική μόνο η πολιτική των επιτοκίων, αλλά τουλάχιστον εξίσου σημαντική είναι και η επιλογή των στόχων της νομισματικής πολιτικής. Ένας υπουργός Οικονομικών μπορεί κάποιες φορές να ενεργεί με βάση τον εξής συλλογισμό: Θα εξουδετερωθεί, άραγε, η απόφασή μου για ένα συγκεκριμένο μέτρο από την μεταβολή των επιτοκίων που θα γίνει για να εξισορροπηθούν οι συνέπειες; Για να αποφευχθεί η υπερβολική κυριαρχία του ενός τομέα δράσης της οικονομικής πολιτικής πάνω στον άλλο, η ΕΚΤ και το Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων (Ecofin) πρέπει να ξεκινούν από τους ίδιους πολιτικούς στόχους. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να έχουν τα μέλη της Ομάδας του Ευρώ και η ΕΚΤ στο Συμβούλιο Ecofin την ίδια προσέγγιση. Οι στόχοι της νομισματικής πολιτικής πρέπει να είναι εξαιρετικά μακροπρόθεσμοι. Σε πολλές περιπτώσεις, η ΕΚΤ υπογράμμισε ότι ο στόχος του 2 % βασίστηκε σε παλαιότερες απόψεις του Συμβουλίου Ecofin. Οι απόψεις σχετικά με τον επιδιωκόμενο πληθωρισμό ίσως να μην απέχουν και πολύ μεταξύ τους, αλλά ο στόχος και τα μέτρα πρέπει να τηρούνται από όλους.

2.4 Όταν η ΕΚΤ όρισε τον στόχο της σταθερότητας των τιμών, επιλέχθηκε ποσοστό πληθωρισμού κάτω του 2 %. Ήδη το 2003 ο στόχος αυτός άλλαξε: στο εξής θα πρέπει να επιδιώκεται ποσοστό πληθωρισμού να μην κάτω από το 2 %, αλλά να πλησιάζει αυτήν την τιμή. Έτσι, ο στόχος αυτός έγινε κάπως πιο ρεαλιστικός, καθώς ο αρχικός ορισμός «κάτω του 2 %» δεν απέκλειε μία αποπληθωριστική εξέλιξη.

2.5 Ωστόσο, με τον ορισμό αυτό παρέμειναν δύο προβλήματα: είναι σχεδόν αδύνατο να καθορισθεί η εκάστοτε απόσταση από τον στόχο και ποιες αποκλίσεις επιτρέπονται. Σε μία συμμετρική τιμή στόχου επιτρέπεται ένα ορισμένο περιθώριο διακύμανσης γύρω από το επιδιωκόμενο ποσοστό πληθωρισμού. Όσον αφορά τον επιδιωκόμενο από την ΕΚΤ στόχο του 2 %, η καλύτερη λύση θα ήταν μια απόκλιση +/- μίας ποσοστιαίας μονάδας. Με μία τέτοια τιμή στόχο θα μπορούσε να μειωθεί και η νευρικότητα που παρατηρείται ορισμένες φορές σε μεμονωμένες αποκλίσεις σε ποσοστά επί τοις χιλίσις. Σύμφωνα με την άποψη της ΕΟΚΕ, όλοι οι λόγοι συνηγορούν στη μετατροπή του επιδιωκόμενου από την ΕΚΤ στόχου σε συμμετρικό στόχο. Ένας τέτοιος στόχος με μία μέση τιμή μπορεί να είναι επίσης σημαντικός προκειμένου να δοθεί στην ΕΚΤ η δυνατότητα να αντιδρά σε διακυμάνσεις των τιμών που επέρχονται σαν αποτέλεσμα της μείωσης ή της αύξησης της ζήτησης. Εάν παρατηρήσει κανείς την μέχρι τώρα εξέλιξη, θα διαπιστώσει ότι αυξήσεις των επιτοκίων πραγματοποιούνταν με γοργούς ρυθμούς όταν η ευρωπαϊκή οικονομία διήρχετο περίοδο ακμής πριν από το τέλος της χιλιετίας, ενώ κατά τη διάρκεια των επόμενων, κακών για την οικονομία ετών, οι μειώσεις των επιτοκίων πραγματοποιήθηκαν με αισθητά πιο αργούς ρυθμούς.

2.6 Το δεύτερο πρόβλημα αφορά το ποιος πληθωρισμός πρέπει να μετράται. Στον επίσημο ορισμό του στόχου από την ΕΚΤ χρησιμοποιείται ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή (ΕνΔΤΚ), δηλ. το μέτρο του γενικού πληθωρισμού. Από αυτόν μπορούν να εξαιρεθούν, για παράδειγμα, οι τιμές ενέργειας ή οι τιμές των τροφίμων, ώστε να ληφθούν ποσοστά πληθωρισμού, τα οποία μπορούν να διαμορφωθούν καλύτερα μέσω της νομισματικής πολιτικής και τα οποία δεν βασίζονται σε αμετάβλητους παράγοντες. Σκοπός είναι να αποφευχθούν κυρίως οι συνέπειες λόγω της ανόδου της τιμής του πετρελαίου, η οποία μπορεί να είναι τυχαία και να

αλλάζει αμέσως κατεύθυνση. Απαιτείται ένας μειωμένος δείκτης τιμών, ώστε να αποφευχθούν οι άμεσες συνέπειες τυχαίας μεταβολής των τιμών επί της πολιτικής της ΕΚΤ. Ακόμη και με βάση την προοπτική μιας μακροπρόθεσμης αύξησης των τιμών της ενέργειας, οι στιγμιαίες διακυμάνσεις των τιμών του πετρελαίου δεν μπορεί ποτέ να αντιμετωπιστούν με τη μεταβολή των επιτοκίων, η οποία αρχίζει να αποδίδει μετά από ένα έως δύο χρόνια.

2.7 Ο όρος δομικός πληθωρισμός χρησιμοποιείται για τη μέτρηση των τάσεων του πληθωρισμού της εθνικής οικονομίας (της ευρωζώνης για την ΕΚΤ). Οι μεταβολές αυτές του επιπέδου των τιμών αφορούν περισσότερο τάσεις, στις οποίες πρέπει να ασκήσει επιρροή κυρίως η ΕΚΤ. Με τον όρο αυτόν μπορούν να φανούν με τον καλύτερο τρόπο οι άμεσες συνέπειες των μεταβολών των επιτοκίων στο ποσοστό ανόδου των τιμών με παράδειγμα την πολιτική των επιτοκίων της ΕΚΤ. Όταν η ΕΚΤ δέχθηκε να υπερβεί ο πληθωρισμός τον προκαθορισμένο στόχο, αυτό πιθανώς οφειλόταν στο γεγονός ότι έλαβε υπόψη και αυτόν τον περιορισμένο ορισμό του πληθωρισμού. Ακόμη, εάν γίνεται αναφορά στο δομικό πληθωρισμό τότε και η πολιτική της ΕΚΤ κατανοείται ευκολότερα. Για μια πολιτική που δίνει μεγαλύτερη προσοχή στη σχέση μέτρων νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής, το μέτρο που πρέπει να χρησιμοποιείται, είναι ο δομικός πληθωρισμός. Έτσι, με την άσκηση μιας συνολικά περιεκτικής οικονομικής πολιτικής, θα ήταν πιο εύκολο να επηρεαστούν θετικά η ανάπτυξη και η απασχόληση.

2.8 Μια σύγκριση μεταξύ του επίσημου πληθωρισμού σύμφωνα με τον ΕνΔΤΚ και της ανόδου των τιμών που υπολογίζεται βάσει του ορισμού του δομικού πληθωρισμού παρουσιάζει μικρές μόνο διαφορές για τα περισσότερα έτη (βλ. Παράρτημα). Οι τιμές της ενέργειας επηρέασαν μόνο το 2005 σημαντικά το γενικό επίπεδο τιμών. Αν συγκρίνει κανείς τον πληθωρισμό με την τιμή στόχο της ΕΚΤ, θα διαπιστώσει ότι ο δομικός πληθωρισμός ήταν πολύ κάτω από την τιμή στόχο μόνο το 2000 και το 2005. Εάν ο στόχος είχε καθορισθεί βάσει του δομικού πληθωρισμού τότε θα έπρεπε η πολιτική κατά τη διάρκεια του 2005 να είναι λιγότερο περιοριστική.

2.9 Ένας άλλος παράγοντας, ο οποίος επηρεάζει το ποσοστό του πληθωρισμού, αλλά δεν μπορεί να θεωρηθεί άμεση συνέπεια της εσωτερικής ζήτησης, είναι οι μεταβολές των φόρων και των εισφορών. Εάν για παράδειγμα τα κράτη μέλη αυξήσουν τον ΦΠΑ, με στόχο τη μείωση του ελλείμματος του κρατικού προϋπολογισμού, τότε θα αυξηθεί ταυτόχρονα και το ποσοστό του πληθωρισμού. Η ΕΚΤ μπορεί να θεωρήσει ότι πρέπει να προβεί σε αύξηση των επιτοκίων, εάν η σταθερότητα των τιμών μετρηθεί με τη βοήθεια του ΕνΔΤΚ. Μια αύξηση του ΦΠΑ επιδρά ωστόσο στην εθνική οικονομία, προκαλώντας μείωση της ζήτησης, και για τον λόγο αυτόν θα πρέπει στα πλαίσια μιας συνολικής εικόνας της οικονομικής πολιτικής να συνοδεύεται με μείωση των επιτοκίων. Στις περιπτώσεις αυτές, πράγμα που μπορεί να γίνει επίκαιρο π.χ. όταν η Γερμανία αυξήσει τον ΦΠΑ με την αλλαγή του χρόνου, από το 2006 στο 2007, από 16 σε 19 %, η ΕΚΤ θα πρέπει να ερευνησει πολύ συγκεκριμένα αφενός, τις αιτίες του πληθωρισμού και αφετέρου, ότι δεν πρόκειται για μια μεμονωμένη ενέργεια χωρίς να αποτελεί και την αιτία της αύξησης της τάσης του πληθωρισμού. Μια άλλη πλευρά του προβλήματος είναι ότι, εάν η ΕΚΤ επιτρέψει την εν λόγω αύξηση των φόρων σε μια χώρα, αυτό επηρεάζει τη νομισματική πολιτική και έχει αρνητικά αποτελέσματα ακόμη και σε άλλες χώρες της ευρωζώνης.

2.10 Σύμφωνα με τη Συνθήκη, για να μπορέσουν να προσχωρήσουν στη ζώνη του ευρώ, τα κράτη μέλη που το επιθυμούν οφείλουν να παρουσιάσουν ποσοστό πληθωρισμού «που προσεγγίζει το αντίστοιχο ποσοστό των τριών, το πολύ, κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών». Προσεγγίζει

σημαίνει το πολύ 1,5 %. Οι καλύτερες επιδόσεις σημαίνουν εδώ το χαμηλότερο ποσοστό πληθωρισμού. Ο στόχος αυτός δεν είναι σήμερα τόσο αυτονόητος όσο ήταν στις αρχές της δεκαετίας του '90. Αν παρατηρήσει κανείς τις πρόσφατες εξελίξεις σε αρκετές χώρες του ευρώ, θα διαπιστώσει ότι ο στόχος αυτός αντιστοιχεί στην απαίτηση για χαμηλότερο πληθωρισμό από αυτόν που παρατηρείται σήμερα σε ορισμένες χώρες της ζώνης του ευρώ. Η προϋπόθεση αυτή γίνεται ακόμα πιο παράλογη, εφόσον βασίζεται στον πληθωρισμό σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ και όχι μόνο σε εκείνα της ζώνης του ευρώ. Τον τελευταίο καιρό, κράτη μέλη της ΕΕ των 15, που όμως δεν ανήκουν στην ευρωζώνη, συγκαταλέγονταν στις τρεις χώρες που διαδραματίζουν αποφασιστικό ρόλο για την προϋπόθεση της σταθερότητας των τιμών που αφορά τις χώρες που επιθυμούν να προσχωρήσουν στην ευρωζώνη. Για το λόγο αυτόν θα πρέπει να επανεξετασθεί η απαίτηση για σταθερότητα των τιμών των αιτούντων προσχώρηση στη ζώνη του ευρώ. Τυπικά απαιτείται τροποποίηση της Συνθήκης. Έχοντας υπόψη ότι παρόμοια μεταβολή δεν προβλέπεται στη συνταγματική συνθήκη, αυτή για να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τους κανόνες θα χρειαζόταν τόσο πολύ χρόνο που η πλειοψηφία των υποψηφίων χωρών για τη ζώνη ευρώ θα είναι υποχρεωμένες να συμμορφωθούν προς την ισχύουσα απαίτηση. Συνεπώς, ενδείκνυται η υιοθέτηση ελαστικής ερμηνείας της συνθήκης, στο βαθμό που η εν λόγω απαίτηση επιδιώκει την επίτευξη του στόχου αυτού ώστε η δυνατότητα προσχώρησης στην ευρωζώνη να μην καθορίζεται από την κατάσταση σε μια δεδομένη στιγμή. Σκόπιμη θα ήταν η απαίτηση να επιδιώξουν οι χώρες αυτές τον ίδιο στόχο όπως και τα μέλη της ευρωζώνης. Εάν ο στόχος αυτός ορισθεί σε 2 % με απόκλιση +/- μία ποσοστιαία μονάδα, θα πρέπει να ισχύει και για τις υποψήφιες για ένταξη στην ευρωζώνη χώρες.

2.10.1 Στις χώρες που παρουσιάζουν υψηλή οικονομική ανάπτυξη μπορεί να χρειάζεται επίσης μια περισσότερο ευέλικτη αντιμετώπιση του θέματος της σταθερότητας των τιμών. Η Ιρλανδία αποτελεί παράδειγμα της περίπτωσης κατά την οποία οι προσαρμογές που είναι απαραίτητες σε μία ταχέως αναπτυσσόμενη οικονομία συνοδεύονται αναπόφευκτα από έναν κάπως υψηλότερο πληθωρισμό.

2.11 Ο πληθωρισμός είναι ένα στατιστικό μέτρο, το οποίο είναι απαραίτητο ως βάση της οικονομικής πολιτικής. Ωστόσο, οι πολίτες βιώνουν την άνοδο των τιμών και με άλλους τρόπους. Υπάρχει η αίσθηση μιας ισχυρής επιρροής τους μέσω των νοικιών, των τιμών των τροφίμων και των καυσίμων κτλ. Από την άλλη πλευρά, η μείωση της τιμής ορισμένων εμπορευμάτων γίνεται αντιληπτή μόνο από λίγους. Ωστόσο, ακόμα πιο ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι οι συνέπειες επηρεάζουν κάθε άνθρωπο με πολύ διαφορετικό τρόπο. Όταν η άνοδος των τιμών αφορά κυρίως αγαθά καθημερινής χρήσης, επηρεάζει περισσότερο τον φτωχότερο πληθυσμό, καθώς μια γενική αύξηση των τιμών κατά 2-3 % μπορεί να σημαίνει γι' αυτόν σημαντική αύξηση των εξόδων διαβίωσης. Οι πολιτικοί πρέπει να λάβουν υπόψη τις συνέπειες αυτές και να λάβουν αντίστοιχα πολιτικά μέτρα για την αντιμετώπισή τους. Πρόκειται για ένα ζήτημα που αφορά λιγότερο το εύρος της δημοσιονομικής πολιτικής και πολύ περισσότερο το συγκεκριμένο περιεχόμενο της.

3. Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης κατά το 2005

3.1 Άλλαξαν οι οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών συνεπεία της αναθεώρησης του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και μεταβλήθηκε η αξιολόγηση των χωρών από την Επιτροπή και αργότερα από το Συμβούλιο; Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι γενικά αρνητική. Φαίνεται πως μόνο η Λιθουανία αναφέρθηκε με σαφήνεια στις ερμηνείες του ελλείμματος που πηγάζουν από την αναθεώρηση του Συμφώνου. Η αναθεώρηση

του Συμφώνου οδήγησε εντωμεταξύ όλα τα κράτη μέλη να καθορίσουν μεσοπρόθεσμους εθνικούς στόχους για τη δημοσιονομική πολιτική τους. Οι στόχοι έχουν καθορισθεί με βάση την παρούσα κατάσταση στις αντίστοιχες χώρες.

3.2 Λόγω της εξέλιξης της οικονομίας μετά την αναθεώρησή του, το Σύμφωνο δεν θα μπορούσε φυσικά να έχει σημαντικές συνέπειες. Οι καινοτομίες που εισήχθησαν, αφορούσαν σχεδόν αποκλειστικά καταστάσεις στις οποίες θεωρείτο δεδομένη η όξυνση των οικονομικών προβλημάτων. Ωστόσο, στη συνέχεια ακολούθησε μια φάση οικονομικής ανάκαμψης, η οποία επηρέασε ακόμα και τους δείκτες του Συμφώνου.

3.3 Η οικονομική ανάπτυξη το 2005 και οι προσδοκίες για το 2006 οδηγούν στο συμπέρασμα — ειδικότερα εν όψει της θετικότερης εξέλιξης στη Γερμανία — ότι τα κριτήρια του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης μπορούν σε γενικές γραμμές να εκπληρωθούν καλύτερα. Το γεγονός ότι η ανάπτυξη αυτή σημειώθηκε σε εποχή τεράστιας ανόδου των τιμών του πετρελαίου, μαρτυρά τη μεγάλη ισχύ της οικονομικής ανάκαμψης. Οι συνέπειες από την αύξηση των τιμών του πετρελαίου μπορεί να είναι πολύ διαφορετικές στις εκάστοτε χώρες, ανάλογα με την εξάρτηση των χωρών αυτών από τις εισαγωγές πετρελαίου. Ακόμη και κατά τη διάρκεια των «καλών» ετών, υπάρχουν ακόμα ορισμένες χώρες, οι οποίες εξακολουθούν να απέχουν πολύ από το στόχο της ισοσκελισής του προϋπολογισμού. Αυτές προφανώς θα επωφεληθούν από τις εξελίξεις στις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ.

3.4 Ωστόσο, η ανάπτυξη που έχει επιτευχθεί ή αναμένεται να επιτευχθεί δεν αντιστοιχεί ακόμα, στις περισσότερες χώρες, στο επίπεδο εκείνο πέραν του οποίου θα συνιστάτο αυστηρότερη εφαρμογή του Συμφώνου όσον αφορά τα δημοσιονομικά μέτρα κατά τη διάρκεια των «καλών» οικονομικά ετών για τη βελτίωση της δημοσιονομικής κατάστασης. Ο κίνδυνος μιας προκυκλικής πολιτικής είναι περιορισμένος, για όσο διάστημα η πλήρης χρησιμοποίηση του παραγωγικού δυναμικού δεν έχει ακόμα αρχίσει να ασκεί πληθωριστικές πιέσεις. Η ανεργία εξακολουθεί να είναι πολύ υψηλή και υπάρχει μεγάλο περιθώριο για αύξηση του ποσοστού απασχόλησης. Η σύμπραξη δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής υπόκειται σε νέες πιέσεις, σε σύγκριση προς την δυσμενή συγκυρία παλαιότερων ετών. Όταν η οικονομική κατάσταση είναι καλή, η βασική φροντίδα της οικονομικής πολιτικής πρέπει να είναι ο προγραμματισμός, προτού εμφανισθούν τα μελλοντικά οικονομικά προβλήματα λόγω της δημογραφικής εξέλιξης.

3.5 Σε περιόδους οικονομικής ανάπτυξης, οι γενικοί στόχοι της ΕΕ δεν είναι ικανοποιητικοί όσον αφορά τον προϋπολογισμό και το χρέος του δημοσίου. Τα κράτη μέλη, τα οποία έχουν ήδη επιτύχει τους στόχους αυτούς, δεν πρέπει να επαναπαύονται. Είναι σημαντικό να αξιοποιούν τους εθνικούς στόχους σύμφωνα με την αναθεώρηση του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, για τη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης.

3.6 Εκτός από την κακή οικονομική κατάσταση πριν το 2005, που ευθύνεται κυρίως για τα προβλήματα με τον καθορισμό των δεικτών του Συμφώνου, υπεύθυνοι γι' αυτό είναι και στατιστικοί λόγοι, οι οποίοι συχνά παραβλέπονται. Σε μία οικονομία με χαμηλό πληθωρισμό, το δημόσιο χρέος παραμένει αμετάβλητο. Για τη μείωση του δημόσιου χρέους, απαιτείται η λήψη πρακτικών μέτρων. Με ισχυρή ανάπτυξη το δημόσιο χρέος ως ποσοστό επί του ΑΕγχΠ μειώνεται χωρίς επιπλέον ενέργειες και βελτιώνεται το ισοζύγιο του προϋπολογισμού. Με υψηλό πληθωρισμό μειώνονται οι οικονομικές επιδοτήσεις του δημόσιου τομέα ως ποσοστό επί του ΑΕγχΠ — το ισοζύγιο του προϋπολογισμού παρουσιάζει στατιστική βελτίωση όπως και το δημόσιο χρέος. Όταν υπάρχει οικονομική ανάπτυξη,

αυξάνονται τα έσοδα του δημόσιου τομέα, χωρίς να απαιτούνται αυξήσεις στη φορολογία. Ως έναν ορισμένο βαθμό, οι σοβαρές στατιστικές συνέπειες για το δημόσιο χρέος και τη δημοσιονομική κατάσταση έδωσαν πρόσφατα τη θέση τους σε θετικά στατιστικά αποτελέσματα.

3.7 Σε κακές περιόδους έχουν παρατηρηθεί ασυνήθιστα υψηλά ποσοστά αποταμίευσης. Τα κεφάλαια αυτά μεταφέρθηκαν στις ΗΠΑ λόγω έλλειψης δυνατοτήτων επενδύσεων στην Ευρώπη. Εξαιτίας της αυξημένης εμπιστοσύνης στην οικονομία, που εμφανίζεται πάντα σε καιρούς οικονομικής άνθησης, μπορεί κανείς να θεωρήσει δεδομένη τη μείωση της ανησυχίας για το μέλλον και συνακόλουθα τη μείωση του ποσοστού αποταμίευσης. Η περαιτέρω αύξηση της ζήτησης μπορεί να θέσει σε κίνηση ένα θετικό κύκλο.

3.8 Τέλος, μπορεί να αναφερθεί ότι η δημοσιονομική πολιτική σε κοινοτικό επίπεδο πρέπει να αντιμετωπίσει ένα συγκεκριμένο πρόβλημα. Εκείνος που πρέπει να τη διαμορφώσει και να φροντίσει για την τήρησή της, αλλάζει διαρκώς. Κάθε χρόνο αντικαθίσταται το ένα τέταρτο των υπουργών Οικονομικών. Έτσι, η αίσθηση ευθύνης για μια πολιτική που σχεδιάστηκε από τους προκατόχους τους δεν είναι ιδιαίτερα έντονη. Για τον λόγο αυτόν, το Συμβούλιο Ecofin θα πρέπει να παίρνει πιο μακροπρόθεσμες αποφάσεις, ώστε μία πολιτική που έχει ήδη δρομολογηθεί να μην μπορεί να ανατραπεί από τον νέο υπουργό Οικονομικών. Η συνεχής εναλλαγή υπουργών δυσχεραίνει επίσης τον σχηματισμό ενός Συμβουλίου Ecofin, το οποίο θα έχει την πολιτική βούληση άσκησης κοινής πολιτικής.

4. Οι οικονομικοί προσανατολισμοί και η διαδικασία της Λισαβόνας

4.1 Οι γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών υπάρχουν από το 1993. Αρχικά αφορούσαν μόνο τη δημοσιονομική πολιτική, στη συνέχεια όμως επεκτάθηκαν και σε ζητήματα απασχόλησης. Από το 2005 έχουν συνδεθεί με τις κατευθυντήριες γραμμές της πολιτικής απασχόλησης και το πρόγραμμα της Λισαβόνας στα πλαίσια μίας συντονισμένης διαδικασίας. Στην πράξη πρόκειται για τις εθνικές πολιτικές, για τις οποίες η Επιτροπή και το Συμβούλιο χαράσσουν τις κατευθυντήριες γραμμές. Δεν προβλέπονται οικονομικές κυρώσεις όπως στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης

4.2 Ήδη από τη δημιουργία της ΟΝΕ, στη συζήτηση κυριαρχεί η έλλειψη ισορροπίας μεταξύ της κεντρικής νομισματικής πολιτικής και της δημοσιονομικής πολιτικής που εξακολουθεί να ασκεί κάθε κράτος. Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης αποτελεί «υβρίδιο», καθώς περιέχει μεν στοιχεία μίας κοινής πολιτικής και κυρώσεις, τη στιγμή που οι οικονομικοί προσανατολισμοί βασίζονται σε συστάσεις.

4.3 Ποιες δυνατότητες υπάρχουν για την περαιτέρω εξέλιξη των γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών; Σχετικά με αυτό, είναι απολύτως αναγκαίος ο σαφής διαχωρισμός μεταξύ του ορισμού των στόχων των οικονομικών πολιτικών και των μέσων με τα οποία θα επιτευχθούν.

4.4 Όσον αφορά το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, στη γενική συζήτηση που διεξάγεται, ο ισοσκελισμένος προϋπολογισμός και το ποσοστό δημόσιου χρέους επί του ΑΕγχΠ θεωρούνται πλέον στόχοι. Ωστόσο, δεν αποτελούν και τον απώτερο στόχο, αλλά μάλλον δείκτες για την πορεία της οικονομικής πολιτικής που πρέπει να ακολουθηθεί. Ένας ισοσκελισμένος ή πλεονασματικός προϋπολογισμός προσφέρει ευρύτερα περιθώρια δράσης σε περιόδους οικονομικής ύφεσης. Το πλεόνασμα αποτελεί μέσο για την αναδέρμανση της οικονομίας αργότερα. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι τα

κριτήρια για τον ισοσκελισμένο προϋπολογισμό και το δημόσιο χρέος πρέπει να διατηρηθούν, αλλά η συζήτηση θα πρέπει να προχωρήσει με την εξέταση των πραγματικών στόχων των οικονομικών πολιτικών.

4.5 Οι γενικοί στόχοι για την οικονομική πολιτική στο σύνολό της, που περιλαμβάνει τόσο τη νομισματική όσο και τη δημοσιονομική πολιτική, είναι η σταθερότητα των τιμών, η ανάπτυξη και η απασχόληση. Οι στόχοι αυτοί πρέπει να διατυπωθούν. Ασχοληθήκαμε ήδη με το πρόβλημα της σταθερότητας των τιμών. Οι γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών πρέπει να βασίζονται στην εκπόνηση ορισμών σε επίπεδο ΕΕ για την επιδιωκόμενη ανάπτυξη και την πλήρη απασχόληση. Αυτό, όμως, παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα την πράξη. Για να ορισθούν ρεαλιστικοί στόχοι, θα πρέπει να ειδικωθούν σε σχέση με την εκάστοτε οικονομική κατάσταση. Αυτό σημαίνει ότι μπορεί να υφίστανται μάλλον συχνές αλλαγές, και να μην καθορίζονται μακροπρόθεσμα, όπως ο στόχος της σταθερότητας των τιμών.

4.6 Οι απόψεις δίστανται σχετικά με το πόσο καλά αντικατοπτρίζει η ανάπτυξη μια θετική οικονομική εξέλιξη. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται συνήθως δεν λαμβάνουν υπόψη τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές συνέπειες. Εάν ενδιαφερόμαστε μόνο για την καθαρά οικονομική ανάπτυξη — υπάρχουν δύο κοινές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό της: η αύξηση του πραγματικού κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ ή ο προσδιορισμός μέσω της ισοτιμίας της αγοραστικής δύναμης (ΙΑΔ). Με την δεύτερη διαδικασία συγκρίνεται η πραγματική κατάσταση των οικονομιών στις διάφορες χώρες. Καθώς πρόκειται για τον προσδιορισμό του ρυθμού ανάπτυξης, η επιλογή των δεικτών δεν παίζει εδώ κανέναν ρόλο. Οι ετήσιες αποκλίσεις ανάλογα με τον τύπο του ΑΕγχΠ που μετράται είναι μικρές. Πριν από λίγα χρόνια διεξήχθησαν έρευνες για να διαπιστωθεί, μετά από ποιο ποσοστό ανάπτυξης αρχίζει να μειώνεται η ανεργία. Από αυτές προέκυψε ότι απαιτείται ένα ελάχιστο ποσοστό αύξησης του ΑΕγχΠ (περίπου 3 %). Αυτή η μορφή στόχου για την ανάπτυξη μπορεί ωστόσο να κυμαίνεται όπως και μεταξύ των διαφόρων οικονομιών. Εν όψει των δυσκολιών ως προς τη μείωση της ανεργίας, το ποσοστό ανάπτυξης δύσκολα μπορεί να είναι χαμηλότερο από εκείνο της ανεργίας όταν αρχίζει η μείωση της. Ωστόσο, στην πραγματικότητα, τα τελευταία χρόνια λίγες μόνο χώρες είχαν ένα τόσο μικρό ποσοστό ανάπτυξης.

4.7 Κατά τη σύγκριση των χωρών και την επιλογή της πολιτικής για την ενίσχυση της ανάπτυξης πρέπει να γίνεται διαχωρισμός των δύο σημαντικότερων μεθόδων ενίσχυσης της ανάπτυξης. Ανάπτυξη μπορεί να επιτευχθεί είτε μέσω αύξησης της παραγωγής χρησιμοποιώντας τις ίδιες τεχνικές — συχνά μέσω αύξησης του ποσοστού απασχόλησης- ή μέσω ανόδου της παραγωγικότητας, όπου με τον ίδιο αριθμό εργαζομένων επιτυγχάνεται αύξηση της παραγωγής. Τα επόμενα χρόνια θα υπάρχει όπως και πριν η δυνατότητα χρήσης της πρώτης μεθόδου. Εξαιτίας όμως της δημογραφικής εξέλιξης, στο μεσοπρόθεσμο μέλλον θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί όπως φαίνεται μόνο η τελευταία μέθοδος.

4.8 Όσον αφορά την απασχόληση, είναι σημαντικά δυσκολότερο να οριστεί τιμή-στόχος. Ο στόχος θα πρέπει να έχει δύο σκέλη, αφενός πόσο μεγάλο είναι το ποσοστό του ενεργού πληθυσμού που ανήκει στο εργατικό δυναμικό (ποσοστό απασχόλησης) και αφετέρου πόσοι από το εργατικό δυναμικό είναι άνεργοι. Στη στρατηγική της Λισαβόνας ορίστηκαν οι εξής στόχοι: το συνολικό ποσοστό απασχόλησης (70 %), το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών (60 %) καθώς και των ατόμων μεταξύ 55 ετών και ηλικίας συνταξιοδότησης (50 %).

4.9 Όσον αφορά το ποσοστό ανεργίας, δεν αναφέρονται στόχοι σε ποσοστά. Καταρχάς πρέπει να σημειωθεί ότι υπάρχουν πολλές διαφορετικές μέθοδοι για τον ορισμό της ανεργίας. Εν όψει της ύπαρξης φανεράς ανεργίας, αλλά και του γεγονότος ότι ορισμένα άτομα συμμετέχουν σε διάφορα πολιτικά μέτρα της αγοράς εργασίας, απαιτούνται τουλάχιστον δύο τιμές-στόχοι. Ελάχιστες χώρες προσεγγίζουν τη λεγόμενη πλήρη απασχόληση (δηλ. εμφανίζουν ποσοστό ανεργίας λίγων ποσοστιαίων μονάδων, το οποίο πάντα υπάρχει σε μία δυναμική οικονομία εξαιτίας των αναγκών για διαρκείς αλλαγές). Για τον λόγο αυτόν, ενδέχεται να έχει πολύ μεγαλύτερο νόημα να επιδιωχθεί μακροπρόθεσμα μείωση της ανεργίας κατά ένα συγκεκριμένο ποσοστό.

4.10 Ως αποτέλεσμα των σκέψεων αυτών, οι τριετείς γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών θα πρέπει να προτείνουν ως κεντρικό στοιχείο έναν ελάχιστο συντελεστή για την οικονομική ανάπτυξη και μία ποσοστιαία μείωση της ανεργίας. Ως στόχοι για την απασχόληση μπορούν μέχρι στιγμής να διατηρηθούν τα ελάχιστα ποσοστά που ορίστηκαν στη στρατηγική της Λισαβόνας. Όσον αφορά τη δημοσιονομική πολιτική, πρέπει να επιτευχθεί η ίδια κατάσταση που ισχύει και για τη νομισματική πολιτική — με σαφείς στόχους για τα υπό εξέταση μέτρα.

4.11 Ο ρόλος των γενικών προσανατολισμών των οικονομικών πολιτικών πρέπει να συνίσταται κυρίως στο να ενημερώνουν τα κράτη μέλη σχετικά με τα μέτρα που έλαβαν για την επίτευξη των τιμών στόχων και στη συνέχεια η Επιτροπή και το Συμβούλιο να αποφασίζουν σχετικά με το πόσον είναι ικανοποιητική η επίτευξη των στόχων αυτών. Εάν οι στόχοι δεν έχουν επιτευχθεί, η ΕΕ θα πρέπει να είναι σε θέση να υποβάλει προτάσεις, οι οποίες θα βασίζονται σε σύγκριση με επιτυχημένα μέτρα που έχουν ληφθεί σε άλλα κράτη μέλη. Ωστόσο, κάθε χώρα θα κρίνεται στη βάση των δικών της ειδικών προϋποθέσεων και της εκάστοτε οικονομικής της κατάστασης.

4.12 Καθώς η δημοσιονομική πολιτική εξακολουθεί να ανήκει στην αρμοδιότητα του κάθε κράτους μέλους, η έμφαση που δίνεται σήμερα στην οικονομική κατάσταση σε ολόκληρη την ΕΕ δεν έχει ιδιαίτερη σημασία για την αξιολόγηση των εκάστοτε εθνικών πολιτικών. Για τον λόγο αυτόν, οι γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών θα πρέπει να αναπροσαρμοσθούν. Στους μελλοντικούς γενικούς προσανατολισμούς των οικονομικών πολιτικών θα πρέπει να ορισθούν για τους γενικούς στόχους επιμέρους εθνικοί στόχοι, οι οποίοι ωστόσο δεν θα πρέπει να βρίσκονται κάτω από τους στόχους για ολόκληρη την ΕΕ, και κάθε χώρα θα πρέπει να αξιολογείται ως προς τον βαθμό στον οποίο υλοποιεί τους εκάστοτε στόχους.

4.13 Δίνοντας εντονότερη έμφαση στο τι επιτυγχάνει κάθε κράτος μέλος χάρη στην οικονομική του κατάσταση και μέσω της ισχυρότερης σύνδεσης με τους σαφείς στόχους του προγράμματος δράσης της Λισαβόνας που αφορούν την πολιτική για την απασχόληση, οι γενικοί προσανατολισμοί των οικονομικών πολιτικών μπορούν να συνδεθούν στενότερα με τους υπόλοιπους στόχους του προγράμματος δράσης της Λισαβόνας. Οι γενικές οικονομικές πολιτικές μπορούν να αποτελέσουν σε μεγαλύτερο βαθμό φυσικό συστατικό στοιχείο των εθνικών μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων και συνεπώς να αυξήσουν το ρυθμό υλοποίησης ολόκληρου του προγράμματος δράσης της Λισαβόνας.

5. Η διαμόρφωση των μισθών και οικονομικοί προσανατολισμοί

5.1 Το 1999 ξεκίνησε η λεγόμενη «Διαδικασία της Κολωνίας». Αυτό το ετήσιο φόρουμ συζητήσεων του Συμβουλίου (Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων), της ΕΚΤ, της Επιτροπής και των

κοινωνικών εταίρων (Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικάτων (ΕΣΣ) και Ένωση Συνομοσπονδιών Βιομηχανίας και Εργοδοτών της Ευρώπης (UNICE)/Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημοσίων Επιχειρήσεων και Επιχειρήσεων γενικού οικονομικού συμφέροντος (CEEP)), πάνω στα τρέχοντα πολιτικά ζητήματα δεν είναι ευρέως γνωστό. Η Διαδικασία της Κολωνίας έχει ωστόσο συμβάλει σημαντικά, στην καλύτερη πληροφόρηση των συμμετεχόντων στην πολιτική και τις απόψεις των υπολοίπων συμμετεχόντων για τις οικονομικές πολιτικές.

5.2 Οι συζητήσεις αυτές διεξάγονται σε δύο επίπεδα: αφενός σε επίπεδο πραγματογνωμόνων και αφετέρου σε επίπεδο της ομάδας υψηλού επιπέδου. Στις συναντήσεις τους, που συνήθως είναι εξαμηνιαίες, συζητείται η τρέχουσα οικονομική κατάσταση και η πολιτική που πρέπει να ακολουθηθεί.

5.3 Οι συζητήσεις και τα συμπεράσματα του 2005 δείχνουν ότι υπάρχουν διαφορετικές απόψεις τόσο αναφορικά με την ανάλυση όσο και με τις προτάσεις για λήψη μέτρων. Η Επιτροπή επισημαίνει τη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης. Η ΕΚΤ υπογραμμίζει τη σημασία της συγκράτησης των μισθών, κάτι που φυσικά υποστηρίζεται και από την UNICE. Το CEEP αναφέρεται στην ανάγκη δημοσίων επενδύσεων. Την Ευρωπαϊκή Ένωση Βιοτεχνικών και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (UEAPME) δεν την απασχολεί μόνο το ότι πρέπει να ληφθούν υπόψη οι μικρές επιχειρήσεις, αλλά και το ότι ενδεχομένως πρέπει να γίνει δεκτός και ένας υψηλότερος πληθωρισμός. Η ΕΣΣ επισημαίνει ότι απαιτείται γενικά τόνωση της οικονομίας, ώστε να δοθεί ώθηση στην εγχώρια ζήτηση· επιπλέον τονίζει ότι οι μισθοί και τα ημερομίσθια δεν αποτελούν μόνο παράγοντα κόστους, αλλά αποτελούν και την ουσιώδη προϋπόθεση για τη ζήτηση. Οι εργαζόμενοι έχουν συνδράμει εδώ και πολλά χρόνια στη διατήρηση του πληθωρισμού σε χαμηλά επίπεδα, μέσω αυξήσεων στους μισθούς μικρότερων από τα κέρδη της παραγωγικότητας.

5.4 Εν όψει της περιγραφής αυτής επιβάλλεται το ερώτημα μήπως η Διαδικασία της Κολωνίας έχει ανάγκη από μια νέα ώθηση. Πώς θα μπορούσε να επιτευχθεί αυτή; Μέχρι τώρα, ο διάλογος στα πλαίσια της Διαδικασίας της Κολωνίας περιελάμβανε τις συναντήσεις και την ανταλλαγή απόψεων. Μία δυνατότητα θα ήταν η διεξαγωγή, στο διάστημα μεταξύ των συναντήσεων, κοινών ερευνών για τους οικονομικούς συσχετισμούς, το αποτέλεσμα διαφόρων πολιτικών μέτρων και άλλα παρόμοια ζητήματα. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να οδηγήσει σε προσέγγιση των διαφορετικών τρόπων θέασης της οικονομικής πραγματικότητας, η οποία και θα πρέπει να αποτελέσει σημείο εκκίνησης. Η παρούσα πρόταση μπορεί επίσης να συνδυασθεί με την πρόταση που υπέβαλε παλαιότερα η ΕΟΚΕ για ένα όργανο που θα διεξάγει ανεξάρτητες οικονομικές μελέτες⁽¹⁾.

5.5 Ένα ερώτημα, το οποίο δεν είναι εξίσου φορτισμένο ιδεολογικά, αλλά παρ' όλη αυτά είναι καθοριστικό για την επιλογή πολιτικής, είναι η εγκυρότητα των στατιστικών στοιχείων. Θα πρέπει να είναι αυτονόητο ότι όλα τα κράτη μέλη θα μπορούν να παρέχουν ταυτόχρονα τα απαραίτητα στατιστικά στοιχεία. Εάν η απόφαση για το ποια πολιτικά μέτρα κρίνονται απαραίτητα ληφθεί βάσει λανθασμένων στατιστικών στοιχείων, θα προκύψουν καταστροφικές συνέπειες. Ίσως οι συνομιλίες στα πλαίσια της Διαδικασίας της Κολωνίας να έχουν τέτοιο πολιτικό βάρος, ώστε να υποχρεώσουν όλους τους συμμετέχοντες να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους όσον αφορά τα οικονομικά στατιστικά στοιχεία. Ακόμη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει πολλές φορές ζητήσει καλύτερες στατιστικές.

5.6 Επίσης, οι αλλαγές των τυπικών δομών θα μπορούσαν ενδεχομένως να οδηγήσουν σε μία πιο ζωννή συζήτηση. Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα μπορούσε να ενισχυθεί. Έτσι, θα μπορούσε να σταματήσει να είναι καθαρά τυπική η παρουσία του

(1) ΕΕ C 88, 11-4-2006, σελ. 68: «Ενίσχυση της οικονομικής διακυβέρνησης — η μεταρρύθμιση του συμφώνου για τη σταθερότητα και την ανάπτυξη».

Κοινοβουλίου, και να παρουσιάζει πριν από κάθε συνάντηση ένα ψήφισμα σχετικά με την οικονομική κατάσταση και την επιθυμητή πολιτική. Η παρουσίαση αυτή θα μπορούσε να συγκριθεί στη συνέχεια με την πιο επίσημη επισκόπηση που πιθανώς θα υποβάλει η Επιτροπή. Παρόντα θα πρέπει να είναι τόσο το Συμβούλιο (Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων) όσο και η Ομάδα Ευρώ, ώστε να εκπροσωπούνται αφενός, όλοι οι υπουργοί Οικονομικών, και αφετέρου, οι υπουργοί Οικονομικών, που είναι άμεσα υπεύθυνοι για την δημοσιονομική πολιτική, η οποία θα πρέπει να συνδυαστεί με τη νομισματική πολιτική της ΕΚΤ.

5.7 Όλοι οι συμμετέχοντες — η ΕΚΤ, οι υπουργοί Οικονομικών και οι κοινωνικοί εταίροι— έχουν μεν αυτονομία ως προς την πολιτική τους, ωστόσο απαιτείται μεγάλη βελτίωση όσον αφορά τη στενότερη συνεργασία που υποστηρίζουμε εμείς. Η αυτονομία δεν σημαίνει τη μη συμμετοχή στις γενικότερες συζητήσεις, ούτε απόρριψη των καλών συμβουλών. Επίσης, η αυτονομία δεν βλάπεται όταν γίνεται δημόσια συζήτηση σχετικά και δεν υποδεικνύεται διαρκώς ότι όλες οι αποφάσεις λαμβάνονται αυτόνομα και απολύτως ανεξάρτητα. Όταν οι υπουργοί Οικονομικών ενεργούν διαφορετικά στη χώρα τους, από ότι είχαν διακηρύξει στις Βρυξέλλες, αυτό θα πρέπει να καθίσταται φανερό. Η ΕΚΤ πρέπει να έχει τη δυνατότητα να υιοθετήσει την πρακτική των κεντρικών τραπεζών του Ηνωμένου Βασιλείου και της Σουηδίας, να δημοσιεύει τα πρακτικά των συνεδριάσεών τους.

6. Σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανάπτυξης;

6.1 Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην έκθεσή του σχετικά με τις ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη και την απασχόληση της 26ης Μαΐου 2005 ανέφερε τα εξής: «επισημαίνοντας ότι η ανάπτυξη της ζώνης του ευρώ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 25 δεν κατορθώνει να ανταποκριθεί με σταθερότητα στις δυνατότητές της και ότι παραμένει ιδιαίτερα μικρή, ιδίως στις τέσσερις βασικές οικονομίες της ζώνης του ευρώ— επισημαίνοντας ότι η κατανάλωση των νοικοκυριών παραμένει αδύναμη και ότι οι οικονομικές προοπτικές για το 2005 και 2006 παρουσιάζονται μη ικανοποιητικές, συμβάλλοντας έτσι στη διατήρηση υψηλού ποσοστού ανεργίας η οποία δεν θα μειωθεί παρά μόνο με αργούς ρυθμούς»

6.2 Ο πληθωρισμός και η ανεργία αποτελούν το κλασικό ζεύγος αντιθέτων στην οικονομική βιβλιογραφία. Από στατιστικής απόψεως, τα θετικά αποτελέσματα στον ένα τομέα επιφέρουν αρνητικά αποτελέσματα στον άλλο. Η ΕΟΚΕ αποφάσισε, μεταξύ άλλων και βάσει εκθέσεων όπως αυτή του Κοινοβουλίου, να ερευνήσει, αντί για το ως άνω ζεύγος, τη σχέση μεταξύ σταθερότητας των τιμών και ανάπτυξης.

6.3 Σε μία ορισμένη οικονομική κατάσταση, η ανάπτυξη σε χώρες με χαμηλό πληθωρισμό μπορεί να συγκριθεί με εκείνη σε χώρες με υψηλό πληθωρισμό. Επίσης, μπορεί να διαπιστωθεί με ποιον τρόπο μεταβάλλεται η ανάπτυξη σε μία χώρα σε διαφορετικές οικονομικές συνθήκες και με διαφορετικό πληθωρισμό. Οι πίνακες της ΕΟΚΕ δεν μπορούν ενδεχομένως να χαρακτηρισθούν επιστημονικοί, ωστόσο αποτελούν καλή ένδειξη του ότι οι γνώσεις που αφορούν τη σχέση ανάπτυξης και πληθωρισμού είναι σημαντικές για τον καθορισμό του κατάλληλου συνδυασμού πολιτικών.

6.4 Η παρατήρηση ότι υπάρχουν αφενός χώρες με σχετικά υψηλό πληθωρισμό και σημαντική ανάπτυξη και αφετέρου χώρες με χαμηλό πληθωρισμό και μικρή ανάπτυξη θα έπρεπε να οδηγήσει σε

έρευνα σχετικά με το αν μεταξύ πληθωρισμού και ανάπτυξης υπάρχει κάτι παραπάνω από μία απλή στατιστική σχέση. Για να ερευνηθεί εάν οι δεδομένες σχέσεις είναι όντως αιτιώδεις συνάψεις, απαιτείται καταρχάς μια αποσαφήνιση, καθώς ενδέχεται να υπάρχουν διαφορετικές οικονομικές συνθήκες και ιδίως διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης (ΑΕγχΠ). Επίσης θα πρέπει να εξεταστεί εάν εφαρμόστηκαν ειδικά οικονομικοπολιτικά μέτρα, τα οποία με διαφορετικά ποσοστά πληθωρισμού θα μπορούσαν να έχουν οδηγήσει σε μεγάλη ή μικρή ανάπτυξη. Επομένως, θα πρέπει να γίνεται συχνή παρατήρηση ορισμένων χωρών και ενδεχομένως να μην είναι δυνατόν να βγάλει κανείς συμπεράσματα σχετικά με γενικές σχέσεις μεταξύ πληθωρισμού και ανάπτυξης.

6.5 Ο ρυθμός ανάπτυξης αποτελεί πραγματικό πρόβλημα, τουλάχιστον για τα 15 «παλιά» κράτη μέλη της ΕΕ. Βάσει στατιστικών στοιχείων της Επιτροπής, η ανάπτυξη των κρατών αυτών ήταν τόσο μικρή, ώστε κάθε χρόνο έχαναν περίπου μία ποσοστιαία μονάδα του ΑΕγχΠ τους σε σύγκριση με άλλες βιομηχανικές χώρες (1995-2005) (2). Στο ίδιο χρονικό διάστημα, η εγχώρια ζήτηση στα κράτη αυτά μειώθηκε περίπου κατά 1 % σε σύγκριση με τις άλλες βιομηχανικές χώρες. Τα σχετικά καλά πρώτα έτη της νέας χιλιετίας χαρακτηρίστηκαν από την αυξημένη εξωτερική ζήτηση για ευρωπαϊκά προϊόντα. Απαιτείται ανάλυση των αιτιών που ευθύνονται για την σχεδόν καταστροφική εξέλιξη του ρυθμού ανάπτυξης, ώστε να επιτευχθεί μελλοντικά μια καλύτερη πολιτική.

6.6 Η περιγραφή αυτή του «κόστους» ενός χαμηλού πληθωρισμού μπορεί να συγκριθεί με μία άλλη περιγραφή του κόστους του πληθωρισμού που προέρχεται από μία επιστολή του προέδρου της ΕΚΤ Wim Duisenberg προς το Κοινοβούλιο: «Ο ποσοτικός ορισμός της σταθερότητας των τιμών της ΕΚΤ βασίζεται σε σταθερά και θεμελιωμένα οικονομικά κριτήρια. Με το να επιτρέπεται περιορισμένος μόνο ρυθμός ανατίμησης, ελαχιστοποιείται το κόστος του πληθωρισμού, το οποίο είναι γνωστό στο κοινό και τεκμηριώνεται πλήρως στην σχετική βιβλιογραφία.»

6.7 Κατά την αναζήτηση της βέλτιστης τιμής στόχου για τη σταθερότητα των τιμών θα πρέπει να δοθεί προσοχή, ώστε να αποφευχθεί τόσο το κόστος που συνοδεύει τον υψηλό πληθωρισμό, όσο κι εκείνο που δημιουργείται από τις δυσκολίες επίτευξης επαρκούς ανάπτυξης. Επίσης, πρέπει να αναγνωριστεί ότι ο πληθωρισμός αυτός καθαυτός δεν είναι ούτε η λύση, ούτε το πρόβλημα. Αντίθετα, το θέμα είναι η οικονομική ευελιξία, η οποία επιτυγχάνεται μέσω ενός ορισμένου πληθωρισμού, και οι καταστροφικές επιπτώσεις στην εμπιστοσύνη, την μακροπρόθεσμη δράση και τη κατανομή του εισοδήματος που μπορεί να προκύψουν μέσω του υψηλού πληθωρισμού.

6.8 Το παράρτημα περιλαμβάνει στοιχεία σχετικά με τον πληθωρισμό (ΕνΔΤΚ και το «δομικό πληθωρισμό») και την ανάπτυξη (πραγματική αύξηση του ΑΕγχΠ) για τα κράτη μέλη της ΕΕ. Τα στοιχεία ξεκινούν από το έτος ίδρυσης της ΕΚΤ.

6.8.1 Στο σύνολό του, πρόκειται για ένα χρονικό διάστημα με χαμηλό πληθωρισμό και μικρή ανάπτυξη. Ρυθμοί ανάπτυξης λίγο-πολύ αποδεκτοί υπήρξαν μόνο το 2001 και το 2002 και μόνο για ορισμένες χώρες από το 2004. Σε όλες σχεδόν τις χώρες αυτές, ο πληθωρισμός συνοδευόταν από ανάπτυξη. Μετά από τους ρυθμούς ανάπτυξης των πρώτων ετών (1999-2000) εξαιτίας της υψηλής ζήτησης στη διεθνή αγορά, η εσωτερική ζήτηση της ΕΕ δεν μπορούσε να δώσει επαρκή κίνητρα ανάπτυξης. Η αύξηση των

(2) AMECO, τράπεζα δεδομένων της Επιτροπής (http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/annual_database/ameco_en.htm). Αύξηση του ΑΕγχΠ της ΕΕ των 15 Σε σύγκριση με ομάδα αναφοράς βιομηχανικών χωρών αποτελούμενη από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, τον Καναδά, την Ιαπωνία, την Κορέα, την Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία τη Νορβηγία και την Ελβετία.

ποσοτών πληθωρισμού κατά την διάρκεια της οικονομικής ανάκαμψης του τρέχοντος έτους, καθώς και στο πρόσφατο παρελθόν, δεν ξεπέρασε σημαντικά το 2 %.

6.8.2 Θα μπορούσαν να γίνουν διάφορες παρατηρήσεις για όλες τις χώρες, ωστόσο εδώ θα περιοριστούμε στα ακόλουθα σχόλια:

Ορισμένες χώρες αποκλίνουν από την κατάσταση που αφορά την πλειονότητα, και η οποία χαρακτηρίζεται από χαμηλό πληθωρισμό και μικρή ανάπτυξη. Η Ιρλανδία, η οποία παρουσιάζει υψηλή ανάπτυξη και υψηλό πληθωρισμό, μπόρεσε να διατηρήσει τα υψηλά ποσοστά ανάπτυξης της και ταυτόχρονα να μειώσει τα ποσοστά πληθωρισμού. Η Ελλάδα συνδυάζει υψηλό βαθμό ανάπτυξης με υψηλά ποσοστά πληθωρισμού. Η Ιταλία και η Πορτογαλία διαθέτουν κάπως υπερβολικό ποσοστό πληθωρισμού και σχεδόν μηδενική ανάπτυξη. Το ικανοποιητικό ποσοστό ανάπτυξης της Ισπανίας συνοδεύεται από ένα ποσοστό πληθωρισμού, το οποίο βρίσκεται πάνω από το όριο του 2 %. Στη σύζηση που διεξάγεται στην Ισπανία μπορεί να παρατηρήσει κανείς τη σημασία που δίνουν οι πολίτες στην ανάπτυξη, ενώ μόνο οι οικονομολόγοι ανησυχούν για τον ιδιαίτερα υψηλό πληθωρισμό. Η Φιλανδία αποτελεί εξαιρετική περίπτωση, παρουσιάζοντας υψηλή ανάπτυξη το 2004 και καθόλου πληθωρισμό (κάτι που εν μέρει αποδίδεται στην μειωμένη φορολογία των οιοπνευματωδών). Η Σλοβενία πέτυχε να μειώσει το ποσοστό του πληθωρισμού και συγχρόνως να διατηρήσει μια αρκετά υψηλή ανάπτυξη. Η Λιθουανία είχε υψηλή ανάπτυξη και χαμηλό αλλά αυξανόμενο πληθωρισμό. Η Τσεχία αύξησε την ανάπτυξη της χωρίς αύξηση του πληθωρισμού, ενώ η Εσθονία αύξησε την ανάπτυξη της σε υψηλότερο ακόμα επίπεδο, αυξήθηκε όμως και ο πληθωρισμός της. Η Λετονία αύξησε την ανάπτυξη της σε ένα από τα υψηλότερα επίπεδα της ΕΕ, αλλά και ο πληθωρισμός της αυξήθηκε σε μεγάλο βαθμό. 6.8.3 Εάν ο πληθωρισμός ερμηνευθεί ως μέτρο του γενικότερου επιπέδου ζήτησης σε μια οικονομία τότε τόσο ο πληθωρισμός όσο και η ζήτηση βρίσκονταν σε πολύ χαμηλό επίπεδο, με ελάχιστες εξαιρέσεις. Ο πληθωρισμός αποτέλεσε εμπόδιο στην ανάπτυξη, εξαιτίας των δυσχερειών επίτευξης επαρκών οικονομικών αναπροσαρμογών με συνολικά μικρές παράλληλες μεταβολές των τιμών. Παρά το γεγονός ότι είναι ευρέως γνωστό πως ένας κάποιος πληθωρισμός είναι απαραίτητος για να λειτουργήσει μία δυναμική οικονομία, ο ισχυρισμός αυτός δεν θεωρήθηκε πολιτικά ορθός. Στην παγκοσμιοποιημένη οικονομία της εποχής μας δυναμικές αλλαγές αποτέλεσαν την προϋπόθεση για την αντιμετώπιση του διεθνούς ανταγωνισμού.

6.8.4 Η σταθερότητα και η εμπιστοσύνη στην νομισματική πολιτική δεν βασίζονται μόνο σε ένα ποσοστό πληθωρισμού που βρίσκεται κάτω από το όριο του 2 %. Η σταθερότητα δεν θα πρέπει να υπονομεύεται από ένα σχετικά υψηλότερο επίπεδο που θα χρησιμοποιηθεί ως μέτρο της σταθερότητας των τιμών. Αντίθετα, πιο καθοριστική είναι η γνώση ότι υπάρχει θέληση και δυνατότητα διατήρησης του πληθωρισμού υπό έλεγχο προκειμένου να επιτευχθεί ο επιλεγείσ στόχος.

6.9 Περαιτέρω έρευνα μπορεί να γίνει χρησιμοποιώντας χρονολογική σειρά για τον δομικό πληθωρισμό. Εκτός από το 2005, η διαφορά μεταξύ του ΕνΔΤΚ και της εξέλιξης των τιμών — εξαιρουμένων των τιμών της ενέργειας — είναι σχετικά μικρή. Μία λεπτομερής μελέτη των συγκεκριμένων πολιτικών μέτρων, η οποία

διεξήχθη σε χώρες με καλή αναλογία — χαμηλό πληθωρισμό σε σχέση με το ρυθμό ανάπτυξης της — θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως βάση για μελλοντική συγκριτική αξιολόγηση.

6.10 Το παράρτημα περιλαμβάνει επίσης στοιχεία σχετικά με την παραγωγικότητα ανά ώρα εργασίας. Οι αριθμοί δεν δείχνουν την ανάπτυξη σε κάθε χώρα, αλλά την ανάπτυξη των χωρών σε σύγκριση προς τον μέσο όρο παραγωγικότητας στην ΕΕ των 15. Από τον πίνακα μπορούν επίσης να προκύψουν συμπεράσματα σχετικά με το εάν μια χώρα έχει πλησιάσει τον μέσο όρο.

6.10.1 Οι αναλογίες δεν αναμενόταν να μεταβληθούν ιδιαίτερα γρήγορα μέσα σε έξι χρόνια, και αυτό ισχύει για την πλειονότητα των χωρών. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένες εξαιρέσεις: η Ελλάδα προσεγγίζει με γοργούς ρυθμούς τις υπόλοιπες χώρες — με χαμηλή αρχική παραγωγικότητα. Η Ιρλανδία βρίσκεται πάνω από τη μέση τιμή, ενώ η παραγωγικότητά της εξακολουθεί να αυξάνεται. Η Ιταλία στο χρονικό αυτό διάστημα είναι πίσω σε σχέση με τις άλλες χώρες. Το ίδιο ισχύει για την Πορτογαλία, η οποία όμως στις αρχές της δεδομένης χρονικής περιόδου παρουσίαζε πολύ χαμηλό επίπεδο παραγωγής.

6.10.2 Και εδώ θα μπορούσαν να μας διαφωτίσουν λεπτομερέστερες έρευνες. Κατά πόσον, για παράδειγμα, τα διαφορετικά ποσοστά ανάπτυξης μπορούν να αποδοθούν σε μεταβολές της παραγωγικότητας; Κατά πόσον οι διαφορές όσον αφορά την αύξηση της παραγωγικότητας στηρίζονται στις επενδύσεις και τις καινοτομίες; Εξάλλου, ποιες άλλες μέθοδοι υπάρχουν για την αύξηση της παραγωγικότητας; Η ΕΟΚΕ θα ήθελε ως εκ τούτου να καλέσει την Επιτροπή να ερευνήσει τη σχέση μεταξύ των γενικών στόχων για την ανάπτυξη και την απασχόληση, π.χ. βάσει της αύξησης της παραγωγικότητας και των ποσοστών του πληθωρισμού.

6.11 Ένα πρώτο συμπέρασμα που προκύπτει από τα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τον πληθωρισμό και την ανάπτυξη θα μπορούσε βέβαια να είναι προς το παρόν, ότι ο καλύτερος συντονισμός της νομισματικής με τη δημοσιονομική πολιτική, όταν υπάρχουν σταθερότητα τιμών, ανάπτυξη και απασχόληση, αποτελεί σημαντικό στόχο για όλους τους φορείς λήψης αποφάσεων οικονομικής πολιτικής: ΕΚΤ, Επιτροπή, Συμβούλιο Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων, κοινωνικοί εταίροι και κράτη μέλη. Όταν όλοι οι φορείς έχουν στις προτάσεις τους για τη λήψη μέτρων ως βάση και τους τρεις στόχους, τότε είναι υποχρεωμένοι να λαμβάνουν υπόψη όλες οι συνέπειες των προτάσεων τους. Τα μέτρα, τα οποία σε μία συγκεκριμένη οικονομική συγκυρία έχουν εξαιρετικά αποτελέσματα ως προς τη σταθερότητα των τιμών, ενδέχεται να είναι τελείως λανθασμένα σε κάποια άλλη. Υπό συγκεκριμένες συνθήκες μπορούν να προωθήσουν την ανάπτυξη και την απασχόληση, υπό άλλες όμως μπορεί να έχουν το εντελώς αντίθετο αποτέλεσμα.

6.12 Ένα παράδειγμα μιας καινούριας διαπίστωσης της ΕΚΤ, η οποία θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως σημείο εκκίνησης μίας νέας συντονισμένης πολιτικής, υπάρχει στο «Monthly Bulletin» της ΕΚΤ του Φεβρουαρίου του 2004. Εκεί αναφέρονται οι σημαντικότεροι παράγοντες προώθησης των επενδύσεων: ικανοποιητική αποδοτικότητα, επαρκείς δυνατότητες χρηματοδότησης και κατάλληλες συνθήκες για τη ζήτηση.

Βρυξέλλες, 7 Σεπτεμβρίου 2006.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, στην Επιτροπή των Περιφερειών και στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα: «Τρίτη έκθεση σχετικά με τις πρακτικές προετοιμασίες για τη μελλοντική διεύρυνση της ζώνης του ευρώ»

COM(2006) 322 τελικό

(2006/C 324/22)

Στις 13 Ιουλίου 2006, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση

Στις 4 Ιουλίου 2006, το Προεδρείο της ΕΟΚΕ ανέθεσε στο ειδικευμένο τμήμα «Οικονομική και Νομισματική Ένωση, Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή» την προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ.

Λόγω του επείγοντος των εργασιών, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή όρισε, κατά την 430ή σύνοδο ολομέλειάς της, της 26ης Οκτωβρίου 2006, γενική εισηγήτρια την **κα Roksandic** ⁽¹⁾ και υιοθέτησε με 102 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 4 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Σύνοψη

1.1 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι η έκθεση της Επιτροπής παρουσιάζει με ορθό και αναλυτικό τρόπο τη διαδικασία προετοιμασίας για τη μελλοντική διεύρυνση της ζώνης του ευρώ στη Σλοβενία και την πρόοδο που έχει σημειωθεί στα δέκα κράτη μέλη που θα υιοθετήσουν το ευρώ μόλις πληρωθούν οι σχετικές προϋποθέσεις και εκφράζει την ικανοποίησή της.

1.2 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να λάβει υπόψη και να σεβαστεί στο μέτρο του δυνατού τις παρατηρήσεις που θα διατυπώσει στο πλαίσιο των εκθέσεων και των συστάσεων που θα υποβάλει σχετικά με την περαιτέρω διεύρυνση της ζώνης του ευρώ.

2. Κύρια σημεία του εγγράφου της Επιτροπής

2.1 Το έγγραφο της Επιτροπής αποτελεί την τρίτη από τις τακτικές ετήσιες εκθέσεις που εκδίδονται από το 2004 και εξής με θέμα την πρόοδο που έχει σημειωθεί στα ένδεκα κράτη μέλη ⁽²⁾ τα οποία πρόκειται να υιοθετήσουν το ευρώ και να εισέλθουν στην ζώνη του νέου νομίσματος μόλις πληρωθούν οι σχετικές απαιτήσεις προϋποθέσεις. Καθώς η ζώνη του ευρώ προβλέπεται να διευρυνθεί την 1η Ιανουαρίου 2007 με την ένταξη της Σλοβενίας ⁽³⁾, η υπό εξέταση έκθεση εκδόθηκε ενωρίτερα από τις προηγούμενες εκθέσεις — οι οποίες δημοσιεύονται συνήθως το Νοέμβριο — και δίνει μεγαλύτερη έμφαση στις προετοιμασίες που λαμβάνουν χώρα, στο πλαίσιο αυτό, στο συγκεκριμένο κράτος μέλος. Παρουσιάζει, επίσης, την πρόοδο που έχει επιτευχθεί σε ό,τι αφορά τις πρακτικές προετοιμασίες σε εθνική κλίμακα στις δέκα άλλες χώρες.

2.2 Στο πλαίσιο της διαδικασίας διεύρυνσης της ζώνης του ευρώ, ζήτημα το οποίο από πολιτική και οικονομική άποψη υπάγεται στο πεδίο αρμοδιότητας των επιμέρους κρατών μελών, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό να υπάρξει αυστηρός προγραμματισμός, οι δε πρακτικές προετοιμασίες, στις οποίες θα πρέπει να συμμετέχουν τόσο ο δημόσιος όσο και ο ιδιωτικός τομέας καθώς και οι πολίτες, να είναι εμπεριστατωμένες και εξαντλητικές. Στις τελικές παρατηρήσεις της, η Επιτροπή αναφέρεται στα συμπληρωματικά μέτρα που πρέπει να λάβει η Σλοβενία, καθώς και στην ανάγκη επιτάχυνσης των σχετικών προετοιμασιών στα άλλα κράτη

⁽¹⁾ Με την επιφύλαξη της έγκρισης του ορισμού της από την ολομέλεια.

⁽²⁾ Όλα τα νέα κράτη που εντάχθηκαν την 1η Μαΐου 2004 είναι «κράτη μέλη με παρέκκλιση» υπό την έννοια του άρθρου 4 της συνθήκης προσχώρησης. Η Σουηδία προσχώρησε με παρέκκλιση τον Μάιο του 1998.

⁽³⁾ Απόφαση του Συμβουλίου αριθ. 2006/495/ΕΚ της 11ης Ιουλίου 2006 και κανονισμός (ΕΚ) του Συμβουλίου αριθ. 1086/2006 της 11ης Ιουλίου 2006.

μέλη και ενίσχυσης του μεγαλύτερου μέρους των εθνικών σχεδίων που αφορούν την υιοθέτηση του νέου νομίσματος.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Είναι η πρώτη φορά που η ΕΟΚΕ εξετάζει μια έκθεση της Επιτροπής με θέμα τις πρακτικές προετοιμασίες για τη μελλοντική διεύρυνση της ζώνης του ευρώ, την τρίτη που δημοσιεύεται από την καθιέρωση της ζώνης του ευρώ το 2002. Φαίνεται, ωστόσο, σημαντικό να υπογραμμιστεί ότι η ένταξη στη ζώνη ευρώ δεν πρέπει να εξετάζεται απλώς ως τεχνικό σχέδιο, αλλά ως σημαντική αλλαγή με μείζονες οικονομικές, νομισματικές και κοινωνικές συνέπειες.

3.2 Μολονότι είναι σαφές ότι τα κράτη μέλη είναι εκείνα που έχουν την αποκλειστική ευθύνη της επιτυχίας της ένταξής τους στη ζώνη του ευρώ, πρέπει να τονιστεί ότι είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί η συνεργασία όλων των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που εκπροσωπούν διάφορες ομάδες του πληθυσμού καθώς και η ενεργός συμμετοχή τους στην διαδικασία αυτή σε όλα τα κράτη μέλη που προβλέπεται να ενταχθούν στη ζώνη του ευρώ. Σήμερα, η ζώνη του ευρώ διευρύνεται σταδιακά, δηλ. τα κράτη μέλη εντάσσονται σ' αυτή διαδοχικά και όχι όλα μαζί όπως συνέβη το 2002 όταν, με την καθιέρωση του ευρώ, εντάχθηκαν σ' αυτή 12 κράτη μέλη ταυτόχρονα. Το 2001, η ΕΟΚΕ παρατηρούσε ότι για την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής όχι μόνο υπήρχαν διαθέσιμα πολυάριθμα μέσα, αλλά και οι ενδιαφερόμενοι παράγοντες είχαν αναλάβει την ανάλογη δέσμευση, ο δε πληθυσμός ήταν εξαιρετικά καλά προετοιμασμένος και συμμετείχε σ' αυτή ⁽⁴⁾. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό, και μάλιστα απαραίτητο, να διασφαλιστεί ότι θα συμβεί το ίδιο και στην περίπτωση της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, η ένταξη της οποίας στην ζώνη του ευρώ πρόκειται να συμβεί σε λιγότερο από τρεις μήνες.

3.3 Σύμφωνα με τις δημοσκοπήσεις ⁽⁵⁾, η κοινή γνώμη της Σλοβενίας ήταν η καλύτερα πληροφορημένη για το ευρώ μεταξύ των κρατών μελών που καλούνται να ενταχθούν στη ζώνη του. Η εκστρατεία ενημέρωσης που διοργανώθηκε με εθνικούς και κοινοτικούς πόρους συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό στο αποτέλεσμα αυτό. Ωστόσο, είναι ανησυχητικό το γεγονός — βλ. την τελευταία έρευνα

⁽⁴⁾ Ε.Ε. αριθ. C 155 της 29ης Μαρτίου 2001.

⁽⁵⁾ Βλ. το παράρτημα της τρίτης έκθεσης της Επιτροπής, έγγραφο εργασίας, SEC(2006) 785, σελ. 25.

για το θέμα του Ευρωβαρομέτρου του Απριλίου 2006 — ότι η κοινή γνώμη της Σλοβενίας είναι επίσης η πλέον επιφυλακτική απέναντι στο ευρώ και πιο συγκεκριμένα ανησυχεί για τις επιπτώσεις που αυτό μπορεί να έχει — πληθωρισμό, αύξηση των τιμών στη χώρα, κλπ — είναι μάλιστα στο θέμα αυτό η πλέον επιφυλακτική χώρα από όλες που εξέφρασαν σκεπτικισμό⁽⁶⁾.

3.4 Μια παρακολούθηση των τιμών, τόσο των αγαθών όσο και των υπηρεσιών, ιδιαίτερα δε των υπηρεσιών του δημόσιου τομέα, πριν από την μετάβαση στη ζώνη του ευρώ και, στη συνέχεια, κατά τη διάρκεια ενός ορισμένου χρονικού διαστήματος μετά την εισαγωγή του νέου νομίσματος, μπορεί να συμβάλει στην άρση ορισμένων από τις επιφυλάξεις του πληθυσμού της χώρας που σχετίζονται με τα τυχόν μειονεκτήματα της υιοθέτησης του νέου νομίσματος και να εμποδίσει μια αδικαιολόγητη αύξηση των τιμών και την στρογγυλοποίησή τους κατά τρόπο αθέμιτο κατά την μετάβαση από το ένα νόμισμα στο άλλο. Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την διεύρυνση της ζώνης του ευρώ⁽⁷⁾ αναφέρεται σε προβλήματα αυτού του είδους.

3.5 Η αυθόρμητη συνεργασία των οργανώσεων καταναλωτών και εμπόρων είναι ευπρόσδεκτη αλλά δεν αρκεί. Σε μια στιγμή που η χώρα απέχει ελάχιστα από την υιοθέτηση του ευρώ, είναι προφανές ότι η δημοσίευση ανά τρίμηνο των αποτελεσμάτων της παρακολούθησης των τιμών των αγαθών δεν μπορεί από μόνη της να περιορίσει στο ελάχιστο, στα μάτια του πληθυσμού, τις αρνητικές συνέπειες της καθιέρωσης του νέου νομίσματος.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να συστήσει στα κράτη μέλη της ΕΕ, κατά τις προετοιμασίες για την μετάβασή τους στη ζώνη του ευρώ, να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή ώστε, ανεξάρτητα από την εκστρατεία ενημέρωσης που θα πρέπει απαραίτητα να διοργανώσουν με θέμα την εισαγωγή του ευρώ, να μπορέσουν όλες οι ομάδες του πληθυσμού να συμμετάσχουν στη σχετική διαδικασία, με τη βοήθεια των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Για το σκοπό αυτό, τόσο τα κράτη μέλη όσο και η ΕΕ πρέπει να διαθέσουν τα χρηματοδοτικά μέσα που θα επιτρέψουν στις διάφορες ομάδες του πληθυσμού να αποκτήσουν τις προσδοκώμενες ικανότητες και να προετοιμαστούν κατάλληλα για το έργο που συνεπάγεται η συμβίωση τους με το ευρώ.

4.2 Θα ήταν σκόπιμο να εξεταστεί σοβαρά το ενδεχόμενο καθιέρωσης ενός μηχανισμού ελέγχου των τιμών των υπηρεσιών του δημόσιου τομέα, καθώς και η παρακολούθηση ανά μήνα της αύξησης των τιμών των αγαθών και των υπηρεσιών, ιδιαίτερα δε κατά τους έξι μήνες που προηγούνται της εισαγωγής του ευρώ και κατά το πρώτο έτος της εισαγωγής του. Έτσι, τα κράτη μέλη θα αποτρέψουν το ενδεχόμενο να συνοδευτεί η μετάβαση στο νέο νόμισμα από τις δυσκολίες που ανέκυψαν κατά την εισαγωγή του ευρώ το 2002 και κατά την μελλοντική διεύρυνση της ζώνης του ευρώ.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

⁽⁶⁾ Ό.π., σελ. 31.

⁽⁷⁾ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την διεύρυνση της ζώνης του ευρώ της 1ης Ιουνίου 2006, παράγραφος 12.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας»

COM(2006) 16 τελικό — 2006/0006 (COD)

(2006/C 324/23)

Στις 24 Φεβρουαρίου 2006, και σύμφωνα με το άρθρο 149 της Συνθήκης ΕΚ, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την ανωτέρω πρόταση

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη», στο οποίο ανατέθηκαν οι προπαρασκευαστικές εργασίες για το θέμα, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 6 Σεπτεμβρίου 2006 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. GREIF.

Λόγω ανανέωσης της σύνθεσης της ΕΟΚΕ, το Προεδρείο αποφάσισε να εξεταστεί η παρούσα γνωμοδότηση στην ολομέλεια του Οκτωβρίου και να ορίσει γενικό εισηγητή τον κ. GREIF, σε συμφωνία με το άρθρο 20 του ΕΚ.

Κατά την 430η σύνοδο ολομέλειας της 26ης Οκτωβρίου 2006, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 118 ψήφους υπέρ και 3 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Κύρια σημεία του πολιτικού μηνύματος της ΕΟΚΕ

1.1 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την παρουσίαση του κανονισμού εφαρμογής του νέου κανονισμού 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, ο οποίος συνιστά ένα νέο σημαντικό βήμα για τη βελτίωση της ελεύθερης κυκλοφορίας στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.2 Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια αυτού του «ευρωπαϊκού έτους για την κινητικότητα των εργαζομένων», η ΕΟΚΕ κρίνει σκόπιμο να καλέσει τα κράτη μέλη να καταβάλουν κάθε προσπάθεια ώστε το σχέδιο κανονισμού εφαρμογής να αρχίσει να ισχύει το συντομότερο δυνατόν. Αυτό αποτελεί, πράγματι, απαραίτητη προϋπόθεση για να καταστεί δυνατή η εφαρμογή του νέου κανονισμού 883/2004, καθώς και για την υλοποίηση των βελτιώσεων και απλουστεύσεων που περιλαμβάνει.

1.3 Η ταχεία υιοθέτηση παρουσιάζει ιδιαίτερη σημασία, καθώς πρόκειται για μία συγκεκριμένη πράξη με σκοπό τη διευκόλυνση της κινητικότητας όλων των ευρωπαίων πολιτών. Η υπό εξέταση εφαρμογή του κανονισμού 833/2004 και του κανονισμού εφαρμογής του θα επιφέρει πολυάριθμες απλουστεύσεις, διασαφηνίσεις και βελτιώσεις σχετικά με το συντονισμό της κοινωνικής νομοθεσίας για τους χρήστες.

1.4 Η ΕΟΚΕ εκφράζει ιδιαίτερα την ικανοποίησή της για την επέκταση του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού με την κάλυψη περισσότερων ομάδων και κλάδων, καθώς και για τις διατάξεις που προορίζονται να βελτιώσουν τη συνεργασία μεταξύ των φορέων κοινωνικής ασφάλειας.

1.5 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να λάβει, το συντομότερο δυνατόν, όλα τα απαιτούμενα μέτρα για την προσαρμογή του συνόλου των κανονισμών και των συμφωνιών που επεκτείνουν το πεδίο εφαρμογής του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας στον ΕΟΧ, την Ελβετία και τη Γροιλανδία, καθώς και στους υπηκόους τρίτων χωρών. Οι προαναφερόμενοι κανονισμοί και συμφωνίες σχετίζονται με τον κανονισμό 1408/71 και τον κανονισμό εφαρμογής του 574/72. Οι χρήσιμες τροποποιήσεις που σχετίζονται με το νέο κανονισμό 883/2004 πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί το αργότερο μέχρι την έναρξη εφαρμογής του.

1.6 Όσον αφορά τη θέσπιση αποτελεσματικότερων και ταχύτερων διαδικασιών ανταλλαγής δεδομένων, η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι αυτή η μέθοδος αναμένεται να προκαλέσει τη μείωση του διοικητικού κόστους και την επιτάχυνση των διαδικασιών προς όφελος των ασφαλισμένων στις διασυνοριακές περιπτώσεις. Εντούτοις, η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι η επιτάχυνση της διαβίβασης δεν θα αποτελέσει από μόνη της αποφασιστική πρόοδο. Η επιθυμητή αποτελεσματικότητα όσον αφορά τις προθεσμίες διεκπεραίωσης των υποθέσεων δεν θα καταστεί δυνατή εάν οι φορείς των κρατών μελών δεν διαθέτουν εξειδικευμένο και επαρκές προσωπικό, καθώς και τους απαιτούμενους τεχνικούς πόρους.

1.7 Όσον αφορά τη διαβίβαση δεδομένων, η οποία στο μέλλον θα πραγματοποιείται κατά κύριο λόγο με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, η ΕΟΚΕ εκφράζει τις επιφυλάξεις της στο μέτρο που αυτό αφορά ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα (που αναφέρονται κυρίως στην υγεία, την επαγγελματική ικανότητα και την ανεργία). Επίσης, θα πρέπει να γίνουν τα απαραίτητα ώστε αυτά τα δεδομένα να χαιρούν κατάλληλης προστασίας και να αποφευχθεί η κατάληξή τους σε λάθος χέρια.

1.8 Εξάλλου, η ΕΟΚΕ προτείνει να αξιοποιηθεί η αποκτηθείσα πείρα από τη θέσπιση της ευρωπαϊκής κάρτας ασφάλισης ασθένειας, συμπεριλαμβανομένων και των ελλείψεων κατά την πρακτική εφαρμογή της στα διάφορα κράτη μέλη. Αυτά οφείλουν να λάβουν τα απαιτούμενα μέτρα ώστε οι ευρωπαίοι πολίτες να επωφελούνται πλήρως από τα πλεονεκτήματα που προσφέρουν οι νέες ρυθμίσεις, κυρίως όσον αφορά την ασφάλιση ασθένειας.

1.9 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει ιδιαίτερα όλα τα μέτρα τα οποία προβλέπονται από τον κανονισμό εφαρμογής και τα οποία αυξάνουν τη νομική ασφάλεια και τη διαφάνεια για τους χρήστες του νέου κανονισμού συντονισμού. Πράγματι, στο παρελθόν έχει συμβεί να μην καταβάλλονται οι αντισταθμίσεις μεταξύ φορέων διαφορετικών κρατών μελών για πολλά χρόνια. Η ΕΟΚΕ ελπίζει ότι η πειθαρχία όσον αφορά τις πληρωμές μεταξύ των κρατών μελών θα βελτιωθεί σημαντικά. Εξακολουθούν, ωστόσο, να υφίστανται ελλείψεις σχετικά με την κάλυψη των οφειλόμενων υποχρεώσεων μεταξύ των φορέων κοινωνικής ασφάλειας.

1.10 Η ΕΟΚΕ θέτει ωστόσο το ερώτημα κατά πόσον οι ρυθμίσεις του κανονισμού και του κανονισμού εφαρμογής, και ειδικότερα η επέκταση του πεδίου εφαρμογής του στα μη ενεργά οικονομικώς πρόσωπα, θα ήταν δυνατόν να πυροδοτήσουν μία εξέλιξη που θα μπορούσε να υπονομεύσει τα γενναϊόδωρα κοινωνικά συστήματα της ΕΕ και να προκαλέσει τη μείωση των παροχών. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ θεωρεί απαραίτητο να ληφθούν μέτρα ώστε να διατίθενται συγκρίσιμα και συναφή δεδομένα σχετικά με τις υφιστάμενες και μελλοντικές διασυνοριακές κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες στην ΕΕ. Από την άποψη αυτή, οι τροποποιήσεις που επιφέρει ο κανονισμός 883/2004 ενέχουν ιδιαίτερη σημασία.

1.11 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τα απαιτούμενα μέτρα για την ευαισθητοποίηση όλων των δυνητικών χρηστών του κανονισμού σχετικά με τις διατάξεις και τα πλεονεκτήματα που συνδέονται με το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας. Κατά τη γνώμη της, οι προπαρασκευαστικές εργασίες για το σκοπό αυτό θα πρέπει να αναληφθούν χωρίς καθυστέρηση.

2. Εισαγωγή

2.1 Οι κοινοτικές διατάξεις για τον συντονισμό των εθνικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης περιλαμβάνονται σήμερα στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 και τον κανονισμό εφαρμογής (ΕΟΚ) αριθ. 574/72. Οι δύο αυτοί κανονισμοί υπέστησαν με την πάροδο του χρόνου αρκετές τροποποιήσεις και ενημερώσεις. Ο κανονισμός 1408/71 πρόκειται να αντικατασταθεί από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, που εγκρίθηκε ήδη στις 29 Απριλίου 2004.

2.2 Αυτοί οι κανονισμοί για τον συντονισμό των εθνικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης έχουν ως στόχο τη λήψη των απαραίτητων μέτρων προκειμένου να μην χάνουν τα άτομα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας τα ασφαλιστικά τους δικαιώματα όταν ταξιδεύουν, παραμένουν ή κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος. Προκειμένου να εξασφαλίσουν τον σεβασμό των δικαιωμάτων, οι κανονισμοί περιλαμβάνουν διαφορετικές διαδικασίες εφαρμογής που είναι ανάλογες με τις ιδιαίτερες απαιτήσεις των διαφόρων κλάδων της κοινωνικής ασφάλειας, καθώς και αρχές για τη λειτουργία του συντονισμού. Επομένως, πρόκειται για συντονισμό και όχι για εναρμόνιση των συστημάτων.

2.3 Σύμφωνα με το άρθρο 89 του νέου κανονισμού 883/2004, η εφαρμογή του θα ρυθμιστεί σε έναν άλλο κανονισμό. Ο νέος κανονισμός 883/2004, ο οποίος έχει τεθεί σε ισχύ, μπορεί να εφαρμοστεί μόνον αφού εγκριθεί η παρούσα πρόταση κανονισμού της 31ης Ιανουαρίου 2006 (COM (2006) 16 τελικό), η οποία και αποτελεί αντικείμενο της παρούσας γνωμοδότησης της ΕΟΚΕ. Μέχρι τότε εξακολουθούν να ισχύουν χωρίς περιορισμούς ο κανονισμός 1408/71 και ο κανονισμός εφαρμογής 574/72.

2.4 Η διαίρεση σε βασικό κανονισμό και κανονισμό εφαρμογής έχει εδραιωθεί στην αντιμετώπιση του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας στα κράτη μέλη από το κοινοτικό δίκαιο. Στον βασικό κανονισμό καθορίζονται οι αρχές, ενώ ο κανονισμός εφαρμογής αφορά μάλλον «τεχνικά» ζητήματα.

2.4.1 Ως εκ τούτου, η παρούσα πρόταση κανονισμού εφαρμογής μπορεί να θεωρηθεί ως ένα είδος «οδηγιών χρήσης» για τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 883/2004. Έτσι, εδώ πρέπει να διευκρινιστούν όλα τα τεχνικά θέματα διοικητικής και διαδικαστικής φύσεως και να αντιμετωπιστούν ορισμένες πτυχές του κοινοτικού συντονισμού για τις οποίες απαιτούνται ειδικές διαδικασίες.

2.4.2 Παραδείγματος χάριν, στον τομέα των συντάξεων γήρατος, πρέπει να καθοριστεί ποια είναι η διαδικασία την οποία πρέπει να ακολουθήσει ένας ασφαλισμένος για να ζητήσει τον υπολογισμό της σύνταξής του, σε ποιον φορέα πρέπει να καταθέσει την αίτησή του αν έχει εργαστεί σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη, πώς οι σχετικοί φορείς θα πρέπει να ανταλλάξουν πληροφορίες μεταξύ τους για να ληφθεί υπόψη η πλήρης σταδιοδρομία του ενδιαφερομένου και πώς θα υπολογίσουν, ο καθένας σε ό,τι τον αφορά, την προς καταβολή σύνταξη.

2.5 Παρόλ' αυτά, ο διαχωρισμός μεταξύ «βασικών» και «τεχνικών» πτυχών δεν είναι τόσο σαφής στην πράξη. Στον παρόντα κανονισμό εφαρμογής υπάρχουν κάποια σημεία που από συστηματική άποψη θα έπρεπε να περιλαμβάνονται στον βασικό κανονισμό 883/2004.

2.5.1 Αν και οι διαπραγματεύσεις για τον κανονισμό 883/2004 διήρκεσαν πάνω από έξι χρόνια, ευτυχώς ολοκληρώθηκαν τον Απρίλιο του 2004, λίγο πριν από τον τελευταίο γύρο της διευρύνσης της ΕΕ, γεγονός που επέτρεψε να αποφευχθεί μία ακόμα αναβολή. Έτσι, ορισμένα μέρη του κανονισμού 883/2004 δεν είναι ολοκληρωμένα (για παράδειγμα, υπάρχουν παραρτήματα που είναι εν μέρει κενά, ιδίως το παράρτημα XI). Επομένως, στον κανονισμό εφαρμογής που έχει υποβληθεί τώρα, πρέπει να ρυθμιστούν και ορισμένα ουσιαστικά ζητήματα που για λόγους συστηματικότητας θα έπρεπε να περιλαμβάνονται στον βασικό κανονισμό 883/2004. Πρόκειται κυρίως για πτυχές που αφορούν τον οικονομικό συμψηφισμό μεταξύ των φορέων κοινωνικής ασφάλισης. Ως προς τα δικαιώματα των πολιτών δεν υπάρχουν ανοιχτά ουσιαστικά θέματα.

2.5.2 Στο πλαίσιο της παρούσας γνωμοδότησης της ΕΟΚΕ, θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα ουσιαστικά θέματα που αναφέρθηκαν.

3. Κύρια σημεία του κανονισμού εφαρμογής

3.1 Με τις παρούσες διατάξεις εφαρμογής επιδιώκεται να επιτευχθούν τα εξής:

- απλούστευση των νομικών και διοικητικών διατάξεων·
- διασαφήνιση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων όλων όσοι συμμετέχουν στον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης (φορείς κοινωνικής ασφάλισης, αρμόδιες αρχές, εργοδότες και ασφαλισμένοι, εργαζόμενοι και αυτοαπασχολούμενοι)·
- βελτίωση της λειτουργίας του συντονισμού μεταξύ των φορέων κοινωνικής ασφάλισης προκειμένου να αποφευχθεί να επωμίζονται το βάρος των διαδικασιών πρωτίστως οι ασφαλισμένοι·

- διευκόλυνση των διαδικασιών για τους ασφαλισμένους σχετικά με τον χρόνο απόδοσης ή καταβολής των παροχών των διασυννοριακών καταστάσεων και μείωση του χρόνου απάντησης και επεξεργασίας·
- εφαρμογή καλύτερων και ταχύτερων διαδικασιών κατά την ανταλλαγή δεδομένων (ιδίως προώθηση της χρησιμοποίησης ηλεκτρονικών διαδικασιών για την ανταλλαγή πληροφοριών και εργασία με ηλεκτρονικά έγγραφα)·
- μείωση του κόστους διοικητικής επεξεργασίας (μεταξύ άλλων, με αποτελεσματικότερη απόδοση απαιτήσεων μεταξύ των φορέων κοινωνικής ασφάλισης)·
- πρόοδοι ως προς την καταπολέμηση της απάτης και των καταχρήσεων (μεταξύ άλλων, με αποτελεσματικούς μηχανισμούς για την διασυννοριακή εισπραξη απαιτήσεων)·

3.2 Ο νέος κανονισμός εφαρμογής διαφέρει σημαντικά ως προς τη δομή του από τον κανονισμό 574/72 για την εφαρμογή του κανονισμού 1408/71. Αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι η δομή του νέου κανονισμού εφαρμογής στηρίζεται στον νέο βασικό κανονισμό 883/2004 που διαφέρει ουσιαστικά σε ορισμένα σημεία από τον βασικό κανονισμό 1408/71. Εδώ πρέπει να αναφερθούν πρωτίστως οι διαφορές ως προς το υλικό και το προσωπικό πεδίο εφαρμογής·στο νέο κανονισμό 883/2004, το εν λόγω πεδίο εφαρμογής είναι ευρύτερο από ό,τι στον κανονισμό 1408/71 που ισχύει σήμερα. Πέρα από αυτό, ο νέος κανονισμός 883/2004 επικεντρώνεται σε γενικές διατάξεις και ορισμούς σε αντίθεση με τις ειδικές διατάξεις στα κεφάλαια του κανονισμού 1408/71 για τους διάφορους κλάδους ασφάλισης.

3.2.1 Ο κανονισμός 1408/71 είχε σχεδιαστεί αρχικά μόνο για τους εργαζομένους και τους συγγενείς τους. Στη αρχή της δεκαετίας του '80, το πεδίο εφαρμογής επεκτάθηκε και συμπεριέλαβε τους αυτοαπασχολούμενους, ενώ στο τέλος της δεκαετίας του '90 συμπεριέλαβε και τους δημοσίους υπαλλήλους και τους φοιτητές.

3.2.2 Προϋπόθεση για να επιπίπτει κάποιος στο πεδίο εφαρμογής ήταν να είναι υπήκοος ενός κράτους μέλους ή να είναι άπατρις ή πρόσφυγας που κατοικεί σε κράτος μέλος. Ο κανονισμός ισχύει και για τα μέλη της οικογένειας του ενδιαφερομένου, ακόμη και μετά από το θάνατό του.

3.2.3 Η ισχύς του κανονισμού για τα μέλη της οικογένειας μετά από το θάνατο του ενδιαφερομένου υπόκειται στην προϋπόθεση αυτά να είναι υπήκοοι κράτους μέλους, ενώ σε αυτήν δε την περίπτωση δεν έχει σημασία η υπηκοότητα του προσώπου από το οποίο έλκουν τα δικαιώματά τους

3.2.4 Ο κανονισμός 883/2004 ισχύει πλέον για όλους τους πολίτες της ΕΕ που είναι ασφαλισμένοι στο πλαίσιο εθνικών νομοθεσιών, αφού καλύπτονται πλήρως και πρόσωπα που δεν εργάζονται.

3.2.5 Και το υλικό πεδίο εφαρμογής διευρύνθηκε σε σχέση με τον κανονισμό 1408/71: στον νέο κανονισμό 883/2004, πέρα από

τις υφιστάμενες ρυθμίσεις, έχουν συμπεριληφθεί παροχές προ-σύνταξης και οι παροχές πατρότητας, που έχουν εξισωθεί με τις παροχές μητρότητας. Σε αντίθεση με τον κανονισμό 1408/71, οι προκαταβολές παροχών διατροφής δεν εμπίπτουν πλέον στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 883/2004.

3.2.6 Ο κανονισμός 883/2004 εφαρμόζεται τώρα στις νομοθεσίες που αφορούν τους κλάδους κοινωνικής ασφάλισης που έχουν σχέση με: α) παροχές ασθένειας, β) παροχές μητρότητας και ισοδύναμες παροχές πατρότητας, γ) παροχές αναπηρίας, δ) παροχές γήρατος, ε) παροχές επιζώντων, στ) παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικής ασθένειας, ζ) επιδόματα θανάτου, η) παροχές ανεργίας, θ) παροχές προ-σύνταξης, ι) οικογενειακές παροχές.

3.3 Η επέκταση του πεδίου εφαρμογής καθιστά απαραίτητους ορισμένους νέους κανόνες και διαδικασίες που θα είναι προσαρμοσμένοι στις παραπάνω ομάδες. Σε αυτούς συγκαταλέγονται για παράδειγμα οι κανόνες για τις εφαρμοστέες διατάξεις ως προς τον υπολογισμό των χρονικών διαστημάτων που αφιέρωσαν για την ανατροφή των παιδιών, στα διάφορα κράτη όπου διέμεναν, τα άτομα που δεν εργάστηκαν ποτέ ούτε ως μισθωτοί ούτε ως αυτοαπασχολούμενοι.

3.4 Ο κανονισμός εφαρμογής που έχει υποβληθεί, ακολουθεί ως προς τη δομή τον βασικό κανονισμό 883/2004: ο τίτλος 1 ασχολείται με τις γενικές διατάξεις, ο τίτλος 2 με τις εφαρμοστέες διατάξεις, ο τίτλος 3 με τις ειδικές διατάξεις για τις διάφορες κατηγορίες παροχών και ακολουθούν οικονομικές διατάξεις (τίτλος 5), καθώς και μεταβατικές και τελικές διατάξεις. Οι παρατηρήσεις της ΕΟΚΕ σχετικά με τα άρθρα του κανονισμού θα αφορούν περισσότερο τις γενικές διατάξεις και τους κανόνες εφαρμογής παρά λεπτομέρειες των διαφόρων παροχών.

3.4.1 Αυτή τη στιγμή, τα παραρτήματα του κανονισμού εφαρμογής είναι ακόμα κενά και πρέπει να αποκτήσουν περιεχόμενο. Περιλαμβάνουν: διατάξεις εφαρμογής για συμφωνίες που θα εξακολουθήσουν να ισχύουν και νέες διατάξεις εφαρμογής για συμφωνίες (παράρτημα 1), ειδικά συστήματα για δημοσίους υπαλλήλους (παράρτημα 2), κράτη μέλη που δίνουν παροχές σε είδος επί τη βάση κατ' αποκοπήν ποσών (παράρτημα 3) και τον προαναφερθέντα κατάλογο των αρμοδίων υπηρεσιών και φορέων (παράρτημα 4).

3.5 Πέραν τούτου, πολλά μέτρα και διαδικασίες του κανονισμού στοχεύουν σε περισσότερη σαφήνεια ως προς τα κριτήρια που πρέπει να εφαρμόζουν οι φορείς στα κράτη μέλη στο πλαίσιο του κανονισμού 883/2004.

3.5.1 Έτσι, στις γενικές διατάξεις του τίτλου 1 του κανονισμού 883/2004 συνοψίστηκαν πολλοί ορισμοί, οι οποίοι στον κανονισμό 1408/71 είναι μοιρασμένοι σε επιμέρους κλάδους της κοινωνικής ασφάλισης και εν μέρει δεν είναι ενιαία ρυθμισμένοι. Δίδεται μεγαλύτερη έμφαση σε γενικούς ορισμούς και λιγότερο σε ορισμούς στα επιμέρους κεφάλαια. Κατ' αυτόν τον τρόπο, στο νέο κανονισμό δεν αντιμετωπίστηκε η κάθε κατηγορία ασφάλισης ως «ένας ξεχωριστός κόσμος» όπου θα πρέπει να περιλαμβάνονται οι ανάλογες διατάξεις.

3.5.2 Σημαντικό βήμα συνιστά και το άρθρο 5 (εξομοίωση γεγονότων), στο μέτρο που γεγονότα ή καταστάσεις που σημειώθηκαν σε άλλο κράτος μέλος πρέπει να αντιμετωπίζονται σαν να είχαν λάβει χώρα στην επικράτεια του αρμοδίου κράτους μέλους.

3.6 Τα περιεχόμενα του βασικού κανονισμού και του κανονισμού εφαρμογής αφορούν διασυνοριακές περιπτώσεις μεταξύ τουλάχιστον δύο κρατών μελών. Μόνο σε αυτές τις περιπτώσεις προβάλλονται επιπλέον απαιτήσεις στους ασφαλισμένους ή τους εργοδότες, όπως για παράδειγμα η υποβολή δήλωσης απόσπασης στον φορέα κοινωνικής ασφάλισης. Οι άλλες υποχρεώσεις των ασφαλισμένων ή των εργοδοτών στο εκάστοτε αρμόδιο κράτος μέλος εξακολουθούν να παραμένουν υπόθεση των κρατών μελών και δεν γίνονται από τον κανονισμό εφαρμογής.

4. Γενικές παρατηρήσεις

4.1 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την υποβολή του κανονισμού εφαρμογής του νέου κανονισμού 883/2004 για τον συντονισμό των εθνικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης. Η πρόταση αυτή είναι ένα βήμα προς τη βελτίωση των συνθηκών για την ελεύθερη κυκλοφορία στην Ένωση. Δεν συνεπάγεται μεγάλα προβλήματα για εκείνους που εφαρμόζουν τις νομικές και διοικητικές διατάξεις για τον συντονισμό της κοινωνικής ασφάλισης στα κράτη μέλη, ούτε περιλαμβάνει ρυθμίσεις που να διαφαίνεται ότι είναι προβληματικές για τους ασφαλισμένους.

4.2 Αντίθετα, η πρόταση κανονισμού περιλαμβάνει πολλές απλουστεύσεις, διευκρινίσεις και βελτιώσεις. Η ΕΟΚΕ επικροτεί ιδιαίτερα τη διεύρυνση του προσωπικού και υλικού πεδίου εφαρμογής και όλες τις ρυθμίσεις για τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των φορέων κοινωνικής ασφάλισης.

4.2.1 Η διεύρυνση του προσωπικού πεδίου εφαρμογής έχει καθοριστική επίδραση στον αριθμό των προσώπων που περιλαμβάνει, κυρίως σε εκείνες τις χώρες όπου η ασφαλιστική κάλυψη συνδέεται με τον τόπο κατοικίας. Σε χώρες όπου η ασφαλιστική κάλυψη συνδέεται με την απασχόληση, η επίδραση είναι μικρότερη και δεν συμπεριλαμβάνονται παρά ελάχιστες νέες ομάδες προσώπων.

4.3 Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει ως εκ τούτου το αίτημά της, που απευθύνεται κυρίως στα κράτη μέλη και έχει υποβληθεί και σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις, να γίνει όσο πιο γρήγορα γίνεται η επεξεργασία της πρότασης κανονισμού εφαρμογής και να επιδιωχθεί να τεθεί το συντομότερο σε ισχύ. Ο νέος κανονισμός για τον συντονισμό και οι συνακόλουθες βελτιώσεις και απλουστεύσεις⁽¹⁾ πρέπει να τεθούν γρήγορα σε ισχύ.

4.4 Η παρούσα πρόταση για την εφαρμογή του κανονισμού 883/2004 υποβάλλεται με κάποια καθυστέρηση, μόλις ενάμιση περίπου χρόνο μετά από την έγκριση του κανονισμού 883/2004. Έχει υποβληθεί από τις αρχές του 2006. Εξαιτίας της πολυπλοκότητας και του εύρους των θεμάτων που εξετάζονται, αλλά και των πολλών αναπάντητων ερωτημάτων, ασφαλώς θα απαιτηθεί ακόμα αρκετός

χρόνος για να διευκρινιστούν σε επίπεδο Συμβουλίου και στις διοικητικές επιτροπές όλα τα αναλυτικά ερωτήματα που αφορούν τον χειρισμό και τις διαδικασίες στα επιμέρους κράτη μέλη και θεσμικά όργανα.

4.4.1 Ο κανονισμός εφαρμογής έχει προγραμματιστεί να τεθεί σε ισχύ στις αρχές του 2008. Όπως ορίζει το άρθρο 91, ο κανονισμός θα τεθεί σε ισχύ μετά από προθεσμία 6 μηνών από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η προθεσμία αυτή φαίνεται αναγκαία αν και ανεπαρκής για την προσαρμογή των συστημάτων στις νέες διατάξεις. Εν πάση περιπτώσει, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να αποφευχθεί η παράταση της προθεσμίας κατά έξι μήνες, μεταξύ της δημοσίευσης του κανονισμού και της έναρξης ισχύος του.

4.4.2 Ως εκ τούτου, προκειμένου να καταστεί δυνατή η σύντομη εφαρμογή του βασικού κανονισμού, η ΕΟΚΕ ζητεί από τα κράτη μέλη να εφοδιάσουν από τώρα τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης τους με τους απαραίτητους ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους για μια τέτοια γρήγορη προσαρμογή. Θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν τα διαθέσιμα σε εθνικό επίπεδο όργανα και ειδικότερα τα δίκτυα TRESS⁽²⁾, τα οποία αποτελούν το σύνδεσμο, στα κράτη μέλη, μεταξύ των ενδιαφερόμενων κύκλων και παραγόντων, προκειμένου να αξιολογείται η εφαρμογή στην πράξη του εξεταζόμενου κανονισμού μετά από την έναρξη ισχύος του στα διάφορα κράτη μέλη. Εξάλλου, η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να υποστηρίξει τα μέτρα αυτά. Οποσδήποτε, πρέπει να αποφευχθεί η παράταση της προθεσμίας των 6 μηνών μεταξύ δημοσίευσης και έναρξης ισχύος του κανονισμού.

4.5 Ωστόσο, συνεχίζεται και η επεξεργασία του κανονισμού 883/2004. Εδώ πρέπει να αναφερθεί ιδίως το παράρτημα XI. Το εν λόγω παράρτημα έμεινε κενό κατά την έγκριση το 2004 και τώρα, στην ομάδα εργασίας του Συμβουλίου, συζητείται και γίνεται η επεξεργασία του παράλληλα με την πρόταση κανονισμού εφαρμογής.

4.5.1 Το παράρτημα XI δεν σχετίζεται μόνο με τον κανονισμό 883/2004, αλλά και με τον ίδιο τον κανονισμό εφαρμογής. Τα δύο αυτά κείμενα δεν μπορούν να εξεταστούν χωριστά. Το παράρτημα XI αφορά τις «Ειδικές διατάξεις για την εφαρμογή της νομοθεσίας των κρατών μελών». Το περιεχόμενο του παραρτήματος ορίζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μαζί με το Συμβούλιο και πρέπει να έχει συγκεκριμενοποιηθεί όταν θα τεθεί σε ισχύ ο κανονισμός εφαρμογής.

4.5.2 Στο παράρτημα αυτό μπορούν να οριστούν συγκεκριμένες διαδικασίες για τον τρόπο εφαρμογής ορισμένων νομικών διατάξεων. Τα κράτη μέλη επιχειρούν να διατηρήσουν ορισμένες εθνικές διατάξεις, καταχωρώντας τις σε αυτό. Επίσης, το παράρτημα XI είναι ένα από τα πιο ευαίσθητα μέρη του κανονισμού, εξαιτίας του αριθμού των διατάξεων που είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται σε αυτό. Η ΕΟΚΕ θα παρουσιάσει ειδικές παρατηρήσεις επί αυτού του θέματος, μετά από την παρούσα γνωμοδότηση.

(1) Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ για την «Κοινωνική ασφάλιση για μισθωτούς και μη μισθωτούς» (εισηγητής: ο κ. Rodríguez García-Caro) CESE 1065/2005 (EE C 24 της 31.1.2006).

(2) Κατάρτιση και Πληροφόρηση για την Ευρωπαϊκή Κοινωνική Ασφάλιση (βλ. <http://www.tress-network.org>).

4.6 Η επιδίωξη επιμέρους συμφερόντων δεν πρέπει να καθυστερήσει περισσότερο την έναρξη ισχύος του νέου κανονισμού συντονισμού 883/2004 και τη συνακόλουθη εφαρμογή όλων των βελτιώσεων που έχουν ήδη αποφασιστεί, ειδικά και ενόψει του γεγονότος ότι η Επιτροπή ανακήρυξε το 2006 έτος της κινητικότητας των εργαζομένων. Η γρήγορη έγκρισή του θα ήταν κάτι παραπάνω από συμβολική, αφού στην πραγματικότητα το προκείμενο είναι να εγκριθεί μία συγκεκριμένη πράξη που θα αυξήσει τις δυνατότητες κινητικότητας των πολιτών ⁽³⁾.

4.7 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι και σε περίπτωση έναρξης ισχύος του κανονισμού 883/2004, για ορισμένες ομάδες προσώπων θα εξακολουθήσει να ισχύει ο κανονισμός 1408/71 και ο κανονισμός εφαρμογής 574/72, εφόσον δεν τροποποιηθούν και άλλοι κανονισμοί ή συμφωνίες (βλ. άρθρο 90 του βασικού κανονισμού και άρθρο 90 του κανονισμού εφαρμογής).

4.7.1 Το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων συντονισμού της κοινωνικής ασφάλισης στον κανονισμό 1408/71 διευρύνθηκε με τα χρόνια και συμπεριέλαβε περαιτέρω ομάδες προσώπων. Ωστόσο, η επέκταση δεν έγινε στους ίδιους τους κανονισμούς 1408/71 και 574/72, αλλά μέσω ειδικών συμπληρωματικών κανονισμών ή συμφωνιών.

4.7.2 Αυτό αφορά αφενός τη δυνατότητα εφαρμογής των κανόνων συντονισμού σε υπηκόους τρίτων χωρών, τους συγγενείς και τους επιζώντες τους, που ρυθμίζεται στον κανονισμό 859/2003. Από την 1η Ιουνίου 2003, στις διατάξεις περί συντονισμού υπάγονται τόσο οι πολίτες της ΕΕ όσο και οι υπήκοοι τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως σε κάποιο κράτος μέλος. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι υπήκοοι τρίτων χωρών περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής μόνον ως προς τις διασυνοριακές καταστάσεις αυτών των ασφαλισμένων που αφορούν τουλάχιστον δύο κράτη μέλη της ΕΕ και όχι ως προς τις διασυνοριακές καταστάσεις που αφορούν την πατρίδα τους και ένα κράτος μέλος της ΕΕ.

4.7.3 Από την άλλη πλευρά, ήδη από το 1994 πρέπει να εφαρμόζονται οι διατάξεις των κανονισμών 1408/71 και 574/72 στα κράτη μέλη και στους πολίτες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ). Η συμφωνία ελεύθερης κυκλοφορίας με την Ελβετία, που ισχύει από την 1η Ιουνίου 2002, επεκτείνει την εφαρμογή των συντονιστικών διατάξεων και ως προς την Ελβετία, ενώ με τον κανονισμό 1661/85 συμπεριλήφθηκαν και οι πολίτες της Γροιλανδίας.

4.7.4 Με όλα αυτά διευρύνθηκε γεωγραφικά το πεδίο εφαρμογής και για τους πολίτες της ΕΕ. Τα κράτη του ΕΟΧ και η Γροιλανδία εξισώθηκαν με τα κράτη μέλη της ΕΕ. Η κατάσταση αυτή πρέπει να διατηρηθεί, σύμφωνα με το πνεύμα της υλοποίησης της ίσης μεταχείρισης των υπηκόων της Κοινότητας και των υπηκόων τρίτων χωρών στον κοινωνικό τομέα. Προκειμένου να ισχύσει δεσμευτικά και για τον κανονισμό 883/2004 αυτή η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής, πρέπει να γίνουν οι ανάλογες τροποποιήσεις των κανονισμών αυτών.

4.8 Η ΕΟΚΕ ζητεί ως εκ τούτου να γίνει το συντομότερο δυνατόν, και οπωσδήποτε πριν από την εφαρμογή των νέων διατάξεων συντονισμού, τροποποίηση των αντίστοιχων κανονισμών και συμβάσεων, που αναφέρονται όλες στον κανονισμό 1408/71. Στο εξής, ο κανονισμός 883/2004 θα πρέπει να έχει το ίδιο διευρυμένο προσωπικό και γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής. Σε διαφορετική περι-

πτωση, οι εν λόγω υπήκοοι τρίτων χωρών, καθώς και οι πολίτες του ΕΟΧ, της Ελβετίας και της Γροιλανδίας δεν θα υπάγονται στην προστασία τους, αλλά και οι πολίτες της ΕΕ ενδέχεται να βρεθούν σε μειονεκτική θέση σε ορισμένες διασυνοριακές υποθέσεις με τις παραπάνω χώρες. Στις περιπτώσεις αυτές θα έπρεπε να εξακολουθήσει η εφαρμογή του κανονισμού 1408/71.

4.8.1 Συνιστάται στην Επιτροπή να θεσπίσει το συντομότερο δυνατόν τα απαραίτητα σχετικά μέτρα. Αφενός θα έχουμε άنيση μεταχείριση διαφόρων πολιτών που κατοικούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και αφετέρου η ταυτόχρονη υποχρεωτική εφαρμογή δύο τόσο πολύπλοκων κανονισμών συνιστά ανάρμοστη πρόσθετη επιβάρυνση και για τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών.

4.8.2 Επιπροσθέτως, πρέπει να δοθεί προσοχή στο γεγονός ότι, ακόμη και εάν συνεχίσουν να ισχύουν μόνο για μία μικρή ομάδα δικαιούχων, ο κανονισμός 1408/71 και ο κανονισμός εφαρμογής 574/72 θα πρέπει να τροποποιούνται και να προσαρμόζονται τακτικά στις αλλαγές και ότι αυτό συνιστά δυσβάστακτη επιβάρυνση για τη διοίκηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και για τους χρήστες του κανονισμού.

4.9 Ο κανονισμός 883/2004 προβλέπει και την εφαρμογή βελτιωμένων διαδικασιών ως προς την πιο γρήγορη και υπεύθυνη ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των φορέων της κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών. Αυτό θα επιτευχθεί κυρίως με την προώθηση της χρήσης ηλεκτρονικών διαδικασιών για την ανταλλαγή πληροφοριών και την εργασία με ηλεκτρονικά έγγραφα.

4.9.1 Ενώ μέχρι τώρα προβλέπεται η διεκπεραίωση μέσω εγγράφων και η ηλεκτρονική διεκπεραίωση γινόταν επιλεκτικά μόνο μετά από αμοιβαία συμφωνία δύο κρατών μελών, τώρα η συνολική ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των οργανισμών θα γίνεται κατά κανόνα ηλεκτρονικά.

4.9.2 Με τον τρόπο αυτόν αναμένονται, εκτός από την μείωση των διοικητικών δαπανών, ιδίως και πλεονεκτήματα που αφορούν την επίτευξη των διαδικασιών για τους ασφαλισμένους και την μείωση του χρόνου απάντησης και επεξεργασίας, καθώς και τη συντόμηση του χρόνου απόδοσης ή καταβολής των παροχών σε διασυνοριακές καταστάσεις.

4.9.3 Η πρόταση κανονισμού δεν ορίζει όμως σε καμία περίπτωση ότι κάθε φορέας πρέπει να έχει ηλεκτρονική επικοινωνία με όλους τους άλλους φορείς στην ΕΕ. Αντίθετα, αρκεί τουλάχιστον ένα θεσμικό όργανο ανά κράτος μέλος να αποτελεί σημείο πρόσβασης, κατάλληλα εξοπλισμένο για την ηλεκτρονική λήψη και αποστολή δεδομένων κοινωνικής ασφάλισης και να αναλάβει τη διαβίβασή τους στους αρμόδιους φορείς στο εσωτερικό της χώρας. Σύμφωνα με το άρθρο 83 της πρότασης κανονισμού, για την ταυτοποίηση των επικοινωνούντων πρέπει να δημιουργηθεί μια βάση δεδομένων στην οποία θα έχουν πρόσβαση οι πολίτες και η οποία θα περιλαμβάνει τις «αρμόδιες αρχές», τους «αρμόδιους φορείς» και τους «φορείς του τόπου κατοικίας», καθώς και τους «φορείς του τόπου διαμονής», το «σημείο πρόσβασης» και τον «οργανισμό σύνδεσης» σύμφωνα με τον ορισμό. Η πρόσβαση αυτή δίνει τη δυνατότητα αντικατάστασης των σημερινών παραρτημάτων του κανονισμού με κατάλληλα ενημερωμένους καταλόγους των οργανισμών.

⁽³⁾ Βλ. επίσης το σχέδιο γνωμοδότησης «Τροποποίηση του κανονισμού αριθ. 1408/71». Εισηγητής: κ. RODRIGUEZ GARCIA-CARO. ΕΕ C 24 της 31.1.2006.

4.9.4 Η ΕΟΚΕ προτρέπει να αξιοποιηθούν, σε συνάρτηση με αυτό, οι εμπειρίες από την εφαρμογή της ευρωπαϊκής κάρτας ασφάλισης ασθένειας, συμπεριλαμβανομένων και των ελλείψεων κατά την εφαρμογή της στα διάφορα κράτη μέλη. Θα πρέπει να εξεταστεί ιδίως ο βαθμός χρησιμοποίησης των βάσεων δεδομένων των ασφαλιστικών φορέων. Εν προκειμένω, θα πρέπει η διοικητική επιτροπή να εντοπίσει τα δεδομένα που είναι αναγκαία για την επικοινωνία. Εξάλλου, τα κράτη μέλη θα έπρεπε να υποχρεούνται να λαμβάνουν τα απαιτούμενα μέτρα ώστε οι ευρωπαίοι πολίτες να επωφελούνται πλήρως από τα πλεονεκτήματα που προσφέρουν οι νέες ρυθμίσεις, κυρίως όσον αφορά την ασφάλιση ασθένειας.

4.10 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι με την ηλεκτρονική διαβίβαση είναι δυνατή η επίτευξη της διεκπεραίωσης, η οποία είναι προς το συμφέρον των ασφαλισμένων. Ως εκ τούτου, η αλλαγή αυτή επικροτείται. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ επισημαίνει παράλληλα ότι το ζήτημα αφορά μια σειρά ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων (που αφορούν μεταξύ άλλων την υγεία, την ανικανότητα για εργασία, την ανεργία). Γι' αυτό, πρέπει οπωσδήποτε να εξασφαλιστεί ότι τα δεδομένα αυτά θα είναι ασφαλή και δεν θα μπορούν να περάσουν σε λάθος χέρια.

4.10.1 Εδώ βέβαια ισχύουν όλες οι εγγυήσεις των υφισταμένων κοινοτικών διατάξεων για την προστασία φυσικών προσώπων κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών. Αυτά ρυθμίστηκαν στο άρθρο 84 του κανονισμού 1408/71 και περιλαμβάνονται στο άρθρο 77 του κανονισμού 883/2004. Η ΕΟΚΕ ζητεί παρόλα αυτά, ιδίως εάν ληφθεί υπόψη ότι τώρα η ηλεκτρονική διαβίβαση δεδομένων μεταξύ των φορέων των κρατών μελών γίνεται ο κανόνας, να γίνει σαφής αναφορά στον κανονισμό εφαρμογής στον ευαίσθητο χαρακτήρα των δεδομένων αυτών και να βρεθούν κατάλληλοι μηχανισμοί που θα εγγυηθούν την ασφάλειά τους.

4.10.2 Οπωσδήποτε, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι από τον κανονισμό 1408/71 λείπει μία διατύπωση όπως αυτή του άρθρου 84(5) β που θα απαγορεύει ρητά τη χρησιμοποίηση των δεδομένων για σκοπούς διαφορετικούς από εκείνους της κοινωνικής ασφάλειας. Πρέπει οπωσδήποτε να προστεθεί το σχετικό κείμενο στο άρθρο 4 του κανονισμού εφαρμογής.

4.11 Ωστόσο, το πλεονέκτημα από τη χρησιμοποίηση ηλεκτρονικών μέσων για την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των φορέων κοινωνικής ασφάλισης δεν θα πρέπει να υπερεκτιμηθεί. Αναμφίβολα, θα οδηγήσει σε μια ταχύτερη διαβίβαση δεδομένων. Για να γίνει αυτό, απαιτείται σε πολλές περιπτώσεις αναδιάρθρωση των εθνικών οργανισμών.

4.11.1 Ωστόσο, είναι αμφίβολο αν η επίτευξη της διαβίβασης προσφέρει πραγματικά πλεονεκτήματα για τους ασφαλισμένους, γιατί κατά κανόνα ο χρόνος διαβίβασης είναι μικρός σε σχέση με τον συνολικό χρόνο επεξεργασίας ενός φακέλου. Εξαιτίας της πολυπλοκότητας των καταστάσεων (μεταξύ άλλων, στον τομέα των συντάξεων: διακρατικές επιμέρους παροχές, αναλογικές εισφορές κλπ.), ορισμένες περιπτώσεις θα συνεχίσουν να απαιτούν ειδική αντιμετώπιση και δεν θα είναι δυνατή η επεξεργασία τους με ηλεκτρονικά προγράμματα ή θα είναι δυνατή η επεξεργασία τους μόνο με τη βοήθεια δυσανάλογου αριθμού ηλεκτρονικών προγραμμάτων.

Αυτές οι υποθέσεις θα συνεχίσουν να απαιτούν χειρωνακτικής επεξεργασίας.

4.11.2 Ως εκ τούτου, η απλή επίτευξη της διαβίβασης των δεδομένων και των πράξεων δεν πρόκειται, κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, να επιτύχει μια ραγδαία βελτίωση. Η επιθυμητή επιτάχυνση των προθεσμιών επεξεργασίας θα ήταν δυνατή μόνο εάν οι επίσημοι φορείς των κρατών μελών διαθέτουν παράλληλα επαρκώς εξειδικευμένο προσωπικό και κατάλληλα τεχνικά μέσα.

4.11.3 Για τον λόγο αυτόν, η ΕΟΚΕ ζητεί από τα κράτη μέλη να προετοιμάσουν, ήδη από τώρα, το προσωπικό των φορέων κοινωνικής ασφάλισης για τις νέες ρυθμίσεις του βασικού κανονισμού και του κανονισμού εφαρμογής. Είναι αναπόφευκτη η κατάλληλη εκπαίδευση και εξάσκηση του προσωπικού. Η ΕΟΚΕ καλεί, ως εκ τούτου, την Επιτροπή να λάβει, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, τις απαιτούμενες πρωτοβουλίες για την υποστήριξη των κρατών μελών σε αυτόν τον τομέα. Απαιτούνται κυρίως κοινοτικοί πόροι για προγράμματα κατάρτισης, καθώς και, ενδεχομένως, η συμμετοχή της σε αυτή την κατάρτιση.

4.12 Επειδή τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 883/2004 στηρίζονται στην αλληλεγγύη όλων των ασφαλισμένων, πρέπει να προβλεφθούν μηχανισμοί για την αποτελεσματικότερη είσπραξη (επιστροφή) των απαιτήσεων που συνδέονται με αχρεωστήτως καταβληθείσες παροχές ή με εισφορές που δεν καταβλήθηκαν από αυτούς.

4.12.1 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την άποψη της Επιτροπής ότι φαίνεται να είναι σημαντικό να είναι πιο δεσμευτικές οι διαδικασίες συντόμευσης των προθεσμιών επιστροφής αυτών των απαιτήσεων μεταξύ των φορέων των κρατών μελών προκειμένου να διατηρηθεί η εμπιστοσύνη στην ανταλλαγή.

4.12.2 Ούτως, ο κανονισμός εφαρμογής προβλέπει τον ορισμό κοινών προθεσμιών για την διεκπεραίωση ορισμένων υποχρεώσεων ή διοικητικών διαδικασιών που θα συμβάλουν σε σαφείς και καλά ρυθμισμένες σχέσεις μεταξύ ασφαλισμένων και φορέων.

4.12.3 Πέρα από αυτό, σχεδιάζονται –σε συμφωνία με την οδηγία 76/308/ΕΟΚ περί της αμοιβαίας συνδρομής για την είσπραξη των απαιτήσεων που αφορούν ορισμένες εισφορές, δασμούς, φόρους– διαδικασίες αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των φορέων. Επίσης, θεσπίζονται τόκοι για τις χρωστούμενες εισφορές με σκοπό τη βελτίωση της αντιμετώπισης των πληρωμών.

4.12.4 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει ρητά όλα αυτά τα μέτρα που περιλαμβάνονται στον κανονισμό εφαρμογής, προκειμένου να απολαμβάνουν όλοι οι χρήστες του νέου κανονισμού για τον συντονισμό μεγαλύτερη νομική ασφάλεια και διαφάνεια. Πράγματι, στο παρελθόν έχει συμβεί να μην καταβάλλονται οι αντισταθμίσεις μεταξύ φορέων διαφορετικών κρατών μελών για πολλά χρόνια. Η ΕΟΚΕ ελπίζει ότι η πειθαρχία όσον αφορά τις πληρωμές μεταξύ των κρατών μελών θα βελτιωθεί σημαντικά. Ωστόσο, εξακολουθούν να υφίστανται ελλείψεις σχετικά με την κάλυψη των οφειλόμενων υποχρεώσεων μεταξύ των φορέων κοινωνικής ασφάλειας.

4.13 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει επίσης τη μεγαλύτερη ευελιξία του νέου κανονισμού εφαρμογής σε σύγκριση με τον κανονισμό 574/72 για την εφαρμογή του κανονισμού 1408/72, που συνεχίζει να προσφέρει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να εφαρμόσουν σε διμερές επίπεδο κάτι πιο καλά από όσο απαιτεί ο κανονισμός εφαρμογής, εφόσον αυτό δεν διακυβεύει τα συμφέροντα των δικαιούχων και τη λειτουργία του κανονισμού. Η ΕΟΚΕ όμως τάσσεται, βάσει αυτής της αρχής που υπαγορεύει να μην αποβαίνει αυτή η ευελιξία σε βάρος των δικαιούχων, υπέρ μίας διαφορετικής, αυστηρότερης διατύπωσης του άρθρου 9 αντί για τη διατύπωση ότι δεν πρέπει οι διαδικασίες αυτές να «θίγουν τα δικαιώματα των δικαιούχων». Πρέπει ιδίως να διατυπωθεί με σαφήνεια ότι με διαφορετικό τρόπο εφαρμογής δεν μπορούν π.χ. να παραταθούν προθεσμίες ή να απαιτηθούν επιπλέον ιεραρχικές οδοί.

4.14 Η ΕΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τα μέτρα που προορίζονται για την ευαισθητοποίηση των χρηστών του κανονισμού στους κανόνες συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας και στα πλεονεκτήματά τους, συμπεριλαμβανομένων και των αλλαγών που επιφέρει η εφαρμογή του κανονισμού 883/2004. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να διαβιβάζονται στις επιχειρήσεις, καθώς και σε όλους τους ασφαλισμένους, είτε με επίσημη είτε με άτυπη απασχόληση. Κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ, θα πρέπει να αρχίσουν χωρίς καθυστέρηση οι απαραίτητες προπαρασκευαστικές εργασίες για το σκοπό αυτό.

4.15 Ο κανονισμός 883/2004 προβλέπει ότι οι διαδικασίες πρέπει να ικανοποιούν το αίτημα της ισόρροπης κατανομής βαρών μεταξύ των κρατών μελών. Σε συνάρτηση με αυτό, η ΕΟΚΕ θέτει ωστόσο το ερώτημα αν οι ρυθμίσεις του κανονισμού και του κανονισμού εφαρμογής θα μπορούσαν να πυροδοτήσουν μία εξέλιξη που θα μπορούσε να υponομεύσει καλά δομημένα κοινωνικά συστήματα στην ΕΕ και να προκαλέσει μία τάση κατάργησης παροχών. Η ΕΟΚΕ σημειώνει, ειδικά σε σχέση με τη συμπερίληψη μη ενεργών οικονομικά προσώπων στο προσωπικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού και με την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων εντός της ΕΕ, ότι οι προσπάθειες συντονισμού δεν πρέπει να έχουν ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση και την κατάργηση κοινωνικών προδιαγραφών.

4.15.1 Εντός αυτού του πλαισίου, η ΕΟΚΕ κρίνει απαραίτητο να ληφθούν μέτρα για τη διασφάλιση της διάθεσης συγκρίσιμων και αξιόπιστων δεδομένων σχετικά με τις υφιστάμενες και μελλοντικές διασυννοριακές κοινωνικές και υγειονομικές υπηρεσίες στην ΕΕ. Από την άποψη αυτή, οι τροποποιήσεις που επιφέρει ο κανονισμός 883/2004 ενέχουν ιδιαίτερη σημασία.

5. Περαιτέρω ειδικές παρατηρήσεις για επιμέρους άρθρα

5.1 Άρθρο 2: Διαδικασία εφαρμογής των ανταλλαγών μεταξύ των φορέων

Η ΕΟΚΕ ζητεί να θεσπιστούν σαφείς προθεσμίες για τις απαντήσεις και τη διεκπεραίωση υποθέσεων. Σε περίπτωση υπέρβασης των προθεσμιών αυτών, πρέπει να προβλέπεται αποζημίωση των ασφαλι-

σμένων, εφόσον ζημιώθηκαν. Τα δικαιώματα των ασφαλισμένων πρέπει να μπορούν να επιβληθούν και πρέπει να δημιουργηθούν τα ανάλογα έννομα μέσα. Τα μειονεκτήματα που προκύπτουν δεν πρέπει να μεταφέρονται στους ασφαλισμένους. Η ζημία πρέπει να καλύπτεται από τον φορέα, στον τομέα της αρμοδιότητας του οποίου προκλήθηκε. Αυτό πρέπει να προστεθεί στο άρθρο 2 του κανονισμού εφαρμογής.

5.2 Άρθρο 3: Έκταση και διαδικασία των ανταλλαγών μεταξύ των δικαιούχων και των φορέων

Άρθρο 3.4.: Για την επίτευξη των διαδικασιών, πρέπει να θεσπιστούν κίνητρα για να γίνεται ηλεκτρονικά τόσο η αποστολή εγγράφων όσο και –ιδίως– η αποστολή βεβαιώσεων παραλαβής. Η έγγραφη μορφή θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

5.3 Άρθρο 4: Μορφότυπος και τρόπος ανταλλαγής δεδομένων

Ως προς την ηλεκτρονική επικοινωνία, πρέπει να διασφαλιστεί πέρα από την ασφάλεια των δεδομένων που αναφέρεται στο σημείο 3.10.2. και ότι η ηλεκτρονική επικοινωνία με τους ασφαλισμένους θα μπορεί να γίνει μόνο με τη συγκατάθεσή τους. Ιδίως στον συνταξιοδοτικό τομέα, πολλοί ενδιαφερόμενοι, έζησαν όλη τους τη ζωή μακριά από τον τομέα τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και δεν μπορούν τώρα να εξαναγκαστούν να τις χρησιμοποιήσουν. Άλλωστε, πολλοί από αυτούς δεν έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικά μέσα. Θα πρέπει, επίσης, να ληφθούν υπόψη και οι άλλες ομάδες ατόμων που έχουν περιορισμένη πρόσβαση ή δυσκολίες πρόσβασης στα ηλεκτρονικά μέσα (κυρίως τα άτομα με ειδικά προβλήματα). Θα πρέπει να ενισχυθεί η ανοιχτή και, ει δυνατόν, καθολική πρόσβαση σε αυτές τις τεχνολογίες.

Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ προτείνει να προστεθεί στο άρθρο 4, παράγραφος 2, του κανονισμού το παρακάτω κείμενο: «Όλα τα μέτρα και οι τρόποι ανταλλαγής δεδομένων με ηλεκτρονικά μέσα θα πρέπει να είναι γενικώς προσβάσιμοι». Εξάλλου, η ΕΟΚΕ θεωρεί προβληματική τη διατύπωση του άρθρου 4.3., σύμφωνα με την οποία στις επικοινωνίες με τους δικαιούχους πρέπει να προτιμάται η χρήση ηλεκτρονικών τεχνικών. Η ΕΟΚΕ ζητεί να προστεθεί η φράση «εφόσον συμφωνήσουν με αυτό οι δικαιούχοι».

5.4 Άρθρο 5: Νομική αξία των εγγράφων και των δικαιολογητικών που καταρτίζονται σε άλλο κράτος μέλος

Άρθρο 5 παράγραφος 2: εδώ αναφέρεται ότι μία δημόσια υπηρεσία μπορεί να απευθυνθεί στον φορέα που εξέδωσε ένα έγγραφο για να του ζητήσει διευκρινίσεις. Αν πρόκειται για έγγραφο φορολογικής αρχής όπως στο άρθρο 5 παράγραφος 1, πρέπει τότε η υπηρεσία κοινωνικής ασφάλισης ενός κράτους να έρθει σε επαφή με τη φορολογική αρχή ενός άλλου για να λάβει μία διευκρίνιση. Αυτό φαίνεται ανεφάρμοστο και περίπλοκο.

Τότε σε τι χρειάζονται οι «οργανισμοί σύνδεσης»; Η ΕΟΚΕ προτείνει να ενισχυθούν οι αρμοδιότητες ενημέρωσης και συνδρομής των οργανισμών σύνδεσης προκειμένου οι τελευταίοι να μπορούν να εκπληρώσουν τον ανάλογο ρόλο. Τότε οι φορείς θα πρέπει να απευθύνονται για τη διευκρίνιση των ζητημάτων μόνο στον οργανισμό σύνδεσης.

Άρθρο 5 παράγραφος 3: Το ότι η διοικητική επιτροπή έχει στη διάθεσή της έξι ολόκληρους μήνες για την διαιτησία μεταξύ δύο ή περισσότερων φορέων από δύο ή περισσότερα κράτη δεν φαίνεται να είναι απλούστευση και βελτίωση του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας. Η προθεσμία αυτή είναι υπερβολικά μεγάλη. Η ΕΟΚΕ ζητεί να μην διαρκεί η επεξεργασία μίας αίτησης μαζί με όλες τις ιεραρχικές οδούς μεταξύ των οργανισμών συνολικά περισσότερο από τρεις μήνες.

5.5 Άρθρο 8: Διοικητικές συμφωνίες μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών

Εδώ εξουσιοδοτούνται τα κράτη μέλη να συνάπτουν κοινές συμφωνίες εφόσον δεν θίγονται από αυτές οι συμβάσεις και οι απαιτήσεις των δικαιούχων. Η ΕΟΚΕ ζητεί, προς όφελος της διαφάνειας και της νομικής ασφάλειας για τους ενδιαφερομένους, να δηλώνονται και να κατατίθενται στην Επιτροπή οι εν λόγω συμφωνίες. Ένας κατάλογος αυτών των συμφωνιών σε ένα παράρτημα του κανονισμού εφαρμογής θα προσέφερε επιπλέον νομική ασφάλεια.

5.6 Άρθρο 11: Προσδιορισμός της κατοικίας

Στο άρθρο 11, 1 α) –ε), παρατίθενται ως ισότιμα κριτήρια για την απόφαση σχετικά με τον προσδιορισμό της κατοικίας αντικειμενικά δεδομένα και η βούληση του προσώπου. Η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι ένας τέτοιος προσδιορισμός της κατοικίας πρέπει να γίνεται πρωτίστως βάσει δεδομένων που μπορούν να οριστούν αντικειμενικά. Μόνον όταν αυτό δεν είναι δυνατόν, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και η βούληση του προσώπου, η οποία πρέπει, δηλαδή, να είναι δευτερεύον κριτήριο στο σημείο 2.

Πέραν τούτου, η ΕΟΚΕ εκφράζει ενδοιασμούς μήπως η διερεύνηση των προσωπικών λόγων αλλαγής κατοικίας θα πρέπει να θεωρηθεί ως απαράδεκτη επέμβαση στην ιδιωτική ζωή των πολιτών.

5.7 Άρθρο 12: Συνυπολογισμός των περιόδων

Στο άρθρο 12.3. ορίζεται ότι εάν μία περίοδος υποχρεωτικής ασφάλισης σε ένα κράτος μέλος συμπίπτει με μία περίοδο προαιρετικής ασφάλισης σε άλλο κράτος μέλος, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη μόνον η περίοδος υποχρεωτικής ασφάλισης. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, αυτό δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να έχει ως αποτέλεσμα να χάνουν την αξία τους οι ενδεχόμενες εισφορές που καταβλήθηκαν για την προαιρετική ασφάλιση. Για τέτοιες περιπτώσεις πρέπει να προβλεφθεί στον κανονισμό εφαρμογής ότι οι καταβληθείσες εισφορές θα επιστρέφονται στο ακέραιο της αξίας τους στους ασφαλισμένους.

5.8 Άρθρο 16: Διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 12 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004

Εδώ απαιτείται ως προς την απόσπαση εργαζομένων να ενημερώνει ο εργοδότης εκ των προτέρων, «αν αυτό είναι δυνατόν», τον αρμόδιο φορέα για την απόσπαση. Η ΕΟΚΕ ζητεί τη διαγραφή της φράσης «αν αυτό είναι δυνατόν», διότι αφήνει μεγάλα ερμηνευτικά περιθώρια.

Πρέπει να εξασφαλιστεί ότι ο φορέας θα πρέπει να ενημερώνεται κατά κανόνα εκ των προτέρων, προκειμένου να υπάρχει νομική ασφάλεια για τους ασφαλισμένους σε περίπτωση απόσπασης και να αποφευχθούν τα προβλήματα που θα αντιμετώπιζαν οι εργαζόμενοι σε περίπτωση που θα προκύψει ασφαλιστικό ζήτημα κατά τη διάρκεια της απόσπασης εάν δεν έχει ενημερωθεί ο φορέας του κράτους μέλους όπου έχει σταλεί ο εργαζόμενος.

5.9 Άρθρο 21: Υποχρεώσεις του εργοδότη

Το άρθρο 21 δίνει τη δυνατότητα ανάληψης της υποχρέωσης καταβολής των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης από τον εργαζόμενο, εάν ο εργοδότης δεν έχει εγκατάσταση στο κράτος μέλος, η νομοθεσία του οποίου είναι εφαρμοστέα για τον εργαζόμενο. Ο εργοδότης πρέπει να το συμφωνήσει αυτό με τον εργαζόμενο.

Για την ΕΟΚΕ είναι σημαντικό σε αυτή την περίπτωση ο εργοδότης να παραμείνει υπεύθυνος. Ούτως, η δυνατότητα μεταβίβασης της υποχρέωσης καταβολής των εισφορών δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα τη μεταφορά εργοδοτικών εισφορών από τον εργοδότη στον εργαζόμενο και τη συνακόλουθη μείωση της καθαρής αμοιβής του. Ο εργοδότης πρέπει να αποδώσει στο ακέραιο τις ενδεχόμενες παρακρατούμενες εργοδοτικές εισφορές στον εργαζόμενο.

Η ΕΟΚΕ ζητεί να είναι υποχρεωτικό να γίνεται η συμφωνία, η προβλεπόμενη από το άρθρο 21, παράγραφος 2, εγγράφως και να είναι δεσμευτική για να αποκλειστεί η έλλειψη νομικής ασφάλειας. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην υποχρέωση του εργοδότη να ανακοινώσει στον αρμόδιο φορέα αυτή τη συμφωνία. Μία τέτοια ανακοίνωση πρέπει να γίνεται άμεσα (εντός σύντομης προθεσμίας που θα πρέπει να οριστεί) και γραπτώς.

5.10 Άρθρο 25: Διαμονή σε κράτος μέλος διαφορετικό από το αρμόδιο κράτος μέλος

Σύμφωνα με το άρθρο 25, σημείο Α, παράγραφος 1, σε περίπτωση διαμονής ενός ασφαλισμένου σε κράτος μέλος διαφορετικό από το αρμόδιο κράτος μέλος πρέπει να εκδίδεται ένα έγγραφο που πιστοποιεί το δικαίωμά του να λαμβάνει παροχές. Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι η ευρωπαϊκή κάρτα ασφάλισης ασθένειας διαδραματίζει αυτό το ρόλο και ότι δεν απαιτείται συμπληρωματικό πιστοποιητικό. Σε περίπτωση που στο μέλλον απαιτείται να προσκομίζεται και άλλο αποδεικτικό στοιχείο, το άρθρο αυτό θα μπορούσε να τροποποιηθεί.

Η διατύπωση του σημείου Β δεν είναι σαφής και δεν επιτρέπει να διευκρινισθεί εάν ο ασφαλισμένος μπορεί να επιλέξει να ζητήσει την επιστροφή από το φορέα του τόπου διαμονής ή από τον αρμόδιο φορέα.

5.11 Άρθρο 26: Προγραμματισμένη περίθαλψη

Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, η διατύπωση του σημείου Β «Ανάληψη της χρηματοοικονομικής κάλυψης των παροχών σε είδος στο πλαίσιο προγραμματισμένης περίθαλψης» μπορεί να προκαλέσει σύγχυση και ως εκ τούτου θα πρέπει να συμπληρωθεί. Η ΕΟΚΕ προτείνει η εν λόγω παράγραφος, προκειμένου να ανακλά τις προθέσεις της Επιτροπής, να αρχίζει ως εξής «Όταν χορηγείται έγκριση και ο ασφαλισμένος αναλαμβάνει ο ίδιος τις δαπάνες, ο αρμόδιος φορέας αναλαμβάνει την κάλυψη των δαπανών σύμφωνα με την υψηλότερη κλίμακα και επιστρέφει το εν λόγω ποσόν στον ασφαλισμένο ...».

Ελλείψει αυτής της διευκρίνισης, θα ήταν δυνατόν να θεωρηθεί ότι ο αρμόδιος φορέας επιστρέφει τις δαπάνες στο φορέα καταβολής και ότι ο ασφαλισμένος μπορεί στη συνέχεια να απαιτήσει την καταβολή της ενδεχόμενης διαφοράς, το οποίο δεν αντιστοιχεί στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα με την ανάληψη της οικονομικής επιβάρυνσης στο πλαίσιο της προγραμματισμένης περίθαλψης.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006

5.12 Άρθρο 88: Τροποποίηση παραρτημάτων

Όπως αναφέρεται ήδη στο σημείο 3.5, στο παράρτημα XI, που είναι ακόμα κενό και για το οποίο γίνονται παράλληλα με τον κανονισμό εφαρμογής διαπραγματεύσεις σε επίπεδο Συμβουλίου, θα ορίζονται από τα κράτη μέλη συγκεκριμένες διαδικασίες για τον τρόπο εφαρμογής ειδικών εθνικών διατάξεων. Τα κράτη μέλη επιχειρούν εδώ να διατηρήσουν ορισμένες εθνικές διατάξεις. Λαμβανομένου υπόψη του αριθμού των διατάξεων που είναι δυνατόν να συμπεριληφθούν σε αυτό, το παράρτημα XI συνιστά ευαίσθητο μέρος του κανονισμού 883/2004.

Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι ως προς τις καταχωρήσεις στο εν λόγω παράρτημα πρέπει να τηρηθεί αυστηρά η επιταγή της αναγκαιότητας. Η ΕΟΚΕ θα παρουσιάσει χωριστή γνωμοδότηση γι' αυτό.

5.13 Άρθρο 91: Τελικές διατάξεις

Ενόψει της σημασίας της ταχείας εφαρμογής του κανονισμού εφαρμογής για τους πολίτες, η ΕΟΚΕ απευθύνει έκκληση προς τα κράτη μέλη –όπως αναφέρεται ήδη στο σημείο 3.4.– να ορίσουν σαφή προθεσμία για την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων στο Συμβούλιο για τον κανονισμό εφαρμογής. Μία τέτοια προθεσμία που θα προκύψει από πολιτική συμφωνία αποδείχθηκε εύλογη και εφικτή και στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής κάρτας ασφάλισης ασθένειας. Ο βασικός κανονισμός 883/2004 πρέπει να τεθεί σε ισχύ το συντομότερο δυνατόν.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτριος ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών Ένα νέο στρατηγικό πλαίσιο για την πολυγλωσσία»

COM(2005) 596 τελικό

(2006/C 324/24)

Στις 22 Νοεμβρίου 2005, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, Κοινωνικές Υποθέσεις, Δικαιώματα του Πολίτη», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 6 Σεπτεμβρίου 2006 με βάση την εισηγητική έκθεση της κας LE NOUAIL MARLIERE.

Έχοντας υπόψη την ανανέωση της θητείας της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, η σύνοδος ολομέλειας αποφάσισε να αποφανθεί για τη γνωμοδότηση αυτή στη σύνοδο ολομέλειας του Οκτωβρίου και όρισε την κα LE NOUAIL MARLIERE, ως γενική εισηγήτρια σύμφωνα με το άρθρο 20 του Εσωτερικού Κανονισμού.

Κατά την 430η σύνοδο ολομέλειας της 26ης Οκτωβρίου 2006 η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την παρούσα γνωμοδότηση με ψήφους 105 υπέρ, 1 κατά και με 5 αποχές.

1. Συμπεράσματα

1.1 Η ΕΟΚΕ συνιστά:

- να καθοδηγήσει η Επιτροπή τα κράτη μέλη υποδεικνύοντάς τους με ακρίβεια τις σχέσεις ή τις συμπληρωματικές δράσεις που πρέπει να αναπτυχθούν στα εθνικά σχέδια που ζητά και να καταστήσει σαφές ότι η πολυγλωσσία ή η γλωσσική πολυμορφία συμβάλλει στην πολιτική και πολιτιστική ολοκλήρωση της ΕΕ, είναι φορέας κατανόησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης,
- το εύρος της προσφοράς διδασκαλίας να συντονιστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο εάν επιδιώκονται μακροπρόθεσμα αποτελέσματα, και το εν δυνάμει απόθεμα ικανοτήτων να μην συρρικνωθεί σε περιορισμένο αριθμό γλωσσών,
- να προάγονται και να προωθούνται όλες οι πρακτικές πολυγλωσσίας στον επαγγελματικό, πολιτιστικό, πολιτικό, επιστημονικό και κοινωνικό τομέα,
- οι εμπειρογνώμονες που συμμετέχουν να μην είναι μόνο ειδικοί των κοινωνικών και φυσικών επιστημών αλλά γλωσσολόγοι, διερμηνείς, μεταφραστές, καθηγητές και ειδικοί επί των γλωσσών,
- όταν η Επιτροπή θα εισέλθει στην προγραμματική φάση, στα πλαίσια των εν λόγω προανατολισμών, να λάβει περισσότερο υπόψη τις παρούσες γενιές των νέων και λιγότερο νέων ενηλίκων, μέσα από τη δια βίου μάθηση, καθώς και τα πολιτιστικά τους δικαιώματα,
- η Επιτροπή να στηρίζεται όχι μόνο στις εργασίες των πανεπιστημίων αλλά και στις δράσεις των ενώσεων που λειτουργούν στον τομέα και να υποστηρίζει τις λαϊκές πρωτοβουλίες που συνδέονται με την κοινωνία των πολιτών.

2. Εισαγωγή: Περίληψη της Ανακοίνωσης της Επιτροπής

Στην ανακοίνωση της Επιτροπής καθορίζεται το νέο στρατηγικό πλαίσιο για την πολυγλωσσία και επαναλαμβάνεται η δέσμευση της ίδιας της Επιτροπής υπέρ της πολυγλωσσίας. Η ανακοίνωση χαρακτηρίζεται ως το πρώτο έγγραφο στην ιστορία της για το θέμα αυτό. Σ' αυτήν εξετάζονται οι διαφορές πτυχές των ευρωπαϊκών πολιτικών στον εν λόγω τομέα και προτείνονται συγκεκριμένες δράσεις.

Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να δραστηριοποιηθούν και να προωθήσουν την διδασκαλία, την εκμάθηση και τη χρήση των γλωσσών. Επίσης, ορόσημο αποτελεί η νέα διοργανική δικτυακή πύλη διαβούλευσης σε 20 γλώσσες.

Η Επιτροπή στο πρώτο αυτό πολιτικό έγγραφο για την πολυγλωσσία παρουσιάζει μια νέα στρατηγική πλαίσιο, η οποία συνοδεύεται από προτάσεις για συγκεκριμένες δράσεις στους τομείς της κοινωνίας, της οικονομίας, και των σχέσεων με τους πολίτες. Η Επιτροπή επιδιώκει τρεις στόχους. Πρώτον, να ενθαρρύνει την εκμάθηση γλωσσών και να προαγάγει τη γλωσσική ποικιλομορφία στην κοινωνία. Δεύτερον, να προαγάγει μια υγιή πολυγλωσσική οικονομία και, τρίτον, να παράσχει στους πολίτες πρόσβαση στη νομοθεσία, στις διαδικασίες και στις πληροφορίες της ΕΕ στη δικιά τους γλώσσα. Υπενθυμίζοντας ότι το Μάρτιο του 2002, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης είχε υπογραμμίσει την ανάγκη προώθησης της διδασκαλίας δύο τουλάχιστον ξένων γλωσσών, η Επιτροπή ζητά από τα κράτη μέλη να υιοθετήσουν σχέδια δράσης υπέρ της πολυγλωσσίας, να βελτιώσουν την κατάρτιση των καθηγητών γλωσσών, να παραχωρήσουν όλα τα απαραίτητα μέσα για την εκμάθηση γλωσσών από πολύ νεαρή ηλικία και να ενισχύσουν την διδασκαλία των διαφόρων μαθημάτων με την εισαγωγή μιας ξένης γλώσσας. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις χρειάζονται δεξιότητες χειρισμού τόσο των ευρωπαϊκών γλωσσών όσο και των γλωσσών των άλλων εμπορικών μας εταίρων από όλο τον κόσμο και ότι οι τομείς της οικονομίας που συνδέονται με τις γλώσσες σημειώνουν ταχεία εξέλιξη στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες· κατά συνέπεια, η Επιτροπή προτείνει διάφορες δράσεις για την ενίσχυση της πολυγλωσσικής πτυχής της ευρωπαϊκής οικονομίας. Όσον αφορά την πολιτική της πολυγλωσσικής επικοινωνίας,

η Επιτροπή σχεδιάζει να ενισχύσει τον πολυγλωσσικό χαρακτήρα των πολυάριθμων ιστοθέσεων της και των δημοσιεύσεων της μέσω της δημιουργίας ενός εσωτερικού δικτύου θα επιβλέπει την συνεκτικότητα των γλωσσικών πρακτικών των υπηρεσιών της. Προτείνει, επίσης, τη σύσταση μιας ομάδας υψηλού επιπέδου για την πολυγλωσσία, αποτελούμενης από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, οι οποίοι θα την επικουρούν στην ανάλυση της πρόοδου που πραγματοποιούν τα κράτη μέλη. Προτείνει, επίσης, τη διοργάνωση προσεχώς υπουργικής διάσκεψης για την πολυγλωσσία, η οποία θα δώσει την ευκαιρία στα κράτη μέλη να εκτιμήσουν την πρόοδο που πραγματοποιήσαν στο τομέα και, τέλος, να υποβάλει νέα ανακοίνωση που θα αναπτύσσει αυτή την σφαιρική προσέγγιση της πολυγλωσσία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την πρωτοβουλία και παρατηρεί ότι το στρατηγικό πλαίσιο χαρακτηρίζεται «νέο» και η ανακοίνωση ως «το πρώτο πολιτικό έγγραφο για την πολυγλωσσία». Για το ζήτημα αυτό, οι πολλές αναφορές στο παλαιότερο στρατηγικό πλαίσιο (1) δεν επαρκούν για να υπάρξει μια σαφής εικόνα. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι θα ήταν χρήσιμο να προβεί η Επιτροπή σε μια σύνοψη της αναμενόμενης προστιθέμενης αξίας του νέου αυτού πλαισίου και των επιπτώσεών του σε σχέση με το προηγούμενο. Θα υπάρξει μια μελέτη των επιπτώσεων όπως εκείνη που ορίζεται στη διοργανική συμφωνία Επιτροπής/ΕΟΚΕ (2) και στο πλαίσιο μιας πιο απλής νομοθεσίας και διακυβέρνησης; Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι μόνη η ανακοίνωση δεν μπορεί να δώσει την απαραίτητη σαφήνεια στα κράτη μέλη προκειμένου να υιοθετήσουν προγράμματα τα οποία, εξάλλου, δεν είναι δεσμευτικά. Παρά το γεγονός ότι η στρατηγική πλαίσιο έχει ζητηθεί από το Συμβούλιο, καθιστά απαραίτητη την εναρμόνιση προκειμένου να βελτιστοποιηθούν οι πόροι που ενδεχομένως θα παραχωρηθούν από τα κράτη μέλη και από την ΕΕ. Η εναρμόνιση μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με την σαφή γνώση των δράσεων που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί από τα κράτη μέλη ή από την ΕΕ.

3.2 Η Επιτροπή επαναλαμβάνει την δική της δέσμευση: Η ΕΟΚΕ παρατηρεί ότι υπάρχει μια προηγούμενη δέσμευση και ότι οι εσωτερικές πρακτικές της Επιτροπής στον τομέα της πολυγλωσσίας δεν παρέχουν πλήρη ικανοποίηση τόσο στο εσωτερικό των υπηρεσιών της όσο και στις εξωτερικές σχέσεις της.

3.3 Η ΕΟΚΕ παρατηρεί τη δυσaréσκεια και την έλλειψη ίσης μεταχείρισης, αφενός, μεταξύ των θεσμικών οργάνων και, αφετέρου, της ευρωπαϊκής κοινωνίας των πολιτών σε όλες τις συνιστώσες της (αυτόνομος κοινωνικός διάλογος και διάλογος με τους πολίτες). Όλες οι σημειώσεις, μελέτες, έγγραφα χρήσιμα και απαραίτητα για την επεξεργασία, διαβούλευση και συζήτηση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας καταρτίζονται και διατίθενται σε ένα δυσανάλογο ποσοστό στην αγγλική. Το ίδιο ισχύει και στις περισσότερες συνεδριάσεις, είτε εσωτερικές, είτε οργανωμένες από την Επιτροπή. Έτσι, για να γίνει κάποιος εμπειρογνώμονας της Επιτροπής οφείλει να μιλάει αγγλικά, το ίδιο και για να εκπροσωπήσει την κοινωνία των πολιτών στις Βρυξέλλες. Ακόμη, όλες οι στατιστικές ή ποιοτικές μελέτες στις οποίες γίνεται αναφορά στο πλαίσιο της παρούσας γνωμοδότησης, διατίθενται μόνο στα αγγλικά (3).

3.4 Ορισμένα έγγραφα δεν είναι πάντα διαθέσιμα στη γλώσσα των εισηγητών των θεσμικών οργάνων ή των φορέων που διαβουλεύονται συνήθως, πράγμα που δείχνει ότι η συναίνεση για τις τρεις γλώσσες εργασίας των οργάνων της ΕΕ κάθε άλλο παρά τηρείται τόσο στη διοργανική επικοινωνία όσο και στην ανεπίσημη επικοινωνία. Εν προκειμένω επισημαίνεται ότι με τον τρόπο αυτό αποκλείεται ένας ορισμένος αριθμός συνομιλητών από ένα αυξανόμενο αριθμό συζητήσεων. Είναι συνεπώς αναμενόμενο σε διάφορες στατιστικές μελέτες το δείγμα των ερωτηθέντων ατόμων να προτιμά να πραγματοποιεί τις σπουδές του στα αγγλικά διότι αποτελούν εκ των πραγμάτων την γλώσσα που αποδίδει σε ολόενα και περισσότερες σημαντικές καταστάσεις. Αυτό, ακριβώς, είναι το κίνητρο που έχει οδηγήσει πολλές γενιές γονέων και κυβερνήσεων στην προτίμηση εκμάθησης της αγγλικής και, συνεπώς, στην παρούσα κατάσταση.

3.5 Το παράρτημα της ανακοίνωσης προσδιορίζει εξάλλου ότι η πιο ομιλούμενη «ξένη γλώσσα» γλώσσα στην ΕΕ δεν είναι η μητρική γλώσσα των πλέον πολυάριθμων κατοίκων. Η γλώσσα αυτή θα ομιλείτο ενδεχομένως (ενδεχομένως διότι η Στατιστική Υπηρεσία της ΕΕ δεν διευκρινίζει ούτε το επίπεδο ούτε τον αριθμό των λέξεων που πρέπει να είναι γνωστές προκειμένου να θεωρείται γνωστή μια γλώσσα) από το 47 % του ερωτηθέντος δείγματος, ενώ είναι η μητρική γλώσσα μόλις του 13 % των ερωτηθέντων.

3.6 Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι πρόκειται για εμπόδιο στην δημοκρατική άμεση και έμμεση συμμετοχή των πολιτών και των εκπροσώπων τους — Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ΕΟΚΕ και ΕΤΠ — στην επεξεργασία των ρυθμίσεων που τους αφορούν. Στην πράξη, όταν οι εισηγητές των θεσμικών οργάνων, οι εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών συμμετέχουν σε διαβουλεύσεις στο πλαίσιο δημοκρατικών και νόμιμων φορέων ή θεσμών, συχνά αδυνατούν να κατανοήσουν τις θέσεις της Επιτροπής λόγω ελλιπούς ενημέρωσης. Πώς είναι δυνατό να αγνοείται το γεγονός ότι ο πολίτης ποτέ δεν έχει εκ των προτέρων ουσιαστική πρόσβαση στην πληροφορία; Πρόκειται για έλλειψη συνοχής στο πλαίσιο μιας ανακοίνωσης για το θέμα αυτό. Η έξοδος από αυτή την συλλογική, πνευματική και πολιτιστική ασάφεια και από την οικονομική εξάρτηση που βλάπτει την αναγκαία συμμετοχή, απαιτεί μέσα και πολιτική βούληση.

Η ΕΟΚΕ επισημαίνει συνεπώς με ικανοποίηση το γεγονός ότι η Επιτροπή προτίθεται να αντιμετωπίσει τα προβλήματα αυτά με τη δημιουργία μιας αποδοτικότερης δικτυακής πύλης αλλά η εν λόγω δικτυακή πύλη αφορά την πολυγλωσσία και όχι το σύνολο της επικοινωνίας. Οι στόχοι που επιδιώκει η Επιτροπή για την διοργανική επικοινωνία στο κεφάλαιο «οι σχέσεις της Επιτροπής με τους πολίτες δεν είναι σαφείς»: η παρούσα ανακοίνωση θα μπορούσε να εκληφθεί ως απλή προέκταση του σχεδίου Δ. Η επικοινωνία στις 20 επίσημες γλώσσες δεν αλλάζει τη φύση της διοργανικής επικοινωνίας που αποτελείται εκ των υστέρων από αποφάσεις στις οποίες ο πολίτης δεν παρεμβαίνει και ούτε ενισχύεται αφ' εαυτής η συμμετοχή του πολίτη.

3.7 Πολλοί παρατηρητές επισημαίνουν ότι οι πρώτες σελίδες των δικτυακών πυλών ή ιστοθέσεων θεσμικών οργάνων μπορεί να περιλαμβάνουν έγγραφα φαινομενικά σε πολλές γλώσσες, αλλά στη συνέχεια της αναζήτησης αποδεικνύεται ότι τα κείμενα είναι διαθέσιμα μόνο στην αγγλική.

(1) COM(2002) 72/ COM (2003) 449/ COM(2005) 24 της 2.2.2005 / 2005/29/EK/ COM(2005) 356/ COM(2005) 229 και 465.

(2) Πρωτόκολλο συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Νοέμβριος 2005).

(3) Υποσημειώσεις [2], [12], [17], [19], [24], [25], [26], [30], [31], [32], [37], κλπ, ... της παρούσας ανακοίνωσης COM(2005) 596.

3.8 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι κάθε γλώσσα είναι νόμιμη εφόσον ανήκει στην πολιτιστική κληρονομιά του ανθρώπου και επισημαίνει ότι η αγγλική γλώσσα ενδέχεται να φθαρεί εξαιτίας της εντατικής και ατελούς χρήσης της επειδή επιβάλλεται στο τεχνικό επίπεδο και υποτιμάται στο πολιτιστικό επίπεδο. Η παρατήρηση αυτή οδηγεί την ΕΟΚΕ να προβεί στις ειδικές παρατηρήσεις παρακάτω, όσον αφορά το καθεστώς και τη χρήση των γλωσσών.

3.9 Η ΕΟΚΕ παρατηρεί ότι δεν υπάρχει ισορροπία στην προσέγγιση που βασίζεται στην οικονομική πτυχή (κατανάλωση, ενημέρωση, επαγγέλματα και βιομηχανία, κοινωνία της οικονομίας της γνώσης) της πολυγλωσσίας και που θα μπορούσε να καταστεί πιο ισορροπημένη προς όφελος των ανθρώπων, κοινωνικών και κοινωνιολογικών, πολιτιστικών και πολιτικών θεωρήσεων. Εάν ο πυρήνας αυτού που διακρίνει τον άνθρωπο από τα ζώα, όπως αναφέρθηκε στη συνέντευξη τύπου για την παρουσίαση της παρούσας ανακοίνωσης, είναι ο λόγος και οι ανταλλαγές που συνεπάγεται μεταξύ των ανθρώπων, η ανακοίνωση θα έπρεπε να λαμβάνει υπόψη ότι οι ανταλλαγές αυτές δεν είναι μόνο κερδοσκοπικές και εμπορικές, ούτε αφορούν μόνο την υπεράσπιση του εδάφους και των πόρων που υπάρχουν σε αυτό. Με τον τρόπο αυτό, η ανακοίνωση θα μπορούσε να επωφεληθεί βασιζόμενη στις σχετικές εργασίες της Unesco και διατυπώνοντας θετικές συστάσεις (*).

3.10 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη διασύνδεση της στρατηγικής της Λισαβόνας, της εφαρμογής της, της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση, και του νέου στρατηγικού πλαισίου, αλλά ζητά την εμβάθυνση στην ανακοίνωση των αναγκαίων συγκεκριμένων διατάξεων, με την συνεκτική συνεργασία των εσωτερικών υπηρεσιών και γενικών διευθύνσεων (απασχόλησης, πολιτισμού κλπ.) της Επιτροπής. Η ΕΟΚΕ ζητά από την Επιτροπή να διευκολύνει τα κράτη μέλη, προτείνοντάς τους πιθανές σχέσεις ή συμπληρωματικές δράσεις προς ανάληψη και να διευκρινίσει ότι η πολυγλωσσία θα συμβάλει ενδεχομένως στην πολιτική και πολιτιστική ολοκλήρωση της ΕΕ και ότι αποτελεί φορέα κατανόησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης. Σε μια τομεακή μελέτη αντίκτυπου θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται ο αριθμός και η ποιότητα των θέσεων απασχόλησης που διατηρούνται ή δημιουργούνται και η πραγματική αναμενόμενη επίδραση στους μισθούς.

Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πρόσκληση που έγινε στα κράτη μέλη «να εκπονήσουν εθνικά σχέδια που να δίνουν συνοχή, συνάφεια και προσανατολισμό στις δράσεις προώθησης της πολυγλωσσίας...», επισημαίνει όμως ότι τούτο θα πρέπει να αποτελεί αντικείμενο συντονισμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο, εάν επιθυμείται η επίτευξη μακροπρόθεσμων αποτελεσμάτων, όπου το εν δυνάμει απόθεμα δεξιοτήτων δεν περιορίζεται σε μικρό αριθμό γλωσσών.

Στο πλαίσιο της «στρατηγικής ώστε η ευρωπαϊκή οικονομία να γίνει η ανταγωνιστικότερη και δυναμικότερη οικονομία της γνώσης ανά την υφήλιο», ενδείκνυται να εξεταστεί συνολικά ο αριθμός των γλωσσών που υπάρχουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση ώστε να ξεπεραστεί ο αριθμός των διαθέσιμων και ομιλούμενων γλωσσών στο εσωτερικό της ενιαίας αγοράς, εάν δεν θέλει η ΕΕ να βρεθεί αιχμάλωτη των γλωσσικών της φραγμών.

(*) Παγκόσμια Διακήρυξη της Unesco για την πολιτιστική ποικιλομορφία, της 2ας Νοεμβρίου 2001, Σύμβαση για την προστασία και την προώθηση της ποικιλομορφίας των πολιτιστικών εκφράσεων της 10ης Δεκεμβρίου 2005, η οποία υπενθυμίζει την αναγκαία ποικιλομορφία όσον αφορά τη γλώσσα και τα μέσα έκφρασης προκειμένου η πολιτιστική πολυμορφία και ποικιλότητα να καταστούν αναπληρωσιμότητα παγκόσμια δικαιώματα, αδιαχώριστα και αλληλένδετα. Πρέπει επίσης να αναφερθεί η παγκόσμια διακήρυξη των γλωσσικών δικαιωμάτων της Βαρκελώνης που υιοθετήθηκε κατά την Παγκόσμια Διάσκεψη των Γλωσσικών Δικαιωμάτων της 6ης και 8ης Ιουνίου 1996 και την οποία υπογράφουν 66 εθνικές και διεθνείς ΜΚΟ καθώς και δίκτυα νομικών.

Το δικαίωμα των μεταναστών να μάθουν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής θα πρέπει να συνοδεύεται από το δικαίωμα να διατηρούν τη γλώσσα και τον πολιτισμό της χώρας προέλευσης (*). Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να θεωρεί τις γλώσσες αυτές ως συμπληρωματικό ανθρώπινο πόρο κατά την πορεία της προς την «παγκόσμια ανταγωνιστικότητα». Ορισμένες επιχειρήσεις το έχουν ήδη σκεφτεί αυτό, αλλά πρέπει να επισημανθεί ότι με τους προβληματισμούς αυτούς πρέπει να συμφωνήσουν οι εργαζόμενοι και οι συνδικαλιστικοί τους εκπρόσωποι, καθώς και οι ενδιαφερόμενες οργανώσεις καταναλωτών. Απαιτείται, επίσης, στήριξη από τις τοπικές αρχές οι οποίες έχουν ξεκινήσει συγκεκριμένες δράσεις όπως, για παράδειγμα, την υποδοχή με στόχο την «ένταξη» των πρόσφατων μεταναστών στις περισσότερο ομιλούμενες γλώσσες.

3.11 Ένας άλλος τομέας της οικονομίας που χρήζει περαιτέρω εμβάθυνσης στην ανακοίνωση είναι ο τομέας των αναγκών και των κινήτρων των εργαζομένων κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους ή στους κόλπους των οργάνων διαβούλευσης, όπως είναι για παράδειγμα οι επιτροπές των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι είναι λυπηρό το γεγονός ότι στην ανακοίνωση εξετάζεται το ενδεχόμενο κατάρτισης εναρμονισμένων προγραμμάτων, στα οποία δεν λαμβάνονται υπόψη οι εν λόγω ειδικές ανάγκες. Μία ανακοίνωση αυτού του βεληγεκού θα έπρεπε να προτείνει θέματα που να προσφέρουν προοπτικές και μέσα στις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους ώστε αυτοί να αποτελούν τους πρώτους φορείς αυτής της ανταγωνιστικότερης οικονομίας της γνώσης ανά την υφήλιο, με πλήρη σεβασμό των δυνατοτήτων που παρέχει ο κοινωνικός διάλογος και των θεμελιωδών δικαιωμάτων (*).

3.12 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει την ευρωπαϊκή πολυγλωσσική ιδιαιτερότητα (*). Εντούτοις, η Ευρώπη δεν είναι η μόνη ήπειρος, ή χώρα ή πολιτικό σύνολο όπου ομιλούνται πολλές διαφορετικές γλώσσες.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Οι συζητήσεις και ο Ευρωπαϊκός Χάρτης των Περιφερειακών ή Μειονοτικών Γλωσσών του Συμβουλίου της Ευρώπης (*) δεν θα πρέπει να επισκιάζουν άλλες προκλήσεις, όπως είναι:

- α) Το καθεστώς των γλωσσών. Μία γλώσσα μπορεί να είναι: επίσημη, εργασιακή, κοινοτική, μειονοτική, κυρίαρχη, πολιτιστικών και επιστημονικών ανταλλαγών και εμπορικών συναλλαγών, θεσμική, διπλωματική, καθημερινής χρήσης, επαγγελματικής χρήσης (υγείας, εκπαίδευσης, κατασκευών, βιομηχανίας, τέχνης της μόδας, κλπ.). Ο σεβασμός της γλωσσικής πολυμορφίας την οποία προτείνει και υπεραμύνεται η ΕΕ απαιτεί να προταθούν διάφορες λύσεις για αυτό το σύνολο των καταστάσεων και των αναγκών, διότι μια ενιαία λύση που θα προσπαθούσε να μειώσει το γλωσσικό ζήτημα στη λογική «διδασκαλία

(*) Γνωμοδότηση της ΕΤΠ, CdR 33/2006 που υιοθετήθηκε κατά την 65η σύνοδο ολομέλειας, 14 Ιουνίου 2006, εισηγητής ο κ. Seamus MURRAY, σημείο 2.6.

(*) Το άρθρο 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ απαγορεύει τις διακρίσεις λόγω γλώσσας, το δε άρθρο 22 ορίζει ότι η ΕΕ σέβεται την πολιτιστική, θρησκευτική και γλωσσική πολυμορφία. Αναφέρονται διαφορές που έχουν προκύψει στο χώρο εργασίας όταν τα δικαιώματα αυτά που διασφαλίζονται από το εθνικό δίκαιο δεν τηρούνται (General electric medicalsystems GEMS, Απόφαση του Εφετείου των Βερσαλλιών, 2 Μαρτίου 2006, Γαλλία).

(*) Σημείο IV.2 της ανακοίνωσης.

(*) Ο Ευρωπαϊκός Χάρτης των Περιφερειακών ή Μειονοτικών γλωσσών της 5ης Νοεμβρίου 1992, έχει επικυρωθεί από 21 μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, εκ των οποίων τα 13 είναι κράτη μέλη της ΕΕ.

—αγορά — απασχόληση» ή ακόμη «τεχνική των γλωσσών — αγορά νέων προϊόντων — εσωτερική αγορά» δεν θα συνέβαλε στην επίτευξη του στόχου όπου ο κάθε πολίτης της ΕΕ να μιλά δύο ξένες γλώσσες εκτός της μητρικής του αλλά θα μπορούσε να οδηγήσει στο αντιπαραγωγικό αποτέλεσμα της μείωσης του αριθμού των γνωστών ή ομιλούμενων γλωσσών στον ευρωπαϊκό πολιτιστικό χώρο. Η ΕΟΚΕ συνιστά να επιτρέπεται και να ενθαρρύνεται κάθε επαγγελματική, πολιτιστική, πολιτική, επιστημονική κλπ. χρήση, στο ειδικό χώρο της και υποστηρίζει τις πολυάριθμες πρωτοβουλίες που έχουν ξεκινήσει εντός της κοινωνίας των πολιτών. Κάθε προφορική ή γραπτή επικοινωνία που επιτρέπεται και υποστηρίζεται στις πρωτότυπες γλώσσες αυξάνει τον δημόσιο χώρο των ελευθεριών, χωρίς ωστόσο να πρέπει αναγκαστικά να χρήζει μετάφρασης ή διερμηνείας. Το ζήτημα συνεπώς του αριθμού των εν χρήσει γλωσσών δεν υπάγεται στο κόστος της μετάφρασης-διερμηνείας ή της διδασκαλίας.

β) Η όποια κοινωνική δύναμη που συνδέεται με τη χρήση μιας ή περισσότερων γλωσσών, την πρόσβαση σε πολύγλωσσους πόρους εκμάθησης και την κατανομή των εν λόγω πόρων, καθορίζει ως ένα βαθμό τον κοινωνικό αποκλεισμό ή την κοινωνική ενσωμάτωση, την υλική ή πολιτιστική πενία, διότι η γνώση μιας γλώσσας παρέχει πρόσβαση σε κοινωνικά και επαγγελματικά δίκτυα αλλά κυρίως σε δίκτυα πολιτισμού και αλληλεγγύης. Η συμμετοχή σε ένα δίκτυο συμβάλλει τόσο στην αύξηση της ατομικής αυτονομίας, όσο και στην ενσωμάτωση στη σύγχρονη κοινωνία. Εάν δεν προβλεφθεί από τώρα η διασφάλιση αυτής της φιλοδοξίας για την πολυγλωσσία σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων των ευάλωτων ή μειονεκτικών ομάδων, θα αποκλειστούν ολόκληρες κοινωνικές ομάδες.

γ) Η δημοκρατία: η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τον φιλόδοξο στόχο κάθε πολίτη να μιλά ή να χρησιμοποιεί δύο ξένες γλώσσες εκτός της μητρικής του, αλλά σήμερα πόσοι πολίτες έχουν πραγματικά την ευκαιρία να επιτύχουν τον στόχο αυτό; Για τις επαγγελματικές, πολιτικές, οικονομικές «ελίτ» των σημερινών εθνικών, θα είναι ένας δύσκολος προς υλοποίηση στόχος στα πλαίσια του Σχεδίου Δράσης 2004-2006 για την προώθηση της εκμάθησης των γλωσσών και της γλωσσικής πολυμορφίας και του Προγράμματος Πολιτισμός 2007-2013⁽⁹⁾, τόσο ευρωπαϊκά όσο και από τα εθνικά θεσμικά όργανα, αλλά εάν διατηρηθεί ο στόχος «κάθε πολίτης», η ΕΟΚΕ συμφωνεί με το εύρος του εγχειρήματος. Γνωρίζουμε, για παράδειγμα, ποια είναι η ξένη, μη μητρική γλώσσα που επιβλήθηκε στην πλέον πρώιμη βαθμίδα εκμάθησης μιας ξένης γλώσσας. Τις λεγόμενες σπάνιες ή λιγότερο ομιλούμενες γλώσσες⁽¹⁰⁾ γνωρίζουν λιγότεροι άνθρωποι, επειδή η εκμάθησή τους αρχίζει σε μεταγενέστερη βαθμίδα των σχολικών ή πανεπιστημιακών κύκλων μαθημάτων. Για το λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ εγκρίνει τη σύσταση η οποία αποβλέπει στη δημιουργία της δυνατότητας εκμάθησης μιας ξένης γλώσσας από πολύ νεαρή ηλικία ήδη με την προϋπόθεση ότι η επιλογή των προτεινόμενων γλωσσών γίνεται σε ένα σφαιρικό πλαίσιο που θα πρέπει να είναι το κύριο αντικείμενο της ανακοίνωσης. Πρόκειται για το μέλλον και της κοινωνίας που θα κληροδοτηθεί στις μελλοντικές γενιές.

δ) Η επιβίωση των γλωσσών ως ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά: Η επιδίωξη μεγαλύτερος αριθμός πολιτών να μιλούν μια

δεύτερη ή τρίτη γλώσσα δεν ταυτίζεται με την επιδίωξη επιβίωσης μεγαλύτερου αριθμού γλωσσών στην Ευρώπη ή στον κόσμο. Δεν πρόκειται για αντικρουόμενους στόχους, αλλά για στόχους που απαιτούν δύο ξεχωριστές προσεγγίσεις και εφαρμογές. Ειδικότερα από αυτή την άποψη, η πρωτοβουλία της Επιτροπής αναφορικά με το νομοθετικό έργο που αποβλέπει να καταστεί συμβατή η χρήση των γλωσσών και των νέων τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών οφείλει να λάβει υπόψη τον κίνδυνο της πολιτιστικής «φτώχειας» σε περίπτωση που οι προσπάθειες επικεντρωθούν δυσανάλογα στον τομέα αυτό⁽¹¹⁾. Η ΕΟΚΕ συνιστά οι εμπειρογνώμονες της ομάδας να μην είναι αποκλειστικά ειδικοί των κοινωνικών και φυσικών επιστημών αλλά σ' αυτή να συμπεριληφθούν γλωσσολόγοι, διερμηνείς, μεταφραστές, εκπαιδευτικοί ή επαγγελματίες της γλώσσας. Οι προαναφερθείσες δηλώσεις και οι συμβάσεις της ΟΥΝΕΣΚΟ δείχνουν σαφώς ότι, για παράδειγμα, στο Διαδίκτυο υπάρχει ήδη ένας ανεπαρκής αριθμός γλωσσών από άποψης παγκόσμιας κληρονομιάς και ότι η περιορισμένη αυτή χρήση έχει επιπτώσεις στην ποιότητα και στον αριθμό των γλωσσών που υπάρχουν ακόμα.

ε) Η διατήρηση της χρήσης των μειονοτικών ή/και περιφερειακών, ακόμη και των τοπικών γλωσσών στην Ευρώπη, δεν πρέπει να εξετάζεται υπό το πρίσμα του κόστους διδασκαλίας. Όπως είναι γνωστό σήμερα από μια πλούσια λογοτεχνία, η διδασκαλία τους από πολύ μικρή ηλικία όχι μόνο ενθαρρύνει την διανοητική ευελιξία και αναπτύσσει τις γνωστικές ικανότητες που είναι χρήσιμες για άλλες μελλοντικές εκμαθήσεις, αλλά επιτρέπει και το πέρασμα προς συγγενείς ή παρόμοιες γλώσσες. Έτσι, διαχρονικά, δεν αρκεί η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς με την μεταβίβασή της σε πολύ μικρή ηλικία, ή την αποκατάστασή της τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο βίο, πρέπει επίσης να εξεταστεί το ενδεχόμενο ότι για να επιβιώσει μία γλώσσα πρέπει να ομιλείται και να είναι γνωστή σε ένα περιβάλλον που να ευνοεί την δημόσια και, συνεπώς, κοινωνική ύπαρξή της, διότι είναι ανώφελη η εκμάθηση μιας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και η εγκατάλειψή της στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση επειδή δεν προσφέρονται μαθήματα⁽¹²⁾. Η οικονομική δυναμική μπορεί να ληφθεί υπόψη στα εκπαιδευτικά συστήματα εάν εφαρμοστούν τα αναγκαία περάσματα προς άλλες γλώσσες και η εκμάθηση μιας περιφερειακής ή μειονοτικής γλώσσας αξιοποιηθεί αργότερα στη σχολική πορεία ως στήριγμα για μια δεύτερη γλώσσα. Εν προκειμένω η μελέτη των γλωσσικών συγγενειών είναι το ίδιο σημαντική με την καταγραφή των ομιλούμενων γλωσσών⁽¹³⁾.

στ) Η εγγύτητα: δεν σημαίνει απλώς πρόσβαση μέσω του δικτύου σε επίσημα ή θεσμικά κείμενα, αλλά συνεπάγεται και την παροχή στους ευρωπαίους πολίτες γειτονικών χωρών της δυνατότητας να γνωρίσουν καλύτερα οι μεν τους δε, να μάθουν καλύτερα τις γλώσσες τους και να συναλλάσσονται, με τη γλώσσα ως δίαυλο επικοινωνίας αλλά και ως μέσο παρουσίας του κόσμου. Η γλώσσα μοιράζεται αυτές τις ιδιότητες με άλλους φορείς (ζωγραφική, μουσική, ηθοποιία και χορός, εικαστικές τέχνες κλπ.). Οι πολίτες αυτοί πρέπει να είναι σε θέση να πραγματοποιούν γνωριμίες και συναλλαγές χρησιμοποιώντας τη γλώσσα άλλων ομάδων, σεβόμενοι τον πολιτισμό και τις ταυτότητες (και αξίες) που συνιστούν την ευρωπαϊκή ταυτότητα. Η

⁽¹¹⁾ *Les processus de modernisation dans l'enseignement des langues pour adultes (Οι διεργασίες εκσυγχρονισμού στη διδασκαλία γλωσσών για ενήλικες)*, Thèse de Mme Judith BARNIA, Université Charles de Gaulle — Lille 3, France, 2005.

⁽¹²⁾ Γνωμοδότηση του Περιφερειακού Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου της Ακουιτανίας (Aquitaine-France), που υιοθετήθηκε στη σύνοδο ολομέλειάς του στις 14 Δεκεμβρίου 2005, *Langues et cultures d'Aquitaine*, εισηγητής ο κ. Sérgi JAVALOYES.

⁽¹³⁾ Συμπεράσματα του Συμβουλίου για τον ευρωπαϊκό δείκτη γλωσσικών δεξιοτήτων (ΕΕ 2006/С 172/01).

⁽⁹⁾ COM(2004) 469.

⁽¹⁰⁾ «Λιγότερο διαδεδομένες».

ΕΟΚΕ επισημαίνει το θετικό ρόλο των συναλλαγών και των αδελφοποιήσεων που προτείνει η ΕΤΠ (14) και τονίζει ότι, οποιαδήποτε στρατηγική και αν εφαρμόζεται, στο χώρο της εκμάθησης γλωσσών, η ζήτηση είναι το ίδιο απαραίτητη με την προσφορά. Επίσης, κίνητρα για την εκμάθηση γλωσσών θα πρέπει να παρέχονται και για σκοπούς όχι μόνο ωφελμιστικούς (οικονομία και απασχόληση).

- ζ) Οι ανάγκες σε ό,τι αφορά τη συνοχή και την ευρωπαϊκή ταυτότητα συνδέονται μόνο με τις εμπορικές πτυχές ή με στοιχεία ταυτότητας. Υπάρχουν πραγματικές ανάγκες αλληλοκατανόησης που αφορούν πρόσωπα που ανήκουν γεωγραφικούς, κοινωνικούς και πολιτιστικούς χώρους με κοινές ή/και διαφορετικές εξελίξεις. Δεν έχει διενεργηθεί μελέτη αντίκτυπου σε ό,τι αφορά τη συνεκτικότητα — ακόμη και δευτερεύουσας σημασίας — πτυχών οι οποίες μακροπρόθεσμα θα μπορούσαν να καταστούν σημαντικές. Και όμως, για την ανάπτυξη της προσφοράς και της ζήτησης στο χώρο της γλωσσικής εκπαίδευσης χρειάζεται να περάσουν χρόνια και γενεές.

Γενικότερα, στην ανακοίνωση δεν περιλαμβάνεται χρονική δέσμευση σε ό,τι αφορά σε στοιχεία όπως παρελθόν, εγγύς μέλλον, μεσοπρόθεσμος ορίζοντας, δέσμευση έναντι των μελλοντικών γενεών.

Το ίδιο ισχύει και για τα θέματα που έχουν ανθρωπιστικό ή πολιτιστικό χαρακτήρα, που αφορούν το άσυλο και τη μετανάστευση, τις ανάγκες και το ρόλο των οργανισμών τοπικής και περιφερειακής διοίκησης καθώς και τον επαγγελματικό χώρο. Οι κοινωνικοοικονομικοί εταίροι (UNICE, CEEP, ΕΣΣ), οι ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στο χώρο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στον κοινωνικό και πολιτιστικό τομέα, τα πανεπιστήμια και οι δημόσιες διοικήσεις πρέπει να κληθούν να εκφέρουν γνώμη κάτω από συνθήκες ισοτιμίας δηλαδή, όχι μόνο για την εφαρμογή μιας στρατηγικής που αποφασίστηκε χωρίς αυτούς αλλά που αποφασίστηκε από κοινού και από τους ίδιους. Κάτι τέτοιο θα ήταν η καλύτερη εγγύηση ότι έχουν συνεκτιμηθεί όλοι παράγοντες για την επιτυχία αυτών των φιλόδοξων στόχων. Η εφαρμογή και η επιτυχία της στρατηγικής του Συμβουλίου «1+2» (15) απαιτούν μέσα που να ξεπερνούν το θεσμικό πλαίσιο καθώς και τη συμμετοχή και το ενδιαφέρον όσο το δυνατόν μεγαλύτερου αριθμού πολιτών και κατοίκων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η ΕΟΚΕ επικροτεί το πλαίσιο δράσης υπέρ της διδασκαλίας και της εκμάθησης γλωσσών, και παρατηρεί ότι η επιτυχία του θα εξαρτηθεί από την ανταπόκριση των άμεσα ενδιαφερομένων, δηλαδή των διδασκόντων, αφενός, και των διδασκόμενων αφετέρου.

Για τον λόγο αυτό, πριν αναλάβουν νέες δράσεις, η Επιτροπή και το Συμβούλιο θα πρέπει να εδραιώσουν τη στρατηγική τους και να ενημερώσουν το ευρύ κοινό και τη νεολαία για τους συγκεκριμένους λόγους που τους οδήγησαν στην επιλογή αυτής της ιδιαίτερης διαφοροποίησης, παρά στην ενθάρρυνση μιας μόνον κοινής γλώσσας ομιλούμενης ή αρχαίας, σύγχρονης ή τεχνητής.

Οι βαθύτεροι λόγοι συνοψίζονται εν συντομία και σχηματικά ως εξής:

(14) Προαναφερθείσα γνωμοδότηση, CDR 33/2006.

(15) Μία μητρική και δύο ξένες γλώσσες, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης, 15-16 Μαρτίου 2002, Συμπεράσματα της προεδρίας, μέρος I,43.1.

— Η ενθάρρυνση χρήσης και διάδοσης μιας μόνο δεσποζουσας ομιλούμενης γλώσσας παρέχει οικονομικά πλεονεκτήματα, κατά άνισο τρόπο, στην χώρα καταγωγής και ενδέχεται να αποδυναμώσει τα πολιτιστικά δικαιώματα και την παγκόσμια κληρονομιά

— Το κόστος εκμάθησης και γενίκευσης μιας ευρωπαϊκής γλώσσας, που έχει σχεδιαστεί επιστημονικά και τεχνητά όπως η εσπεράντο, θα ήταν μικρότερο (διάρκεια εκμάθησης και ανατροπή των ισχυόντων) (16) από το κόστος μιας ομιλούμενης γλώσσας αλλά οι πολιτικές και πολιτιστικές συνθήκες που επικρατούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχουν συμβάλει στη επίτευξη τούτου στην εποχή μας (17)

— Το ενδιάμεσο σενάριο που συνίσταται στην επέκταση του αριθμού των γνωστών και ομιλούμενων γλωσσών στον γεωγραφικό και πολιτικό χώρο της Ευρώπης πρέπει να σταθεροποιηθεί με την αύξηση του αριθμού των προσώπων που τις ομιλούν.

Για τον λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ συνιστά, όταν η Επιτροπή θα εισέλθει στην προγραμματική φάση, στα πλαίσια των εν λόγω προσανατολισμών, να λάβει περισσότερο υπόψη τις παρούσες γενιές των νέων και λιγότερο νέων ενηλίκων, μέσα από τη διαβίωση μάθησης, καθώς και τα πολιτιστικά τους δικαιώματα.

Οι νέοι θα πρέπει να ευαισθητοποιηθούν και να τους δοθούν κίνητρα για να εισέλθουν στα επαγγέλματα της επικοινωνίας του 21ου αιώνα στη βάση της πολυγλωσσίας και της γλωσσικής πολυμορφίας (18). Τα επαγγέλματα που απαιτούν την επαγγελματική και σε βάθος γνώση των γλωσσών (γλωσσολόγοι, διερμηνείς, μεταφραστές και διδάσκοντες) θα πρέπει να αξιοποιηθούν περισσότερο ή καλύτερα. Ένα πρώτο βήμα για την επίτευξη τούτου είναι η αναγνώριση του κοινωνικού τους ρόλου και η σύνδεση με αυτά των υφιστάμενων χρηστών.

(16) Η εκμάθηση ξένων γλωσσών ως δημόσια πολιτική, François GRIN, 2005.

(17) Grin, 2005, αναφ., σημ. 59 και 84 «Όλος ο κόσμος έχει ξεχάσει ότι πολλά κράτη υποστήριζαν, κατά την εποχή της ΚΤΕ (Κοινωνίας των Εθνών) την υιοθέτηση της εσπεράντο ως διεθνούς γλώσσας ή ότι στις ολομέλειες της UNESCO το 1954 και το 1985, υιοθετήθηκαν ψηφίσματα υπέρ της εσπεράντο. Το θέμα είχε μπλοκάρει τότε (τον Σεπτέμβριο του 1002) η Γαλλία η οποία είχε απαγορεύσει τη διδασκαλία και τη διάδοση της εσπεράντο θεωρώντας τη επικίνδυνο φορέα διενθισμού και ανταγωνίστρια της γαλλικής γλώσσας στον κόσμο». Αναφέρεται επίσης η δήλωση του Umberto ECO, καθηγητής το 1992 της Ευρωπαϊκής Έδρας στο Κολέγιο της Γαλλίας, Παρίσι, κατά το εναρκτήριο μάθημά του «η αναζήτηση μιας τέλειας γλώσσας στην ιστορία του ευρωπαϊκού πολιτισμού». Εν προκειμένω, η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι οι αρχαίες γλώσσες, οι αποκαλούμενες νεκρές, έχουν σταδιακά σταματήσει να διδάσκονται. Ωστόσο, πέρα από την αναζήτηση για το ποια *lingua franca* (κοινή γλώσσα) θα ήταν ενδεχομένως η καταλληλότερη για το σύγχρονο ευρωπαϊκό πρότυπο, οι γλώσσες αυτές εμπειρείχαν τα σπέρματα μιας εύκολης αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ ευρωπαίων, στον βαθμό που αποτελούν την πηγή πολλών ευρωπαϊκών γλωσσών, (χωρισμένων στην ινδοευρωπαϊκή και την φιννο-ουγγρική οικογένεια), και η γνώση τους συμβάλλει στην ταχεία εκμάθηση άλλων γλωσσών.

(18) Υπάρχουν διάφοροι ορισμοί για τη γλωσσική πολυμορφία και την πολυγλωσσία. Για ορισμένους η πολυγλωσσία είναι η ατομική ικανότητα ομιλίας πολλών γλωσσών και η γλωσσική πολυμορφία το κοινωνικό περιβάλλον σε έναν γεωγραφικό χώρο όπου ομιλούνται πολλές γλώσσες (Ευρωπαϊκή Διάσκεψη για την Πολυγλωσσία, 2005). Για άλλους είναι ακριβώς το αντίθετο (GRIN, 2005). Για την Επιτροπή, η πολυγλωσσία καλύπτει και τα δύο, την ατομική ικανότητα και το συλλογικό περιβάλλον.

Η σε νεαρή ηλικία εκμάθηση, όπως προτείνει η Επιτροπή απαιτεί, όπως η ίδια το αναγνωρίζει, μέσα και κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό αλλά και τη συμμετοχή των γονέων για την προτεινόμενη κατεύθυνση, δηλαδή διαφοροποίηση κατά τις επιλογές.

Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει επίσης θετικό τον ρόλο της οικογένειας στη διαδικασία διευκόλυνσης της εκμάθησης σε νεαρή ηλικία, και υπογραμμίζει την πολιτιστική συμβολή των οικογενειών «μικτών πολιτισμών», όπως για παράδειγμα όταν οι γονείς προέρχονται από διαφορετικές χώρες. Οι εν λόγω οικογένειες είναι φορείς γενικά ανοικτού και ανεκτικού πνεύματος για πολλές γενιές, όπως επιβεβαιώνεται από πολλές ευρωπαϊκές ή καναδικές μελέτες.

- η) Στο κεφάλαιο μεταφραστές και διερμηνείς, η ΕΟΚΕ τονίζει ότι οι ανάγκες δεν έχουν μόνο θεσμικό, επαγγελματικό και οικονομικό χαρακτήρα, και ότι πρέπει να ακουστεί και η άποψη άλλων ενδιαφερομένων μερών. Οι κοινωνικές και πολιτιστικές ανάγκες αξίζει να ληφθούν υπόψη στα πλαίσια των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων αλλά και της υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς.

Για παράδειγμα, όταν ακούγεται από παντού ότι οι ανάγκες μετάφρασης και διερμηνείας — για οικονομικούς λόγους — σε λίγο δεν θα μπορούν να καλυφθούν, λόγω ελλείψεως διερμηνέων και μεταφραστών, η ΕΟΚΕ συνιστά να εξεταστεί το θέμα της ευθύνης των κρατών μελών και της ΕΕ: ελλιπής εκπαίδευση, διαφοροποίηση των γλωσσών, κόστος της εκπαίδευσης, μισθοί και καθεστώς. Η ΕΟΚΕ παραπέμπει σε όλες τις πτυχές που τόνισε παραπάνω και προσθέτει ότι ο εν λόγω τομέας δεν είναι ο μόνος στον οποίον παρατηρείται έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού, καθώς και ότι το δημογραφικό έλλειμμα δεν μπορεί να είναι η αιτία όλων των ελλείψεων. Είναι βέβαιο ότι δεν προβλέφθηκε όσο θα έπρεπε η ισορροπία προσφοράς και ζήτησης σε αυτό τον κλάδο της αγοράς εργασίας, τη στιγμή που το ευρωπαϊκό οικοδόμημα και οι διαδοχικές διευρύνσεις, μαζί με την παγκοσμιοποίηση των συναλλαγών, θα έπρεπε να έχουν αποτελέσει κίνητρα για την εξαγωγή των κατάλληλων διδαγμάτων από τις εμπειρίες του παρελθόντος.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006.

Συνοπτικά, η ΕΟΚΕ συνιστά να συμμετάσχουν ενεργά τα κράτη μέλη στη διαμόρφωση της μελλοντικής κατάστασης στον χώρο αυτό και υποστηρίζει τις σχετικές απόψεις της Επιτροπής.

4.2 Τέλος, η ΕΟΚΕ εύχεται να οργανώσει η Επιτροπή τα γνωστικά στοιχεία που διαθέτει ή που θα μπορούσε να αποκτήσει στο χώρο της παρακολούθησης των γλωσσικών πολιτικών που άσκησαν στο παρελθόν τα κράτη μέλη, έτσι ώστε να είναι σε θέση να εκτιμήσει τις δράσεις που θα επιβληθούν από την Επιτροπή στα κράτη μέλη.

4.3 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι η Επιτροπή καταβάλλει προσπάθειες και επιδοκμάζει τις καινοτόμες προθέσεις, υποστηρίζει τη γλωσσική πολυμορφία ως φορέα της ποικιλομορφίας και του πλουραλισμού στον κοινωνικό, πολιτιστικό και πολιτικό χώρο, έχει συνείδηση του αντιπαραγωγικού κινδύνου να θεσμοθετηθεί περισσότερο η χρήση ενός περιορισμένου αριθμού γλωσσών. Η ΕΟΚΕ αναμένει στην προσεχή ανακοίνωση που έχει αναγγελθεί για το θέμα αυτό να πραγματοποιηθούν ευρύτερες διαβουλεύσεις με την κοινωνία των πολιτών

4.4 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρωτοβουλία της Επιτροπής να ενισχύσει την υποστήριξη της στις εργασίες πανεπιστημιακών ερευνών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο πλαίσιο του 7ου προγράμματος πλαισίου για την έρευνα, και συνιστά να μην στηριχθεί μόνο στις επιστημονικές εργασίες αλλά και στις δράσεις των δικτύων ενώσεων που δρουν στον τομέα αυτό ⁽¹⁹⁾.

Η ΕΟΚΕ αναφέρει λεπτομερώς στο Παράρτημα που επισυνάπτεται στην παρούσα γνωμοδότηση, τις εργασίες της «Ευρωπαϊκής Διάσκεψης για την Πολυγλωσσία» που διοργανώθηκε τον Νοέμβριο του 2005 από τις ενώσεις της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών ⁽²⁰⁾ και όπου συμμετείχαν επίσης το Φόρουμ των Πολιτιστικών Ιδρυμάτων ⁽²¹⁾. Η διάσκεψη αυτό κατέληξε στην εκπόνηση ενός «Χάρτη της Πολυγλωσσίας» που υποστηρίχθηκε και τέθηκε προς συζήτηση στην ιστοσελίδα της ένωσης ASEDIFRES, η οποία προτείνει να τον υποβάλει στους ευρωβουλευτές και στους εκπροσώπους των θεσμικών οργάνων. Η ΕΟΚΕ, ως «γέφυρα μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών και των θεσμικών οργάνων» υποστηρίζει και ενθαρρύνει την πρωτοβουλία αυτή ως την ορθή μέθοδο προσέγγισης του θέματος.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

⁽¹⁹⁾ Για παράδειγμα: Lingua Mon, Casa de les llengües, σχέδιο «Maison des langues en danger», linguamon@linguamon.cat · Babel δίκτυο ενώσεων εθελοντών διερμηνέων και μεταφραστών που εργάζονται σε παγκόσμια και περιφερειακά κοινωνικά φόρουμ· ή ακόμη ASEDIFRES www.europavepir.com, ένωση συνδιοργανώτρια της «Ευρωπαϊκής Διάσκεψης για την Πολυγλωσσία» τον Νοέμβριο του 2005.

⁽²⁰⁾ Συμμετέχοντες, Αποτελέσματα και πλήρη πρακτικά των εργασιών, βλ. στην ιστοσελίδα που αναφέρεται στην υποσημείωση 21.

⁽²¹⁾ Μέλη του φόρουμ αυτού είναι: Alliance française, Centre culturel suédois, Centre de langue et culture italienne, Institut de l'Université de Londres à Paris, Institut Camoes, Institut Cervantes, Institut finlandais, Institut Goethe, Institut hongrois, Institut néerlandais <http://www.forumdeslangues.net>.

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: «Πράσινη Βίβλος — Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τη διαφάνεια»

COM(2006) 194 τελικό

(2006/C 324/25)

Στις 12 Μαΐου 2006, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: «Πράσινη Βίβλος — Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τη διαφάνεια»

Σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 1, του Εσωτερικού της Κανονισμού, η ΕΟΚΕ αποφάσισε να συστήσει υποεπιτροπή στην οποία ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών.

Λόγω της ανανέωσης της θητείας της ΕΟΚΕ, η Συνέλευση αποφάσισε να μην αποφανθεί για τη γνωμοδότηση αυτή κατά τη σύνοδο ολομέλειας του Οκτωβρίου και όρισε γενική εισηγήτρια την κα SANCHEZ MIGUEL, σύμφωνα με το άρθρο 20 του Εσωτερικού Κανονισμού.

Κατά την 430ή σύνοδο ολομέλειάς της, της 25ης και 26ης Οκτωβρίου 2006 (συνεδρίαση της 26ης Οκτωβρίου 2006), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την παρούσα γνωμοδότηση με ψήφους 132 υπέρ, 7 κατά και με 12 αποχές.

1. Ιστορικό

1.1 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει επίγνωση του ότι είναι αναγκαίο να θεσπιστεί πλαίσιο που θα προωθήσει τη διαφάνεια μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των ομάδων ειδικών συμφερόντων, ενώ παράλληλα θα βελτιώνει την ενημέρωση του κοινού σχετικά με τους δικαιούχους των κονδυλίων τα οποία εκχωρεί η ΕΕ στις διάφορες πολιτικές της.

1.2 Στα πλαίσια αυτά, η Επιτροπή δρομολόγησε την «Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τη διαφάνεια», παρότι είναι γεγονός ότι το μέλημα αυτό είχε ήδη οριστεί στη Λευκή Βίβλο για την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση και έλαβε κατόπιν συγκεκριμένη μορφή με βάση τα εξής:

- Κανονισμός 1049/2001 της 30ης Μαΐου 2001 για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής•
- Ειδικό μητρώο εγγράφων που αφορούν το έργο των επιτροπών «επιτροπολογίας»
- Βάσεις δεδομένων που παρέχουν πληροφορίες σχετικά με συμβουλευτικούς φορείς και ομάδες εμπειρογνομόνων που συμβουλεύουν την Επιτροπή•
- Κώδικας ορθής διοικητικής συμπεριφοράς της Επιτροπής, ο οποίος ορίζει τους κανόνες για τις σχέσεις της με τους ιδιώτες.

1.3 Στο ίδιο πνεύμα, η Πράσινη Βίβλος ορίζει τρία στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε μια δημόσια συζήτηση σχετικά με τη διαφάνεια κατά τη δράση των οργάνων της ΕΕ:

- ανάγκη για ένα πιο διαρθρωμένο πλαίσιο των δραστηριοτήτων των ομάδων ειδικών συμφερόντων•
- ανάδραση όσον αφορά τις ελάχιστες προδιαγραφές που εφαρμόζει η Επιτροπή στις διαβουλεύσεις•
- υποχρέωση κοινοποίησης πληροφοριών σχετικά με τους δικαιούχους κονδυλίων της ΕΕ υπό κοινή διαχείριση.

2. Σύνοψη των στόχων της Πράσινης Βίβλου

2.1 Διαφάνεια και εκπροσώπηση συμφερόντων

2.1.1 Η Επιτροπή φρονεί ότι, προκειμένου να διενεργείται καλύτερη αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των κανόνων που έχουν θεσπισθεί για την επίτευξη μεγαλύτερης διαφάνειας όσον αφορά τις

σχέσεις της με τις ομάδες συμφερόντων, ή με οποιονδήποτε άλλον πολίτη που προσφεύγει στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, θα πρέπει να υπάρχει σαφής ορισμός του τι νοείται ως «εκπρόσωπος» και ως «δραστηριότητα» των ομάδων συμφερόντων.

2.1.2 Το βασικό πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ των θεσμικών οργάνων και των ομάδων συμφερόντων πρέπει, σύμφωνα με την Επιτροπή, να διατηρεί ορισμένα θεμελιώδη στοιχεία, τα οποία, με βάση την έννομη αρμοδιότητα των εν λόγω οργάνων για την αντίστοιχη δραστηριότητα, θα προωθούν τη διαφάνεια στις σχέσεις. Λόγου χάρι, δεν θα πρέπει να γίνεται δεκτή οποιαδήποτε αμφισβητήσιμη επιρροή ή οποιαδήποτε οικονομική πίεση επί της λήψεως αποφάσεων, ούτε να προσφέρεται χρηματοδοτική ενίσχυση, υλικό ή προσωπικό σε καμία περίπτωση. Επιβάλλεται να αποτρέπεται η διάδοση αμφίβολων πληροφοριών, εσκεμμένα διαφορούμενων ή αναληθών. Οπωσδήποτε, πρέπει να διασφαλίζεται το γενικό συμφέρον της Κοινότητας έναντι των ειδικών συμφερόντων των εκάστοτε ομάδων άσκησης πιέσεων.

2.1.3 Πρώτα απ' όλα, πρέπει να θεωρείται παράνομη οποιαδήποτε πρακτική άσκησης πιέσεων που ενδέχεται να οδηγήσει σε απάτη ή διαφθορά ή που θα μπορούσε να περιλαμβάνει παραπλανητικό περιεχόμενο, είτε ως προς τις πληροφορίες που παρέχονται, είτε ως προς την έννομη αρμοδιότητα των εκπροσώπων. Σημαντικό είναι το ζήτημα της αντιπροσωπευτικότητας των ομάδων αυτών.

2.1.4 Τα υφιστάμενα σήμερα μέτρα, ειδικότερα όσα αφορούν τον εξωτερικό έλεγχο, μπορούν να προαγάγουν τη διαφάνεια στη σχέση μεταξύ θεσμικών οργάνων και ομάδων συμφερόντων. Για το σκοπό αυτό, έχουν θεσπιστεί «Γενικές αρχές και ελάχιστες προδιαγραφές για τη διαβούλευση», οι οποίες διευκολύνουν την επικοινωνία μέσω της βάσης δεδομένων CONECCS για τις οργανώσεις της ευρωπαϊκής κοινωνίας των πολιτών, στην οποία περιλαμβάνονται τα αναγκαία στοιχεία ώστε να αναγνωρίζεται η αντιπροσωπευτικότητά τους.

2.1.5 Οπωσδήποτε, κρίνεται αναγκαία η ενίσχυση του εξωτερικού ελέγχου, παρότι είναι γεγονός ότι ορισμένα από τα μέτρα που προτείνει η Επιτροπή για το σκοπό αυτό ισχύουν ήδη σε πολλά κράτη μέλη. Κατά πρώτο λόγο, προτείνεται μια παρέμβαση σχετικά με την πληροφόρηση που παρέχουν οι ομάδες συμφερόντων, η οποία θα μπορούσε να βελτιωθεί με την καθιέρωση ενιαίου ερωτηματολογίου στην ιστοσελίδα της Επιτροπής στο Διαδίκτυο.

2.1.6 Το πιο σημαντικό μέσον είναι η εθελοντική εγγραφή των ομάδων ειδικών συμφερόντων σε μητρώο στο Διαδίκτυο, η οποία θα παρέχει την απαιτούμενη πληροφόρηση ώστε να αξιολογούνται οι στόχοι που επιδιώκουν, καθώς και οι πηγές χρηματοδότησής τους. Επισημαίνεται εδώ ότι πολλές Γενικές Διευθύνσεις της Επιτροπής διαθέτουν σύστημα πιστοποίησης των εγκεκριμένων οργανώσεων, ώστε να διευκολύνεται η σχέση τους με αυτές.

2.1.7 Άλλο ζήτημα που πρέπει να επισημανθεί είναι οι κώδικες συμπεριφοράς, πράγμα που θα αφορά εξίσου όλες τις ομάδες συμφερόντων, καθώς και τους εκπροσώπους τους, ανεξάρτητα από την κατηγορία στην οποία υπάγονται. Εννοείται ότι οι κώδικες αυτοί, οι οποίοι θα γίνονται αποδεκτοί εθελοντικά, θα περιλαμβάνουν ελάχιστες κοινές απαιτήσεις, ανεξάρτητα από την κατάρτισή τους από τις εν λόγω ομάδες.

2.2 Ανάδραση σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαβουλεύσεις

2.2.1 Πρέπει να επισημανθεί ότι η Επιτροπή, στα πλαίσια των ετήσιων προγραμμάτων εργασίας της, έχει θεσπίσει ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαβουλεύσεις, προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα των νομοθετικών προτάσεων• επομένως, τα τελικά αποτελέσματα παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την αξιολόγηση του αντικτύπου. Ωστόσο, υπάρχουν πολλές αποφάσεις που δεν περιλαμβάνονται στα πλαίσια αυτών των διαβουλεύσεων, όπως είναι η περίπτωση της επιτροπολογίας και του κοινωνικού διαλόγου, όπως αναγνωρίζεται στα άρθρα 137 έως 139 της Συνθήκης ΕΚ, στα οποία αναφερόμαστε παρακάτω.

2.2.2 Από την θέσπιση της διαδικασίας αυτής, τα αποτελέσματα υπήρξαν ικανοποιητικά για την Επιτροπή, όχι μόνον ως προς τον αριθμό των προτάσεων για τις οποίες πραγματοποιήθηκε διαβούλευση, αλλά και ως προς τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων, κυρίως μέσω της δικτυακής πύλης.

2.3 Κοινοποίηση της ταυτότητας των δικαιούχων των κοινοτικών κονδυλίων

2.3.1 Μέχρι σήμερα, τα περισσότερα κράτη μέλη διαθέτουν διαύλους πληροφόρησης για τη δημοσιοποίηση των καταλόγων των δικαιούχων κοινοτικών κονδυλίων, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από τα κράτη. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η δημοσίευση των δικαιούχων της ΚΠΠ. Ωστόσο, τα στοιχεία που δημοσιοποιούνται παρουσιάζουν διαφορές από τη μία χώρα στην άλλη, όπως, εξάλλου, και η πληροφόρηση σχετικά με τη χρήση πόρων για πολιτικές που χρηματοδοτούνται άμεσα από την ΕΕ.

2.3.2 Η πρόταση που διατυπώνεται είναι να παρέχεται η πληροφόρηση αυτή, κεντρικά, από την Επιτροπή. Το πρόβλημα έγκειται στην πολυπλοκότητα του ευρέος φάσματος κατηγοριών των δικαιούχων, καθώς και στο διοικητικό κόστος που μπορεί να προκύψει. Φαίνεται ότι μία λύση θα μπορούσε να είναι η θέσπιση ορισμένων ελάχιστων απαιτήσεων παροχής πληροφοριών, σύμφωνα με τους κανόνες για την προστασία των δεδομένων.

3. Σημαντικότερες ερωτήσεις που διατυπώνονται στην Πράσινη Βίβλο

3.1 Σχετικά με το πρώτο ζήτημα, τη διαφάνεια και την εκπροσώπηση των συμφερόντων, τίθενται οι εξής ερωτήσεις:

3.1.1 Πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για να ενισχυθεί η διαφάνεια στις δραστηριότητες των ομάδων συμφερόντων;

3.1.2 Πρέπει οι ομάδες συμφερόντων να ειδοποιούνται αυτόματα εάν είναι εγγεγραμμένες σε μητρώο;

3.1.3 Πρέπει το κοινό να έχει ελεύθερη πρόσβαση στο μητρώο, χωρίς περιορισμούς; Ποιος πρέπει να διαχειρίζεται το μητρώο;

3.1.4 Πρέπει να τροποποιηθούν οι υπάρχοντες κώδικες συμπεριφοράς;

3.1.5 Πρέπει να ελέγχεται η τήρηση των κωδίκων συμπεριφοράς και μάλιστα να υπάρχει δυνατότητα επιβολής κυρώσεων για την παράβασή τους;

3.2 Όσον αφορά την ανάδραση σχετικά με τις πληροφορίες που λαμβάνονται κατά τη διαβούλευση, τίθεται μόνο μία ερώτηση:

3.2.1 Εφήρμοσε η Επιτροπή ικανοποιητικά τις γενικές αρχές και τις ελάχιστες προδιαγραφές για τη διαβούλευση;

3.3 Σχετικά με την κοινοποίηση της ταυτότητας των δικαιούχων των κοινοτικών κονδυλίων, τίθενται οι ακόλουθες ερωτήσεις:

3.3.1 Πρέπει να υποχρεωθούν όλα τα κράτη μέλη να παρέχουν πληροφορίες για τους δικαιούχους των κονδυλίων;

3.3.2 Εάν ναι, πρέπει αυτό να γίνεται σε εθνικό επίπεδο και με προκαθορισμένο περιεχόμενο;

4. Γενικές παρατηρήσεις

4.1 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την παρουσίαση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή της Πράσινης Βίβλου για τη διαφάνεια. Η ύπαρξη μεγάλου αριθμού ομάδων συμφερόντων που επιδιώκουν να επηρεάσουν την κοινοτική πολιτική καθιστά αναγκαία τη θέσπιση, εκ μέρους της Επιτροπής, ορισμένων προδιαγραφών οι οποίες να ρυθμίζουν, αφενός, τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες πρέπει να ασκείται η επιρροή αυτή και, αφετέρου, τις απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν τα πρόσωπα και φορείς που εκπροσωπούν τα εν λόγω συμφέροντα.

4.2 Ωστόσο, σε πρώτη φάση, πρέπει να οριστεί σαφώς ποιες νοούνται ως «ομάδες ειδικών συμφερόντων» και ποιο είναι το περιεχόμενο που πρέπει να δοθεί στη σχέση τους με την Επιτροπή:

4.2.1 Ο ορισμός που δίδεται στην Πράσινη Βίβλο⁽¹⁾ για τους «εκπροσώπους των ομάδων συμφερόντων» είναι τουλάχιστον ασαφής, δεδομένου ότι αναφέρονται οι επαγγελματικές οργανώσεις, ΜΚΟ, επαγγελματικές ενώσεις κλπ., εφόσον αναπτύσσουν δραστηριότητες «με στόχο να επηρεάσουν τη διαμόρφωση της πολιτικής και τη διαδικασία λήψεως αποφάσεων των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων». Η ΕΟΚΕ έχει αναπτύξει την έννοια των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών⁽²⁾, με την πρόθεση να τις διαχωρίσει από τις ομάδες συμφερόντων. Εξάλλου, τα άρθρα 137 έως 139 της ΣΕΚ θεσπίζουν τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του κοινωνικού διάλογου με τους «κοινωνικούς εταίρους»⁽³⁾. Οι οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στην ΕΕ για την προώθηση συμφερόντων, διαφέρουν ως προς τους στόχους, τις δομές και τις ομάδες που εκπροσωπούν. Ενώσεις βιομηχανών, εργοδοτών και συνδικαλιστικές οργανώσεις εκπροσωπούν τα συμφέροντα χιλιάδων ή ακόμη και

(¹) Πράσινη Βίβλος, II, 1, σελ. 5.

(²) Βλ. επεξεργασία, τις ακόλουθες γνωμοδοτήσεις της ΕΟΚΕ: «Ο ρόλος και η συμβολή της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών στην ευρωπαϊκή οικοδόμηση», της 23ης Σεπτεμβρίου 1999 (ΕΕ C 329, 17.11.1999), «Η οργανωμένη κοινωνία των πολιτών και η ευρωπαϊκή διακυβέρνηση — Συμβολή της ΟΚΕ στην επεξεργασία της Λευκής Βίβλου», της 26ης Απριλίου 2001 (ΕΕ C 193, 10.07.2001), «Ευρωπαϊκή διακυβέρνηση — μια Λευκή βίβλος», της 21ης Μαρτίου 2002 (ΕΕ C 125, 27.05.2002), «Η αντιπροσωπευτικότητα των ευρωπαϊκών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στο πλαίσιο του διαλόγου με τους πολίτες», της 14ης Φεβρουαρίου 2006 (ΕΕ C 88, 11.04.2006).

(³) Πρέπει να ληφθεί υπόψη η Συνθήκη για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, κατά το μέτρο που, στο άρθρο 1 — 48, προσδιορίζεται ο ρόλος των κοινωνικών εταίρων και του αυτόνομου κοινωνικού διαλόγου, ο οποίος και διαχωρίζεται από τη διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως προσδιορίζεται στα προηγούμενα άρθρα.

εκατομμυρίων ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και εργαζομένων, δεν πρέπει να περιλαμβάνονται στις οργανώσεις ή τις ομάδες πίεσης οι οποίες επιδιώκουν στενά εμπορικά ή άλλα συμφέροντα, δεδομένου ότι οι πρώτες εκπροσωπούν εκτεταμένα, καθολικά και κοινά συμφέροντα της κοινωνίας και επιδιώκουν την ανάπτυξη της βιομηχανίας και της οικονομίας καθώς και την οικονομική και κοινωνική πρόοδο. Οι οργανώσεις αυτές δεν είναι κερδοσκοπικές. Όλες οι δραστηριότητες τους προσανατολίζονται στο κοινό όφελος και δημοσιοποιούνται λεπτομερώς στο κοινό, σχολιάζονται εκτενώς στον τύπο και οι ίδιες επιδιώκουν να ενημερώνουν όσο το δυνατόν περισσότερο για τις δραστηριότητές τους. Πρόκειται για τις οργανώσεις των κοινωνικών εταίρων που από κοινού με τους κρατικούς φορείς συμμετέχουν στον κοινωνικό διάλογο.

4.2.2 Ως εκ τούτου, θα ήταν σκόπιμο να διευκρινιστεί επακριβώς ποιες είναι οι ομάδες που θα περιλαμβάνονται στην έννοια των «ομάδων συμφερόντων», και κυρίως να αναγνωρισθεί ότι η ύπαρξη τους αποτελεί μέρος της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας της ΕΕ.

4.2.3 Στο σχέδιο Συνταγματικής Συνθήκης, άρθρο 1 — 46. 3, και με σκοπό να διασφαλιστεί η αρχή της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, θεσπίζεται ότι: «Κάθε πολίτης έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στον δημοκρατικό βίο της Ένωσης. Οι αποφάσεις λαμβάνονται όσο το δυνατόν πιο ανοιχτά και εγγύτερα στους πολίτες». Και, στο άρθρο 1 — 47. 3, αναγνωρίζεται ότι: «Προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνοχή και η διαφάνεια των δράσεων της Ένωσης, η Επιτροπή διεξάγει ευρείες διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη.»

4.2.4 Όσον αφορά το περιεχόμενο της δράσης των «ομάδων συμφερόντων», θα πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της πρόσβασης στην πληροφόρηση και της διαβούλευσης. Η πληροφόρηση αποτελεί δικαίωμα όλων των πολιτών της ΕΕ και συνιστά στοιχείο της διαφάνειας που πρέπει να χαρακτηρίζει όλα τα κοινοτικά όργανα. Η διαβούλευση περιορίζεται σε εκείνους που έχουν έννομο συμφέρον στις κοινοτικές πολιτικές.

4.2.5 Η Επιτροπή υιοθέτησε τις «ελάχιστες προδιαγραφές για τη διαβούλευση»⁽⁴⁾ με στόχο να δημιουργηθεί ένα γενικό πλαίσιο διαφανές και συνεκτικό, και παράλληλα ευέλικτο, που θα καθιστά δυνατό το έργο της διαβούλευσης για τις πολιτικές σε συγκεκριμένους τομείς, κυρίως εκείνους που απαιτούν αξιολόγηση του αντικτύπου. Στην Πράσινη Βίβλο αναδιατυπώνονται και βελτιώνονται ορισμένες από τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών και τη διαβούλευση με αυτά, κατά τρόπο ώστε να αντικατοπτρίζεται ένα διαφανές αποτέλεσμα της.

5. Ειδικές παρατηρήσεις για τις ερωτήσεις της Πράσινης Βίβλου

5.1 **Μητρώο.** Η απαίτηση εγγραφής σε μητρώο πρέπει να θεωρείται ως μια υποχρέωση για την απόκτηση ενός δικαιώματος, το οποίο συνίσταται στην υποχρεωτική διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τα θέματα που τα αφορούν. Στα πλαίσια αυτά, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η υποχρέωση εγγραφής σε μητρώο αποτελεί ελάχιστη προϋπόθεση για τη διαφάνεια που πρέπει να χαρακτηρίζει τη διεξαγωγή των διαβουλεύσεων για τις κοινοτικές πολιτικές και κυρίως να υπάρχει επαγρύπνηση ώστε η διαβούλευση να μην γίνεται με στόχο την επίτευξη οφέλους που αντίκειται στο γενικό συμφέρον.

5.1.1 Ο δημόσιος χαρακτήρας οποιουδήποτε μητρώου είναι αδιαμφισβήτητος. Ακόμη, τη διαχείριση του μητρώου πρέπει να αναλάβει η Επιτροπή διότι ο δημόσιος χαρακτήρας του αποκλείει κάθε άλλο είδος διαχείρισης. Τέλος, και ανεξάρτητα από το

σύστημα εγγραφής που θα επιλεγεί, η έκταση των πληροφοριών που πρέπει να παρέχουν τα ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να είναι ανάλογη με τον επιδιωκόμενο στόχο, δηλαδή να παρέχει τη δυνατότητα στους ευρωπαίους πολίτες να ενημερώνονται για τις ομάδες συμφερόντων που επιδιώκουν να επηρεάσουν τις πολιτικές και τις αποφάσεις της Ένωσης

5.1.2 Από αυτή την προοπτική, πρέπει να είναι σαφές ποιά συμβολή έχουν οι ομάδες πίεσης στα όργανα και θεσμούς της ΕΕ, ποιον αντιπροσωπεύουν, ποιους στόχους επιδιώκουν και πώς χρηματοδοτούνται. Τουλάχιστον, οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν εκτός από το όνομα και την έδρα της οργάνωσης, την εταιρική της επωνυμία, τους στόχους που επιδιώκει, το όνομα των ατόμων που έχουν εξουσιοδοτηθεί να την εκπροσωπούν και να εκφράζονται εξ ονόματός της, καθώς και κάθε άλλη πληροφορία σχετικά με το καταστατικό και με τους ελεγμένους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς.

5.2 **Κώδικας συμπεριφοράς.** Η ύπαρξη ενός κώδικα συμπεριφοράς πρέπει να συνδέεται με την εκπλήρωση ορισμένων ελάχιστων προϋποθέσεων για την απόκτηση συγκεκριμένων καθηστώσεως, επαγγελματικού ή πολιτικού. Οι εν λόγω προϋποθέσεις πρέπει να θεωρούνται ως ένα μέσον που συνδέεται με την υποχρέωση εγγραφής σε μητρώο, έτσι ώστε η εκπλήρωσή τους από τις ομάδες συμφερόντων που ζητούν την εγγραφή σε μητρώο να διασφαλίζει τη συμμετοχή τους σε διαβούλευση με την Επιτροπή και τους λοιπούς κοινοτικούς οργανισμούς.

5.2.1 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι θα ήταν καλή ιδέα να υιοθετήσει η Επιτροπή ένα δεσμευτικό κώδικα συμπεριφοράς, ο οποίος να διασφαλίζει με τον τρόπο αυτό την ίση μεταχείριση, τόσο στο νόμο όσο και στην πράξη, όλων των ενδιαφερομένων μερών, ο οποίος να διασφαλίζει με τον τρόπο αυτό την ίση μεταχείριση, τόσο στο νόμο όσο και στην πράξη, που να είναι συνδεδεμένος με ένα σύστημα υποχρεωτικής εγγραφής σε μητρώο και ανάλογος με αυτόν που έχει θεσπίσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο⁽⁵⁾. Το περιεχόμενό του θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένο στην επιδιωκόμενη λειτουργία διαβούλευσης, όπως ιδιαίτερες δε όσον αφορά τις συνέπειες που συνεπάγεται η παράβασή του.

⁽⁵⁾ Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Παράρτημα ΙΧ, άρθρο 3, Κώδικας συμπεριφοράς

*1. Στο πλαίσιο των σχέσεών τους με το Κοινοβούλιο, τα πρόσωπα που περιλαμβάνονται στο μητρώο που προβλέπεται στο άρθρο 9, παράγραφος 4,

- α) οφείλουν να τηρούν τις διατάξεις του άρθρου 9 και του παρόντος παραρτήματος•
- β) οφείλουν να δηλώνουν στους βουλευτές, το προσωπικό τους ή τους υπαλλήλους του οργάνου το συμφέρον ή τα συμφέροντα που εκπροσωπούν•
- γ) οφείλουν να απέχουν από κάθε ενέργεια που έχει στόχο να λάβουν πληροφορίες κατά τρόπο αθέμιτο•
- δ) δεν μπορούν να επικαλούνται οιαδήποτε επίσημη σχέση με το Κοινοβούλιο σε οποιεσδήποτε συναλλαγές με τρίτους•
- ε) δεν μπορούν να διανέμουν σε τρίτους, με σκοπό την αποκόμιση κέρδους, αντίγραφα εγγράφων που έχουν λάβει από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο•

στ) οφείλουν να συμμορφώνονται αυστηρά προς τις διατάξεις του Παραρτήματος Ι, άρθρο 2, δεύτερο εδάφιο•

ζ) οφείλουν να βεβαιώνονται οι ίδιοι ότι κάθε οικονομική υποστήριξη που παρέχεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Παραρτήματος Ι, άρθρο 2, δηλώνεται στο προβλεπόμενο πρωτόκολλο•

η) οφείλουν να συμμορφώνονται, κατά την πρόσληψη πρώην μονίμων υπαλλήλων των οργάνων, με τις διατάξεις του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης•

θ) οφείλουν να συμμορφώνονται με τους κανόνες που έχει θεσπίσει το Κοινοβούλιο σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των πρώην βουλευτών•

ι) προκειμένου να αποφευχθούν συγκρούσεις συμφερόντων, οφείλουν να λαμβάνουν την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του ή των ενδιαφερομένων βουλευτών όσον αφορά οιαδήποτε συμβατική σχέση με βοηθό ή κάθε πρόσληψη βοηθού, και στη συνέχεια να βεβαιώνονται ότι αυτό έχει καταχωριστεί στο προβλεπόμενο στο άρθρο 9, παράγραφος 4, μητρώο.

2. Κάθε παράβαση του κώδικα συμπεριφοράς μπορεί να οδηγήσει στην αφαίρεση της άδειας εισόδου που χορηγείται στα ενδιαφερόμενα πρόσωπα και, ενδεχομένως, στην επιχείρησή τους.»

⁽⁴⁾ COM(2002) 704 τελικό της 11.12.2002.

5.3 Ανάδραση σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τη διαβούλευση. Αποτελεί υποχρέωση της εκάστοτε ΓΔ να διεξάγει αξιολόγηση του αντικτύπου της διαβούλευσης, συνοδευόμενη από τον κατάλογο των συμμετεχόντων στη διαβούλευση, αποκλειστικά όμως όταν αυτή αφορά στρατηγικές προτάσεις της Επιτροπής. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η αξιολόγηση αυτή και η ανάδραση των πληροφοριών πρέπει να γίνεται για όλες τις προτάσεις για τις οποίες διεξάγεται δημόσια διαβούλευση. Για την καλύτερη διεξαγωγή των διαβουλεύσεων, η Επιτροπή θα πρέπει να αντιμετωπίσει ορισμένα θέματα που έχουν μεγάλη σημασία, όπως τα ακόλουθα:

- Γλώσσες στις οποίες διεξάγονται
- Ουδετερότητα των ερωτήσεων
- Σημασία των επιμέρους θέσεων και παρατηρήσεων που διατυπώνουν οι οργανώσεις οι οποίες συμμετέχουν στις διαβουλεύσεις, σε συνάρτηση με τον βαθμό αντιπροσωπευτικότητάς τους.

5.3.1 Φρονούμε ότι δεν αρκεί η γενική πληροφόρηση σχετικά με μια διαβούλευση, αλλά ότι σε κάθε οργάνωση που συμμετέχει θα πρέπει να παρέχονται ειδικές πληροφορίες σχετικά με αυτή, ενώ θα πρέπει να προσδιορίζονται επαρκείς περίοδοι για την διεξαγωγή συζήτησης στα πλαίσια των ίδιων των οργανώσεων. Η καθιέρωση ευρέων διαβουλεύσεων μέσω του Διαδικτύου ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα να δίδεται το ίδιο βάρος σε απόψεις μεμονωμένων ατόμων ή μη αντιπροσωπευτικών οργανώσεων με αυτό που δίδεται σε απόψεις οργανώσεων οι οποίες αντανάκλουν θέσεις τις οποίες συμμαρίζονται οργανώσεις-μέλη από διάφορες χώρες.

5.4 Κοινοποίηση των δικαιούχων των κοινοτικών πόρων. Η ΕΟΚΕ προτείνει, όπως ακριβώς κοινοποιούνται οι δικαιούχοι των κονδυλίων που διαχειρίζεται η Επιτροπή, να γίνεται το ίδιο και για τα κονδύλια όλων των ευρωπαϊκών οργάνων, καθώς επίσης και σε όλα τα κράτη μέλη, για τα κονδύλια που υπόκεινται στην από κοινού διαχείριση, δεδομένου ότι αρμόδια για την κατανομή των κονδυλίων αυτών είναι τα κράτη μέλη.

5.4.1 Ορισμένα κράτη μέλη επιδεικνύουν παραδειγματική συμπεριφορά σε ό,τι αφορά την ισχύουσα υποχρέωση κοινοποίησης, μεταξύ άλλων, στα πλαίσια των γεωργικών ενισχύσεων της Ε.Ε., ενώ άλλα έχουν λιγότερο παραδειγματική συμπεριφορά. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ του να επιβληθεί σε όλα τα κράτη μέλη η υποχρέωση να κοινοποιούν όλες τις πληροφορίες που αφορούν τους δικαιούχους στα πλαίσια των ταμείων διαχείρισης, από κοινού με την Ε.Ε., και να δημοσιεύουν τα στοιχεία αυτά και στο Διαδίκτυο.

5.5 **Η ΕΟΚΕ** θα επιθυμούσε να εξετάσει η Επιτροπή κατά πόσον θα ήταν σκόπιμο οποιοσδήποτε έλεγχος ασκείται επί των αποτελεσμάτων της διαδικασίας διαβούλευσης να εφαρμόζεται επίσης και επί των μελών της Επιτροπής που ασκούν τις αρμοδιότητες αυτές, όπως θεσπίζεται στο άρθρο 213, παράγραφος 2, της ΣΕΚ, καθώς επίσης και να τηρούνται αυστηρά τα άρθρα 11 και 16 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης των Υπαλλήλων. Ο συνυπολογισμός όλων των μερών σε μια διαδικασία διαβούλευσης και απόφασης είναι αναγκαίος για τη διαφάνεια και τη σωστή λειτουργία των θεσμών.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος δράσης για τα τελωνεία στην Κοινότητα (Τελωνεία 2013)»

COM(2006) 201 τελικό — 2006/0075 (COD)

(2006/C 324/26)

Στις 22 Ιουνίου 2006, το Συμβούλιο αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 95 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το Προεδρείο της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ανέθεσε την προετοιμασία των σχετικών εργασιών στο ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση».

Λόγω του επείγοντος χαρακτήρα των εργασιών, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε κατά την 430ή σύνοδο ολομελείας της, που πραγματοποιήθηκε στις 26 Οκτωβρίου 2006, να ορίσει γενική εισηγήτρια την κα ΒΑΤΥΤ και υιοθέτησε με 108 ψήφους υπέρ και 4 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1 Σε όλες τις χώρες, τα τελωνεία διασφαλίζουν τα εθνικά οικονομικά συμφέροντα και κατά παράδοση εποπτεύουν τη διακίνηση εμπορευμάτων, εφαρμόζοντας διαδικασίες οι οποίες στηρίζονται στην αμεσότητα της παρέμβασης. Μετά την καθιέρωση του κοινού εξωτερικού δασμολογίου τη δεκαετία του '60, με τη θέσπιση της εσωτερικής αγοράς το 1993 καταργήθηκαν οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα της ΕΕ και κατέστη εφικτή η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών. Το ενδοκοινοτικό εμπόριο, το οποίο σχεδόν διπλασιάστηκε από τότε που καταργήθηκαν τα εσωτερικά σύνορα, αποτελεί το σημαντικότερο μέρος των εμπορικών συναλλαγών κάθε κράτους μέλους.

1.2 Για πολλά χρόνια, οι τελωνειακές υπηρεσίες των κρατών μελών της ΕΕ διατηρήθηκαν σχεδόν αμετάβλητες. Η οργάνωση των δομών και το προσωπικό των τελωνείων ενέπιπταν καθ' ολοκληρία στη δικαιοδοσία κάθε κράτους μέλους.

1.3 Ωστόσο, η Ένωση, η ψηφιακή επανάσταση, τα δίκτυα, κατέστησαν εν μέρει περισσότερο άυλη τη δράση των τελωνείων, τα οποία δεν έχουν σύνορα. Η πρόταση της Επιτροπής «Τελωνεία 2013» προωθεί περαιτέρω την ολοκλήρωση των τελωνειακών πρακτικών κατά την έννοια των στόχων της Λισαβόνας, χωρίς να είναι προανατολισμένη προς την ενοποίηση των διοικητικών φορέων, ο εθνικός ρόλος των οποίων παραμένει θεμελιώδης. Τα συμφέροντα που πρέπει να προστατευτούν είναι, ωστόσο, τα συμφέροντα της Ένωσης και των πολιτών και καταναλωτών που ζουν στην επικράτεια της.

2. Το περίγραμμα της πρότασης απόφασης

2.1 Τελωνεία 2000

2.1.1 **Ήδη το 1995**, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε το πενταετές πρόγραμμα «**Τελωνεία 2000**», το οποίο ακολούθησε το πρόγραμμα «Τελωνεία 2002». Με τον καιρό, οι τελωνειακές αρχές των κρατών μελών έπρεπε να φτάσουν στο σημείο να εργάζονται «σαν να ήταν μία ενιαία διοίκηση» σε ό,τι αφορά τις διαδικασίες: «Η δημιουργία ενός εμπορικού χώρου χωρίς εσωτερικά τελωνειακά σύνορα στα δεκαπέντε κράτη μέλη της ΕΕ προϋποθέτει απαραι-

τήτως την εφαρμογή μιας ενιαίας τελωνειακής διαδικασίας για τις συναλλαγές ισοδύναμων προϊόντων σε όλα τα σημεία της τελωνειακής ζώνης». Τα μέσα για τον σκοπό αυτό είναι η συνεργασία, η ενιαία εφαρμογή της τελωνειακής νομοθεσίας στο εσωτερικό και στη περίμετρο των συνόρων της Κοινότητας, ένα δίκτυο επικοινωνίας προσπελάσιμο από τους οικονομικούς παράγοντες, η τελειοποίηση της λειτουργίας των διοικητικών φορέων και της κατάρτισης των υπαλλήλων τους, καθώς και η περαιτέρω εξέλιξη της μηχανοργάνωσης και ο εκτελωνισμός με τη χρήση της πληροφορικής⁽¹⁾.

2.2 Τελωνεία 2002

2.2.1 Με το πρόγραμμα «**Τελωνεία 2002**» συστάθηκαν μία Ομάδα Τελωνειακής Πολιτικής (ΟΤΠ) και μία Επιτροπή «Τελωνεία 2002», οι οποίες συνδυάζουν τις προσεγγίσεις των εκπροσώπων της Επιτροπής και των κρατών μελών σε ό,τι αφορά τις μεθόδους, τα μέτρα, τις αξιολογήσεις, τις επενδύσεις, τις πλατφόρμες πληροφορικής, τον εκσυγχρονισμό των διαδικασιών, τα πρότυπα ελέγχου, τη συνεργασία για την καταπολέμηση της απομίμησης προϊόντων, την στήριξη των υποψηφίων κρατών μελών και τις ανταλλαγές υπαλλήλων.

2.2.2 Η ΕΟΚΕ συμφώνησε, συνεπώς, με τη δημιουργία ενός ηλεκτρονικού συστήματος τελωνειακής επικοινωνίας σε ευρωπαϊκή κλίμακα «με την ενεργό συνεργασία των οικονομικών κύκλων — ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις, ενώσεις, συμβουλευτική επιτροπή για τα τελωνεία και ΟΚΕ — στη διοικητική διαδικασία λήψης αποφάσεων», με το οποίο «ενθαρρύνεται η αμοιβαία κατανόηση και επιτρέπεται η αποφυγή άσκοπων δυσχερειών στο στάδιο της εφαρμογής». Παράλληλα, πρόβαλε τις δυνατότητες απλούστευσης που θα προσέφερε. Η ΕΟΚΕ θέωρησε τότε ότι θα έπρεπε να εξεταστεί η συγκέντρωση των πληροφοριών από την Επιτροπή με την παράλληλη, μεσοπρόθεσμη σύσταση «Κοινής ευρωπαϊκής υπηρεσίας για την καταπολέμηση της απάτης («EURODOUANE» παρόμοιας με την EUROPOL)», καθώς και ότι «υπάρχει ανάγκη ενιαίας κατάρτισης των τελωνειακών υπαλλήλων των κρατών μελών στον κλάδο της τελωνειακής νομοθεσίας και των σχετικών διαδικασιών» με τη συνεκτίμηση πέραν της αρχής της επικουρικότητας, της σταδιοδρομίας των τελωνειακών υπαλλήλων⁽²⁾. Τα αρμόδια όργανα λήψης αποφάσεων δεν ακολούθησαν όμως την προτροπή της ΕΟΚΕ.

⁽¹⁾ ΕΕ L 33, 04.02.1997 και ΕΕ L 13, 19.01.2000.

⁽²⁾ ΕΕ C 174/14, 17.06.1996.

2.3 Τελωνεία 2007

2.3.1 Κατόπιν, υιοθετήθηκε νέο πενταετές πρόγραμμα με την επωνυμία «**Τελωνεία 2007** ⁽³⁾», με το οποίο παρατάθηκε και επεκτάθηκε το προηγούμενο. Οι στόχοι του δεν αφορούν αποκλειστικά το εμπόριο και τις τελωνειακές δραστηριότητες, αλλά και την απαραίτητη προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ και τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος ασφάλειας για τους πολίτες της. Η παγκοσμιοποίηση της οικονομίας συνεχίζεται και μαζί με αυτή συνεχίζεται και η αναστάτωση που τη συνοδεύει. Οι τελωνειακές υπηρεσίες έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο για τη ρύθμιση του εμπορικού περιβάλλοντος. Η εκθετική εξέλιξη της ψηφιακής τεχνολογίας καθιστά εφικτή τη φιλοδοξία της εναρμόνισης των τελωνειακών διατυπώσεων. Ο στόχος του προγράμματος Τελωνεία 2007 είναι να επιτευχθεί η εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας που σχετίζεται με την τελωνειακή πολιτική με τρόπο συνεκτικό και επαγγελματικό σε όλες τις χώρες ΕΕ. Συνεπώς, οι καλές πρακτικές, οι ανταλλαγές υπαλλήλων και τα σεμινάρια, καθώς και οι δράσεις παρακολούθησης έχουν και αυτές τη θέση τους δίπλα στην εντατικοποίηση της μηχανοργάνωσης.

2.3.2 Η ΕΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή «*να αναλάβει μεγαλύτερη πρωτοβουλία για την επίτευξη των προτύπων ελέγχου στα κράτη μέλη*» και θεωρεί ότι «...αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί εν μέρει με τη δημιουργία ενός συστήματος τελωνειακών ελεγκτών σε κοινοτική κλίμακα.» ⁽⁴⁾

2.3.3 Στη γνωμοδότησή της, η ΕΟΚΕ αναγνώρισε συνεπώς ότι η βελτίωση των τελωνειακών υπηρεσιών μπορεί να έχει στόχο τη βελτίωση του περιβάλλοντος ανταγωνισμού των επιχειρήσεων, την αύξηση της απασχόλησης, καθώς και την στήριξη των νόμιμων δραστηριοτήτων στον χώρο του εμπορίου και των ανταλλαγών. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι θα ήταν απαραίτητο να υπάρχει ένα μέσο το οποίο επιτρέπει την αξιολόγηση της προόδου που σημειώνεται κατά την διάρκεια των αρχικών σταδίων και να επέλθουν οι διορθώσεις που επιβάλλονται. Στο σημείο αυτό, εισακούστηκαν οι απόψεις της ⁽⁵⁾.

2.3.4 Η **ενδιάμεση έκθεση** έδειξε ότι επικρατούσε γενικά ικανοποίηση μεταξύ των επιχειρήσεων και των παραγόντων του προγράμματος Τελωνεία 2007, αλλά ότι ήταν απαραίτητο να συνδυαστούν οι υποχρεώσεις ασφαλείας με τη φιλοδοξία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας να διευκολύνει το εμπόριο και ότι υπήρχαν κάποιες ανησυχίες σε ό,τι αφορά στον ρόλο της μηχανοργάνωσης των τελωνείων. Το πρόγραμμα συμβάλλει σημαντικά στον στόχο να λειτουργούν οι εθνικές τελωνειακές υπηρεσίες σαν να πρόκειται για έναν ενιαίο διοικητικό μηχανισμό.

2.4 Το 2006

2.4.1 **Το 2006, εκδόθηκαν 3 σημαντικά ευρωπαϊκά κείμενα**, τα οποία αφορούν τις τελωνειακές υπηρεσίες:

- η πρόταση κανονισμού «*Εκσυγχρονισμένοι τελωνειακοί κώδικας*»,
- το έγγραφο «*Τελωνεία χωρίς χαρτί*»
- και η πρόταση που εξετάζεται στην παρούσα γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ.

2.4.2 Ο **κοινοτικός τελωνειακός κώδικας**, ο οποίος θα εκσυγχρονιστεί με κανονισμό του ΕΚ και του Συμβουλίου και επί του οποίου η ΕΟΚΕ εξέδωσε γνωμοδότηση στις 5 Ιουλίου 2006, είναι επίσης ένα έγγραφο που έχει ουσιαστική σημασία για την προσέγγιση του εξαγγελθέντος προγράμματος Τελωνεία 2013, για την προσαρμογή των κειμένων στην εξέλιξη των αγορών και της τεχνολογίας, αλλά και στις διαδοχικές διευρύνσεις της ΕΕ. Η χρήση της

πληροφορικής επεκτείνεται, η διοίκηση θα πρέπει να προσαρμοστεί. Ο νέος κώδικας καθιστά *υποχρεωτικές* τις ηλεκτρονικές διαδικασίες, οι οποίες στο παρελθόν ήταν προαιρετικές, διευκολύνοντας τις μεγάλες επιχειρήσεις και δυσχεραίνοντας ίσως τις μικρές. Εξάλλου, τα μη δασμολογικά μέτρα, όπως αυτά στα πεδία της καταπολέμησης της απομίμησης, της ασφάλειας, του έλεγχου της παράνομης μεταναστεύσης, της νομιμοποίησης παράνομων κεφαλαίων, της διακίνησης ναρκωτικών ουσιών, της υγιεινότητας, της υγείας, του περιβάλλοντος και της προστασίας τω καταναλωτών, καθώς και τα μέτρα για την είσπραξη του ΦΠΑ και των ειδικών φόρων κατανάλωσης, έχουν καταστεί ιδιαίτερα σημαντικά. Τα κράτη μέλη παραμένουν πυλώνες της προσπάθειας, επωμίζονται τις δαπάνες (συγκεκριμένα για τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων πληροφορικής), οι τελωνειακές υπηρεσίες τους μπορούν να ασκούν παντός είδους ελέγχους, αλλά η Επιτροπή αυξάνει τις δικές της ρυθμιστικές αρμοδιότητες (άρθρο 196 της πρότασης κανονισμού) σε ό,τι αφορά τα τελωνειακά συστήματα, τα κράτη μέλη και τις διεθνείς συμφωνίες. Με τον εκσυγχρονισμένο κώδικα επαναπροσδιορίζονται ο ρόλος και το καθεστώς όλων των συντελεστών της τελωνειακής διαδικασίας.

2.4.3 Η υποχρέωση της εναρμόνισης οδηγεί αναπόφευκτα **σε ένα περιβάλλον χωρίς χαρτί**.

2.4.3.1 Η πρόταση απόφασης σχετικά με τις ηλεκτρονικές τελωνειακές υπηρεσίες προβλέπει μια σειρά μέτρων και προθεσμιών για την επίτευξη της αμοιβαίας συμβατότητας των αντίστοιχων συστημάτων των κρατών μελών και κατ' αυτόν τον τρόπο τη δημιουργία μιας ενιαίας και κοινής ηλεκτρονικής πύλης. Η επικοινωνία μεταξύ επιχειρήσεων και τελωνειακών αρχών θα είναι έτσι πιο αποτελεσματική, ενώ οι συναλλαγές μεταξύ των φορέων αυτών θα είναι ταχύτερες. Οι περιπτώσεις στις οποίες χρησιμοποιείται «χαρτί» πρέπει να αποτελέσουν εξαίρεση. Η Επιτροπή προβλέπει επίσης την καθιέρωση μιας «μονοαπευθυντικής διαδικασίας» η οποία θα επιτρέπει στις επιχειρήσεις που έχουν κριθεί «αξιόπιστες» (οι συμμετέχοντες και οι «εγκεκριμένοι οικονομικοί φορείς» — άρθρα 2, 4, 13 & 16 της πρότασης κανονισμού για τον Εκσυγχρονισμένο Τελωνειακό Κώδικα) να συναλλάσσονται με έναν μόνο οργανισμό και όχι με περισσότερους, όπως συμβαίνει μέχρι σήμερα, με την ύπαρξη διαφορετικών ελεγκτικών αρχών στα σύνορα. Έτσι, οι τελωνειακές πληροφορίες θα διαβιβάζονται μία μόνο φορά. Τα εμπορεύματα θα ελέγχονται κατ' αυτόν τον τρόπο από τις τελωνειακές και άλλες υπηρεσίες (αστυνομία, συνοριακή φρουρά, κτηνιατρικές υπηρεσίες, υπηρεσίες περιβάλλοντος) την ίδια στιγμή και στο ίδιο μέρος, σε συμφωνία με την αρχή της «μονοαπευθυντικής υπηρεσίας».

2.4.4 Στη γνωμοδότηση που εξέδωσε στις 13 Σεπτεμβρίου 2006, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι η κοινοτική διαχείριση των τελωνείων πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στους μακροπρόθεσμους στόχους της ΕΕ: «*μία διαχείριση αυτού του είδους παρουσιάζει πλεονεκτήματα διότι είναι πιο απλή, πιο αξιόπιστη και λιγότερο δαπανηρή, καθώς και διότι επιτρέπει την διαλειτουργικότητα με άλλα ανάλογα συστήματα της ΕΕ και των τρίτων χωρών*».

3. Το πρόγραμμα Τελωνεία 2013

3.1 Διαλειτουργικότητα, μείωση του κόστους, καλύτερες πρακτικές: Το εξεταζόμενο πρόγραμμα «Τελωνεία 2013» αποτελεί τη συνέχεια των προηγούμενων προγραμμάτων που αναφέρθηκαν παραπάνω και διαδέχεται το πρόγραμμα Τελωνεία 2007. Προορισμός του είναι να συμβάλει να εφαρμοστούν στο χώρο αυτό, τα σκόρπια στοιχεία του οποίου φαίνεται να παρουσιάζουν μια έντονη συνοχή, οι σύγχρονες τελωνειακές μέθοδοι που αποσκοπούν στην επίτευξη της κυκλοφορίας εμπορευμάτων, τη διευκόλυνση των συναλλαγών και του ελεύθερου εμπορίου, με παράλληλη

⁽³⁾ COM(2002) 26 τελικό — 2002/0029 (COD).

⁽⁴⁾ EE C 241/8, 07.10.2002.

⁽⁵⁾ Idem υποσημείωση 4.

διατήρηση των ελέγχων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή⁽⁶⁾ κρίνει ότι τα τελωνεία είναι ο μόνος φορέας που διαθέτει μια σφαιρική και εγκάρσια άποψη της οικονομίας. Με την αλληλεπίδραση των ροών προσώπων και εμπορευμάτων, η κατάσταση είναι πολύ πιο περίπλοκη από ό,τι στο παρελθόν. Η διαχείρισή της απαιτεί, σύμφωνα με τους ενδιαφερόμενους φορείς, ευέλικτη ανταπόκριση και ευέλικτα εργαλεία, ώστε να διασφαλιστεί η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων της ΕΕ στην εσωτερική αλλά και στην παγκόσμια αγορά.

3.1.1 Η περίοδος ισχύος του νέου προγράμματος αρχίζει την 1.1.2008 και λήγει την 31.12.2013, διαρκώντας έξι χρόνια, για να συμπίπτει με τη διάρκεια του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου.

3.1.2 Οι στόχοι του προγράμματος, οι οποίοι περιλαμβάνονται στο άρθρο 4.1 της πρότασης, με τη στήριξη εκείνων για τους οποίους προορίζεται, αποσκοπούν στα ακόλουθα:

- α) στη λήψη μέτρων ώστε οι τελωνειακές δραστηριότητες να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της εσωτερικής αγοράς, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας της αλυσίδας εφοδιασμού·
- β) στην αποτελεσματική συνεργασία και εκπλήρωση των καθηκόντων των τελωνειακών διοικήσεων, σαν να πρόκειται για μια ενιαία διοίκηση,
- γ) στην εξασφάλιση της απαιτούμενης προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας·
- δ) στην ενίσχυση της ασφάλειας και προστασίας των πολιτών·
- ε) στην προετοιμασία για τη διεύρυνση, και ιδίως την ανταλλαγή εμπειριών και γνώσεων με τις τελωνειακές διοικήσεις των ενδιαφερομένων χωρών.

3.1.3 Τα μέσα: κοινές δράσεις και ολοκλήρωση της μηχανοργάνωσης.

Τα μέσα που τίθενται στην υπηρεσία του προγράμματος (άρθρο 2) αναλαμβάνουν και εμβραδύνουν τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν από το πρόγραμμα Τελωνεία 2007 και ενεργοποιούν δύο άξονες: υλικό (υλισμικό και λογισμικό) και ανθρώπινο παράγοντα (κοινές δράσεις και κατάρτιση). Πρόκειται για τα εξής:

- α) συστήματα επικοινωνίας και ανταλλαγής πληροφοριών,
- β) συγκριτικές αξιολογήσεις,
- γ) σεμινάρια και συναντήσεις εργασίας (workshops),
- δ) ομάδες έργου και διευθύνουσες ομάδες,
- ε) επισκέψεις εργασίας,
- στ) δραστηριότητες κατάρτισης,
- ζ) δράσεις παρακολούθησης,
- η) τυχόν άλλες δραστηριότητες που θα κριθούν αναγκαίες για την υλοποίηση των στόχων του προγράμματος.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, επιχειρείται η δημιουργία αυτοματοποιημένων και πανευρωπαϊκών τελωνείων.

3.1.4 **Οι αποδέκτες** των δράσεων (άρθρο 3) είναι, κατά πρώτον, τα κράτη μέλη και, πέραν αυτών, εξαιτίας του ρόλου της τελωνειακής δράσης στη διεθνή οικονομία, σε διαφορετικούς βαθμούς, οι υποψήφιοι για ένταξη στην ΕΕ χώρες, οι δυνητικά υποψήφιοι

χώρες, οι χώρες που συνδέονται με την ΕΕ μέσω της ΕΠΓ (Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας) και οι τρίτες χώρες.

3.1.5 Οι διάφοροι **παράγοντες** καθορίζονται στα πολλά άρθρα της πρότασης.

3.1.5.1 Η αιτιολογική σκέψη 6⁽⁷⁾ αναφέρει ότι απαιτείται η «ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ των **τελωνειακών διοικήσεων** της Κοινότητας, αλλά και μεταξύ αυτών και των **επιχειρήσεων**, των **νομικών** και **επιστημονικών** κύκλων ή άλλων φορέων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του εξωτερικού εμπορίου». Το πρόγραμμα 2013 αναμένεται να δώσει τη δυνατότητα σε άτομα που εκπροσωπούν αυτούς τους κύκλους ή οντότητες, εάν είναι δυνατόν, να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες που καλύπτονται από το πρόγραμμα.

3.1.5.2 Κατά πρώτον, θα είναι παράγοντες οι εθνικές διοικήσεις (άρθρο 2), τις οποίες το εδάφιο 2 προσδιορίζει ως εξής «οι δημόσιες αρχές και άλλοι φορείς των συμμετεχουσών χωρών που είναι αρμόδιοι για τη διαχείριση των τελωνείων και δραστηριοτήτων που έχουν σχέση με τελωνεία» και, στη συνέχεια σε κοινοτικό επίπεδο, η **Επιτροπή, επικουρούμενη από την «Επιτροπή Τελωνεία 2013» (άρθρο 19), και η Ομάδα Τελωνειακής Πολιτικής**, αποτελούμενη από τους εθνικούς υπευθύνους, και κατόπιν, σύμφωνα με το άρθρο 14, «**εκπρόσωποι διεθνών οργανισμών, διοικήσεις τρίτων χωρών, οικονομικοί φορείς και οι οργανώσεις τους** μπορούν να συμμετέχουν σε δραστηριότητες που διοργανώνονται στο πλαίσιο του προγράμματος, οσάκις αυτό κρίνεται αναγκαίο για την επίτευξη» των συγκεκριμένων στόχων του προγράμματος (άρθρα 4 και 5), τέλος, «η Επιτροπή μπορεί να επιτρέψει σε **άλλες δημόσιες υπηρεσίες** να έχουν πρόσβαση στα συστήματα επικοινωνίας και ανταλλαγής πληροφοριών, είτε για τελωνειακούς είτε για μη τελωνειακούς σκοπούς, υπό την προϋπόθεση ότι καταβάλλεται χρηματοδοτική συνεισφορά στο πρόγραμμα» (άρθρο 7.6). Συνολικά, εξαιτίας του ίδιου του ρυθμιστικού ρόλου για το διεθνές εμπόριο που έχουν τα τελωνεία, πρόκειται για μεγάλο αριθμό παραγόντων.

3.1.5.3 Τέλος, στο μέλλον η Επιτροπή επιφυλάσσεται του δικαιώματος να εξετάσει κατά πόσον ορισμένα καθήκοντα εφαρμογής αυτού του κοινοτικού προγράμματος θα μπορούσαν να «ανατεθούν σε εκτελεστικό οργανισμό» ή «σε πάροχους υπηρεσιών βάσει συμβάσεων τεχνικής και διοικητικής συνδρομής»⁽⁸⁾, πράγμα που οπωσδήποτε θα δημιουργούσε πρόβλημα όσον αφορά τη διοικητική οργάνωση σε ορισμένα κράτη μέλη.

3.1.6 Ο **προϋπολογισμός**

3.1.6.1 Η διαλειτουργικότητα θα επιτρέψει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των διοικήσεων των διάφορων χωρών· χάρη στις διεπαφές με τις εμπορικές επιχειρήσεις, το πρόγραμμα Τελωνεία 2013 συμβάλλει στην εφαρμογή των δύο αποφάσεων για τον «Εκσυγχρονισμένο τελωνειακό κώδικα» και το «Περιβάλλον χωρίς χαρτί για τα τελωνεία». Όταν θα τεθεί πλήρως σε εφαρμογή, το νέο μηχανογραφημένο σύστημα θα ολοκληρώσει την ενιαία εσωτερική αγορά, τα μόνα σύνορα της οποίας θα είναι τα εξωτερικά. Το πρόγραμμα Τελωνεία 2013 λαμβάνει υπόψη την παγκόσμια διάσταση των αγορών και τη σχέση με τις τρίτες χώρες, οι οποίες μπορούν να είναι «συμμετέχουσες» και επιλέξιμες για τις ενισχύσεις.

⁽⁶⁾ Ακρόαση της TAXUD — Α/2 — Διεύθυνση Φορολογία και Τελωνειακή Ένωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 18.09.2006.

⁽⁷⁾ COM (2006) 201 τελικό, σ. 11.

⁽⁸⁾ Βλ. Αιτιολογική έκθεση, 4) Δημοσιονομικές επιπτώσεις.

3.1.6.2 Η υλοποίηση του προγράμματος ορθά εναπόκειται κατά πρώτο λόγο στις συμμετέχουσες χώρες (αιτιολογική σκέψη 11). Το συνολικό ποσό που θα επιβαρύνει τον προϋπολογισμό της Κοινότητας ανέρχεται σε 323,8 εκατομμύρια ευρώ (αιτιολογική έκθεση, σημείο 4 και άρθρο 16, παράγραφος 1), αλλά το ποσό αυτό δεν θα αποτελεί το συνολικό κόστος, που θα το επωμιστούν κατά μεγάλο μέρος τα κράτη μέλη. Η ενίσχυση που θα παρασχεθεί από το πρόγραμμα Τελωνεία 2013 θα συνίσταται θεωρητικά σε 2 εκατομμύρια ευρώ για κάθε κράτος μέλος της Ένωσης ετησίως επί 6 χρόνια, αλλά οι «συμμετέχουσες χώρες» θα είναι περισσότερες από τα 27 κράτη μέλη.

3.1.6.3 Ο επιμερισμός των δαπανών μεταξύ της Ένωσης και των συμμετεχουσών χωρών έχει ως εξής (άρθρο 17):

— «2. Η Κοινότητα αναλαμβάνει τις ακόλουθες δαπάνες:

- α) το κόστος αγοράς, ανάπτυξης, εγκατάστασης, συντήρησης και καθημερινής λειτουργίας των κοινοτικών δομικών μερών των συστημάτων επικοινωνίας και ανταλλαγής πληροφοριών που προβλέπεται στο άρθρο 7 παράγραφος 3»

καθώς και το κόστος της διοργάνωσης των συνεδριάσεων που απαιτούνται από τις κοινές δράσεις, ενώ

— «6. Οι συμμετέχουσες χώρες αναλαμβάνουν τις ακόλουθες δαπάνες:

- α) το κόστος ανάπτυξης, αγοράς, εγκατάστασης, συντήρησης και καθημερινής λειτουργίας των μη κοινοτικών δομικών μερών των συστημάτων επικοινωνίας και ανταλλαγής πληροφοριών που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 4·

- β) το κόστος που συνδέεται με την αρχική και διαρκή κατάρτιση των υπαλλήλων τους, καθώς και τη γλωσσική τους κατάρτιση.»

3.1.7 Προσωπικό

3.1.7.1 Η πρόταση δίνει έμφαση στην **αναγκαιότητα επαρκούς κατάρτισης** και δεξιότητων, ώστε να μπορέσει να λειτουργήσει σωστά το σύνολο. Το προσωπικό των εθνικών τελωνείων λαμβάνεται υπόψη σε αυτή τη διάσταση στο άρθρο 12 της πρότασης. Η αλυσιδωτή αντίδραση θα επιτευχθεί μέσω «δομημένης» συνεργασίας των εθνικών οργανισμών κατάρτισης σε τελωνειακά θέματα: θα αναπτυχθούν προγράμματα και «πρότυπα κατάρτισης» σε κοινοτικό επίπεδο, προκειμένου να δημιουργηθεί «*μια κοινή βάση κατάρτισης υπαλλήλων για όλο το φάσμα των τελωνειακών κανόνων και διαδικασιών, έτσι ώστε οι υπάλληλοι να μπορούν να αποκτούν τις αναγκαίες επαγγελματικές δεξιότητες και γνώσεις*» (άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο α). Η πρόσβαση στα προγράμματα κατάρτισης θα επιτρέπεται και στους υπαλλήλους άλλων χωρών (άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο β) και τα βασικά στοιχεία του μηχανισμού θα πρέπει να ενσωματωθούν πλήρως στα εθνικά τους προγράμματα κατάρτισης από τις εθνικές τελωνειακές αρχές (άρθρο 12, παράγραφος 2), οι οποίες οφείλουν φυσικά «*να μεριμνούν ώστε οι υπάλληλοί τους να έχουν την αρχική και διαρκή κατάρτιση που απαιτούνται για την απόκτηση των κοινών επαγγελματικών δεξιοτήτων και γνώσεων*», καθώς και για τη γλωσσική κατάρτιση των

υπαλλήλων τους, αναλαμβάνοντας όλο το σχετικό κόστος (άρθρο 12, παράγραφος 2).

3.1.7.2 Έτσι, η σχολή δεν θα είναι κοινοτική, αλλά το εκπαιδευτικό περιεχόμενο θα είναι. Η Επιτροπή επιλέγει μια «δενδροειδή» μορφή, χωρίς να παρακάμπτει, «*όπου ενδείκνυται*», την «ανάπτυξη της υποδομής και των εργαλείων που απαιτούνται για την κοινή τελωνειακή κατάρτιση και τη διαχείρισή της» (άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο γ).

3.1.7.3 Εξάλλου, ανταποκρινόμενη στο μέλημα της συμπληρωματικότητας, που είχε ήδη εκφράσει η ΕΟΚΕ, η πρόταση αναφέρεται στην «*εξέταση των δυνατοτήτων ανάπτυξης δράσεων κατάρτισης με άλλες δημόσιες υπηρεσίες*» (άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο δ).

3.1.8 Ο ρόλος της Επιτροπής

3.1.8.1 Η Επιτροπή βρίσκεται στο κέντρο του «δέντρου». Δεν υπάρχει κοινοτική δομή, αλλά η Επιτροπή βρίσκεται στο κέντρο των φορέων. Θα ορίσει η ίδια ποιοι θα είναι οι εγκεκριμένοι φορείς, για τους οποίους δεν έχουν ακόμη διευκρινιστεί τα κριτήρια (άρθρο 196 του εκσυγχρονισμένου κοινοτικού τελωνειακού κώδικα), ποιες άλλες δημόσιες υπηρεσίες, εκτός από τα τελωνεία, θα έχουν πρόσβαση για μη τελωνειακούς σκοπούς (αιτιολογική έκθεση, ανάλυση του άρθρου 7) στα ασφαλή δεδομένα και στην κατάρτιση και ποιοί νέοι φορείς του ιδιωτικού τομέα θα μπορούσαν να συμμετέχουν (νομικοί και επιστημονικοί κύκλοι).

4. Γενικές παρατηρήσεις της ΕΟΚΕ

4.1 Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της που, παρά την εμφανή σύνδεση των προαναφερόμενων φακέλων και παρά τη σημασία που έχουν τόσο για τις διοικήσεις όσο και για τους ανθρώπους που τις στελεχώνουν, παρουσιάστηκαν από την Επιτροπή διάσπαρτα καθ' όλη τη διάρκεια του 2006, ενώ αφορούν θέματα που δεν είναι ούτε επείγοντα ούτε εντελώς νέα, αλλά όλα τους αλληλένδετα.

4.2 Λυπάται ακόμη περισσότερο που χρειάστηκε, για να παρουσιάσει την παρούσα γνωμοδότηση, να εργαστεί βιαστικά για λόγους που συνδέονται με το εν εξελίξει χρονοδιάγραμμα της κατάρτισης του προϋπολογισμού, ενώ, όπως υπενθυμίστηκε, πρόκειται για μια πρόταση που αφορά ένα ευρύτατο πλαίσιο και της οποίας οι συνέπειες για αυτή τη διαδικασία ήταν απόλυτα προβλέψιμες.

4.3 Η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι η τελωνειακή ένωση, που ήταν το εφελτήριο της ευρωπαϊκής οικονομικής ολοκλήρωσης, δεν θα μπορούσε σήμερα να υπολείπεται αβλαβώς του κόσμου του διεθνούς εμπορίου, τον οποίο υποτίθεται ότι ρυθμίζει και ο οποίος τελεί υπό διαρκή μεταλλαγή. Τα εργαλεία της πληροφορικής αποτελούν φυσικά τμήμα της πανοπλίας της και οι γεωμετρικά αυξανόμενες δυνατότητες που παρέχουν πρέπει να τεθούν στην υπηρεσία φορέων όπως οι ελεγκτικές αρχές. Κατά συνέπεια, η ΕΟΚΕ εγκρίνει το πρόγραμμα Τελωνεία 2013 και την αύξηση του προϋπολογισμού που επιτρέπει τη συνέχιση της ενίσχυσης των συμμετεχουσών χωρών, ιδίως για τον εκσυγχρονισμό των εργαλείων τους, την ανάπτυξη της αίσθησης ευθύνης των φορέων και την κατάρτιση των υπαλλήλων τους.

4.4 Η ανταλλαγή γνώσεων, οι κοινές δράσεις και οι δράσεις παρακολούθησης είναι θετικά στοιχεία, τόσο για την καλή λειτουργία της διαλειτουργικότητας όσο και για την αμοιβαία γνώση των φορέων, αλλά θα επιφυλάσσονται μόνο για λίγους υπαλλήλους των τελωνειακών διοικήσεων.

4.5 Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι καθιερώνεται διαδικασία αξιολόγησης, σύμφωνα με την επιθυμία που είχε εκφράσει σε σχέση με τα προηγούμενα προγράμματα, και επικροτεί αυτό το γεγονός, εκφράζοντας ωστόσο τη λύπη της που δεν παρέχεται προς το παρόν καμία ένδειξη όσον αφορά τους δείκτες που θα χρησιμοποιηθούν.

4.6 Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εκφράζει ορισμένες επιφυλάξεις:

4.6.1 «Στο πλαίσιο της τελωνειακής δράσης πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στη βελτίωση των ελέγχων και των δραστηριοτήτων για την καταπολέμηση της απάτης», αλλά ταυτόχρονα και «στην ελαχιστοποίηση του κόστους συμμόρφωσης των οικονομικών φορέων προς την τελωνειακή νομοθεσία, στην αποτελεσματική διαχείριση του ελέγχου των εμπορευμάτων στα εξωτερικά σύνορα και στην προστασία των πολιτών της Κοινότητας σε ό,τι αφορά την ασφάλεια και προστασία της διεθνούς αλυσίδας εφοδιασμού» (απιολογική σκέψη 3).

4.7 Η ΕΟΚΕ πιστεύει, ωστόσο:

4.7.1 ότι ο στόχος να εξασφαλιστεί «ισοδύναμο επίπεδο προστασίας στους πολίτες και τους οικονομικούς φορείς της Κοινότητας, σε κάθε σημείο του τελωνειακού εδάφους της» (βλ. αιτιολογική σκέψη 2) είναι μια πρόθεση αξιόπαινη, αλλά ανεπαρκής για τους φορολογούμενους, τους οικονομικούς φορείς και προπαντός τους πολίτες, αν το «ισοδύναμο» δεν είναι συνώνυμο του «βέλτιστου», του υψίστου δυνατού επιπέδου. Ασφάλεια σημαίνει, για παράδειγμα, ότι το λούτρινο αρκουδάκι ελέγχθηκε, κριθίκε σύμφωνο με τα κοινοτικά πρότυπα και έλαβε έτσι την έγκριση εισόδου στην Κοινότητα, επειδή οι τελωνειακοί διαπίστωσαν ότι τα μάτια του δεν μπορούν να αποσπαστούν και να πνίξουν το παιδί. Το κείμενο της πρότασης θέτει τον στόχο του ελέγχου και της ασφάλειας ως αρχή, χωρίς να τον αναλύει περαιτέρω· θα πρέπει να είναι ισοδύναμος σε κάθε σημείο της επικράτειας και, επιπλέον, να είναι ο καλύτερος δυνατός·

4.7.2 ότι ο στόχος της μείωσης του διοικητικού φόρτου χάρη στην αυτοματοποίηση των εργασιών με ακριβή συστήματα μηχανοργάνωσης, όταν συνδυάζεται με την υποχρέωση των δημοσιονομικών αρχών των κρατών μελών να τηρούν τα ποσοστά του δημόσιου ελλείμματος και του δημόσιου χρέους που επιτρέπονται από τις Συνθήκες, μπορεί να κάνει τους διαχειριστές των εθνικών διοικήσεων να μειώσουν το προσωπικό τους, χωρίς συνεννόηση μεταξύ τους, δυσχεραίνοντας έτσι τη συνεργασία, ή/και να εξωτερικεύσουν το κόστος με κάποιον βαθμό ιδιωτικοποίησης, πράγμα που μπορεί να προξενήσει στους φορείς και τους πολίτες νομική ανασφάλεια έναντι της δράσης υπηρεσιών με σημαντικές εξουσίες·

4.7.3 ότι η επιδιωκόμενη διευκόλυνση των συναλλαγών ενδέχεται να προξενήσει αύξηση του ποσοστού της απάτης (νόμιμα εμπορεύματα) και της παράνομης διακίνησης (παράνομα εμπορεύ-

ματα), καθώς οι υλικοί έλεγχοι για αυτά τα αδικήματα θα γίνονταν σπανιότεροι. Θα ήταν χρήσιμο να καταδειχθεί αν η καταπολέμηση της απάτης με ηλεκτρονικούς ελέγχους μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά και ισότιμα σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες, με λίγους υπαλλήλους. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι ο βαθμός ελέγχου εξαρτάται πάντα από αποφάσεις πολιτικής τάξεως και από την επιθυμητή σχέση μεταξύ της ελευθερίας των συναλλαγών και της ασφάλειας των πολιτών, αλλά έχει επίγνωση ότι η εκτέλεσή τους εξαρτάται από τους υπαλλήλους και τα μέσα δράσης τους. Εξάλλου, δεν υπάρχει ισορροπία μεταξύ ελευθερίας και ασφάλειας, εάν η βούληση να διευκολυνθούν οι συναλλαγές με την πρακτική μείωση του βαθμού ελέγχου και του προσωπικού που τον ασκεί υπερτερεί της απαίτησης ασφαλείας, η οποία, όπως παρατηρεί η ΕΟΚΕ, αναπτύσσεται ελάχιστα στην πρόταση. Η Ένωση καθορίζει την τελωνειακή πολιτική, αλλά οι εθνικές διοικήσεις αποφασίζουν τη διάταξη των δομών τους, τις οποίες θα μπορούσαν να αναπροσανατολίσουν επωφελώς, χωρίς να τις καταργήσουν.

4.7.3.1 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι έχει συστήσει δύο φορές, με την ευκαιρία των προαναφερθέντων κειμένων σχετικά με τα τελωνεία, κάποιο βαθμό αποκέντρωσης των δράσεων και των δομών· η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όμως, έχει δεσμευθεί ήδη από το 2005⁽⁹⁾ σε μία δικτυακή αντίληψη, βασισμένη στην ενισχυμένη συνεργασία των εθνικών τελωνειακών συστημάτων μηχανοργάνωσης, πιστεύοντας ότι θα πρέπει να συντελέσει στην ενίσχυση των ελέγχων παράλληλα με τη διευκόλυνση των διαδικασιών. Οι διαλειτουργικές διαδικασίες σε περιβάλλον χωρίς χαρτί επιφέρουν, πράγματι, σημαντικές αναδιαρθρώσεις των τελωνειακών υπηρεσιών στο εθνικό επίπεδο, με καταργήσεις γραφείων υποβολής δηλώσεων, οι οποίες σημαίνουν τόσο μείωση της δύναμης παρέμβασης των τελωνείων σε περίπτωση έκτακτων αναγκών στον τομέα της υγείας (εγκεφαλοπάθεια βοοειδών) ή της ασφάλειας (τρομοκρατία) όσο και ανακατατάξεις για το προσωπικό.

4.7.3.2 Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει επίσης μια επίκριση που είχε διατυπώσει με την ευκαιρία των προηγούμενων κειμένων⁽¹⁰⁾, συγκεκριμένα ότι «δεν έχει γίνει πλήρως κατανοητό ότι στον αγώνα για την καταπολέμηση της εγκληματικότητας οι διάφορες διοικήσεις είναι αλληλεξαρτώμενες», παρότι η επίκριση αυτή μετριάζεται εδώ από το γεγονός ότι προβλέπεται πιθανό άνοιγμα και σε άλλες δημόσιες υπηρεσίες (άρθρο 7, παράγραφος 6).

4.7.3.3 Γενικά, η αναγνώριση του κεντρικού ρόλου της τελωνειακής ένωσης και των εθνικών διοικήσεων που αποτελούν την χείρα εφαρμογής της στη ρύθμιση του διεθνούς εμπορίου θα μπορούσε να ωθήσει την Επιτροπή να διευκρινίσει ότι αυτός ο ρόλος δεν μπορεί να εκχωρηθεί παρά μόνο στη δημόσια εξουσία.

4.7.3.4 Η ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης των Τελωνείων 2007 αποκάλυψε τη σοβαρότητα του γλωσσικού προβλήματος, που αποτελεί εμπόδιο για τους τελωνειακούς υπαλλήλους στη διεθνή τους δράση. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι δεν λαμβάνεται επαρκώς υπόψη στο πρόγραμμα Τελωνεία 2013, το οποίο το αφήνει στην ευθύνη των συμμετεχουσών χωρών, ενώ το ζήτημα αυτό θα έπρεπε να διευθετηθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

⁽⁹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής για τα κοινοτικά προγράμματα Τελωνεία 2013 και Fiscalis 2013. COM(2005) 111 τελικό, 06.04.2005.

⁽¹⁰⁾ COM(2005) 608 τελικό.

4.7.3.5 Στο πλαίσιο της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, η Επιτροπή θα μπορούσε να συμπεριλάβει μία αναφορά σε ενέργειες σχετικά με την εκπαίδευση στις τρίτες χώρες και να δώσει έμφαση στην πρόληψη και στην κατάρτιση των αρχών ορισμένων χωρών που είναι γνωστό ότι τροφοδοτούν τη διακίνηση απάτης (ιδίως παραποιήσεων/απομιμήσεων), ώστε να μπορέσουν να εξακριβώσουν σε ποιο βαθμό αυτό αποβαίνει εις βάρος της ίδιας τους της οικονομίας και προκειμένου να τους διδάξει τις εσωτερικές τεχνικές ελέγχου αυτού του φαινομένου.

5. Ειδικές παρατηρήσεις

5.1 Άρθρο 3 της πρότασης: Οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα (αποδέκτες)

5.1.1 Η πρόταση της Επιτροπής προβλέπει δράσεις που πρέπει να διεξαχθούν τόσο στα παλαιά όσο και στα νέα σύνορα της Ένωσης, καθώς και με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, και αύξηση της συνεργασίας με τις τρίτες χώρες, οι οποίες θα μπορούν να συμμετέχουν σε μερικές δραστηριότητες, υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Η ΕΟΚΕ πιστεύει πως αυτό είναι πολύ σημαντικό για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης όσο το δυνατόν συντομότερα, ήδη από την πρώτη στιγμή της ενδεχόμενης ένταξης αυτών των χωρών στην Ένωση. Όμως, οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα Τελωνεία 2013 δεν διευκρινίζονται στο κείμενο.

5.2 Άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο θ): Ανάπτυξη της συνεργασίας

5.2.1 Η Επιτροπή ορθώς συνιστά την περαιτέρω «ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των τελωνειακών διοικήσεων της Κοινότητας και τρίτων χωρών». Θα μπορούσε ίσως να αναφέρει μεταξύ των διεθνών οργανισμών που μπορούν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα (άρθρο 14) τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τελωνείων.

5.3 Άρθρα 3, 10, 14, 19, αιτιολογική σκέψη 6

5.3.1 Ορίζουν τους φορείς που θα αναλάβουν τη λειτουργία του προγράμματος, συνεχίζοντας τις δράσεις που έχουν ήδη αναληφθεί, σε συνεργασία με την Επιτροπή, την «Επιτροπή Τελωνεία 2013» (άρθρο 19) και τις εθνικές διοικήσεις. Το είδος της συμβολής και της σχέσης που θα έχουν μεταξύ τους δεν προσδιορίζεται με ακρίβεια στο κείμενο. Ορισμένοι από αυτούς, παρότι θα παρέχουν εμπειρογνομωσύνη, θα παραμένουν «υπόχρεοι» χρήστες-οι συμμετέχουσες χώρες δεν τοποθετούνται όλες στο ίδιο επίπεδο. Οι εκπρόσωποι διεθνών οργανισμών, οι διοικήσεις τρίτων χωρών, οι οικονομικοί φορείς και οι οργανώσεις τους (άρθρο 14) μπορούν να συμμετέχουν στο πρόγραμμα, αλλά μόνο οι «συμμετέχουσες χώρες» μπορούν να συμμετάσχουν στις «ομάδες έργου» και στις «διευθύνουσες ομάδες, οι οποίες έχουν καθήκοντα συντονισμού» (άρθρο 10).

5.3.2 Ελλείπει ακρίβειας στα κείμενα, αποφασίζει η Επιτροπή. Κατ' εφαρμογή του εκσυγχρονισμένου τελωνειακού κώδικα, αποφασίζει τις προϋποθέσεις για να γίνει κανείς εγκεκριμένος φορέας και, κατ' εφαρμογή του άρθρου του 194, θα μπορεί να αποφασίζει μόνη της να αλλάξει τα πρότυπα διαλειτουργικότητας των τελωνειακών συστημάτων και να καθορίζει η ίδια τις περιπτώσεις κατά τις οποίες θα ζητά από τα κράτη μέλη να αλλάξουν τις αποφάσεις τους. Θα

αποφασίζει ποιες δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες θα συμμετέχουν στο πρόγραμμα Τελωνεία 2013 επί πληρωμή ή δωρεάν, πώς θα είναι οι βάσεις δεδομένων του και ποιοι θα είναι οι όροι επιλεξιμότητας για τις ενισχύσεις του προγράμματος (συμμετέχουσες χώρες).

5.3.3 Παρότι κατανοεί ότι ένα τέτοιο εγχείρημα πρέπει να έχει μια αποτελεσματική πειραματική φάση, η ΕΟΚΕ διερωτάται κατά πόσο είναι δυνατός ο κοινωνικός έλεγχος του ολοκληρωμένου συστήματος και επιθυμεί να ληφθεί κάθε δυνατό μέσο για να αποφευχθεί η δημιουργία ενός δικτύου στα χέρια υπερ-τεχνικών, που θα μετέτρεπαν τη «δενδροειδή» δομή σε ένα νεφέλωμα στο οποίο οι πολίτες και οι εκπρόσωποι τους δεν θα είχαν πλέον κανέναν «έλεγχο». Πιστεύει πως η μείωση του προσωπικού των τελωνειακών αποστολών προς όφελος ανεξάρτητων ή ιδιωτικών φορέων όπως οι ευρωπαϊκοί οργανισμοί (agences) ή οι υπεργολάβοι θα ήταν ένας επιπλέον κίνδυνος.

5.4 Άρθρο 17 Ο προϋπολογισμός

5.4.1 Η υλοποίηση του προγράμματος ορθά εναπόκειται κατά πρώτο λόγο στις συμμετέχουσες χώρες (αιτιολογική σκέψη 11). Το συνολικό ποσό που θα επιβαρύνει τον προϋπολογισμό της Κοινότητας ανέρχεται σε 323,8 εκατομμύρια ευρώ (αιτιολογική έκθεση, σημείο 4 και άρθρο 16, παράγραφος 1) και, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, το ποσό αυτό θα αντιστοιχεί θεωρητικά μόνο σε 2 εκατομμύρια ευρώ για κάθε κράτος μέλος της Ένωσης ετησίως επί 6 χρόνια. Το μερίδιο των κρατών μελών, που διαχειρίζονται το προσωπικό και τις υποδομές, από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα αθροιστικά, θα είναι το πιο σημαντικό στην τελική υλοποίηση των ενιαίων ευρωπαϊκών τελωνείων.

5.4.2 Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι το προτεινόμενο κείμενο δεν διευκρινίζει τον τεχνικό καταμερισμό των προβλεπόμενων κονδυλίων, τα οποία η μελέτη Αξιολόγηση του αντικτύπου⁽¹⁾ προσδιόριζε σε 259,6 εκατ. ευρώ για τη μηχανοργάνωση και μόνο 57,4 εκατ. ευρώ για τις δράσεις που αφορούν το ανθρώπινο δυναμικό.

5.5 Άρθρο 8 και άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο δ) Κατάρτιση του προσωπικού

5.5.1 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι το προσωπικό των επιχειρήσεων, των εμπορικών φορέων και των τελωνειακών διοικήσεων στα κράτη μέλη θα βιώσει μια επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων που έχουν ήδη αρχίσει και ότι, παρά τα προγράμματα κατάρτισης στα οποία καλούνται να συμμετάσχουν, ορισμένοι εργαζόμενοι, ακόμη και από τον δημόσιο τομέα, θα πρέπει να μπορούν να ωφεληθούν από οιονεί κοινωνικά σχέδια σε περίπτωση αδυναμίας προσαρμογής στην αναδιάρθρωση, κατά τη διάρκεια μιας μεταβατικής περιόδου, η οποία να λαμβάνει υπόψη την ιστορική περίοδο στην οποία εντάσσεται το πρόγραμμα (έξοδος των «baby-boomers» από τον επαγγελματικό βίο).

5.5.2 Εξάλλου, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της συμπληρωματικότητας, θέμα στο οποίο είχε ήδη αναφερθεί η ΕΟΚΕ, η πρόταση αναφέρει «την εξέταση των δυνατοτήτων ανάπτυξης δράσεων κατάρτισης με άλλες δημόσιες υπηρεσίες» (άρθρο 12, παράγραφος δ). Θα ήταν ευκαίριο να διευκρινίσει η Επιτροπή για ποιες υπηρεσίες πρόκειται, καθώς και από ποιους αποδέκτες του προγράμματος προέρχονται.

⁽¹⁾ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής Τελωνεία 2013 — Αξιολόγηση του αντικτύπου, σ. 30 — έγρ. SEC(2006) 570.

5.6 Άρθρο 13: Δράσεις παρακολούθησης

5.6.1 Δεδομένου ότι, στην περίπτωση των διασυνοριακών σχέσεων, εάν οι συνομιλητές γνωρίζονται αμοιβαία μπορεί να υπάρξει μεγαλύτερη εμπιστοσύνη και αποτελεσματικότητα, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι οι τελωνειακοί πράκτορες, επίσης, πρέπει να διενεργούν από κοινού επισκέψεις και όχι μόνο οι τελωνειακές αρχές, όπως προβλεπόταν από το παλαιό πρόγραμμα Mattheus.

6. Συστάσεις της ΕΟΚΕ

6.1 Το 2005, η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία εξήγγειλε το πρόγραμμα «Τελωνεία 2013», έκρινε ότι το πρόγραμμα όφειλε «να προβλέπει συγχρηματοδότηση από τα προγράμματα του πρώτου και του τρίτου πυλώνα», δεδομένου ότι δεν είναι δυνατόν να περιοριστούν οι δράσεις σε ένα συγκεκριμένο πυλώνα. Τούτο, όμως, δεν έγινε. Ωστόσο, αυτό φαίνεται να αντιφάσκει, αφενός, με την αποστολή της καταπολέμησης, η οποία ανατίθεται στα τελωνεία για την καταπολέμηση των μεγάλων παράνομων διακινήσεων και της ασφάλειας των ατόμων και της επικράτειας και η οποία υπάγεται στην πτυχή της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να εξεταστεί, επίσης, αυτή η δυνατότητα χρηματοδότησης βάσει του τρίτου πυλώνα για να διευκολυνθεί η συμπληρωματικότητα των υπηρεσιών για την καταπολέμηση της απάτης και να αποτραπεί ο διπλασιασμός των δαπανών.

6.2 Η ΕΟΚΕ κρίνει ότι είναι απαραίτητο να εξεταστεί πώς μπορούν να εξελιχθούν οι νομικές τελωνειακές έννοιες — εάν οι έννοιες του κοινού δικαίου δεν επαρκούν — παράλληλα με τις νέες τελωνειακές δομές, ειδικότερα η έννοια της ηλεκτρονικής απάτης, της πειρατείας και η έννοια των κυρώσεων: η Ένωση θα έχει μία αγορά, ένα διαλειτουργικό τελωνειακό δίκτυο, διοικήσεις οι οποίες θα δρουν εναρμονισμένα, κοινό ορισμό των παραβάσεων, αλλά διαφορετικές τελωνειακές κυρώσεις, πράγμα που θα έχει ως συνέπεια την εκτροπή της διακίνησης και, κατά συνέπεια, τη διαφορετική μεταχείριση ανάλογα με το σημείο εισόδου στην τελωνειακή

επικράτεια, πράγμα που θα αντέβαινε στον στόχο που επιδιώκεται από τον όλο μηχανισμό.

6.3 Η αντικατάσταση του προγράμματος Mattheus με επισκέψεις εργασίας καταδεικνύει την εγκατάλειψη της έννοιας της «ανταλλαξιμότητας» των υπαλλήλων στην ευρωπαϊκή επικράτεια που ήταν κείμενο στοιχείο του παλαιού προγράμματος. Από τώρα και στο εξής, υπάρχει κινητικότητα στο δίκτυο, οι επισκέψεις εργασίας, όμως, κατά την ΕΟΚΕ, δεν θα πρέπει να είναι πιο σύντομες από τις ανταλλαγές του παρελθόντος και θα πρέπει να διενεργούνται ευρύτερα από όλους τους παράγοντες για να υπάρξει καλύτερη γνώση τόσο των ατόμων όσο και των μεθόδων.

6.4 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι πρέπει να εξεταστεί πώς μπορεί το πρόγραμμα να συμβάλει ώστε κατά τη μεταβατική περίοδο 2008-2013 να παρασχεθεί βοήθεια στο προσωπικό το οποίο θα επηρεαστεί από την «αναδιάρθρωση» που θα αποτελέσει συνέπεια της οριστικής μηχανοργάνωσης των τελωνείων στα κράτη μέλη και τούτο, εάν είναι απαραίτητο, υπό τη μορφή οιοσδήποτε κοινωνικών σχεδίων.

6.5 Η ΕΟΚΕ επιθυμεί στο πρόγραμμα «Τελωνεία 2013» να διασαφηνιστούν για τους πολίτες τα εξής:

- α) ο προσδιορισμός της δράσης των τελωνείων, με διευκρίνιση των υπηρεσιών οι οποίες μπορούν να έχουν πρόσβαση σε εμπορικά και άλλα δεδομένα, δωρεάν και επί πληρωμή,
- β) καθώς και η θέση τους σε σχέση με τα άλλα τελωνειακά συστήματα παγκοσμίως (σε σχέση με θέματα ασφάλειας),
- γ) ο βαθμός συνεργασίας (ποιοτικής και ποσοτικής) που αναμένεται από τις δυνητικά υποψήφιας, τις γειτονικές, και τις τρίτες χώρες, και οι δημοσιονομικοί πόροι που θα διατεθούν γι' αυτή,
- δ) η φύση και ο αναμενόμενος ρόλος των διεθνών οργανισμών που θα μπορούσαν να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες στο πλαίσιο του προγράμματος.

Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2006

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ